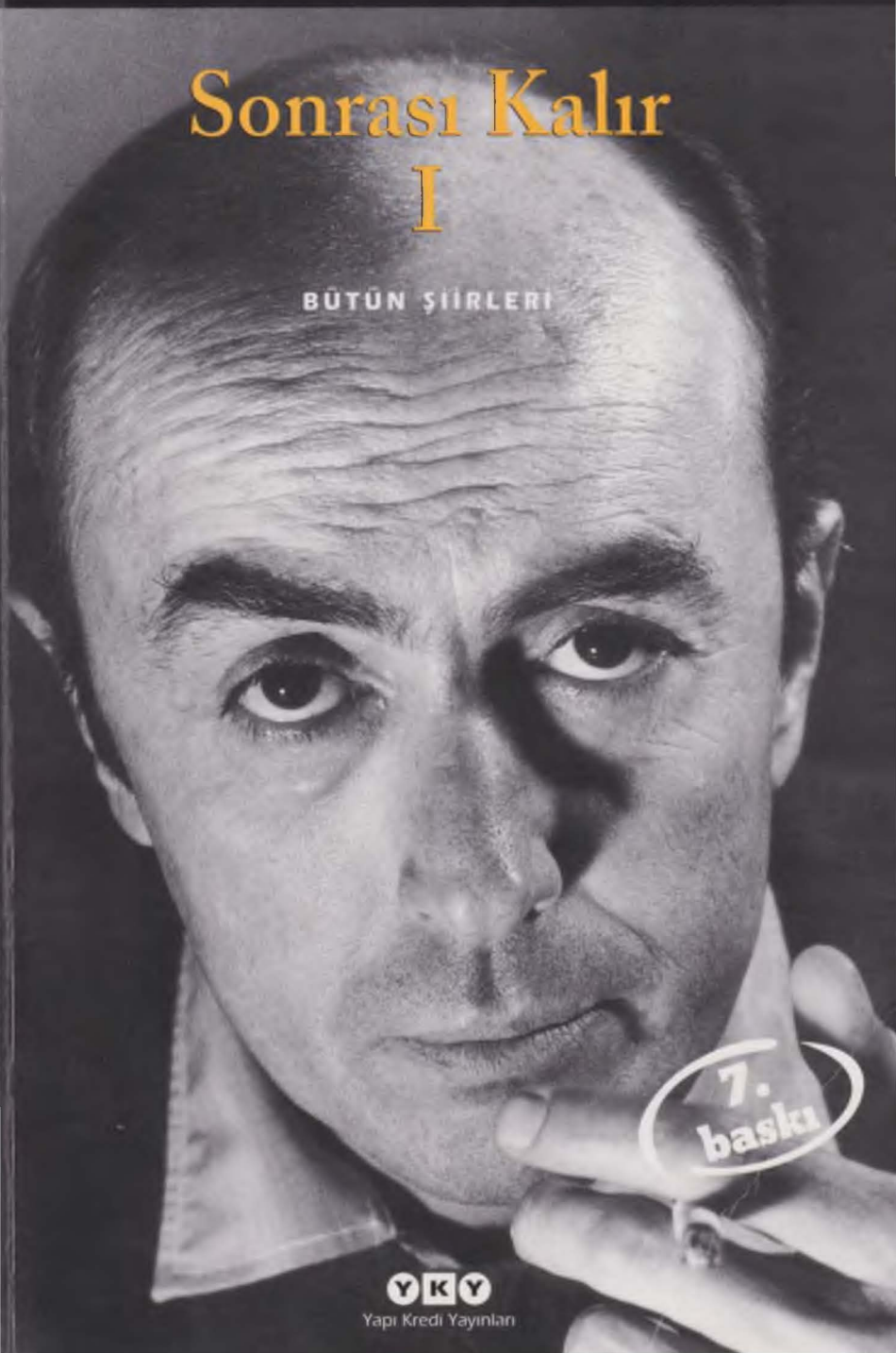
Edip Cansever

Sonrası Kalır
I

BÜTÜN ŞİİRLERİ

7. baskı

YKY
Yapı Kredi Yayınları

SONRASI KALIR
I
Bütün Şiirleri

Edip Cansever (1928–1986) İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra girdiği Yüksek Ticaret Okulu'ndaki öğrenimini yarıda bırakarak babasının Kapalıçarşı'daki dükkânında ticarete başladı ve 1976 yılına kadar antikacılık yaptı... Turgut Uyar ve Cemal Süreya ile birlikte "İkinci Yeni"nin öncü şairleri arasında anılan Cansever'in ilk kitabı *İkindi Üstü* (1947), henüz 19 yaşında bir delikanlının, dünyayla ilk karşılaşmasının, tanışmasının ve ilk itirazlara yeltenişinin izlenimlerini dile getirir. Yer yer acemice de olsa alttan alta, akacağı derin ve geniş yatağın ilk işaretlerini de taşıyan *İkindi Üstü*'nden sonraki ikinci kitabı *Dirlik Düzenlik* (1954), büyük ölçüde "Garip Şiiri"nin etkisinde kalsa da, şairin daha sonra İkinci Yeni'ye ulanacak şiir yaklaşımının ilk ipuçlarını verir; bu kitapta yer alan "Masa da Masaymış Ha" adlı şiir, Türk şiirinin en çok bilinen şiirleri arasında yer alacaktır. Dilini olduğu kadar konularını, yöneliş ve tercihlerini de bulduğu kitap olan *Yerçekimli Karanfil* (1957), "bireyin yalnızlığı ve yabancılığının güdülediği sonsuz arayış çabası" biçiminde özetlenebilecek Cansever şiirinin temellerini atar; ve aynı izlek, "dramatik şiir"in ayrı ayrı ustalık örnekleri olan *Umutsuzlar Parkı* (1958), *Petrol* (1959), *Nerde Antigone* (1961) ve *Tragedyalar* (1964) ile sürer. *Çağrılmayan Yakup*'la (1969) başlayan sol siyasal eylemlere duygusal ve düşünsel planda katılışın şiirleri, *Kirli Ağustos*'ta (1970) çeşitlenerek sürdükten sonra, *Sonrası Kalır*'la (1974) destansı boyutlar kazanır. *Ben Ruhi Bey Nasılım* (1976) ve *Sevda ile Sevgi* (1977), toplumsal planda yaşanan "yenilgi"nin ardından yeniden bireysele dönüştür; ve *Şairin Seyir Defteri* (1980), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982), *İlkyaz Şikâyetçileri* (1984), *Oteller Kenti* (1985) adlı kitaplar, bu "içe kapanış"ı evrensel yalnızlık planında kavrayışın şiirlerini bir araya getirir. *Yerçekimli Karanfil* ile 1958 Yeditepe Şiir Armağanı; *Ben Ruhi Bey Nasılım* ile 1977 TDK Şiir Ödülü; ve *Yeniden* adlı toplu şiirleriyle Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü bulunan Edip Cansever'in yayımlanmamış şiirleri *Gül Dönüyor Avucumda* (1987) adlı kitapta toplanmıştır.

Edip Cansever'in
YKY'deki kitapları:

Sonrası Kalır – Bütün Şiirleri *(iki cilt, 2005)*
Şiiri Şiirle Ölçmek – Şiir Üzerine Yazılar,
Söyleşiler, Soruşturmalar *(2009)*
Öncesi de Kalır (Kitaplarına Giremeyen Şiirler) *(2009)*

Doğan Kardeş:
Gelmiş Bulundum – Seçme Şiirler *(2008)*

EDİP CANSEVER

Sonrası Kalır
I

Bütün Şiirleri

YKY
Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 2189
Şiir - 194

Sonrası Kalır - Bütün Şiirleri I / Edip Cansever

Kitap editörü: Bedirhan Toprak

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Haramidere - Avcılar / İstanbul

1. baskı: İstanbul, Nisan 2005
7. baskı: İstanbul, Şubat 2011
ISBN 978-975-08-0938-6
Takım ISBN 978-975-08-0937-8

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2010
Sertifika No: 12334
Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İçindekiler

11 • Sunuş

İKİNDİ ÜSTÜ

17 • Salkımlı Meyhane
19 • Ekim Aylarında
20 • Hoşlandığım Kadınlar
21 • –Hareket–
22 • Beyoğlu'nda Gece
23 • Deniz Şiirleri
24 • İzmir'in Akşamları
25 • Su Yanındaki Parklar
26 • Gün Işığında
27 • Sıcak Haziran Geceleri
29 • Akşama Doğru
30 • Gece Faslı I
31 • Yeni Zaman
32 • Beş Yolcu
33 • Gece Faslı II
34 • –Akşamüstü, Deniz, Kırlar Vesaire–
36 • İkindi Üstü I
37 • –Bu Şiir 30 Mısralık Bir Sevda Şiiridir–
39 • Yaşamak Telâşı
40 • İkindi Üstü II
41 • Artık Hayatım Değişti
42 • –Kadınlar İçin Şiir–
43 • Marsilya'da Akşamüstü
44 • Sarhoşluk
45 • Bu Şehir
46 • –Dünyanın Büyük Şehirleri–

DİRLİK DÜZENLİK

51 • Halkın Görüşü
52 • Masa da Masaymış Ha...
53 • Saray Köftesi
56 • Dipsiz Testi
57 • Fıldırfış
60 • Yengeç Gibi
62 • Bir Karaborsacının Şairlere Öğütü
63 • Hoşaf
64 • Maydanoz
65 • Non-Figüratif
66 • Ali'nin Yüzü
68 • Peşkir
71 • Üçüncü Selim'in Kilimi
72 • Mesire Yerleri
74 • Zurnacı Mehmet
76 • Şekerli Gerçek
78 • Berbere Bak

79 • Chagall
80 • Benlik Duygusu
81 • Karşıtlık
83 • Akça Kız Masallarından Dışarı
84 • İbrahim'in Evi
87 • Yunus Emre Divanı
88 • Dirlik Düzenlik
90 • İnsanlık Sevgisi

YERÇEKİMLİ KARANFİL

93 • Ey
95 • Kesin
96 • Aaaa
97 • Aşkın Radyoaktivitesi
98 • Yangın
101 • Var Var
103 • Yerçekimli Karanfil
104 • Güneşin Yazdığı
105 • Tüfekkk
107 • Güzel Atomların Yaptığı Ayak
108 • Anahtar Deliği
111 • Alüminyum Dükkân
112 • Horozla Merdiven
113 • Dolgun
115 • Buz Gibi
116 • Kaybola
Bakmalar Denizi
121 • Gözlerim
122 • Gözleri
123 • Uyanınca Çocuk Olmak
127 • Borazan
128 • Altın Ayak

UMUTSUZLAR PARKI

Amerikan Bilardosuyla Penguen
137 • I
138 • II
139 • III
140 • IV
141 • V
Çember
145 • I
146 • II
147 • III
148 • IV
149 • V
150 • VI
151 • VII
152 • VIII
153 • IX
155 • X
Umutsuzlar Parkı
159 • I
160 • II
162 • III
163 • IV
164 • V
165 • VI
166 • VII
169 • VIII
172 • IX
177 • X
178 • XI
180 XII
182 • XIII
185 • XIV
186 • Çoğullama
187 • Çoğullama
188 • Çoğullama

Sığınak
191 • I
192 • II
193 • III
194 • IV
195 • V
196 • VI
198 • VII
199 • VIII

PETROL

203 • Petrol
204 • Beyaz Atlar Surlarda
205 • Bir Ay Aldım
Diyarbakır'dan Tokat'a
Biri Öldü O Zaman
206 • Şey Şey Şey ve
Şeylerden
207 • Phoenix
208 • Konyak
209 • Evli misiniz
ya da
Tunus Çok Mahremdir
210 • Acı Bahriyeli
212 • Sesli Harfler
213 • Ben Bu Kadar
Değilim
214 • Tahtakale
215 • İnfilâk
216 • Tah Tah Tah
218 • Ay Kırmızı Aylar
Kırmızılar
219 • Robespierre
220 • Kavga
221 • Uzun

NERDE ANTIGONE

225 • Başım Dönüyor
İkimizden
226 • Kar Yangısı
227 • Kumcul
228 • Medüza
229 • Bedevi
230 • Yılkı
231 • Bakır Heykel
232 • Ölü Öldü
233 • Şairin Kanı
234 • Sevişen
235 • Dağılgan
236 • Salıncak
Ne Gelir Elimizden İnsan
Olmaktan Başka
247 • Ne Gelir Elimizden
İnsan Olmaktan Başka I
253 • II
259 • III
262 • IV

TRAGEDYALAR

Tragedyalar I
275 • Tragedyalar I
Tragedyalar II
285 • Tragedyalar II
Tragedyalar III
297 • Tragedyalar III
Tragedyalar IV
307 • Tragedyalar IV
Tragedyalar V
317 • I
319 • II

323 • III
340 • IV
362 • V
370 • VI
375 • VII

ÇAĞRILMAYAN YAKUP

Çağrılmayan Yakup
379 • I
382 • II
385 • III
387 • IV
Cadı Ağacı
388 • I
389 • II
394 • III
398 • IV
401 • V
Pesüs
402 • I
406 • II
414 • III
Dökümcü Niko ve Arkadaşları
417 • I
420 • II
422 • III
425 • Fener Bekçisi Salih Anlatıyor
432 • Kontrbas Öğretmeni Rıza Diyor ki
434 • Anlatıyor Oltacı Eyüp Anlatılmazını
440 • Hizmetçi Firdevs ve Cam Bölmeler
442 • İskele Memuru Yahya
443 • Sahyon, Ayakkabı Tamircisi
445 • IV

KİRLİ AĞUSTOS

451 • Kabartma
452 • Oda I
453 • Oda II
454 • Cin
Otel
457 • I
460 • II
463 • III
465 • IV
466 • Ek
467 • Uçurum
468 • Dört Güneş
469 • O Yalnız
470 • Kirli Ağustos
471 • Uçak Alanı
472 • Kırda Karanlık
473 • Kesit
474 • Yılan
475 • Cüceler
476 • Ürperti
477 • Öğle Sonu
478 • Ölümün Konumu
479 • Ölümle Bakılan
480 • Ölümle Akit
Eski Bir Takvim İçin Şiirler
483 • I
484 • II
485 • III
486 • Yengeç
489 • Ölü Sirenler

Gökanlam
493 • I
494 • II
495 • III
496 • IV
497 • V
498 • VI
499 • VII
500 • VIII
501 • IX
502 • X
503 • XI
504 • XII
Ha Yanıp Söndü Ha Yanıp Sönmedi Bir Ateş Böceği
505 • I
507 • II
509 • III
Bir Yitişten Sonra
511 • I
514 • II
516 • Kar Yağacak
518 • Kuş Sürülerinden Bir Duvar
520 • Naci ile Turgut'un Akşamı
521 • Metin'in Akşamı
Şahinin Kopardığı Elmas
522 • I
524 • II
526 • III
Düş Suda
528 • I
529 • II
530 • III
531 • IV
532 • V
533 • VI
534 • VII
535 • VIII
536 • IX
537 • X
Gül Dönüyor Avucumda
538 • I
540• II
541 • III
Akdeniz Salgını
542 • I
543 • II
544 • III
545 • IV
546 • V
547 • VI
548 • Kül
554 • Aydınlığın Dört Bir Yanı

SONRASI KALIR

571 • Su
575 • Elmas Yüklü Bir Gemi
580 • Pas
582 • Saate Bakmak
585 • Suçtur Çocuğun Olmak
589 • İdris'le Konuşma
592 • Gelincikler
596 • Dostlar
604 • Flaş
608 • Dallardan Yapraklara
610 • Yok mu, Var
613 • O Mavilik Derdi
615 • Mendilimde Kan Sesleri

620 • Gül Kokuyorsun
623 • Ölü Kalmış Biri Yaşıyor Her İkisi de
624 • Aşklar İçinde
630 • Uzak Yakınlık
632 • Kurt
635 • Günlerden
639 • Yaz Mutluluğu
641 • Sonrası Kalır
644 • Alaşım
646 • Yer Değiştiriyor Korku
650 • Ölü mü Denir
653 • Vardır
655 • Kırın Grameri
656 Gülbilim
658 • Oyun Oynayanlar

Sunuş

Edip Cansever'in sağlığında yayımlanan şiirler toplamı *Yeniden*'de (Cem Yayınevi, İstanbul 1981) "Şair eliyle" yapılmış olan "eksiltme", ölümünden sonraki toplu basımlar olan *Yerçekimli Karanfil* ile *Şairin Seyir Defteri*'nde de (Adam Yayınları, İstanbul 1984) sürdürülmüştür ve söz konusu basımlar, Cansever şiirinin geçtiği tüm aşamaları yansılabilmekten uzaktır. Örnekse, söz konusu toplu basımlara *Dirlik Düzenlik*'ten sadece dört şiir alınırken, kitaba adını veren "Dirlik Düzenlik" başlıklı şiir bile dışta bırakılmıştır; kezâ, *Yerçekimli Karanfil*'den *Petrol*'e, *Çağrılmayan Yakup*'tan *Sonrası Kalır*'a, kitapların orijinal basımlarıyla toplu basımları arasında şiir sayısı bakımından ciddi farklar vardır. Dolayısıyla, Edip Cansever'in şiir külliyatını "bütün şiirleri" alt başlığıyla yayımlama kararı aldığımızda, öncelikle, kitapları ilk basımlarındaki şiir sayısıyla yayımlama zorunluluğundan hareket ettik.

Şair'in, kitaplarının sonraki basımlarına alınmamakla yetinmeyip tümden reddettiği, unutmak istediği *İkindi Üstü*'ne yer verip vermeme meselesine geldiğimizde ise yayınevi olarak ciddi bir ikilemle karşı karşıyaydık: Şair'in kendi eliyle yapmış olduğu söz konusu "eksiltme"yi bu yeni basımda "tamamlama" yoluna giderken, şairin "reddetmiş" olduğu (ama bir kere yayımlanmış ve artık kamu'ya malolmuş) kitabına yer vermemekle bir tür çifte standarta yol açmayacak, "eksiltmesi"ni reddedip "reddedişi"ni onaylayarak başta kendimizle çelişmeyecek miydik? Öte yandan, bir kere basılarak kamu'ya, en azından edebiyat tarihine malolmuş bir kitabı –hele okur önüne "bütün

şiirleri" gibi bir iddiayla çıkılıyorken– kimden, hangi gerekçe ve ne gibi bir sansür mantığıyla saklayabilir ya da meraklısının pekâlâ ulaşabileceği bir kitabı gözlerden saklamaya çalışmakla kendimizden başka kimi kandırabilirdik... üstelik –Edip Cansever'in, biraz da Orhan Veli'nin katı eleştirisinin etkisiyle reddettiğini düşündüğümüz *İkindi Üstü* adlı kitabının, şiirine herhangi biçimde gölge etmesi bir yana, Şair'in şiir serüveninin sonuna kadar farklı biçimlerde uğrayacağı izleklerin ilk işaretlerini içermesi bakımından başka hiçbir kitabının taşımadığı bir ayrıcalığa sahip olduğu aşikârken? Kaldı ki, "sonrası kalır" demişti Şair, şiir gücünün o harika sezgisiyle!

Sonuç olarak: Şair'den aldığımız ilhamla... ve bir şairin tüm şiirlerini yayımlama girişiminin, bilinen yayıncılık kalıpları dışında "edebiyat hizmeti" işlevini de yerine getirmesi gerekliliğinden hareketle, yaşı kırkı-elliyi bulan birçok şairin bile haberdar olmadığı *İkindi Üstü*'nü de kapsayan bir toplamla çıkma kararı aldık. Ki bugün elinizde tuttuğunuz bu toplam, Edip Cansever'in sağlığında yayımlanan kitaplarının ilk basımlarındaki tüm şiirleri kapsamasının yanı sıra dergilerde kalmış şiirlerin ilk kez bir kitapta toplanması bakımından da ilktir.

Cem Yayınevi'nin *Yeniden*, Adam Yayınları'nın *Yerçekimli Karanfil* ve *Şairin Seyir Defteri* toplu basımlarında yer almayan şiirleri, dipnotlarda kullandığımız (*) işaretiyle karıştırılmaması için (★) işaretiyle belirtip ilgili sayfaya açıklama notu düştük. Bir kısmının, dönemin basım-yayıncılık koşullarından kaynaklandığını düşündüğümüz harf hatalarını düzelttik; ancak özellikle ilk kitaplarda yer alan "yaşıyan, dökülmiyen, harcanmıyan" türü söyleyişleri (dönemin dil tercihini yansıtabilmek açısından) olduğu gibi bıraktık. İlk kitaplarda "kimbilir, herşey, hergün, yanyana, gözgöze" biçiminde yer alan kullanımlarda ise, izleyen kitaplarda günümüzdeki kullanıma dönülmüş olmasından hareketle geçerli imla kurallarını uyguladık; aynı gerekçeyle, ilk kitaplarda yer alan "filân, telâş, plâk, silâh" gibi kullanımları günümüz imla kuralları doğrultusunda düzelttik. Gene, "bütün şiirleri" toplamındaki dil birliği açısından (ve özellikle *Nerde Antigone, Tragedyalar ve Ben Ruhi Bey Nasılım* adlı kitaplarda), özel isimlerin ek alması durumunda (') işaretini kullandık.

Her iki cilde de *Sonrası Kalır* başlığını uygun gördüğümüz bu yeni basımın, Edip Cansever'in tüm şiirlerini "eksiksiz" biçimde bir araya getirdiği iddiasında, elbette olamayız... ama bugüne kadar yayımlananlar içinde "bütün"e en yakın basıma ulaştığımıza; ve toplu basımlarda yer almadığı gibi, kitaplarının ilk basımlarına da girmemiş, dergiler dışında ilk kez bir kitapta yayımlanan bir dizi şiirin, Edip Cansever şiirine önemli ve yeni açılımlar getireceğine inanıyoruz. Umarız, Şair'e yakışmıştır... Umarız, şiirseverler yeni bir buluşma yaşarlar Şair'leriyle!

Yapı Kredi Yayınları

İkindi Üstü

İstanbul, 1947*

* Edip Cansever tarafından yok sayılan bu kitap, "toplu şiirleri"nin hiçbir basımında yer almamıştır.

SALKIMLI MEYHANE

"Asmalı Mescit'e İthaf"

Yaz günleri sıcacık meyhanelerde,
Taptaze salkımlar içinde.
Limana insan gürültüsüne karşı
Konuşan olmasa uzun müddet bakıp kalacaktı
Caddelere kolkola gezen kızlara.

Kapının önünde çiçek satarlardı daima
Yoksa kadehlerden anlamazdı mevsimin değiştiğini.
Meyhane her zaman sıcaktı, insanlar daha sıcaktı,
Günlerden bir gün olsun unutmamıştı yalnızlığını.

Unutmamıştı yalnızlığını genç adam
Bütün gün aynı caddelerde.
Pencerelerde aynı sarışın kızlar
Halbuki o sarışınlardan hiç hoşlanmazdı.

./..

Herşey rahattı, insanlar mes'ut gibiydi
Herşey rahattı, dondurmanın eriyişi bile.
Bu yaz kadehlerin serinlemediği bir yazdı.
Bütün caddeler yabancı, kadınlar yabancıydı.

Hangi aşkı hatırlayacaktı hangi memleketi
Tezgârtar seçerdi içkisini, çiçeğini.
Liman tenhalaşınca vakit akşam
Son kadeh serin ama çok serin
Meyhanenin dar kapısında olmalıydı rüzgâr.

Sonra kalkardı birşey söylemeden
Caddeye çıkardı ay ışıkları görünmeden.
En güzel zamanıydı parkların
En güzel zamanıydı iskeledeki leylakların
Sigarasını içesiye kadar Bostancı'daydı.

Mayıstı, havalar sıcaktı, serindi.
Yollar kalabalıktı denize kadar.
Parisli bir kadın şarkı söylerdi kıyıda,
Gene çiçek kokulu yaz akşamlarından biriydi.

Yalnızdı, sıcaktı elleri, dudakları
Neş'eli köy valsi çalıyordu iskelede.
Salkımlar sarmıştı meyhanenin her yanını
Herşey rahattı çocukların adım atışı bile
Bu yaz kadehlerin serinlemediği bir yazdı.

EKİM AYLARINDA

Mevsimlerden sonbahardı,
İnce ince yağmurlar yağıyordu seyyar vitrinlere.
Tenha bir panayırda alışveriş ediyordu.
Sessizdi bütün şehir.

Kolundan çekti, beraber yemek yediler;
Mes'ut oluverdi.
Aylardan Ekimdi soğuktu yapraklar,
Rüzgâr belli belirsiz esip duruyordu.

Akşamları loş bir barda
Şarkı söylerdi kumral bir yahudi kızı.
Caddeler daha aydınlıktı o zaman,
Gözleri daha aydınlıktı...

Karanlık ağır ağır inerdi sokaklara;
Işıklar yanardı.
İzmir batakhanelerine geceleri
Dalyan gibi oğlanlar girip çıkardı.

Alışıverdiler insan kalabalığına,
Bir sabah erkenden,
Her kapısı açılışında barların,
Geceden kalma bir sıcaklık duyuluyordu.

Bir akşamüstü beraber alışveriş ettiler;
Mevsimlerden sonbahardı.
Kolkola kızlar geçti üşüyerek,
İki serseri yorgun yorgun konuşuyordu...

HOŞLANDIĞIM KADINLAR

Ne yapsam, neye benzetsem;
Bu mahzun halimi.
Aşıklık değil benimkisi,
Yolculuk değil,
Neyi duysam hüzünlenirim,
En ufak şeyi, rüzgârı bile.
Kimseye benzemez gülmem konuşmam,
Kimseye benzemez hoşlandığım kadınlar,
O kadınlar ki rüzgâra verip saçlarını,
Resimlerde yaşıyan,
Şiirlerde yaşıyan...

– HAREKET –

Bu evde kim oturur?
Kim süpürür bu bahçeyi?
Oldum olası
Akşamları ateş yanar kapısında.

Kimler şarkı söyler içinde?
Soyunur, giyinir,
Yemek pişirir hergün,
Çarşıya çıkar?

Bir de ağaç vardı önünde
Kiraz ağacı,
Her yaz kirazlanadurur
Bıkmadan.

BEYOĞLU'NDA GECE

Bazan şöyle dokunaklı bir şarkı söylenir;
Ekseriya filimlerde gördüğümüz esmer bir kadın
Aydınlık bir sokaktan geçiyordur.
Yahut da sıcacık bir barın içinde,
Kumral, çekingen bir oğlanın karşısında
Dişleri bembeyaz bir İspanyol yahudisi kastanyet çalıyordur...

Öyle insanlar vardır ki akşamları
Caddelerde korsanlar gibi sıçramak ister
Dalarlar kapısı açık barlardan birine,
Sızarlar gece yarısından önce,
Rüyalarında ceylan gibi kadınlar görürler.

Öyle sokaklar vardır ki Beyoğlu'nda,
Uzaktan loş ışıklar gibi görünür;
Ufak tefek kadınlar girip çıkar o sokaklara,
İstanbul batakhanelerinin en kötüsüdür.

Ağlayıp durur bir kızcağız köşede,
Birkaç serseri sigara içer ağır ağır
Şarap kokar, çiçek kokar evler,
Tuhaf bir sıcaklık yayılır dışarıya.

Bir kere de küçük bir kahvehanede oturmuştum.
Canım, kalkıp bir şeyler içmek istedi.
İstanbul batakhaneleri loş bir ışık gibi görünüyordu.
İnsanlar geçiyordu dalgın, iyi kalpli, serseri,
Hoyrat bir delikanlı, sarışın bir kızı caddeye doğru çekiyordu.

DENİZ ŞİİRLERİ

I– Deniz

Karım kadar samimî,
Sıcaklığım kadar yakın,
İlk defa sarhoş olduğum akşam;
Yenikapı gazinosunda...

II– Bahriye Neferi

Bir kadın geçti yanımdan,
Bir kadın daha,
Ben onların yanıbaşında,
Ben onlara denizi getiren adam;
Bahriye neferi...

III– Yaşamaktan Yana

İnsanlar yaşamaktan bahsediyordu:
Portakal dalından,
Kuş kanadından,
Meyhaneden,
Hatta denizlerden.

İZMİR'İN AKŞAMLARI

Denizlerin rüzgârı denizlerin,
Gelir vurur kızların bacaklarına.
İzmir'in akşamları İzmir'in,
Herkes saadetini düşünür.

Öpülmez ki denizlerin rüzgârı,
Kolay kolay öpülmez ki.
Bir kaçar bir de durur
Kadınlar gibi.

Denizlerin rüzgârı denizlerin,
İnsan unutur yalnızlığını.
Gemiler yelken açar uzaklarda,
Kim sevmez bu saatlerde yolculuğu.

İzmir'in denizleri koskocaman
Çocuklar uzatır ayaklarını denize.
Midye keser ayaklarını kaçarlar
Sevine sevine.

İzmir'in akşamları İzmir'in,
Nasıl sevilmez böyle akşamlar.
Bir yanar bir söner Karşıyaka'nın ışıkları,
Gün olur insanı deli eder.

İzmir'in ışıkları İzmir'in,
Barların, vitrinlerin önünde
Gemiler gelir rüzgârla dolu,
Gemiler gider ışıklar içinde.

SU YANINDAKİ PARKLAR

Başlar yalnızlık ve gece,
Önce denizden.
Ya parktayız, ya meyhanede;
Bir parça daha harcarız gençliğimizden...

Görünmez caddeler ışıktan
Görünmez karanlıkta parklar.
Tam içilecek zamanıdır şarabın,
Kadınların en güzel saatidir,
Bir garip hali vardır insanların.

Yosun kokusu, rüzgâr,
Gezinirken duyduğumuz.
Hava sıcak mı sıcak,
Temmuz.

Uzanır kırlara doğru,
Yalnızlığı olan.
Bu saatte sessizlik acıdır,
Gelecektir parka yalnızlığı duyan...

GÜN IŞIĞINDA

Böyle gün ışığında sabahları,
En güzel şiirlerimi yazmışımdır.
İnsanlar aydınlığa karışınca;
O da her zamanki gibi,
Şarkı söyleyecek, giyinecek,
Caddelerden geçecek güler yüzle,
Giriverecek bir pastacı dükkânına,
Biraz sonra un kokacak elleri,
Hafif bir sıcaklık yerleşecek elbisesine,
Her günkü hayatını yaşayacak!

SICAK HAZİRAN GECELERİ

Saadetin içimde,
Yıldızlar gibi kaynaştığı geceler;
Ben de artık yalnız değilim,
Rüzgârın bütün serinliğini duyuyorum.

Geçen yıl da Haziranın sıcak günlerinde
Çocuktum, böyle âşıktım.
Rüzgârlar yakardı ayak bileklerimi,
İçimi en güzel sevdalar sarmıştı,
Caddelerde gider gelirdim.

Akşamları parklar tenhalaşır,
Gözleri gülerdi kızların.
Vitrinler aydınlanırdı birdenbire:
Gelip geçen otobüslerden.
Kızların yüzleri de aydınlanırdı.

./..

Böyle ay ışığında geceleri
Bütün konuştuklarını duyardım kadınların;
Rüzgârlar getirip götürürdü.
Nehir gibi deniz geçerdi köprünün altından.

Böyle sıcacık şehirlerin
ParkLarını ve rüzgârlarını severim.
Böyle ay ışığında geceleri,
Sebepsiz üzülürüm.

Sıcak Haziran geceleri,
Aydınlık bir limanın önünde,
Vinçlerin, mavnaların gürültüsü duyulurdu.
Hafif bir mehtap dolardı vitrinlere.
Her günkü saadetini düşünürdü insanlar.

Bir ara köprünün üstünde
Işıklara bakarken görürdüm.
Şüphesiz yalnızlığını bilirdi.
Martılar uçardı, bir tuhaf olurdum.
Yosun kokuları yakardı içimi.

AKŞAMA DOĞRU

Yüzünün bütün çizgileri aydınlıktı
Gözlerinin içi, saçları da.
Her akşamüstü caddelerde gider gelirdi,
İstiridyeler, küçük balıklar bulunurdu vitrinlerde;
Ellerini değdirip değdirip geçerdi.

Dükkânların aydınlığına bakakalırdı saatlerce.
Çoraplarına ışıklar düşerdi tek tük.
Akşam demekti pastacının caddeden geçmesi,
Gözleri de yıldızlar gibi ışıldardı.

İstiridyeler, küçük balıklar,
Öylece kalırdı camlarda.
Tenha otobüsler geçerdi yol üstünden,
Renklerini kaybederdi kadın eşyaları.

GECE FASLI

I

Bütün vitrinler ışıklı,
Bütün caddeler kalabalık,
İyi ve rahat insanlar,
Gece faslı her yerde.

Biri gider denize doğru,
Erkekler... kollarında kadınları.
Yalnız kalınmaz bu şehirde
Akşamları.

Herkes yaşar bir yerde,
Meyhanede, evde, sokakta.
Bizim derdimiz yalnızlık,
Bizim derdimiz başka.

Gece faslıdır artık,
Dağılır herkes yerine.
Ya kadınlar derdimiz, ya şarkı
Geceden geceye.

YENİ ZAMAN

Yaşadım yeni zaman içinde,
Bol yıldızlı gecelerde sevdalandım.
Bahar derdinden başka,
Ekmek karnesiz,
Parasız,
Portakalsız kaldım.
Hattâ ikinci cihan harbinden beri,
Bir de yalnızlık derdim var.

BEŞ YOLCU

İkinci binen yolcunun,
Eli karanfilliydi;
Üçüncüsü efkârlıydı biraz.
Dördüncüsü,
Ufak tefek bir sarışındı,
Deniz hissini veriyordu
Beşinci binen yolcu
Neticede hepsi de neşeliydi.

GECE FASLI

II

İsterim akşam olsun,
Beni mes'ut etsin herşey.
Dolsun eski ahbaplarla masam
Gelsin ufak tefek hatıralar,
İyi günler, kadınların en tazesi
Şarkılar eski makamlardan.
Şöyle hatırlatsın eski günleri
"Şöyle bir on beş sene öteden"
Ya nihavent, ya hicaz
Ya sûz–i dilâra faslı Selim'den.

– AKŞAMÜSTÜ, DENİZ, KIRLAR VESAİRE –

Gün bitmeden gider gelirdi,
Caddenin en kalabalık yerinde.
Her akşamüstü aynı saatlerde
Ufak tefek bir sarışınla beraberdi.

Ufak tefek bir sarışınla beraberdi her akşam.
Kirazlar gelir geçerdi küfelerde.
Arabalar ot taşırdı salkım saçak,
Şehrin gürültüsü azalırdı.

Işıkları çoğalırdı dükkânların
Arabalar ot taşırdı.
Şehrin gürültüsü azaldığı vakitler
Akşamdı.

Taze Mayıs rüzgârları eserdi
Yolum kırlara düşünce.
Kadınlar gelip geçmezdi
Öyle büyük şehirlerdeki gibi
Kadınlar geçmezdi.

Bir ikindi sıcağı kalırdı
Otların üstünde, damlarda.
Gemiler öyle koskocaman gemiler
Uzaktan küçücüktü.

Akşamüstü ağaçların çiçekleri daha pembe.
Sevişen sevişene
Yıldızlar pırıl pırıl
Parkı geçtin mi meyhane.

Kızlar öyle incecik kızlar,
Saçları taranmış,
Sol yandaki hepsinden güzel,
Uykudan yeni kalkmış.

Akşamüstü yollara dökülmüş herşey;
Sıcak buğday taşıyan arabalar,
Denizde öyle koskocaman gemiler
En büyüğü adam boyu kadar.

İKİNDİ ÜSTÜ

I

İnsan herşeye alışıyor.
Sıcak bahar ikindilerine
Harbe, sevda çekmeye.
Küçük gazetecim hergün böyle mağrur.
Benim vanilya kokulu dondurmacım
Gene kapı önlerinde.

İşte taze ikindi güneşim.
Pencerelerde küçük sarışınlar,
Herşey iyi, herşey sade
Anlıyamıyorum şu iç sıkıntımı.
Yaşamak dersen yaşamak,
Sarhoşluğum sarhoşluk.
Ah! Hatırlamak olmasa eski günleri.

- BU ŞİİR 30 MISRALIK BİR SEVDA ŞİİRİDİR –

Çok sıcak bir günde
Misafirliğe gittik.
Uykudan kalktı, yanımıza geldi;
Sıcaktı her yeri.

Açık pencereden rüzgâr geliyordu,
Ağır bir öğle faslı çalıyordu radyoda.
Çok konuşmadık, yalnız bakıştık.
Geçen yazdan daha sevimliydi.

Taramıştı saçlarını,
Kahverengi elbisesi vardı.
Şöyle bir bakışta vücuduna,
Altüst ediverdi dünyamı.

./..

Biraz da bahçede oturduk,
Çocukları geldi, hep beraber.
Dalıyordu arada bir,
Konuşmuyordu,
Halbuki geçmiş günleri hiç açmadık.

İnsan yaşlandıkça anlıyor
Hayatının en güzel günlerini
Kadınlar öyle kolay anlaşılmıyor.
Farkına varmıyor insan yaşadığının.

En sıcak günlerinde Mayısın
Sessiz sedasız sevişiverdik.
Parklarda, duvar diplerinde,
Caddelerde akşamüstleri,
Gençliğimizin en iyi günlerini yaşadık.

Biraz sonra çay pişirdi,
Kalktı çiçek topladı,
Akşamüstü eve dönüşümüzde,
Hava daha sıcaktı.

YAŞAMAK TELÂŞI

Hiç böyle ısınmamıştım;
Daldaki vişneye,
Vitrindeki aydınlığa,
Salça kokusuna mutfağımın,
Akan dereye, uçan buluta,
Hiç böyle ısmmamıştım yaşamaya.

İKİNDİ ÜSTÜ

II
Beni meşgul ediyor bugünlerde
Ufak şeyler, can sıkıntısı,
Sıcak ikindi şiirleri,
En tazesi aşklarımın,
Ağaçlar, vesaire
Bugün eski sevdalar tazeleniyor içimde.

ARTIK HAYATIM DEGİŞTİ

İlk defa gelişim Ankara'ya;
Sıcak bir rüzgârla karşılaştım.
Vitrinlerin ışıkları gittikçe azalıyordu,
Henüz ısınıyordu ağaçlar,
Yürüdükçe saadeti duyuyordum.

İnsan yeni bir şehre geldi mi başka oluyor.
Bundan böyle sade geçecek hayatım.
Eski bir aşkı hatırlayacağım zaman zaman,
Her yeni günle değişecek gökyüzü,
Bir sıcak rüzgârdır esecek.

Akşamları şöyle bir uzanacağım;
Kırlara, gençlik parkına.
Kayaş trenine bindin mi şehir dışı...
İçeceğim ayaküstü bir şeyler,
Madem ki karar verdim sade ve yalnız yaşamaya.

Alışacağım zamanla herşeye,
Bu şehrin yabancısıyım
İnsanları dost, sıcacık bir şehir.
Bak, adım atışım bile değişti,
Artık yeni bir hayata başlıyorum.

– KADINLAR İÇİN ŞİİR –

Kadınlar caddelerden geçiyor
Kadınlar pencerelerde.
Ben hepsiyle evleniyorum
Birer saniye içinde.

Şu deniz kenarından gelen kadın
Deniz kokuyor.
Şu kız baharı getirmiş, köşeye,
Karanfil satıyor.
Bu şiir nasıl dostum?
Kadınlardan bahsediyor...

MARSİLYA'DA AKŞAMÜSTÜ

Akşamüstü Marsilya sokaklarında
Burgonya şarabı kokuyor rüzgâr.
Bütün menekşelerini satmış kızlar,
Şehrin geniş bulvarlarındalar kolkola.

Kıyıda küçük ve serin kahveler,
Bütün ayyaşlar gemiciler.
Geceye hazırlanıyor şehir geceye;
Bütün gençler neş'eye susayanlar,
Şu sakız çiğneyen ihtiyar,
Marsilyalı veya Provanslı şu çapkın,
Biraz da dalgın gezer cenuplular...

İşte kadınların en güzeli,
En serti şarapların,
İşte her günkü yerimiz;
Rumca şarkılar söyliyecek bir tanemiz...
Gün daha taptazeyken gürültüsü kesilmeden şehrin,
Serinlik inmeden limana,
Başlıyacak gece faslı Marsilya'da...

Marsilya'da gece başlıyacak.
Akdenizin bir ucunda.
Sarhoşlar kolkola gezecek sabahlara kadar,
Hele bir şarap kokusuyla essin rüzgâr...

SARHOŞLUK

Dün gece şiir yazmışım sarhoşluğumda;
Kadından, aşktan bahsetmişim.
Yağmurun eğri yağdığından,
Caddelerin düz olduğundan şikâyet etmişim.
Bir dünya görmüşüm keyfimce,
İnsanları ve düşünceleri bana benzer.
Değişivermişim...

BU ŞEHİR

Canım sıkılır kahveye çıksam.
Eve girsem bir baş ağrısı.
Kahveciye borçluyum,
Manava da borçluyum.

Adam olamadım bu şehirde,
Adam olamadım.
Akşamları yalnızlıktan,
Sabahları işsizlikten,
Ve senin yüzünden,
Deniz kenarı...

– DÜNYANIN BÜYÜK ŞEHİRLERİ –

Ben büyük şehirlerin kocaman caddelerinde yaşadım
İnsanlar iyi kalpli, kötü kalpli, serseri.
Ekmek peşinde, kadın peşinde, denizde
İnsanlar çoluklu, çocuklu.
Kocaman fabrikaları, ay ışığında fahişeleri,
Sonra da loş ışıklı eğlence yerlerinde yaşadım.
Büyük şehirlerin, büyük kadehli meyhanelerini bilirim
İspanyolca, Rumca, Fransızca şarkılar söylenir
Bazan da Asım beyden, Tanburî Cemil beyden plâklar çalınır,
Velhâsıl koskoca bir dünya bir kadeh içinde hercümerç
olmuştur.

Bu şehirlerin limanlarındaki heybetli vapurlardan
Ceviz ve bakır çalan serseri ruhlu çocukları tanırım.
İstanbul'u, Marsilya'yı, Tokyo'yu,
Sonra Afrika'nın sıcak kokulu kadınlarını severim.
Uzun boylu gemicilerin rutubet kokan bileklerini
Okyanusun en dalgasız en rahat yerlerini
Kıyılardaki sıcakkanlı kum çocuklarını
Ve hattüstüvanın meyva kokan insanlariyle sıcak güneşini
severim.

Bir bir tattığım Dünya gecelerini size de duyurmak isterim.
Size duyurmak isterim büyük şehirlerde duyduğum yalnızlığı
Binlerce insanla haşır neşir olmuşken.
Bol ışıklı vitrinlerindeki kadın çamaşırlarında
Memleketimin ve karımın sıcaklığını duyarım.
Koskocaman bulutları, yıldızları, parkları
Parklarda dans eden beyaz entarili Avrupa kızları.

Ve renk renk caddeleri, denizi, kahveleri
Dört köşe bir elmas gibi pırıl pırıl meyhaneleri
Nerde olursa olsun, bütün büyük şehirlerinde dünyanın
Memleketime duyduğum özlemi söylemek isterim
Bir bir tattığım dünya gecelerini
Size de duyurmak isterim.

Dirlik Düzenlik

İstanbul, 1947 / Yeditepe Yayınları

HALKIN GÖRÜŞÜ★

Sizi biz şımarttık bu kadar
Şişirdik göklere çıkardık
Yaşasın dedik şiir diye buna derler
Görülmemiştir böylesi mehtabın

Aşk dedin mi bini bir paraya
Şair işi bu karışık düzen
Övünmek için söylemiyoruz
Biz olmasak ne işe yarardınız bilmem

Ha babam yazıp çizdiniz
Aşktı mehtaptı canına okudunuz tabiatın
Kiminiz sürdürüp gitti yalnızlığını
Bir düşüncedir tutturdu kiminiz
Ağlamaklı ettiniz en sonunda halkı

Siz çaldınız biz de dinledik
Üstümüzü başımızı yokladık
Hangisini söyleyelim daha bilmem
Tüy döşekler aradık altımızda

Biliriz siz aydınlık işleri severdiniz
Kişi de öyleydi o zamanda
Şimdiyse toplum değişti
Bir saygı başladı gerçek olana

★ Bu işaret, söz konusu kitabın ilk basımında yer alan şiirin, sonraki *Yeniden* (Cem Yayınevi, 1981) ile *Yerçekimli Karanfil* ve *Şairin Seyir Defteri* (Adam Yayınları, 1984) toplu basımlarında yer almadığını göstermektedir ve farklı bir durum söz konusu olmadıkça notlanmayacaktır. (Ed.)

MASA DA MASAYMIŞ HA...

Adam yaşama sevinci içinde
Masaya anahtarlarını koydu
Bakır kâseye çiçekleri koydu
Sütünü yumurtasını koydu
Pencereden gelen ışığı koydu
Bisiklet sesini çıkrık sesini
Ekmeğin havanın yumuşaklığını koydu

Adam masaya
Aklında olup bitenleri koydu
Ne yapmak istiyordu hayatta
İşte onu koydu
Kimi seviyordu kimi sevmiyordu

Adam masaya onları da koydu
Üç kere üç dokuz ederdi
Adam koydu masaya dokuzu
Pencere yanındaydı gökyüzü yanında
Uzandı masaya sonsuzu koydu
Bir bira içmek istiyordu kaç gündür
Masaya biranın dökülüşünü koydu
Uykusunu koydu uyanıklığını koydu
Tokluğunu açlığını koydu

Masa da masaymış ha
Bana mısın demedi bu kadar yüke
Bir iki sallandı durdu
Adam ha babam koyuyordu

SARAY KÖFTESİ★

Cebinde parası yok ama yoksul değil
İleri görüşleri var okumuşluğu yok
Canı hürriyeti çekmiş saray köftesi yiyor
Koca bir konağın iç odasında
Bin dokuz yüz beşte İstanbul'u düşünüyor

./..

Bin dokuz yüz beşte İstanbul'da
Bir semai kahvesinde şiir okunuyor
Siz de okuyun o şiir güzel
Efendim kim demiş üftâdegânında muhabbet yok

Bin dokuz yüz elli üçte İstanbul'da
Evin küçük beyi saray köftesi yiyor
Siz de yiyin iç odalara çekilin de
İçinize hüzün akıtın iyimser olun biraz
Para pul düşünmeyin sakın
Kötü işler gelmesin aklınıza
Kılığı yok mu bir adamın yoksul demeyin
Ot mu yiyor ekmek mi görmemezlikten geleceksiniz

Bakın bakın bakın
Döşeklere yaz kokuları sinmiş duydunuz mu
Bilir bilmez ötüşleri var toprağın içinizde
Kim demiş tabiatta düzen var diye
Aç bir kedi duvara sürtünüyor onu da görün
Atın kendinizi çalgıların çağanların içine
Uygarlığı insan işlerini bilginler düşünsün

Ardarda betikler yazsınlar size ne
Böyle yaşıyacaksınız işte söz yok
Ölümsüz bir çiçek sofranızda
Yaz güneşi pembeden kırmızıya kırmızıdan pembeye
Kapılar pencereler tabiatla oynaşacak

Bu düzen size insanlığınızı unutturacak

DİPSİZ TESTİ

Beni dinlersen Üsküdar'a gitme
İbrahim'i görme şiir yazma
Şu herkesin bildiği düzlük
Bu deli alacası çayır
Ardıç kuşu türkülü sokak
Senin için değil

Sen yoksun
Çevrende kimseler yok
Zengin de olsan
Yoksulluğun gitmez

FILDIRFIŞ★

Değil öyle şimdi görüşüm değişti
Değişti de ne oldu
Evime gelince oturduğunuz
İskemleler konuştu

Önce bir inanmadınız
Bilirim güçtür inanmak
Bu konuda yazılmış
Birkaç da masal olacak

./..

Ama nedir sizler masalı sevmezsiniz
Kötü lâfı da sevmezsiniz
Bu işin gerçek olduğuna
Ne desem inanmazsınız

Görmeli dersiniz olacak şeyi
Meselâ neyi uçtuğunu kuşun
Üstelik dilinizden düşmez
Kolay olduğu bu işin

Şu bay ki ileri görüşlü
Giyimli kuşamlı üstelik
Ne dese beğenirsiniz
Kuşun halini görüp

Bir söz ki en ünlüsüne değişmem
Değil öyle her yanda duyulan
Uçmakmış süzülüp gitmekmiş
Kuşu ölümsüz kılan

Nedense bu işe akıl erdiren
Halktan birisi
Yanıma geldi arkası dolu
Güzeli çirkini hepsi

Bense vurdum işi düşünmeye
Hepsine lâf anlattım
Yazdığın masal dediler
Ben de iyi ya masal dedim

Dedim ya inanmadım kendime
Baktım bir yığın insan
Bir telâş gökyüzünde
Kuş kayıp sonsuzluktan

Sen misin şiir yazan bilge geçinen
Bin türlü bakan kuşa
Kuşsa o bildiğiniz kuş
Değişen kim benden başka

YENGEÇ GİBİ★

Şu düşünme işini
İyi bilir bizim Mehmet
Ne mi düşünür tuhaf şey
Ne düşünürse memleket

Ne mi düşünür Mehmet
Mehmet şeyi düşünür
Şu köprü ışıklı köprü
Yakından daha büyüktür

Mehmedin elleri küçüktür
Ahçınm önünde küçük
Simidin susamlı simidin
Önünde burnu kalkık

Olmuş olacak artık
Bütün yollar yürünmüş
Düz yol eğri büğrü yol
Bir de eğrice yokuş

Çiçekli Maçka yokuşu
İçi denizli çimen
Yani denize yakın
Balıklı yosunlu filân

İçi geçmiş bir köpek
Bir bulut görmüş havlar
Büyük evlerin içinde
Asılmış çamaşırlar

Giyinir giyinir Mehmet
Kısacık bir don
Upuzun gömlek üstü resimli
Yengeç gibi yan yan

Şu var ki o da insan
Değişmek onun harcı
Aynı yer hep aynı yer
Biraz soğukça değil mi

Yepyeni gıcır gıcır
Bir yer ki görmedik biz
Hep böyle işlerle uğraşır
Nedense bizim aklımız

Akılla dünya değişmez
Akılla dünya değişir
Akılla ne tuhaf akılla
Işimiz ölüp gitmektir

BİR KARABORSACININ★
ŞAİRLERE ÖĞÜDÜ

Bütün bunlar benimse size ne
Öldü mü gerçeklik duygusu
Benden çok sizin işiniz
Karıştırmaya gelince toplumu

Beni övün demiyorum ama
Baksanıza günün adamı oldum
Benim için yüzüyor bu gemiler
Bu insanlar benim için çalışıyor
Bu dağ gibi çuvallar benim mi sizin mi

İşiniz yoksa beni çekiştirin durun
Şair misiniz masalcı mısınız ne
Size nasıl anlatayım bilmem
Yazdıklarınız bile okunmuyor memlekette

HOŞAF★

Sen insansın hoşaftan anlarsın
Biz de anlarız
Ama sen üstün insansın yerin şurda
Bu hoşaf yalnız senin sofranda
Topluma su koyuvermek hoşafın işi
Senin o taraklarda bezin yok
Toplumla sağduyuyla işin yok
Tarihle mantıkla cebirle
Yok işin
Bu gidiş yalnız senin gidişin
Bu duruş benim değil senin duruşun
Bu yaşayış senin babanın yaşayışı

Düşün bir neydin ne oldun
Soyluyum dedin bizi yenlerimize baktırdın
Çalışın dedin bütün gün çalışmıştık
Yürüyün dedin yürümek değildi de neydi bu
Yüzüne baktık aldanmışız
Sen kiiiiim
Hoşaftan anlamak kim

MAYDANOZ★

Hadi git
İşkillenip durmasın söyle
Şimdi sabah işler değişti
Edip'e bir hal oldu şiir yazıyor de

Sus bakalım sen de bıcır böceği
Hişt
Ot musun fasulya çiçeği misin
Seni dinliyecek değiliz

Ötüşün bakalım enayi dümbelekleri
Aklınız olsa kuşluğa özenmezdiniz
Hanginiz çıktı da iki satır yazdı
Hanginiz kafa şişirdi tutsaklık için
Hanginizin insanlığı tuttu birdenbire
Her şey ama her şey bizden olsun değil mi
Bizdik sanki sizin yerinize
Dünyanın kuşu köstebeği
Bizdik kum gibi serili patlıcanlar
Şöyle bir açınca çiçeğini
Dökünce kurtlarını rahatlayan

Ama yaşamaya gelince
Ayrımız gayrımız yok

NON–FİGÜRATİF★

Bu adam halkın içinden yetişmiştir
Şölenlerde şenliklerde bulunmuştur
Giyimli kuşamlı oyunlara gitmiştir
İsa gibi tavırlar takınmıştır
Viskiden başka içkiyi ağzına bile sürmemiştir

Bu adam sonsuza giden bir çizgidir

ALİ'NİN YÜZÜ★

Bu işin doğrucası
Ali işini bilen çocuk
Bir yığın görmüşlüğü var
İç dünyası karışık

Dön dolaş gene aynı yer
Düz yollara ilişik
Nerde düşünse biraz
Orda günlük güneşlik

Elinde değil çoğu zaman
Türbe yanında tarla yanında
Böyle havaların uygunluğu içinde
Yüzünde gaipten bir ışık

Öyle ki yoluna çıkana âşık
Tanrıya âşık insan gücüne âşık
San pestile at koşumuna
Gözünün tuttuğu her şeye âşık

Ali büyük en azdan
Tarlalar doruklar kadar büyük
Yanına varın her şey var
Yakınlık uzaklık dostluk

Üç bulanık yüz ardında
Ayağında hafiften bir çarık
Bakın yüzüne görürsünüz
Kaynaşıp durur insanlık

PEŞKİR★

Peşkir dedim olmadı
Eski peşkir sırmalı
Peşkir için eskiden
İşlenmiş sözler vardı

Şimdi de yok denmez ya
Var ama onu tutmaz
İçinde peşkirin
Ağaçlar kımıldamaz

Ben sonradan gördüm
Morunu da ağacın
Taşlığı geldi aklıma
Üsküdar'da bir evin

Sonra bu düşüncenin
Buluverdim yerini
Tuttum peşkire vurdum
Üsküdar'ın içini

Bir güzel dünya kurdum
Bırakıp bunca işi
Çağırdım insanları
Doldu peşkirin içi

Girdiler birer birer
Kimi ağaca çıktı
Eve girdi kimisi
Peşkire yerleştiler

./..

Çıkmasın diye kimse
Kapısını kapadım
Önce bir şaşırdılar
İnsanları tanıdım

Yeniden çıktılar ortaya
Evler caddeler yeni
Ağaca yeşili koydum
İnsana düşünceyi

Büyümeyi öğrettim
Deredeki balığa
Balık işini bilir
İndi suyun dibine

Buna benzer şeylerle
Peşkire baktım durdum
Neler yapmadım neler
Dünyayı alt üst ettim

ÜÇÜNCÜ SELİM'İN KİLİMİ★

Baktım Üçüncü Selim
Ta ki onun devrinde
Bir ince ut çalınır
Haremde saltanatla

Bilmez mi musiki nedir
Büyük Itrî kim
Uzanmış mindere şöyle
Padişah Selim

Yok kimseler yok efendim
Selim'den önce
Bilmiş olun o duymuş
Görmüş görebildiğine

İşte şu ince kilim
Padişah Selim'den kalma
Ama kilimde kalmış
Ne varsa yaşamakta

Ya şu gördüğünüz dünya
Bir zamanlar böyle
Dönmüş durmuş boyuna
Sultan Selim emrinde

MESİRE YERLERİ

Sonra yavaş yavaş siz de
Kırlara gömüldünüz
Yaşayan bir âleme doğru
Açıldı hafifçe şemsiyeniz

Nasıl da kaynaşıyordu meydan
Değişmemişti kırların hali
Otlar fidanlar gibiydiniz
Uzakta şimdi

Sıcakla beraber upuzun
Dereyle akıyordunuz
Yahut sallanıyordu rüzgârda
Başaklar gibi kollarınız

Devam edin devam edin
Gittikçe otlar karıncalar gibi
İşte serçeler buğday sapları
Günün civcivli vakti

Güneşle karışıvermiş
Kırın içinde ne varsa
Öyle gürültüsüz ferah
Sıcak sıcağına dünya

Bir de şöyle düşünün
Otlar fidanlar uzanmış
Arasında insanlar
Kaynayıp gitmiş

ZURNACI MEHMET★

Zurnacı Mehmet yokuşta
Yokuşta üç beş çocuk
Üfürür zurnayı Mehmet
Vaktidir artık

Efendim benim işim
Zurnacı Mehmed'i yazmak
Ve Zurnacı Mehmed'in işi
Bütün gün aç dolaşmak

Böyle sanmak dünyayı
Önce güzellikten yana
Şu güzellik de nedir
Bakarsın adım başına

Bakarsın güzel işte
Mehmet üfürür zurnayı
Maviyken yeşil olur
Fırma giden tepsi

Yeşil olur mor olur
Mehmed'in yüzü açlıktan
Birtakım sesler gelir
Açlığa benzer zurnadan

Efendim Mehmed'in işi
Bütün gün zurna çalmak
Belli ki sizin işiniz
Keyifle zurna dinlemek

ŞEKERLİ GERÇEK

Ev karanlık kap kacak iğne üstünde
Karısı çocukları var mı yok mu belli değil
Masa iskemle ocak
Arama öyle şeyleri
Bir sofra bir yaygı
Bir sedir olsun yok mu
Yok o da yok işte
İğreti bir yaşayış içinde adam
Duvarları yalnızlık yemiş bitirmiş
Gökyüzü üstünde yıldızlar daha üstünde
Kim örtsün damı duvarları kim koysun yerine

Adam bir hiçliğin üstüne uzanmış
Kimseler görmez
Kıl bir torba içinde sabunlar kımıldaşır
Sabaha kadar
Adam bıktığını anlayınca hiçlikten
Gelsin pencere gelsin duvar
Gelsin karısı çocukları
Islak taşlar sabah işleri
Adam dükkâna döner gene
O gerçek dediğimiz şey ışıl ışıl
Yapışık sesler çıkarır şekerlerin üstünde

BERBERE BAK★

Aç gözünü bak yüzüme
Ben kimim bil bakalım
Kimim ben
Sen berbersin sizin mahallede
Ben berberim bizim mahallede
Benim pırıl pırıl makaslarım var
Denizi gören ayaklarım var benim
Günün bütün parlayan şeyleri bende
Dünyanın bir berber dükkânlık yerinde
İnsan kafasından başka
Her şey yeni benim için

Kesilen saç kesilmiyenden
Dökülen kan dökülmiyenden
Harcanan şey harcanmıyandan
Bilinen bilinmiyenden
Güzel çirkinden
Daha yeni

Ben berberim ellerim sizin için

CHAGALL★

Bir testi bir tabak
Şinana Chagall .
Üstünde balık içinde balık
Şinana Chagall
Altında yanında tatlı kuruluk
Şinana Chagall
Şu kasap dediğin ne kötü mahlûk
Şinana Chagall
Bir bitki yürümüş gitmiş
Şinana Chagall
Atlardan uzunca böcekten küçük
Şinana Chagall
Burası ne dünyada bir yer
Şinana Chagall

BENLİK DUYGUSU★

O sağduyulu insan sen misin
Göster öyleyse insan tarafını bize
Senin mi pişen aşın gülen çocuğun sevinci
Bizim mi senin sevincin senin hürlüğün
Bu dağlar bu ormanlar senin mi
Her şey senin mi ne dersin
Tarlalar senin evler senin
Davullar senin zurnalar senin
Bayramlar şenlikler senin

Gördüğün her şey senin işte
Sen astığı astık kestiği kestiksin
Sultanlık efendilik bile senin için
Varsa sen yoksa sen
Sen kimine göre insan
Kimine göre benlik duygusu
Sensin içlenen sensin duygulanan
Sensin anlayan dostluktan hürriyetten
Oyundan resimden şiirden
Sensin bizim iç dünyamızı ışıtan
Varsa sen yoksa sen
Sen değil misin yerle gök arasını
Sen değil misin toplumu karıştıran

KARŞITLIK★

Açık konuşalım ayıp değil
Donumuz dizimize düştü
Bu iş fizikle mantıkla kapanmaz
Elâlem yoksulluğumuzu gördü

Biri çıktı durumu açıkladı size
Siz de bir başkasına anlattınız
Şunları dediniz utanmak aklınızdan bile geçmedi
Herifler beyim düpedüz hürriyete aşeriyor
Ama bir düşünün hele bir iyice düşünün
Beni severseniz eve gidince de düşünün
Yoksulluk nerde donsuzluk nerde
Hele yoksulluk dediğin şurda dursun
Önce bir alışsınlar bakalım hürriyete
Hele bir kapasınlar açıklarını
Biraz olsun konuşmayı becersinler sonra

./..

Bu lâflar daha da uzayıp giderdi ya
Benim bir önsezim vardır
Şıp diye durduruverdim herifi
Be adam dedim senden hürriyeti soran kim
Donum yokluğuna yok ama
Ben de bal gibi hürriyeti severim
Sen de seversin öteki de sever
Yani ağaç sevmez mi fıstık çiçeği sevmez mi
Kumru sevmez mi hokkabaz kuşu sevmez mi hürriyeti
Bu tavuk yeşili ağaç
Bu cam göbeği nehir
Hürriyetle adama benzedi
Şu dağ çilekleri yaban elmaları
Basma çiçeğinden güzelse
Hürriyetle büyüdüğünden

Bana bak
Ben öyle kendine güveni olmıyanlardan değilim
Bıkmışım artık uzunlu kısalı lâflardan
Söz yok otur oturduğun yerde
Ben yoksulsam sen de yoksulsun
Ben insansam elbette beni seveceksin
Gücün savaşmak için yenilenmiyecek
Çekip gidecek o içimizdeki noksanlık

İşte beyler bu lâfların sonunda
Topluma bir insan daha kazandırdık

AKÇA KIZ MASALLARDAN DIŞARI★

Akça kızı arıttılar yuğdular
Pencereden dünya resmi göründü
Akça kızı pencereye saldılar
Akıl bu işlemeye başladı

Gök duruldu yer kendini bildirdi
Köşkü sarayı bir yana
Bilseniz nasıl durumu
Düşkünlüğü dünyaya

Açıl sofram açılsın nerde
Sofra nerde yaygı nerde
Kime sorarsa cevap şu
Düşünürüz ilerde

İlerisi dağınık duman
Bir oda tuttular kıza
İçinde neler yok ki
Şu sedir masallardan kalma

Akça kızın tutkunluğu dünyaya
Yüzünde dünya rengi
Bir yemeni başında
Kenarı acı sarı

İBRAHİM'İN EVİ★

Yol kenarında ufacık
İbrahim'in evi
Zaten düşündüğü İbrahim'in
Böyle bir evde oturmaktı

Kediler gibi güneşte
Saadetle içli dışlı
Yukarda saz çalar her gün
Hacı Arif Bey'in oğlu

Ve Hacı Arif Bey
İbrahim'in dinlediği
İbrahim kırlardan ince
Eviniz öğle vakti

Saadet saadet sonra
Ne kötü düşünce bunlar
Tam ablası için İbrahim'in
Saadeti sevmez İbrahim'ler

Ama her zaman taze sıcak evleri
Hele Perihan'a gelince
İbrahim kahvede oturur
Perihan'ı sevdiği halde

Sevdiği halde İbrahim
Gider kahvede oturur
İlkbahardan kurtulmak için
Kahvede oturduğu doğrudur

Kahvedeki ilkbahar
İbrahim'in baharı
Dinlerdim söyler dururdu
İbrahim yalancı

İbrahim çok yalancı
Belliydi misafirlikte
Gelmezdi sevinirdik
Saadet evlerinde

Saadet saadet evlerinde
Saadeti sevmez İbrahim'ler
Ablası var saçları sıcakta
Çözülmüş buzlar gibi akar

./..

Çözülmüş buzlar gibi akar
Bütün düşüncelerin sonu
Baktıkça İbrahim pencerelere
Sokak büyür kırlara doğru

Sokak büyür de büyür
Alır başını gider
Böyle yapar işte ortalığı
Açılmış pencereler

Düşünür de düşünür İbrahim
Elleri ayakları bir tarafta
Ve gittikçe sessiz
Sessizce döner dünya

İşte yol kenarında ufacık
İbrahim'in evi
İbrahim kırlardan ince
Eviniz öğle vakti

Sizi sokakta göremem
Eviniz de uzakta
Nasıl olsa görüşürüz
Orda saadet fazla

YUNUS EMRE DİVANI★

Bazan aklıma gelir
Düşünürüm boyuna
Görünür bir lâf etmiş
Vaktiyle Yunus Emre

Girmiş böylece dünyaya
Ki artık çıkmak bilmez
Bir görmüş insanları
Bakmış yazmakla bitmez

Bırakıp bunca işi
Bir divan geçmiş şu kadar
Görmüş dünyanın içini
Bir mesnevi bahseder

Düşünmüş yıllarca böyle
Bakmış ki bir uğultu
Bu da yaşamak demiş
Bilmem siz duydunuz mu

Ölüm bu gelmiş bir gün
Yaşamanın içinde
Demiş canım sultanım
Bir şeydi geçti işte

DİRLİK DÜZENLİK★

Bir hoş oldum ele güne karşı
Herkeslerden utandım
Bir yanım insanlı kahve
Dünyalar dolusuydu bir yanım

Ah beyler söylemesi güç
İşim bitince kahvelik olurum
Bana cezveler tutulunca
Bir yanlara çevrilidir başım

İşte bu yüzden arayı bozdum
Dünyalar gözükmedi gözüme
Nelere dadandım o yüzden
Mehtaba alıştım pisi pisine

Yollar benimmiş gibilerden
Durmaklı yürümekli bir gece
Kahvenin etrafında şiirler uçuşur
Herkes bir şeyler bırakır çarşıların içine

Alıştım bir kere işim iş
Köşe bucak alaca duman
En azdan bir gökyüzü
Çarşıyı görmeden edemem

Kahveci kahveye uzanır şurda
Akşamı bitiren yanıma gelir
Bir de utanmak olmasa
Dünyayı seviyorum demektir

İçime siner mahallenin kokusu
Gökyüzü karışıksa kuşların işi
Ya içim içime sığmıyorsa
Ne denir kötüdür insanların gidişi

Sonra benim bir kötü huyum daha
Anlatmak istemem kendimi
Uzaklarda çorbalar pişer
Şu benim yalnızlığıma karşı

Ah beyler söylenir mi hiç
Az buçuk işim iştir
Bana cezveler tutulunca
Gökyüzü bir daha değişir

İNSANLIK SEVGİSİ★

Bütün işimi bıraktım
Dedim ha bitti ha bitecek
Hadi iyiliği kötülüğü bir yana
İnsanca bir iş miydi o da değil
İçlendim herif eli bıçaklılardan
Uğrular sofrasından kalkmış gelmiş
Öbürü zayıftan belli ki işsiz güçsüz
Yoksulun biri

Duvara vermiş sırtını
İşin tuhafı ardında duvar da yok
Duvar da yoksa onu ayakta tutan ne
Hürlük mü yaşama gücü mü
O da değil
Canı cebinde zaten adamın

Ben düşündüm buldum
Bütün şiirlerimde onu yazdım

Yerçekimli Karanfil

İstanbul, 1957 / Yeditepe Yayınları

EY

Bu böyle kimin gittiği? sen dur ey!
Belki de ellerimiz mi? biraz ince, biraz da çok kelimeli!
Bu sanki niye durduğumuz mu? açıkken sevişme bölgeleri
Ay, pencere, göz! siz git ey!

./..

Kim bilir neyi saldığımız bu da; yalnızlığımız gel
Yırtıcı kuşları mı gözlerimizin? onlar mı bu sürüylen?
Yoksa onlar mı işte seninle sevişme biçiminde?
Oysa sevgimiz yerde; kara sevda sen uç ey!

Sen usul, ben yavaş, kime yaraşır bu sessizlik?
Kim biner bu gemiye insandan kıyılar yapılırken
Yetmez mi dalgası vursundu azıcık gözlerimize
Gözlerin gözlerime; siz bak ey!

Şu sen de olmasan insan çıldıracak mı?
Hiç yoktan bir yerlere mi gidecek belki?
Olsun neresi olursa, git karanlık ama git
Gecemizde duranı sen kal ey!

Benim, bu çok elli, bu çok gözlü delişmen
Çok bildim sana yaraşır olmayı günlerce
Şunu sevdim, şuna özendim, şununla yetindim sonunda
Ben miyim şimdi nerede? ben çok ey!

KESİN

Gözlerim bir balığın onu tutma denizlerinde
Gözlerim bir balığın.
Bir balık ellerimde,
Balıktan bir göz ellerimde;
Kirpiksiz, tuzlu, kesin
Bakışları günlerce.

Aaaa

Bir süleyman gördüm hiçbir yanı kımıldamıyor
Oturmuş bir iskemleye
Pek de oturmuşluğu yok iskemle ayaksız
O nasıl şey, bu adam soyut mu ne?
Baksan bir ilgisi var elleriyle
Uzamış, uzamış, uzamış doğrusu elleri
Sevmeye domuzlanıyor gittikçe
Konuştum konuşmuyor
Dürttüm dürtülmüyor
Kızdım, bir pıçak salladım karnına
Aaaa!
Yok yahu bana mısın demiyor.

Şaşırdım, yokladım kendimi iyice
Bir çağ mı değiştik sabah sabah ne?
Artık ölüm insanlardan olmuyor.

AŞKIN RADYOAKTİVİTESİ

Aşkı duydum mu bir başıma kalıyorum
Kasıklarımı ovuyorum bir güzel
En küçükleri var ya ayak parmaklarının
İlk peşin onları görüyorum.

Bir çelik mavisi damar tam da çenemin üstünde
Çoğu zaman gün ışığında seçtiğim
Tıp tıp atıyor yüzümün kenarcığında
Saçlarım kapkalın geliyor elime.

Gündüzün, ama tam gündüzün oluyor bu iş
Kirlerim, pis kokularım belliyken iyice
Soluyup dururken, bir şeyler geçirirken aklımdan
Uzanıp kalıyorum tâ pencerenin dibinde.

Yukarıyı düşünüyorum, bir aşağı katta oluşumdan
Dört duvar, bir buz dolabı, naylona benzer bir gök
Bütün o zehir gibiliği soğumuş şeylerin
Anlıyorum bir aşk akımıdır dolanıyor üstümde.

Durmadan aşklanıyorum ama hep böyle
Karanfiller gibi taze omzum, dizlerim, ayaklarım
Toplanıp gidiyor derken o deli fişek şey
Gün gibi parlıyor tırnaklarım.

YANGIN

Dışarı çıkıyorsanız dikkat! çiçeklerle karşılaşmayın
Ya da koklamayın onları, iyisi mi, yüzünüzü örtün
şapkanızla
Ya da düşünmeyin hiç, ben bakın öyle yapıyorum
Neden diyeceksiniz? insandaki sevgiliyi eskitiyor bu
çiçekler
Güneşe benzetiyorlar adamı, masaya vurmuş koyun
butlarına
Pek tuhaf! ben de sahanda yumurtayı kıskanırım...

Beni seviyorsanız dikkat! köşe başındaki camcıya sorun
O ne derse doğrudur, dalga geçmeyin adamla
Üstelik beni sevmek haşlanmış pirinçleri beyazlatır. Günaydın!
Sabahlarınız gibidir beni sevmek, horozun renkleri gibidir
Beni sevdiniz mi? yangındır artık parmaklarınız.

Sizi görmüyor muyum dikkat! trenlere çikolata yediriyorum
Bunu her zaman yapıyorum akılla oynamak yani
Öyle trenler var ki, insanı şımartıyor;
Çıkıp kuruluyorum pencere yanma gel keyfim gel
Gidip duruyorum böylece, adımı bileceksiniz; çok ülkeli adam
Üstelik daha kalkma saati gelmeden trenlerin...

Sokağa dökülüyorsam dikkat! bu da doğrudur oldukça
Bir kanunu vardır belki; ya su içmişimdir ya da yıkamışımdır
yüzümü
Ya su kovalarına bakmışımdır çok çok
Olmıyacak şey mi? niye bakmıyayım denizlere
En akıllı tarafımdır balıkla deniz tutmak.

Bir cümle tuhafsa dikkat! pek tuhaftır insanın tırnak
çıkardığı
Sonra da boyadığı, ne demeli sonra da kestiği
Korkum yok; ben güpegündüz rakılar boğazlıyorum
Gözlerimi batırıyorum istakozlara
Oh ne güzel! şişenin de bir anlamı oluyor böylece
Kim konuşuyor? ben konuşmuyorum.

Bir gün çok yürürseniz dikkat! sinekler şehirde kalıyor
Bütün taşıtlar paslanıyor ayrıca
Pencereli yıldız, misafirli oda; bol bol öttürüyorsunuz onları
Çünkü kırlara çıkıyorsunuz, şemsiyenizi bırakın ayıp!
Bana parmağınızdaki çiçekleri gösterin.

./..

Bir yere kapanıyorsanız dikkat! yanınızda olsun elleriniz
Kim ne der? bakındı işte durmadan ellerinize
Dünyayı dolaşan damarlar içinde.
En kemikli taraflarıyla zencileri döversiniz
En kirli yerleriyle çat kapı fakir mahalleleri
Ayıptır yani insan elini temiz tutmalı biraz.

Bir gün ölümü beğenmiyecekseniz dikkat! ölmeyin kolayla
Kadınlara sarkıntılık edin, hoşa giden bardaklar satın alın
Ya da bir aptalın yalnızlığını seçin; çiçekler sulamakla olsun bu
Tıkır da tıkır işleyen apartmanlar vardır ya, sakın ha!
Ya da her sabah
Göğe bir yüz metre kollarınızla...

VAR VAR

Yok denecek bir şey ama var var
Yılan yılan çinkoya mavi
Damın altında kaç sıra tuğla eksik eksik
Niyedir bilmiyorum pencere koysak mıydı adını?
Bir ördek, bir keçi yavrusuyla dışarısı
Gebe karnıyla bir kadının
Güneşin döndüğü tepsiye vurmuşlukla
Vay! çiçekleri, kedileri bakmak bakmak yapan elim
Nedendir bilmiyorum ellerim tutsak mıydı?

./..

Bizi bir pencere gösteriyor ama gösteriyor,
Işıklar sırtımıza vurmuşlukla
Vay ışıklar vay! hep birden çinkoya mavi,
Akıntısı aya doğru uzanan
Bir komşum var kesin gözlü, uzağa baktıkça rahat
Bana ay diye yutturdu pembecikleriyle bir kızı
Onunla birlikte yatıyoruz şimdi
Onunla birlikte kılların uzunluğu
Aramızda bir odada olmaktan başka neyimiz var?
Yok denecek bir şey ama var var

Vay! Mendili dörtlere katlayıp cebine koyan ben
Çok ağrıyan yerlerim pembeye mavi
Bir gün üç kişi tam pıçakla çekip alacaklar
Bilirim ondan öyle ne ağrı, ne sızı
Aklıma damların üstünde koşmak, koşmak
Bu uçanlar serçe cıva gibileri serçe
Gittikçe unuttum o kadar insan sevdim de;
Çekik gözlü, kıvırcık saçlı, düz beyaz yüzlü o kadar
Diyorum elleri nerde? Benimkisi bu bu...
Hani o büyücek sevgiler? Şimdi de yok mu?
Yok denecek bir şey ama var var...

YERÇEKİMLİ KARANFİL

Biliyor musun? az az yaşıyorsun içimde
Oysaki seninle güzel olmak var
Örneğin rakı içiyoruz, içimize bir karanfil düşüyor gibi
Bir ağaç işliyor tıkır tıkır yanımızda
Midemdi, aklındı şu kadarcık kalıyor.

Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu? bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele.

Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil
Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk
Birleşiyoruz sessizce.

GÜNEŞİN YAZDIĞI★

Alıştık bakıvermeye, az şey mi balkonda deniz
Son gözlerimizi harcadık, en çok da güneşin tuttuğu
Sırası gelmişken söyliyelim de
Biz onunla güneşi, suyu aşka çeviriyoruz
Bana uzun mu uzun portakal dilimlerini anlatıyor
Duvarları boyatıyor her sonbaharda
Şimdiyse ne yapalım? bilemiyoruz.

Saçlarla gözleri kesiyoruz makaslar konusunda
Ayağa kalkıyoruz ayağa gece gündüz
Her elde bir gökyüzü var ağlıyacağımız geliyor bir türlü
Çocuklar bekleme yapıları gibi sokaklarda
Biz ki çok alımlı bir balkonu olan
Sarkarak dışarıya
Bunca olanlara bakar gibisine belki
İnsanda bir türkü var onu çıkarıyoruz.

TÜFEKKK

Alışılmış yerlerde alışılmış adam
Tuhaf adam, çok tuhaf adam, ya da bundan böyle tuhaf
Bir tuhaflıktır ama doğrusu
Omuza asılmış tüfek
Bir tüfektir her sokağın ucu
Siyaha kapalı at
Patladı patlayacak
İçine dönük pencere
Sert adım
Tek kelime
Adının çıkardığı ses
Bir çekmece, bir kutu
Bir tüfektir bunlar doğrusu
Dopdolu bir tüfek.

./..

İskemle kendini saklar –böyle de şaka olmaz–
Ansızın görünmek için yapar bunu
Bakarız odanın güttüğü bir şeydir iskemle
Beyaza eğik, sarıya aç
Bir olaydır belki de bir olay
Hem ne güzel –eğer işiniz yoksa–
Birden güzele yer ederiz, ben şapkamla
Elif! sen saçlarınla, adının çıkardığı seslerle sen
Bir kalınlıktır hava
Bir eğlenidir şapka
Birinde bine katlı güvercin
Birinde çıplacık bir baş.
Bir tüfektir ama doğrusu
Ansızın görünen bir şey;
Kesilekalmış bir ot
Bir çıkıntı ay yuvarlağında.
Susmak, o ölüme denk susmak
Var ya,
Bir tüfektir işte insanda
Hem de pırıl pırıl bir tüfek
Çocuklar korktuğuyla...

GÜZEL ATOMLARIN YAPTIĞI AYAK

Bir menekşe duyuyorum ellerimsiz
O kadar güzel ki, Amerika bile güzel
Sen bile güzelsin bensizce
Atomlar bile güzel
Moleküller bile
Toplanıp ayak oluyorlar bende
Ağız oluyorlar biraz
Diş oluyorlar keskince
İki göz parlakça
On tırnak sivrice.

Bir menekşe duyuyorum ellerimle
Bir molekül duyuyorum
Bir atom
Korkunç.
Birleşip ayak olmuyorlar bende
Ağız, diş, tırnak
Göz olmuyorlar
Hep birden,
Hep birden bir şey oluyoruz işte;

Ağzı, burnu, elleri, kolları
O korkunç güzelliğe karşı.

ANAHTAR DELİĞİ★

Alp Kuran'a

Bahçeyi aşırmışlar, tüh! ayrıca üç duvarı, yani gözünün tekini
En güzel oyulanını pıçakla, ya da çelikten bir keskiyle
Bir gidip bir geliyordu o gözle, yani tek kalmış çocuğuyla
Onunla barınıyordu ayrıca, onunla bu ipi kopmuş gökyüzleri
Telleri çözülmüş bir cadde
Oydu bu işte; en yerine konmuş bir kahverengi
Yani gözünün teki
Yani en güzel uyanı anahtar deliklerine.

Sokağı bile aşırmışlar, yuh! sonra da çarşıyı, yani göz
kapaklarının ötesini
Bulutlar altıydı şurası; bakındı hele onu da
Odayı arşınlıyor – adı üstüne – o gidip de gelmek
biçimindeki odayı
Hayaller kuruyor çaresiz, sonra da arşınlıyor hayallerini
Bir iki yapıyor bunu, derken bırakıyor
Derken bırakır mı hiç, bu öyle güzel ki;
Denizin yanında uykusuzluk gibi.

./..

Akşam, ya da sabahın sekizi –fark etmez– denizin üstünü de
aşırıyorlar
Odanın içini de, dış taraflarını da ağaçların
Bir uçağı da –şöyle bir yola koyuyorlar– elmacık kemikleri
görünüyor dünyalıların
Sanki bu olanlardan sonra iki ayakla gezdirebiliyor kendini
Yani şu eskiden beri olan kendini, bombalar gibi atılan
kalabalığa
Ortalık –onu aldığın yere koy– içi görünen saatler gibi
Yok biraz öyle, çünkü saatten bile anlatandır ellerine
Yarı şaka, yarı ciddi.

Daha dünyada tapınaklar yapılmamıştı; çünkü o zamandan
aşırılmıştı bu kelime
Ne kadar çiçek varsa –balıklar bile– taşlara sinmişti biraz
Şimdiyse o taşlar nelere nelere uğratmıyorlar kendilerini
Demiri kışkırtıyorlar, şu bizim demiri, yani aksiliğe bakın.
Odayı arşınlıyor –adı üstünde– o hayaller kurmak
biçimindeki odayı
Birden sevişmeye koyuluyor; ansızın alışmış gibi tütüne
Ortalık –onu aldığın yere koy– eli görünen buz dağları gibi
Hadi! çağımızın aklıyla konuşmıyan ilk adamı geliyor.

ALÜMİNYUM DÜKKÂN

Bir göz atıyorum denize
Çın çın ötüyor balıklar.
Bu bir giyilmiş ayakkabıdır diyorum.
Bu bir sulanmış peynirdir diyorum
Bu bir haşlanmış patates elinizdeki.
Bu insandaki sezgi
Bu insandaki akıl
Bu kanundur kanun
Çileğin çilek oluşu gibi.

İşte bu gerçektir diyorum; siz de bilirsiniz gerçeği
Bu çivinin çakılışı
Bu ekmeğin sürülüşü
Bu aşkın, bu ayıbın, bu insanın bilinişi
Bu duymak, bu düşünmek, bu yüksünmek insanda
Bu toplum içinde, bu toplum dışında
Bu sizin durumunuz, bu tabiattaki iş;
Bu akılsız çiçek
Bu bilisiz ağaç
Bu düpedüz ileri görüş
Bu su, bu nehir, bu rüzgâr
Bu taş, bu bulut, bu hava
Bu bilinen, bu bilinmeyen
Bu İsa'dan önce, bu İsa'dan sonra.

İşte bu yeninin yenisi insan;
Dizilmiş kutu,
Bükülmüş teneke,
Alüminyum dükkân.

HOROZLA MERDİVEN

Yukarsı yukarda, aşağısı aşağıda biraz
Horozla merdiven ortada
Canım horoz! merdivende renkleniyor
Çocuğu çocukluyor bir düdüğün kırmızısı
Annemi çağırıyor on kulaçlık bir iplik
Başımı iğiyorum su kovasına;
Ne kadar balık düşünüyorsam o kadar balık.

DOLGUN★

Hem güzel, hem de dolgunluk kuşları bunlar
Dolgunluk sokakları, sanki bir aydınlığı kutluyorum
boyuna
İşte bir dolgunluk şapkası; ikide bir çıkarıyorum
O kadar çıkarıyorum ki, aşkolsun bulutlara
Nereden bakılsa ellerim görünüyor şimdi
Dolgunluk eli.

./..

Bu arada bir marangoz da büyüklük masaları çıkarıyor
Birini edinsem dayanılmaz şeyler koyuyorum üstüne;
Denizler, boş gemiler gibi hareketli bir çiçek
Ben o çiçekle yürümüyorum, yürümeye uyuyorum sadece
Gemiler, gemiler açıyorum odalara uzaklık gemileri,
Oyunlu, kıvrak, herbiri durgunluğu koşan
Çağırsam gidivermeye sence bir uzaklıktan kendimi...

Bunlar da karanlık insanları, diyorum öne alınmalı biraz
Nereden bakılsa iyice kenetlenmiş dişleri
Yani dağınıklık ölüleri, ay doğdu diye güzel
En tenha sokaklar, işte en tenha sokaklar
Açıkça bir tenhalığı savunuyor şimdi
Koyulsam gidivermeye; gözlerindeki...

Sonra bu uzunluk suları; ilk olarak sen
İnsandı gibi, çağırmaktı gibi yerinde
Gidişi tastamamdır balıktan insan katına kadar
Onunla pek yerinde bu dolgunluk kadehleri
Belki ben bile dolgunluk olsun diye sesleniyorum;
– Garson!
Sen bütün bu yaptıklarımı hesaba geçir!..

BUZ GİBİ

Aşk iyidir bak
Duyumunu artırır insanın
Hele don gömlek sabahları
Tıraş olacağını duyarsın
Yeni gömleğini giyeceğin gelir
Bir yeni biçim eklersin insan olacağa
Masaya, merdivene, aynalı dolaba
Derken ardından şıpınişi bir kahvaltı
Amanın dersin bu ne delice gidiş
Paldır küldür açar mıydı fıstık ağacı
İspinoz düşünür müydü?
Deli olan kaşınır mıydı?

Kolların upuzun Walt Whitman'ı okumaktan
Ağzın desen bir karış açık
Sokaklar, amanın o sokaklar
Önce bir yeşile işkilli
Evlerde büyümeler, alıp başını gitmeler olacak
Kızıp duracaksın üstüne başına konan toza
Televizyondaki işe
Usanmak, hızını eksiltmek dendi mi
Cin ifrit kesileceksin birden

Hey gidi duyumuna yandığımın dünyası
Alıp vereceğin olacak ille
Aşk maşk buz gibi yaşayacaksın.

KAYBOLA

Sana her zaman söylüyorum, senin yüzünde gülmek **var**
Bakınca bir yaşama ordusu çıkıyor aydınlığa
Bir çiçek geliyorsun yeraltı çevresinden
Bir kartal gidiyorsun çıplağın ayaklarla
Şimdi bir pembeyi kovuşturuyor
Omzundan yukarıya üç kişi
Deli ediyor onları saçlarında
Bir karanfil çok
Bir karanfil azala azala.

En saklı yerlerinden en güzelliğin çıkıyor
Ansızın doğan hayvanlar gibi güzel
Bakınca bir şiir canlıyorum dünyaya
Yapılan bir şeydir şiir; yuvarlak, kırmızı, geniş
En genişi en kırmızısı o ezilmişler katında
Şimdi bir gizliyi kovuşturuyor
Gözlerinden içeriye üç kişi
Deli ediyor onları mısralarımda
Bir karanfil az
Bir karanfil çoğala çoğala.

Bilmem mi, ellerin vardır, umuttan yuvarlar çizer
Bakılan bir şeydir el, boşluğu dengede tutan
Bir uzantıdır işte umutla insan arası
Bir yonudur ne belli, görmekle anlaşılan
Geceden gün yapılan o sevişme yakınlığında.
Şimdi bir sevdayı izliyor
Uluslararası üç kişi
Deli ediyor onları sonsuzda
Çok isimli bir çay
Çok yuvarlak bir masa.

Sanki bir tarih içindeyiz, günaydın minyatürler!
Üç köle uzanık bir dünyayı imzalıyaraktan
Ansızın dört köşe, ansızın ehram
En duymalı yerlerinde bir sessizlik
Güneşin çok parladığı bir arka
Başları dünyadan dışarıya sarkıyor
Bozgunda çiçekler örneği; duyulmaz bağırtılarla
Şimdi bir tarihi sürdürüyor
Yüzünün gizlerinde üç kişi
Deli ediyor onları Mısır'da
Bir insan az
Bir insan inana inana.

Duymakla, atların çıngıraklardan duyduğunu
Bir ateş yakımını dağda
En korkulu çağ bu, onu altımızdaki şehirlerden çıkarıyor
Küflü ev süsleri, geyik durmalı bir hayvan
Bizi bakmaya zorluyorlar ayrıca.
Şimdi bir aydınlığı durduruyor
Beyazlar giyinmiş üç kişi
Deli ediyor onları boşlukta
Bir pencere az
Bir pencere kaybola kaybola...

Bakmalar Denizi

GÖZLERİM★

Sendeki bir şey
Benim gözlerim...

GÖZLERİ

Sanki hiçbir şey uyaramaz
İçimizdeki sessizliği
Ne söz, ne kelime, ne hiçbir şey
Gözleri getirin gözleri!..

Başka değil, anlaşıyoruz böylece;
Yaprağın daha bir yaprağa değdiği
O kadar yakın, o kadar uysal
Elleri getirin elleri!..
Diyorum, bir şeye karşı komaktır günümüzde aşk;
Birleşip salıverelim iki tek gölgeyi.

BAKMALAR DENİZİ

Bakmalar görüyorum bütün gün türlü bakmalar
Pencere bakması, sabahlar bakması, yeşil otlar bakması
Hepsi de beni buluyorlar, hepsi de bir yağmur uysallığında
Gördüm suyunki yumuşak, gördüm ağacınki katı
Gördüm ama şey! gördüm ama nasıl! gördüm ama bu kadar
göz!..
Aynı bir gözler denizi, aynı bir o kadar canlı..

./..

Bakmalar görüyorum gök ortası gibi karşımda
Bulutta göz, uçakta göz, derinlikte göz
Göz oluyorlar birden; bu gözler de yatağa iç yapanları
Masaya üst yapanları bunlar, atlara atça parlaklık
Yılandan çöreklenmeyi, kediden uyuşmayı çıkaran bunlar da
İşte uzunlardan ayak, işte beyazlar beyazından kalabalığı
Bakmalar görüyorum durmadan göz olan bakmalar
Başlama gözleri; çocuklu, masallı, sinemalı...

Okşama gözleri vardı; gel git eden parmaklarıma
Aşklardan gelenleri; aşkı da bir kullanışlı yapan
Caz bakmaları, düğün bakmaları, dudaklar taşıyan
bakmalar
Bakmalar, ateşte, suda, havagazında
Ateşten, sudan, havagazındandı gözleri.
Kar gözleri; soğuk–güzel, buğu gözleri hamamlarda
En harlısı bu: savaşlarda, en ışıksızı ölülerdeki;
Bitti gözleri onlar bitti..

UYANINCA ÇOCUK OLMAK

Siz ne iyisiniz, ben sizi bir şeylere benzetiyorum
Bilmem! bir testi, bir bakır sahan kolay mı sizinle?
Çok rahat bir gökyüzü mü var sizinle?
Güneş bir pazartesi olarak mı duruyor burnunuzda?
Yoksa bükülmüş bir nehir gibi mi küpelerinizde?
Siz küçük adıyla mı çağırırsınız sessizliği?
Öyle mi? ya kim uyandırır sizde
Bu sevişme dalgalarını, aşk seslerini
Bak'ları, duy'ları, okşa'ları, evet'leri
Hele bu elleri, ayakları bu
Gözleri, gözleri...

Gidip bir bardak su içiyorum. Ağzım benim!
Su böyle neye benziyor? Çok çocuklu bir bahçeye değil mi?
Bakmayla içersek gözlerimiz de bir şeye benziyor
Senin gözlerin, bizim gözlere, onun gözleri
Her zaman söylüyorum kuyumcular için imzalı yazı
gerekmez
Ama hiç gerekmez, öyle mi değil mi?

./..

Armut ağacı! iyi sabahlar! sana bakınca yüzüm değişti!
Bütün gün çalışıyorum en kötü iş yerlerinde
Yorulup bunalınca hep o sana bakmayı deniyorum
Birden çarşıyı gösteriyor dallarının inceliği
Hem niye saklamalı, çarşıyı gösteriyor işte
Bak! şakur şukur şapka satın alan birisi
Yusyuvarlak bir kişilik ediniyor
Pis adam –ne kötü dünya– öyle mi değil mi?

Siz yok mu, sizin her yeriniz şaşırıp kalmaya istekli
Bir bakın, uyanıp kalkınca çocuk olmalarım var benim
Şu da var: bir sokak en açılmış pencerelere dalıyor
Dalıyor da söz mü? yatağa uzatıyor otomobillerini
Aşk duyan bir kadını
Onun kişiliği olan memelerini.
Gözlerim! hey sokak! geri getiriyor gözlerimi
Kimi zaman da bir cam kırılıyor şangur şungur;
Diyorum böylesi gürültüler şiir için gerekli
Öyle mi değil mi?

Bizim o duvarlık tabaklar durmadan uzağa götürüyor evi**mizi**
Daha aldığım gün bildi m maydanoz olacak üstündekiler
Maydanoz olacak, maydanoz olacak, maydanoz olacak
İyi ama, niye sevmeli her önüne geleni?
Herkesin, herkese, herkesi
Daha dün yepyeni bir son koydumdu şiire
Aldı, yepyeni bir kalabalığı getirdi
Ama iyi yaptım, öyle mi değil mi?

BORAZAN

Sizin bir çift göz olan o şeyleri taşıdığınız gibi
Bir borazan taşırdı; ta–tarata, ti–tiriti
O çalmıyor muydu, olanca görüntüler ayakta
Uzaklar, cins ülkeler onunla bir giderdi
Daha görmedimdi ben oldum bittim öyle yürek canlısı
Anılar mı? tez gelecekler mi? en güzeldi borazandaki.

Kim sevdi? kim niye öyle? yansıtır dururdu bir eğleniyi
En çoğul gökler kıpırdar, en yaprağı bollar sevinirdi
O çalsın gözlere şenlik, akınıp giderdi başka dünyalar
Başka dünyalar dedimse, en uzağı Kakilit
Kakilit'deki bir kızı ipince sevdirirdi.

Akşamları maviyi çalardı, bilmem ki bilir miyiz? o koyu maviyi
Bir çıplaktı, ama görmeyin, bir gürültüydü sabahı tutturunca
Ya ne olaydı derseniz? bendeki istek biraz garipti
Çıkıversin derdim en güzel olacakları dünyanın;
Bir sevinç, bir mut dalgası, azların azı da bir sadelik
Sizin bir çift göz olan o şeyleri taşıdığınız gibi...

ALTIN AYAK*

I

Sana ben olmalıyım, ayaklarımdan ötürü gezinirdik
Sevişir, bir derinliğe çıkarırdık kendimizi
Adımlar atardık insanlık gürültüsünde;
Birinin acısında gibi doyulmaz inceliklerle
Kaçıyor gibisine belki ölümden, korkudan, sesten
Yere bir şeyler düşürürdük uzanıp almak için yeniden
Dursak, ya da bir durmada görünsek
Hiç değil bununla yetinsek azıcık da
Ama ne gezer! şaşmaya ev hazırlar gibi
Sürükler bizi
Dünyanın kendini tekrarlaması elmada
Kendini; leoparda benek.
Ben derim: sana olmak, seni duymak, seni yürümek
Besbelli seni büyümek kendimde
Ellerim kendini tekrarlar sen deyince.

Sana gün olmalıydım, ışığımdan ötürü aydınlanırdık
Doğrusu şu dünyada kaç kişiyiz ki
Herkesin kalbinde altın gibi bir ayak yatar:

(Bunu neden mi söylüyorum? Bir pazar sabahı lokantaya sığınmıştık; kiliseye, camiye sığınır gibi... Garson! baktık iyice silinmiş camlardan başkası hak getire. Garson! baktık denizler götüren bir kedi. Garson! baktık çıkageldi karayağız birisi; kötümser mi kötümser. Kendini papanın özel askerlerine benzetmiş olacak:)

Ayağını kullandı
Bize karşı.
Biz
O gün bu gündür ayağı değerlendirmiş bulunuyoruz.
Oradan çıktık.

./..

II

Büyük bir tiyatroda Molière'i oynayorlar, bizse –alışkanlık
işte– sosislere, siyah havyarlara, patates kızartmalarına
gülüyoruz.
O kadar gülüyoruz ki, ağlamışa dönüyoruz bir bakıma
Sonra çocuk olarak gülmeyi tekrarlatıyoruz kırmızı
balonlara

Sonra da özür diliyoruz; öyle ya, balon çok önemli bir
yuvarlaktır;
Sabahları göbeğim erisin diye
Ayaklarımı çevirdiğim
Balondur işte
Biz balonun yükselmesini, göze batmasını denedik miydi?
diyoruz
Hayır mı diyoruz?
Sorma! günün hiçbir saatinde bu kadar eğlenilmez
Bir yumurta alanına giriyoruz
Biraz da ekmek
Karnımız doydu diye söylemiyorum
Ben şu son günlerde ekmek yemeyi tuhaf buluyorum
İnsanın ekmek yemesi var ya
İşte onu
Tuhaf buluyorum
Ben.

Sana ben olmalıyım, eskimeyi hızlandırırdık
Bir gemici vardı geçenlerde eskidi gitti
Balıklar deniyordu, balığın gittiğini, çünkü sadece bir gidendi
balık
Bize gelince denizin gülmesiydi ayrıca
Bay "Konserve Taciri" için iyi tuzlanmalı o kadar
Söylenir: çocuklar için de korkuya sığınmış bir çığlık.
Kim demişti? Şu kadar bir lenger balığı için dünya kaygandır,
Bir uyuşmadır tereyağlı ekmekle.

(Hiç unutmam bir gün kalabalığı deniyordum kendimde. Adında bolca "Z" harfi geçen bir bankada görevliydim. Görevli de ne? Bankanın canlı olan tarafıydım sanki. Ben bu değişimle büyür büyürken, işi fazlaca uzatmışım galiba. Mal sahibini az ötemde dikili buldum; giyinik, kurnaz, gülüşlü. Çık! çıkmam. Gel! gelmem. iç! içmem. Bak! bakmam. Sonunda:)

Bana sen olmalıydın, kovulmalarımdan ötürü sığınacak
Ama hep biz oluyoruz dünyada
Biz
Derinlik.

Umutsuzlar Parki

İstanbul, 1958 / Yeditepe Yayınları

Amerikan Bilardosuyla Penguen

I

Elleri el gibi kocaman
Beyazda bir nokta gibi kocaman
Kocaman boşluğun küçülttüğü her şey gibi
Biriyle kendini artırıyor durmadan
Biriyle koyunlar gibi güdüyor ötekini
Ayaklarını gizliyor bir köpekle
Evine dönerken sonsuza geçen
Göğü kullanıyorken maviye
En kesin fırınlar gibi kızararak
Günümüzden sesler alıyor – sesleri
Devamlı, gülünç, acısız
Acımaktan kurtulmuş yerlerine
Sonra duvardan duvara çizilerek
Ölü bir korkunçluğu taşıyor
Sen, hey, duvarlar dibi öldürülmek!
En yeni tam–tamları dünyamızın
Ya da kendiyle bırakılması insanın
Sizi
Sizleri selâmlıyor işte

Doğrusu elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri

II

Çıkacaksanız çıkın daha karar vermediniz mi?
Baktıkça bakıyorsunuz kendinize
Yetişir! bu da hiç konuşmayan adam yapıyor sizi
Körükler, dev kapılar, balık solungaçları gibi
Emiyor sizi yalnızlık
Kurtarıp rahata geçirin ellerinizi
İşte bir kadın kadına geçiyor yürürken
Sizi alıyor, sizi ölçüyor, sizi yapıyor kendinize
Açığa koyuyor sizi
Bilip de söyleyemediklerinizi
Eve dönmeyi, yemek yemeyi, uykuya dalmaları
Bana sorarsanız ters çevirin uykuları
Alın şu adını "ben" koyduğunuz geceyi
Bakınca göreceksiniz, daha bakınca bir ötekini
Geceler, işte geceler
Gündüzler, işte gündüzler
Beyaza siyah penguen sürüleri gibi

Ama elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

III

Bu gözler onunla az mı yaşadınız gözleri
Bu dudaklar onunla az mı seviştiniz
Bana kalırsa gözleri saklamalı
Eliniz yok mu, bastonla iş görmeli
Ya da boşluğa takılmış bir eldiven
Asılın, kurtarın hemen
Az şey mi kurtarıp rahat etmek
Ellerle gözleri.
Bir penguen
Nişanla pengueni
Siz kırmızı yerler, kırmızı saçlar severdiniz
O penguen
Bir anahtar, bir pencere, bir horoz tüyü
O penguen
Çay masaları, öğle yemekleri, gezintiler
O penguen
Ölmek mi diyoruz, susturun ölümleri
O penguen
Penguen penguen
Hiçlikle kesilen tahin helvaları gibi
Güneşi eriten çocuk başları gibi
Bir tramvay gibi; günümüzde köşe başları yapan

Serüvenler, hafta tatilleri
Portakal suları gibi içmeyle erkekleşen
Penguen
Vur düşür pengueni

Ama elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

IV

Her evde bir çekirdek gibi insan ağaçları
İnsan elleri
O penguen
Penguen penguen
Soğuk su tadında kadın yüzleri
Bir eski havada belirsizliğe giden
Dörtnala atlar gibi bitmezlik içinde
Örülmeden kazağınız
Dokunmadan çorabınız işte
Hayata yerleşen peşin iplikler gibi
Sevinme iplikleri
Kıskançlık iplikleri
Beni biliyorsunuz ya, öyle sakin
İplikleri
Penguen penguen
Vur düşür pengueni
Ama nasıl, daha karar vermediniz ki

Doğrusu elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

V

Siz değil, o kadar ayrı gidiyor ki sizden
O ne mi, yaşadıklarınız belki
Bir umut oluyorlar sizden önce
Bir aşk, kahveye vurmuş asker ağızları gibi
Siz sabahları şehirlere bakarsınız
Siz sabahları dünyaya bakarsınız şehirlerden
Bir deniz, bir itfaiye eri
Bir pencere sokağa girdi girecek
Damları çiziyor istemenin elleri
Bir çocuk kiremitlerle karışıyor
Cam kırıklarıyla bir kedi
Bir vapur girintiler yapıyor anılarda
Yaşamanın hızları gibi
Eski bir gündüzü açıyor bacaklarınız
Ve elleriniz
Sevişenleri avlıyor bir bitmeyende
Ölüler gülüyor ölüler
Kırın şu sürahileri!
Soğukta durdurulmuş boyunlar gibi
Ve işte
Sizi gösteriyor sizi
Bu yoksulluk odası

Bu kupkuru tahta
Tahtaya geçiyor düşünme sürüleri
Bir yağmur bir yağmur

Ama elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

Çember

I

Vardır ya, hepimiz bir yerde olmak
Ben işte onu..
Tutulmuş gözlerinden ağaç altlarıyla
Bir kırmızı bahçeye yürüyorken ustaca
Bir karınca küçümenliğe yerleşiyorken
Siyah olarak
Bir şemsiye göğe öykünüyorken arada bir
Dönüyorken ve
Bir doğru ilk başladığı yere
İşte pek fazla kurcalamazsak dünyanın orta yerindeyiz
Ben
Yani çok değişik bir sokağı yakalamış bulunan
Kullanmak için yaşayıp ölmeye.

II

Bir kadın evine girer ellerimden
Bir adam tıraşı uzar ellerimden
Şöyle bir dururum, bunu hepiniz yaparsınız
Daha çok görünmek için yaparsınız bunu
Ve biliyorsunuz ki bu yüzden
Bir köpek bulanıklığa uğradı
Karanlığa yazıldı bir dülger
Biriyse "hişt" diyerek yanındakine
Kolunu dürter
Evet, bakalım insan nereye gidecek
Ben omuzlarımı alıp sıkıntıya giderim
Bir asker kışlaya döner
Sonra çok olağan bir şeymiş gibi
Yerine yer koyarak biraz
Bir şehir kendine ilerler
Böylece
Ama böylece
Gittikçe daraltır bizi o siyah
O büyük milyonerli çember.

III★

Penguen ağızları vardı
Geceleri penguen elbiseleri
Bir aşk boyunca – nedir ki demiyorum aşkları
Çünkü her sevgide biraz da cinayet bulunur
Sevmeleri.
Her soyunınada bulutlar böyle nereye gidiyor
Her lokanta bir buz dağı olarak titreşir
Bir buz dağı olarak bekler
Kimiyse kimi
Masalar buz
Aynalar buz
Bir usta virtüoz kemanıyla
Her kasılışta
Buz
Işıklar erimez buzlar olarak sallandırılır
Çiçek kokular alıp veriyorken burunlara
Buz olarak
Buz, buz
On adet çarktan çıkma milyoner
Yanlarında kadından gezintilerle
Omuzlarında sadece rahata isyan
Çiçeğin mor kalmasına değil

Ve soralım niye elleri renginde
Kalbleri renginde niye
Bu karanfil
Garson garson ve garson
Nedir ki bir milyonerde
Taşınmış, kâğıtlanmış, boşaltılmış
Serüven artıkları gibi
Ya da en küçük harflerle
Vesaire vesaire..

IV

Şunu şuraya koymalı Bill
–Ne kötü bir ingilizce–
Ya da ben
Gene mi yenildim Bill?
Odada, adamın içindeki odada
Radyoyu açıyor Bill
Radyoda kalın harflerle Amerika
Ne kötü bir hava
Ne kötü bir yaşantı
Kadehimi doldur Bill
"Seni seviyorum" de uşak olarak
Pencere korkunç kapa Bill
Radyoyu kapa
– Bill kalbini tutar elbette çünkü Bill –
Kapa, ama kapasana Bill
Çünkü nasıl anlamalı dünya dönüyor
Hep aynı yerde mi dönüyor Bill
Hangi yıldız biraz mavi
Hangisi biraz yeşil
Hiç paran oldu mu Bill
Bozdurup harcamak kadar
Bana bir sevme yarat Bill
Bana bir sevme yarat
Ya da ben
Gene mi yenildim Bill
Ağlama
Ama ağlama Bill
Bill!
Hey!
Bill!

V

Ben, aslına bakarsanız gücenmeyin
Bir melon şapkayı durdurdum diye
Çok belli bir masa üzerinde
Düzeni kurtarmak için.
Çünkü ben hiç mi hiç etkisi olmayan bir adamım
Mesela hiç unutmam bir pazartesiye
Yüzümün birazıyla benim
Elimle, elimi parklardan sayarak
Bir ayrılık öncesini getirdim
Bunu ben yaptım o pazartesiyi hiç unutmam
Çünkü ben sizin bütün alışkanlıklarınızda varım
Bir duvar bakıra çalar akşama doğru
Olanca kırmızılarımla koşarım
Martısı olurum en kadınlı çığlıklarınızın
Kumaşlara girerim bir çizgiler uyumunda
Bitmeyen şekeri çocuklarınızın
Sabahlarınızda çay içme önceleri
Sizi alma, sizi götürme havası duraklarınızda
Ne zaman bir sevgili bekliyorsunuz – çünkü bu olabilir
En önce ben koşarım
Bunalıp sıkıldınızdı bir toplulukta
Açık havada, evde, baloda

Benimdir bir sıcaklık; serin
Bekleyen yatağınızda

Çünkü biliyor musunuz?
Ben her şeyim.

VI★

Ben işte, neye yormalı beni
Size kürdanla diş karıştırır gibi
Size uykular arası yarış atları gibi
Jandarmalı avlular gibi size
Müzeler gibi; çıkış kapılarında bir adam
Dünyayı ikiye bölmekle ödevli.
Müzeler, size anlatamam müzeleri
İşte en belirli noktası halkların
Diyorum ki zümrüt
Diyoruz ki altın
Sonra el üzerinde, ne tuhaf, akıl üzerinde yükselttikleri
Bir kıral
Bir kıral daha
Üretilmiş Napolyon altınları gibi
Ve kadına eğilimli ağızlarıyla
Çok bakılmaktan eskimiş yüzleri.

İnsan günün her parçasında yaşamıyor
Bu çok doğru
Evet bu çok doğru.

VII★

İsterim her şeyi "ben" koymalı dünyaya
O kadar güzel ki
Üstelik kımıldatma
Kımıldatmıyorum
Belki de avuçlarımdan anlıyorum
Kıvrılan dudaklarımdan
Bir sevince gelmiş olmalıyım: istasyon
Çuvalları üzerinde gül yapılan
Bir çocuktan giriyorum, sarışın mı ne
Yoksa ben sarışın mıyım
Ve Siirtli iki göz dünyaya alışmak için yoruluyor
Bu yüzden horozların dövüyor
Bu yüzden tırnaklarını yiyor – olabilir
Bu yüzden çizmeleri akıl almayacak kadar boyalı
Bu yüzden elinde her gün bir tüfek
Bir kırbaç
Üç buçuk kafası karanlık adamın
İsa'dan beri getirdikleri
Sokulmuş geleceğe bile
Fikirleri yüzünden
Siirtli iki göz...

Ve bir nehir o kadar nehir ki
Durmadan akar

Sonra en büyük denizler olur
İşte o en büyük denizler sonra
Denizin bittiği yerde başlar

Bu yol insana çıkar.

VIII

Bugün de başlamayı unutuyoruz
Herkes birbirine bakıyor
Bulan bulana kendini
Üç ayaklı bir kedi geçiyor hızlanarak
Sanki yüzümün bir kenarı dünya
Bir kenarı
Duvarda akşam yemeği gibi hindiler olmalı
Bir ibik, az kırmızı, giderek tanrıyı kurmalı
Belki de
Bir avuç kanamak üzere
Yüz kiloluk bir çiçek büyüyor aramızda
Belki de aym zamanda iki kişi
Aynı bir sözü kullanıyor.
Ben seni bir avluya bakarak
Ama ne tuhaf!
Bir çocuk bulutu mendil sanıyor
Yüzünü biçimliyor ona göre
Her bakış bir serüven sayılıyor belki
Belki de
Salt başlamayı tekrarlıyoruz işte
Bir güzellik eri de kuşanarak
Kımılda diyor çarşıya

Bize değerler ver
Dengeyi sağla
Çocuğa çocuğa
Düdüğü öttürme olanakları
Bir güneşlik eri de gölgeyle anlaşıyor
Kirazla votka içiriyor
Bir milyoner ağzına
Güneş de bir parlıyor ki
Adam da öyle bakıyor ki garsona
Garson
Güneşle kurutmak bakımından anlaşıyorlar.

IX

Kim ne derse desin en iyisi
Gözleri durduramıyoruz
İşte bu kadar!
Üstelik ne de çok şey istiyor onlar
Üç aşağı beş yukarı biri
Bir uzaklığı istiyor
Oysa tam istediğimiz gibi uzaklar
Bir şey sonsuz mu, elbette istediğimiz gibi
Çünkü istediğimiz gibi aşk
Çünkü biz sadece
Maviler çalıyoruz doğadan
Elimiz değdi mi bir nehir kıyısını
Bir yüzük taşımn parlamasım çalıyoruz
Evlilik resimlerinden hüzünler çalıyoruz biraz
Antepli bir ayaktan nakışlar
Balolar, gökler, süvari boyunları
Kadından ağız ıslağı, saçlar
Kıllı göğüsleri erkeklerden
Daha dün gibi bir martının süzülmesini
Çalıyoruz.

./..

Ama hiçbiri istediğimiz gibi değil

Eve dönünceye kadar bitiriyoruz
Çaldığımız her şeyi.
İşte bunun içindir ki bir yere gitme isteği içimizde
O sonsuz
Ve her zaman bir sokak yaratıyor karşısı
Rahata büyütülmüş bir oda
Yeni açmış akasyalarıyla
Bir bahçe bir bahçe
Genişe gülmek gibi
Avunuyoruz onlarla
O kadar avunuyoruz ki avunmak bile değil
Anlaşıyoruz çaresiz
— Bizi karşıya geçirin bay polis!

X★

Onları gördüm, bir çocuk bağırıyordu onları
Fraklı, beyaz yakalı, simsiyah yüzleriyle
Milyoner yüzleri
Milyoner ağızları
Çocuk penguen diyordu, vallahi penguen
Baba haritalara çömelmiş
Kutupları gösteriyordu
Anası bulaşık yıkıyordu – nasılsınız?
Sabunu bırakarak ellerinden
Açarak ağzım
Demek öyle!
Çocuk koşuyordu, nereye?
Adam gülüyordu, nereye?
Kadın anlamıyordu, nereye?
Milyoner milyoner
Bize ne
Gök bir mavilik gösteriyordu, bize ne
Pespembe solucanlar kayıyordu, bize ne
Taşlar, kumlar, denizler parlıyordu, bize ne
Bir ağaç vuruyordu gündüze
Ne bize
Çocuk susuyor
Adam yatıyor
Kadınsa bulaşığa gene.

Burası
Bir gündüz ortası.

Umutsuzlar Parkı

I

Biliyorsunuz parkların
Sizi çağıran tarafları
İnsanın gizli, karanlık köşeleriyle oranlı
Orada saklanıyor onlar
Çünkü her türlü saklanıyorlar orada
Bir yağmur öncesinin loş sokaklarıyla
Mantolarıyla, en belirgin kırmızıları taşıyan
Dağınık mavisiyle gözlerinin
Sevgi vermez kadın uçlarıyla
Korkuya, sadece korkuya sığınmış olarak
Eskimiş, kurtlanmış ikonlarıyla kiliselerinin
Yalvaran bakışlarıyla – nasıl da sevimsiz!
En kötüsü, belki de en kötüsü
Bir duygu açlığıyla soluyarak
Parklara yerleşiyorlar – parkların
Onları çağıran köşelerine
Bir karıncayı selâmlıyorlar; besili, siyah
Bacak aralarından
Çömelmiş, öyle sakin
Selâmlıyorlar
"Günaydın" diyorlar atılmış bir kâğıt parçası
Kuleler yapıyorlar ayak parmaklarından
Birinci katta bir kibrit çöpü oturuyor
Acılar alıp veriyor dünyadan
Mora kaykılmış diz kapaklarına
Dillerini gösteriyorlar
Bir sıkıntı şiiri gibi
Sıkıntı
İşte
Tam orada duruyorlar.

II

Bu kimin duruşu, bu sizin en gülmediğiniz saatlerde
Her cümlede iki tek göz, bu kimin
Ya da kim korkuttu bu kadar sizi
Bu nasıl sevişmek, üstelik bu kadar hızlı
Ya da tam tersine
Boş vermek öperken, severken boş vermek sevmelere
Sulardan ürpermek gibi dokununca
Ya da ben kimi sarmışım böyle kollarımla
Kime söz vermişim, biraz da unutmak gibi
Denir mi, ama hiç denir mi iş edinmişim ben
İş edinmişim öyle kimsesizliği
Kendimi saymazsam – hem niye sayacakmışım kendimi
Çünkü herkese bağlı, çünkü bir yığın ölüden gelen kendimi
Konuşmak? konuşuyorum; alışmak? evet alışıyorum da
Süresiz, dıştan ve yaşamsız resimler gibi.

Ne çıkar sanki sardıysam sizi kollarımla
Unutmak, belki de unutmak olsun diye mi
Onu da tatmak gibi
Oysa ne bir evim oldu, ne de bir yerim var şimdi gidecek
Ama gitmenin saati geldi
Kirli bir gömleği çıkarıp asmak
Yıkayıp kurutmak ister ellerimi
Su içmek, saati kurmak ve sebepsiz dolaşmak biraz da
Açınca camları – diyelim camları açtık ya sonra?
Sonrası şu: ben bir camı, bir perdeyi açmış adam değilim
Bilirim ama çok bilirim kapadığımı
Öyle iş olsun diye mi, hayır!
Bilirim içerde kendimi bulacağımı
Dışarda görüldüysem inattan başka değil
Evet, çünkü bu karanlık işime en geleni
Kendimi saklıyorum ya, o bir yığın ölüden gelen kendimi
Oramı buramı dürtüyorum, bunu sahiden yapıyorum
Ve açıyorum bütün muslukları
Diyorum sular mı böyle, sular mı olmalı
Ne geldiği, ne de gittiği yer belli
Olmuyor, gene kendimi düşünüyorum
Alıştım istemiyorum.

III

Binlerce, ama binlerce yıldır yaşıyorum
Bunu göklerden anlıyorum, kendimden anlıyorum biraz
İnsan, insan, insandan; ne iyi ne de kötü
Kolumu sallıyorum yürürken, kötüysem yüzümü
buruşturuyorum
Çok eski bir yerimdeyim, çürüyen bir yerimden geliyorum
Öldüklerimi sayıyorum, yeniden doğduklarımı
Anlıyorum, ama yepyeni anlıyorum bıktığımı
Evlerde, köşebaşlarında değişmek diyorlar buna
Değişmek
Biri mi öldü, biri mi sevindi, değişmek koyuyorlar adım
Bana kızıyorlar sonra, ansızın bana
Kimi ellerini sürüyor, kimi gözlerini kapıyor yaşadıklarıma
Oysa ben düz insan, bazı insan, karanlık insan
Ve geçilmiyor ki benim
Duvarlar, evler, sokaklar gibi yapılmışlığımdan.

Bilmezler, kızmıyorum, bunu onlardan anlıyorum biraz
Erimek, bir olmak ve unutulmak içindeki onlardan
Ya da bir başkaca şey: ben kendimi ayırıyorum
O yapayalnız olmaktaki kendimi
Böyleyken akıp gidiyorum bir nehir gerçeği gibi
Sanki ben upuzun bir hikâye
En okunmadık yerlerimle
Yok artık sıkılıyorum.

IV

Biliyorsunuz, size geldim sadece
Kapınızdan aldım, ballı çöreklerinizden
Peki bu sevinmek niye?
Girdim ki içeriye yıllardır soyunuyordunuz
Ve işte giyiniyordunuz yıllarca
Bir Mısır, bir Roma, belki de bir Yunan elleriyle
Eski bir insandınız merdiven gıcırdıyordu
Her eski daha bir eskiyi uyarıyordu
Otlar ve geyikler duruyordu tanımsız sadelikler içinde
Sesler mi? acı sesler geliyordu erkeksiz, yanık
Bir türlü bakıyor, gene bir türlü soluyordunuz işte
Düşündüm, ama merdiven gıcırdıyordu
Olmazdı sanki gıcırdamasın, ürpermesindi bir yerimiz
Biliyorsunuz olmazdı
Ağzımız koksun, ama koksun, biz iğrençliğe de varız
Yatalım, leş gibi yatalım, öylesine alıştığımız ki bu
Bir kumru bir kumruyu tamamlasın
Bir yılan, bir fare bir deliği kapasın bu
Sadece bu.

Bak göreceksin nasıl da ayrılmak istiyoruz sonra
Nasıl da kaçmak istiyoruz birbirimizden
Yeniden yeniden yeniden
Yeniden hazırlanıyoruz
Sanki bir güzelliği ödüyoruz
Belki bir güzelliği ödüyoruz.

V

Biz olmayan insanlarız, ya da çok kuşkuluyuz – böyle
Nereden geldiniz, tam sizi soracaktım – böyle
Biraz da soğuk almışım, biraz da içki, biraz da bahçe
Yukarı çıkalım, hadi çıkalım, annem çay pişirir size
Çünkü o bizim yukarda her zaman bir mavi olur
Güneşler girer çıkar ellerinize
Biriyle konuşursunuz; olmayan biriyle, hadi sevinin!
Kimbilir, belki de buluşursunuz
Söz verip sizi bekletenlerle
Sonra da çıkarız – niye olmasın – bahçeye çıkarız birlikte
Otlara basarız, dallara değeriz, bunları hep yaparız
Biraz da susmalıyız, insan bir şeyler aramalı kendinde

Dedim ya, annem de var, ama çay pişirmez size
Durur da durur işte yıllanmış heykeller gibi
Bilmem ki, bilmiyorum da; belki de benim annem yok
Belki de öyle beyaz ki, alışmış görünmezliğe

Nereye gidiyorsunuz ama nereye
Sanki biz olmayan insanlarız biraz da kuşkuluyuz
Ya da çok kuşkuluyuz – böyle.

VI

Yüzümü size çeviriyorum, siz misiniz?
Elimi suya uzatıyorum, siz misiniz?
Siz misiniz, belki de hiç konuşmuyorum
Belki de kim diye sorsalar beni
Güneşe, çarşıya, kadehe uzatacağım ellerimi
Belki de alıp başımı gideceğim
Biliyorsunuz ya bir ağrısı vardır gitmenin
Nereye, ama nereye olursa gitmenin
Hüzünle karışık bir ağrısı.

İşte bir denizdeyim, dalgalar ortasında
Kim olsa denizci der, denizden anlayan der bana
Adımı bilmeden der, adımı bilmeden
Şafaklar kadar güzel adımı
O zaman bir kıvrılandır, bir kuruyandır dudaklarım
Ve gittikçe sıkılmaktır ülkesi sıkıntının
Sanki bir yokluğa, bir çaresizliğe bakar gibi
Nice yüzler görürüm, nice değişik kıyılar
İnsanı, o kayalar gibi sert insanı
Bekledikleri kadar.

Bir ağız, bir tütün, bir mızıka gerçeği gibi
Varınca kıyıya birden
Değilsin artık gemici.

VII

Bana bir şeyler söylediniz, anlamadım
Bir cümle, bir iyi söz, gene anlamadım
Doğrusu hiç anlamadım, siz ne demiştiniz?
Ben ne demiştim, ve çekip gitmiştim sonra
Öyle ya, niye hiç değişmedi bakışlarınız?
BİTMEDİ DİYORUM BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

O gün bugündür işte – ben meselâ
Çok usta bir avcının gözleri karşısında
Bir çocuk olarak taptaze oyuncakların
Ve çok ölçülü saatlerinde ev kadınlarının
Ki birdenbire açılan kucaklarında
BİTMEDİ, AMA BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ

Bitmedi anlaşıp soyunduğumuz gün – o beyaz
Bir taşı kaldırdığımda o akıl almayacak yaşayış
Tanrıyı sorduğumda, olur ya, günün birinde tanrıyı
Odama kapanıp saydığımda ayak parmaklarımı
Kapımı çaldıklarında – bunu size söylüyorum anladınız
Kaykılmış, büyümüş gözleriyle onların
Kim der ki yalan, ve yalandır orda konuştuklarımız
BİTMEDİ, DAHA BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

Üstelik bitecek gibi değil
Biri kopmuş ayağından, biri kopmuş kimsesizliğinden
Sımsıkı tuttuğu dönerken köşeyi
Elinde bir pıçakla
Ve öldürmek isterken – kimiyse kimi
Gülünç, sebepsiz, bilinçaltı
Ama tutalım, koyvermiyelim
Tutalım koyvermiyelim bırakın kibarlığı
Yanılmak kolay, üstelik çok belli işte yanıldığımız
BİTMEDİ, DİYORUM BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

Paralar bozduruyoruz, gereksiz eşyalar alıyoruz bu yüzden
İçtikçe içiyoruz o çocukluk günlerinin yüzüyle
Biri mi öldüydü ne; selviler, mezar taşları, kalabalık
Ya da bir masal mı söyleniyordu, hiç mi hiç bitmeyecek bir masal
Kim bilir n'olduydu gene
İşte bir sevgilinin bırakıp gitmesi üzerine
Apışıp kaldığımız, yatıverdiğimiz yemekten sonra
Saatin kaç olduğu – üstelik sorulmaz ki
Sabaha kadar sabaha
Uyuyup uyandığımız
BİTMEDİ, DİYORUM BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ

Evlere sığamıyoruz, öylesine büyüdü ki vücutlarımız
Ve konuşmalarımız, öyle büyüdüler ki peşi sıra
Hani hep bir olup da eve taşıdıklarımız
Kahveden, meydandan, sokak içlerinden
Bulup da çıkardığımız
Konuşmalar:
"– Biri geliyor sözü değiştirelim
– Yürüsek açılırdık .
– Bu ne uzun bakmak kendinize
– Ağzım mı kokuyor ne, yaa!.. çok kötü bir günümdeyim
– Akşama bezik, evet siz ne içerdiniz?
– Annem mi, çok sevinecek.
– Belki de sinemaya gideriz.
– Bilirsin erken kalkmalı, yarın... (gülüşler) yok canım!
– Siz yarın deyince aklıma ölmek geliyor, katıla katıla ölmek
– Bana kalırsa...
– Evet size kalırsa?
– Bana kalırsa şimdiden eğlenelim
– Sus!
– Biri geliyor
– Biri geliyormuş sözü değiştirelim.

./..

Yengemin başı ağrıyor, tek sebebi büyümek
Masalar, tabaklar, hani şu kirazlar koyduğumuz
Kalmadı adım atacak yer bu yüzden
Oğuz'a söylemeli, bir daha çiçek getirmesin
Lâle de saçlarını kestirmeli
Sonra gereksiz eşyalar var, bir gün oturup konuşalım
Örneğin şu hasır koltuk neye yarıyor
Bana kalırsa babamın mineli saati
Tek başına bütün bir odayı dolduruyor
Hele annemin güneş gözlükleri
Yarından tezi yok; çakımı, kol saatimi, eldivenlerimi
Aaaa! kitaplarınız
BİTMEDİ, DAHA BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

Üstelik bitecek gibi değil
Çok yaşlı bir kadın yün eğiriyor – düpedüz ilgisizlik
Bisiklet yarışları, akşam gezintileri, insan ne güzel eğleniyor
Sularda aynalar oluyor, otlarda yeşillik
Bir hırsız giriyor ellerinize, polisler hırsızı kovalıyor
Daha akşama çok var – olsun – biri sizi öpmeye hazırlanıyor
Bense berbere uğrayacağım, şu saçlarıma bakın!
Üstelik bilmiyorum bu şarapları nasıl içiyoruz
Balıkları nereden geliyor soframızın hele
Yıllardır, ama yıllardır neyi koysalar önümüze
Alıştık, sadece bir türlü bakıyoruz.

İşte biz böyle yapıyoruz.

VIII

İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli
Size çiçekler aldım, adımı yazdım üstüne, iyi bilmeli
Korkunç bir yahudi, korkunç bir pastayı bölüyordu ikiye
Bir avlu taptaze bir çaydanlığı gösteriyordu giderek
Oooo! demek bütün insanlar çay içecek
Bilmem! çok uzakta biri sevindi
Sonra ben sevindim; acı mı, sevinç mi, ama bilmeden
Belki de ilk olarak vardım ayakta durmanın tadına
Sıktım ki sıktım bir ara dişlerimi
Bir bakış, bir korku, ya da gereksiz bir eşya
Yani nevarsa atılması gereken sırtımda
Önce yavaş yavaş, sonra hızlı hızlı
Ve bir ortodoks kabalığınca içten
Soyundum, yıkandım, ki görülmemiştir böylesi
Aklıma geldi derken; acı mı, sevinç mi, gene aklıma
Ben ki bir ölüyü beklemekle geçirdim geceyi
Bir ölüyü ve ölünün bütün inceliklerini
Size çiçekler aldım, adımı yazdım üstüne, biraz da bunun için
Gözlerim görüyordu, öyle ki, benden ayrı görüyordu gözlerim
Dişlerim ağrıyordu, denir ki ayrıca ağrıyordu benden
Bilmem, çok uzaklarda biri sevindi
Sonra ben sevindim, kadınlar sarışındı
Ben biraz esmerdim, o kadar
İşlerim kötü gitti
Bileydim katılırdım savaşlar oldu ötemde
Yaşayanlar güzeldi
İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli.

./..

Geçen yıl korkulu bir çağda uyandım
Sur dışlarına çıktım, sıcak havaları severdim
Mezarlar gördüm, müzeler daha güzeldi
Annem sevinmek için boncuklar alıyordu çarşıdan
Ben boncuğu sevmem, hele kırmızıyı hiç sevmem
Demek çok uzaklarda biri sevindi
Sonra ben sevindim, o ben ki işte bütün gün
Bir ölüyü bekledim ve ölünün bütün inceliklerini
Biri bir cinayetten dönüyordu, şan getiren bir cinayetten
Biriyse bir köleydi; kâğıtlar, kalemler içinde
Akşamlara dek bir masa katılığınca gülen
Ama o gün bugündür ayrılmadım ben
Ayrılmadım işte o
Beklediğim ölüden.

Pek yakınım olacak; karım, ya da kızkardeşim
Belki hiçbiri değil, sadece bir kız
Öyle ki; biralar, yaz günleri onunla biraz güzeldir
Ama çok iyi bir günde çıldırıverdi
Yalnızlıktan
İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli.
Sonra temizce bir yemek yemiştim, hatırlıyorum
Dövülmüş kısraklar gibi uyumuştum
Bir şeyler ummuştum, umudu kesmek gibi
Sonra da gürültüler yapmak için dışarı çıktım
Kocaman bir adamdı dışardakiler
Bilmem, böylece kaça çıktı beklediğim ölüler
İşte her bakımdan kendini arıyordu biri
Şaşırmış arıyordu – ben miydim neydim?
Yıkılmış, bunalmış, sürgün içinde
Kendini arıyordu; aynı renk, aynı biçimdeki kendini
İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli.

Koşup duruyorken önce aşkların peşi sıra
İyi günler, serin evler, baygın kokulardan gelen aşkların
Bu sanki en azından tanrıyla işbirliği
Ya da buluşmak gibi özüyle insanların
Oysa bir sığıntıydım çok uzaktan bir gülmeye
Yalvaran gözleriyle – açılmış açıldıkları kadar
Ya da bir tilki avında kim bilir kimin inceliği.
–Gözleri, ufukta bir yerdi işte gözleri...–
Belki de yer alıyordum korkuyla avuntu karşısında
Belki de yitirilmiş, yok bakacak bir yeri
Ya da bir ölüydük işte ve ölünün bütün incelikleri
Size çiçekler aldım, adımı yazdım üstüne, iyi bilmeli
Korkunç bir yahudi, korkunç bir pastayı bölüyordu ikiye
Bir avlu taptaze bir çaydanlığı gösteriyordu giderek
Oooo! demek bütün insanlar çay içecek
Hayır! çok uzakta biri sevindi.

IX

Artık ne uyanmak için bu sabahlar
Ne de bekliyoruz, beklemek için değil
Üstelik ne de bir karanlıkla anlatıyoruz bu düşünceyi
Ne açıp da ağzımızı tek kelime
Yok, hayır, kaskatı durmuşuz sadece
Durmuşuz; ölümü, acıyı, daha neleri durdurmak için
Evet bir de cins tuzaklar kurmuşuz gözlerimize
Tuzaklar, ve sanırım herkesin işi bizi anlamak
Biz ki dört kişiyiz evde; ben, çocuklar ve karım
Artık tadını sürdüremiyoruz gizli kalmamn
İçkiler içiyoruz, en çok da kötü içkiler – Hıh sığınmak!
Bilmem ki ne demeli, böylesi içinden geliyor insanın
Belki de alışıyoruz, soylu bir düşüncedir alışmak
Diyoruz, belki de
En önce İsa alışmıştır kendi söylevlerine
Sonra da biz; ya durmak, ya da bir zincirle oynamak bütün gün
Ya da pek olağan şey, katılmak bir döğüşe
Korkmak, o kadar korkmak ki sonuca varmak için
Sinmek, kalakalmak dört duvar arası bir yerde
Bakınca duvarlara – üstelik böyle de bakmak kendimize
Biz ki dört kişiyiz evde; ben, çocuklar ve karım
Diyoruz – ve gülünçtür bu – herkesin işi bizi anlamak
Artık tadını sürdüremiyoruz gizli kalmanın...

Karımı soruyordunuz, her zamanki gibi çok geveze
Bir gün onu yaşarken görmüştüm – görmüştünüz
Çiçek mi koparıyordu ne, elini tutmuştum – tutmuştunuz
Yani ben ne yaptıysam, o sizin de yaptığınızdı biraz
Ben ki neyi yapmıyordum, o sizin de yapmadığınızdı.

Karımı sormuştunuz, nedense ölmüştür karım
Sizinle yemeğe gitmek gibi kolay ölmüştür işte
O kadar kolay ölmüştür ki, belki de anlatırım
Ne süs, ne çiçek, ne de bir şölen
Üstelik ne de bir şey eksiltti gülümsemesinden
Konuşup duruyordu gene akşamlara dek
Kumarsa kumar, içkiyse içki
Yani bir kedi gelirdi arada bir
Bir köpek siyaha koşardı ellerinden
Bense o günlerde bir kürk tacirinin evinde
Tırnakları kirli bir oğlanla
Bir gemici durmadan sıkıntıyı anlatır
Şişeleri devirirdi elinin tersiyle.

./..

Karımı sormuştunuz, nedense ölmüştür karım
Sizinle yemeğe gitmek gibi kolay ölmüştür işte
O kadar kolay ölmüştür ki elbette anlatırım
Bana gelince, günlerce kendimi yokladım ben
Elimi kanattım, yüzümü kestim, kafamı vurdum bir yerlere
Uyudum uyudum uyudum öylesine
Ve şaşırdım böylece yemek saatlerini
Ve sabahlara karşı yattım, aklıma çocukluğum geldi
Sevdim ki sevdim o her zaman sevmediğim şeyleri
Koynuma bir pıçak yerleştirdim, düşmeyecek gibi eğilirken
Geceleri kapkalın adamlarla döğüştüm, ama döğüştüm
Birinde yaralandım, üç dikiş vurdular göğsüme
Bir gün de peşi sıra gittim bir adamın
Siyah elbiseli, siyah şapkalı, eldivenli
Adamsa ummadığım şey, bir bankaya girdi
İsteğim kirli işlere karışmaktı, olmadı
Bir gün de bir lokantaya gittim, yanımda biri vardı
İğrendim, ama susmayı seçtim sadece
Böyleyken garsonun biri elini kesti
Çıkardı mendilini, bir düğüm attı üstüne
Masaya geldi derken, usullacık masaya
Geldi: ne içersiniz? sahi biz ne içermişiz?
Şarap mı, konyak mı, ve ne dermişiz viskiye
Çıkalım dedim o yanımdaki kız gibi herife
Başını salladı, kim olsa böyle yapardı, çıktık
Karanlık, uzakta surlar, ve kadınlar konuyordu üstümüze
Bense şaşırmış gibi çıkalım diyordum durmadan
Adamsa bakıyordu, şaşırmış bakıyordu kendimize
Hep böyle diyordum işte; çıkalım çıkalım çıkalım
Çıkalım diyordum, çıkalım diyorduk, hadi çıkalım!
Nereye, ama nereye?

Belki de biliyoruz, doğrusu bilmiyorum, biliyor musunuz?
Ben askerdim, yağmur mu yağıyordu, bir yere geldim
Üçüncü sınıf bir otele indim, tırnaklarım kirliydi biraz
Bir o kadar da kirliydi ayaklarım
Burnum mu kanadıydı ne; ispirto, pamuk, sırtüstü yatmak
Yattım öğleye kadar, otelci karısını dövdü aşağıda
Üç çocuğu vardı otelcinin, bir horozun başındaydılar
Sabah bir karışık şeydi; sanırım peynirler, salamlar
kesiyordu adamlar
En ayıp yerlerini tıraş ediyordu biri
Alıştım gitti.
Sonra yıkandım, tıraş oldum ben de, görmeliydiniz
Sonra da bir bara gittim – neee! bara mı gittiniz?
Doğrusu müzeleri gezecektim, biriyle buluşacaktım – sonra da
Tam üç yıl oluyor özlediğim bir kadınla...
Öldüyse, hayır ölmemiştir, nereden çıkardınız?
Neyse ben bara gittim, çıkarken anladım gittiğimi
Başım da ağrıyordu, üstelik alnımın üstünde koca bir yara
Ya duvara çarptımdı, diyorum, ya da kestimdi bir bardakla
Ya da kim bilir, bana sorarsanız tanrısal bir şey
Elbette, kim ne der, inanmışım ben
Bir keder, bir susuş, ve bütün bunların yüze vurmuşluğuna

Otele döndüm sonra, oteller gidiyordu biraz
Girmeler, çıkmalar, uzanıp yatmalar büyüyordu odalarda
Otelci duruyordu, karısı duruyordu, çocuklar durmuştular
Birden aklıma geldi, dilimi çıkardım onlara
Dilimi çıkardım; sipsivri, kıpkızıl, ucunu oynatarak
Onlar ki biraz şaşkın, acıyorlar gibi biraz da
Sonra pek tuhaf oldu, ne yapsam, yalıyor gibi yaptım elimi
Öyle ya, elimi kestimdi ben – ne yani, deli değilim ya!

./..

Yukarı çıktım, bilseniz, çığlıklar içindeydi odam
Yataklar bir şeyleri kaydırıyordu soluk soluğa
Bardaklar büyümüş – o gün bugündür anlatamam büyümeyi
Çoraplar, gömlekler, gravatlar taşıyordu sokağa
Bir kedi esniyordu – ben gördüm – üstünde şehirlerin
Bir böcek – yetişir be – evreni yokluyordu bacaklarıyla
Yığılmış kalmışım öyle, sonradan anlattılar
İyi ki anlattılar, otelci karısını dövdü gene aşağıda
Biliriz, üç çocuğu vardı işte otelcinin,
Ama bilmiyoruz, biz neydik ve ne olmaya?

Kalktım bir bara gittim – neee! bara mı gittiniz?
Doğrusu müzeleri gezecektim, biriyle buluşacaktım – sonra da
Tam üç yıl oluyor özlediğim bir kadınla
Kadın mı dediniz, dedim ya, ne olacak?
Hiiiç!
Alışmak, sadece alışmak.

Ben o kadınla yattım mı, kör olayım bilmiyorum
İnanın yattımsa
Ama bilmiyorum.

X

"Ya ne yapmalı" diyor annem bu geçkin çizgileri
"Yıllardır aynı evdeyiz" bunu ne yapmalı
Babam: ve ne yapmalı diyor bu bir yığın geleneği
İşte bir sahnedeyiz: ev, gelenek, duygulu kadın
Bense ufacık taşlar üzerinde bir ufacık şey olmanın
Bir pencere beyaz, bir karanlık mayhoş, ne iyi
Sürüyle odalar, sürüyle gülüşler, sürüyle konuşmalar
Ne yazık! vakit de yok kurtarmak için geleceği
Düşünsek bile şimdiden – düşünemiyoruz ya
Üstelik ne çıkar bundan, ve ne katardı yaşamamıza
Hiçbir şey! çünkü ne varsa içimizde gelecek için
Sanki bir öyküsü bu, hayatı süslemenin
Soframız, yatak odamız, tavuk kümeslerimiz gibi
Annemin tarih kitapları, babamın güneş gözlükleri
Kuyular gibi işte; şişeler sarkıttığımız yaz akşamları
Tavan arasındaki boşluk, gölgesi karşı duvarın
Kırlangıç yuvaları, yüzümüzden cins kanatların geçtiği
Kavunlar karpuzlar yardığımız, o yemekten ayrı
düşündüklerimiz, o
Bir şey mi kaybettik öyle, kim bilir bize neler eklediği
Sonra bir pıçak gibi durduğu sarısı içe çökmüş lâmbaların
Babamın kaşları çatık, annemse düşünceli
Kim bilir n'olduydu gene, diyelim bir yoksulluk önceliği
Belki de hiçbiri değil, canımız sıkılmak istemiş o kadar
Annem: ve ne yapmalı diyor bu geçkin çizgileri
Böylece bir sahne daha: güneşler, alışmak ve biz
Sanki bir tramvaya bindik, az sonra ineceğiz
Aksilik bu ya, diyelim ansızın bozuldu tramvay
İndik, ve yeniden beklemeye koyulduk hepimiz
İşte bir sahne daha: bir sigara yaktıydı babam
Annem saçlarını düzeltti, bir şeyler gösterdiydi eliyle
Bizse kısa bir oyun tutturduk, sevince yetmek için
Oyle bir sahne ki bu: anladık, sevdik, ve unuttuk her şeyi
Sonra bir tramvay daha geldi

XI

Size baktığım yol uzamakta
Kendime baktığım yol uzamakta
Yoruldum, bunaldım, canım sıkılıyor
Eve dönmeliyim, iyi bir yemek, uyumak istiyorum sonra
Yok, eğer uzayıp gidecekse bu iş
Derim ki vakit erken, hava da güzel nasıl olsa
Çocuklar görürüm, uzağa bakarım, saçlarımı tararım hiç değil
Belki de biri seslenir; güneşler güneşler tutan uyruğunda
Bir resim görürüm ya da – ortalık inceydi biraz
Ya da bir resim gördüm; köşede, antikacıda
Ve düşündüm diyelim yanında bizim şamdanların
Bir uyuşma olacak annemin saçlarıyla
Ne zaman? elbette sabahları.
Sabaha baktığım yol uzamakta
Bilirim, her şey tamam, yemek de yendi kurtuldum
Uykuya baktığım yol uzamakta
Uyumak, nasıl uyumak, daha bilmiyorum
İki perde arası soğuk bir limonata
Belki de çıkınca evden taşıtlar beklediğimiz
Ve taşıtlar beklediğimiz durakta
Birini gördüğümüz ya da; geveze, kaypak, sıkıcı
Bitmesi bir olayın – ölüm mü geliyor aklınıza?
Kim bilir, belki de ölüm
Ama korkmayın, bütün iş korkusuzlukta
Öyle ya, ha dibinde ölmek gümüş şamdanların
Ha bir cellât elinde, gözleriniz kapalı
Belki de yürüyorken, iki taşıt arasında
Belki de bir intihar; güzdü, çiçekler vardı
Şişman bir adam kulaklarını tutuyordu dünyada
Dünyaya baktığım yol uzamakta

Ve biraz düşünsek mi, alıştık nasıl olsa
Kim bilir neyi istiyorduk, neyi anmıştık az önce
Dönsek mi dersiniz, gene dönsek mi oraya
Oraya baktığım yol uzamakta
Ya da bir bahçedeyiz – üstelik kadınlar vardı
Ağzınız, çatallar, tarçınlı pasta
Ya da bir toplulukta – iyi yaptınız!
Bu çok hoştur! – size söylüyorum – yaramaz çocuk!
Beni ne sandınız! – evde mi? – hayır! limonlukta
Ve hemen kalktınız, bir yangın yeriydi orası
Ya da aklınız olacak sizi bir yangın yerine bağladı
Kızgın güneşte bir şişe ispirtoyu devirdiniz
Kutsal bir iş yaptınız ve yerleşti sizde bu kanı
Belki de bir din devirdiniz; anneniz, annenizin saçları
Gümüş şamdanlar, sabah ışığı, ve saire
Ve sanki her olay, her davranış ölümün bitişiğinde
İşte evdesiniz, iyi bir yemek, uyumak istiyorsunuz sonra
İstemek, neyi istemek, daha bilmiyorsunuz
Açtınız radyoyu, ılıyan bir ses kanınızda:
A I U, İ A O, AĞ UĞ AĞ
Ve kahkahalar arasında kahkahalar
Orada, aşağıda
Tek umut, tek varış, tek kurtuluş gibi
Ve kaskatı kesilmiş, beyaz
Sallanıyorsunuz boşlukta...

XII

Bir kedi başını kaldırdı, ve adam esnedi – tak
Bir yüzü vardı kocaman düşüverdi avuçlarına
Bilmem ki gelir miydi? – saat üç buçuk – üstelik hava.
Sonra şu yağmur bulutu, boşandı boşanacak
Bir kedi ürperdi, ve adam yeniden esnedi – tak
Acaba?
Yazıldı saatin üç buçuk olduğu havaya
Boşandı taptaze üçler halinde bir yağmur
Kim bilir, bu saatte, onu anlıyorum
Belki de unutmuştur.
İşte düğmeler, iğneler, ibrişimler satılan bir dükkânda
Herkesin akşamı onu buluyordu
Bir adam sakallarını yokluyordu kasılarak
Sizi bekliyorum – beni bekliyormuş – niye olmasın?
Bir bakış, bir gülüş, ve yüzünü yüzüne tutuyordu ustaca
Adamsa şunu yapıyordu: hiçbir şey, ama hiçbir şey
Ne tuhaf! – ben olsam! – ne çıkar ben olsam da
Gelmedi, gelmeyecek ve *otuz yıl önce yazlıkta*
Oturmuş bir köstebek yavrusunu bekliyor
Çıkmadı, ama çıkacak – babası sesleniyor
Bir sofra duruyor, gerilmiş çilek kokularıyla
Tam çileğe geldi sıra, uzattı çatalı batıracak
Hayır! bir tuhaftır bu, insan gecikmek ister biraz da
Gecikmek: sanırız bizi bir şeyler bekliyor olağanüstü
İşte ansızın biri çıkacaktır karşınıza
Hiç yoktan biri çağıracaktır sizi
Ya da bir kadın bayılacak, bir memur çıldıracaktır önünüzde
Bir kurşun, bir kurşun daha
Yere serecektir bir serseriyi

Gecikmek: bana kalırsa eve dönmeli en iyisi
Bir küfür, bir patırdı ve babası çıkışıyor
Annesi, annesi biliyor başına geleceği
Bahçede bir kız çocuğu erik ağacını sallıyor boyuna
Diyelim her olayda böylece bir şeyler bulunur
Kalsın, daha çok zaman kalsın diye hatırda
Bir gün, bir benzin deposu havaya uçmuştu biliyorum.
Bir alev, bir duman, usulca sokulmuştum
Yanmış bir cep saatini aklımda tutmuştum yıllarca

Gelmedi, ama gelecek, nedense alıştık zamansızlığa
Bir kedi başını kaldırdı, ve adam esnemedi bak
Demek siz! –koca ihtiyar!– ıslandım işte!
Saat üç buçuk, vallahi saat üç buçuktu gene
Hey Tanrım! neye yaradı sanki unutulmak,
Kadın saçlarım tarıyor, ve usulca sokuluyordu adama
Adamsa ayağa kalkıyor, ve işte ayağa kalkıyordu ustaca
Dışarı çıkıyor, içeri giriyor; üç aşağı beş yukarı
Kadınsa domates doğruyor, yok mu ya bu yaz yağmurları
Evet, sahiden, niye?
Soruyor kadın:
Bu yaz yağmurları...

XIII

Şimdi her yerden bakıyorlar – demek uykusuzum
Kral birini çağırıyor, uykusu bitmiş olarak
İşte salı, akşama doğruyuz, Bay Kemik Taciri kestiriyor
Vahalam'da, bilmem ki neresidir Vahalam
Babamın, ak saçlı babamın açtığı yara
Bir tarla konusu
Oy bre! dolduran doldurana boşluğu
Babamın akıttığı kan
Bilmem ki neresiydi, neresidir Vahalam
Babamı tanıyorum; çorabı, tütünü, acılarıyla o adam
Eksiği yok küfürden yana
Onu buğdaylar öldürecek, sapsarı öldürecekler onu
Belki de bir gelenek bu
Ak kılçıklarıyla, ve hep birden – tamam!
Bilmem ki neresiydi, neresidir Vahalam.

Kral birini çağırıyor, basarak parmağını kâğıda
Bay Kemik Taciri çamurdan yüzünü üstümde tutarak
Hırçın ve kadınsal bir sesle çıkışıyor
Anlamak, sadece anlamak istiyor korktuğumu
Bir adam sokağın alt yanını doldurdu
Kırmızı elleriyle
Masa camında bir çınar yaprağı derinleşiyor
Evet, sizi anlıyorum
Yani kendimi
Saat beş, bu üçüncü çay, kalkınan bir yerimi öldürüyorum
Ve işte bilmiyorum kaatil kim
Bir burgu, gene bir burguyu oyuyor
Ve karım otuzunu dolduruyor bu akşam
Saat beş, diyorum erken dönmeli eve

Kral birini çağırdı, ve işte birini kovmak üzere
Gene bir yanlışlık olacak, hadi kazandı Bay Kemik Taciri
Beni bu kemikler öldürecek; yağlı, pis hayvan kemikleri
Olanca aklığıyla, ve hep birden – tamam!
Bilmem ki neresiydim, neresiydi Vahalam
Kral tacını çıkarıyor, başı ağrımış olacak
Onu selâmlıyorum, ben kapıyorum kapıyı ardından
Saat beş, bakınca camdan onu görüyorum
Camlarda iri bir gölge derinleşiyor, o
Kralsa tavana bakıyor, bir kristal avize haklıyabilir onu
Bay Kemik Taciri karşıya geçiyor başarıyla
Ben sadece paltomu giyiyorum.

Akşam
Kral birini çağırdı; biraz et, biraz da şarap
Oturmuş masaya Bay Kemik Taciri
Karısı ve dört çocuğuyla
Duvarda bir tüfek asılı, durmadan ona bakıyor
Tavşanlar, keklikler, turnalar oluyor tüfeğin ucunda
Başkaca bir şey olmuyor
Ben kötü bir meyhaneye dalıyorum, ortalık küf kokuyor.

Duvara alıştırıyorum gözlerimi – siz nesiniz duvarlar?
Hiiiç! sadece duvarız biz
Öyleyse bir yarım saat, karım da bekliyebilir
Adamlar önce beyaz değil, sonra beyaz
Bir şapka gene bir şapkaya asılı
Bir palto gene bir paltoya
Bir adam kendiyle döğüşüyor bir adamda
Evet onu anlıyorum
– Yani kendimi –
Bir kadın bir sürahide biriyle sevişiyor
Bir burgu, gene bir burguyu oyuyor ayrıca
Bir adam dikilmiş ve dikilmiş içiyor durmadan
Hey tanrım! omuzlu, güçlü, kuvvetli
Kocaman bir çocuk yüzü taşıyor yalnızlıktan.

./..

Gece; saat on, karım otuzunda olmalı diyorum
Bir gidip bir geliyorum karanlıklarda
Çiçekler alıyorum, bitmeyen çiçeklerini gecikmelerin
Ve dalıyorum içeri ışıksız bir kapıdan
Aranmak, yenilmek, ve hayır! utanmaktı Vahalam.

Kral utandı, karım iç çekiyor durmadan
Bir sabah ışığı kendini yerden yere vuruyor
Kızım uyuyor, ve uyuyan biri gibi konuşuyor karım
Bir duvar resmi gibi konuşuyor
Kral?
Kral uyandı.

Saat dokuzu on beş geçiyor, üşüyorum
Güneşler mi vuruyor sırtıma ne, üşüyorum
Ölgün ve değişmez adımlar atıyorum, üşüyorum
Karanlık, pis adamlar çıkıyorlar mağaralardan
Ne umut, ne hiçbir şey, sadece çıkıyorlar
Bir gece, bir sabah, ve benim bakışlarımı taşıyorlar
Karım ağlıyor, kızım uyuyor, karımsa gene ağlıyor
Diyorum
  kim bilir
    belki de
      tamam!
Orasıydı Vahalam.

XIV

İşte bu boşluk; durmadan bizi çağırıyor
Kremler, pudralar, iç bulantıcı kokular gibi
Bir kır bekçisi köpeğini sevdi
Bir çocuk delinmiş bir kovayı sürüdü –nereye?
Bir kadın bağırdı bağırdı bağırdı
Tam on yıl öncesine yarayacak bir sesle.

ÇOĞULLAMA

Biz kadınız, bilmeden seviyoruz bu kedileri
Seviyoruz, bir sevilme içgüdüsüyle
Bu bizim yüzümüzde ufacık çizgiler oluyor – acaba!
Evet, çok değil, konuşurken düzeltiyoruz
Orayı burayı topluyoruz, yeriyse çocuklarımızı öpüyoruz
Ama biliyorsunuz ki gene de
Hepimiz, işte hepimiz
Bitmenin, tükenmenin yorgunluğu içinde.

Gözler mi? tavana dikili; hayır; pencereye
Yağmalar, sürgünler, yangınlar içinde
Çünkü bu boşluk; tüneller, çukurlar, kapkacak ağızları
Mağralar, denizler, gökyüzleri değil de
Bu boşluk, o bir türlü dolduramadığımız, o
Orman, dağ, kısacası evrenle.

ÇOĞULLAMA

Biz bu lâvanta kokularını bilmeden taşıyoruz
Biz bu tavanı bilmeden eski rengine boyuyoruz
Bu bizim terliklerimizde ufacık güller oluyor – acaba?
Evet, çok değil onları bilmeden hoşa gideriyoruz
Sormayın, ama sormayın, bilmeden aralık tutuyoruz kapılarımızı
Bilmeden bekliyoruz, bilmeden uyuyoruz sabahlara değin
Kim bilir, belki de biz
Tanrısıyız en olunmaz şeylerin.

Bu bizim en düzenli hareketimiz: olmak
Asılıp kalmışız sokak fenerlerine
Asılıp kalmışız öyle, görenler bizi görüyor
Görenler bizi görüyor, ve gidip geliyoruz dikkatle
Doğrusu, niye saklıyalım, hepimiz bunu yapıyoruz
Ama biz yaşıyorken de bunu yapıyoruz sadece
Cansız
Ve gidip geliyoruz dikkatle.

ÇOĞULLAMA

Biz bu kendimizi boşuna soruyoruz kendimize
Boşuna asıyoruz onları, boşuna öldürüyoruz
Bu bizim gözlerimizden ufacık şeyler geçiyor – acaba?
Evet, çok değil, bakışırken düzeltiyoruz
Biz ne garip "iz"leriz ki; doluyuz, bazıyız, avuntuluyuz
Ve bizim en güzel öldüğümüzdür bu: Yaşamak
Ben biliyorum, yalan mı, siz de biliyorsunuz.

Sığınak

I

Bizi deniyorlar ilk olarak
Tartışılmaz bir üstünlüğü deniyorlar
Birazını oyuyorlar toprağın
– Neresi
– İşte burası
Sığınak.

Hepiniz, ama hepiniz kendi karanlığını savunacak
Bütün hep kendi karanlığını
Duygular, duygularınız
Gözyaşı, gözyaşlarınız
Kendiniz için olacak.
Size yalvarırım beni karıştırmayın
Ben sadece bir sığınakçı
Alt yapan toprağın altını
Herkes kendi çaresine bakacak
Üstelik hadi durmayın
Çünkü kurtulmak gibi
Silkinip çıkmak gibi gün ışığına
Çok belli umutlarınız olacak
Ben sadece bir sığmakçı
Beni sakalı kırmızı diye düşünün
Bir meyhanede boynu bükük diye düşünün
Bir canavar gibi düşünün isterseniz
Herkes kendi düşündüğüyle kalacak.

II

Kızmayın ben sığınakçı
Oldu olacak
Bir çift tavla zarıyım aydınlıkta
Nasıl atarsamz atın öyleyim
Ne gelirsem geleyim
Budur en uygun olanı dünyaya
Yani size karşılık sizi
Savunan bir bakıma
Hiç değil iki kişi arasında
Bir gidip gelme olanağı
Bir bağ
Bir akşamı getiren bir sabahı
Sonra da biliyorsunuz
Biliyorsunuz sonra da
Ödevim
Hepsi bir çarktan çıkmış gibi
Umutla donatmak sizi.

III

Ona bakıyorlar şimdi
Durmadan ona
Bize yaşamasını geçirdi
Kendi yaşamasını
Öyle güzel ki
Ne?
Dünya
Konuşulmadan önce
Tanrı korusun anlamadı biri
Gümüş işlemeli
Bir haç çıkardı göğüs cebinden
Karamsarlık haçı
Elma kokulu bir eve girdi
Gökyüzü kemanlarını çalıyordu bu ara
Bir geyik heykeli
Yan yana semaverle
Odayla insanı olduruyordu
Cızırtılarla
– Bunu hiç unutmayın rica ederim –
Kar yolları kapadı diyordu
Biri de
Artık

Meyvalar kendi çevresinde dönemiyecek
Birinin de çok alıştığı bir şey vardı
Kapı
Sanki bir olmazlığa doğru
Açılıp kapandı.

IV

Siz de pek zayıfsınız size bağırmak düşer
İki tek çivi lâzım size
Çıkarıp asın diye papuçlarınızı
Size de biliyorsunuz
İçkiye eğilmiş sarışın
Size de
En sessiz harfleriyle çağımızın
Sonu gelmiyen bir yalmzlık

Size de size de
Bunu ben biliyorum sadece
Nasıl ki balıkları seviyorsunuz apaçık
Öyle
Nasıl ki okşuyorsunuz ipekli kumaşları
Öyle
Bir sabun elliyorsunuz kaygan, yumuşak
Belli bir ürperti içinizde.

Sizi de ama sizi de
Çıkarıp giyin diye şapkanızı
Birimiz selâmlamalı.

V

Biri gelmiş avuçlarımı yapıyor biraz
Onun çok uzakta bir evi var
Damlarından serçeler kalkıp
Bahçesinde kadınlar olup bir evi
Söyleyin, Diyarbakır'da her şey o kadar beyaz
Hem nasıl, çarşıdan alınır gibi beyaz
Sabahları gibi pazar günlerinin
Bana bir şey söyleyin uyur uyumaz
Bir derinlik öyküsü gibi
Beyaz atları gibi karanlık vâdilerin
Güneşleri çok, tanrıları az
Sizin çok uzakta bir eviniz var
Bahçesinde kadınlar dolaşıp
Çok serin yataklarında siz olup
Ağaçlar kımıldamaz.

VI

Biri bir gemici kasketi bulur
Bu arada akıldan geçen bir tramvay
Nedense ölümü düşündürür
Bize ne
Elbette bize ne
çünkü çok başka ölümler de var günümüzde
Güzelin en güzel olduğu yerde
Hızlının en hızlı olduğu yerde
Diyelim bir acılar ülkesinde
Ölüm.
Yok mu ya şaka gibi gelir size
Biraz da değişmek gibi gelir
Sıkılmak çok sıkılmak gibi gelir işte
Oysa akıldan geçen tramvay
Belli bir titreşim bırakır hepinizde.

Hücum öyleyse
Yeniden başlayan şeylere
Hücum!
Daha doğmamış çocuklara
Hücum!
Dallardan önce köklere

Ve hücum!
Yaşamaktaki ölmeye.

VII

Herkesin olduğu yerde biz de oluyoruz
En değerli yüzler halinde
Sonra hep beraber sığınmak
Nereye?
Kendimize.
Bir papaz dinleri götürüyor kiliseye
Bir çocuk kahveye giriyor azıcık
Bir adam karnına vuruyor elleriyle
İşte çok kadınsı bir akşam ortasında
Çok sevimli bir cinayet
Bir sarraftan giriliyordu içeriye
Ölüm olarak.

Ve size yaşamayı gösteriyordu
Çok rutubetli bir odada
Taşların ortasında
Bir yapışkan otu
Pencereye doğru.

VIII

Olanca kuvvetimle bakıyorum
Her yerde bir şeyler bulunuyor
Dokunma ve renk dağıtma şeyleri.

Bugün pazar kendimi selamlıyorum
Ve sanki kendimi tekrarlıyorum durmadan
İşte bir sarmağışın son yaprağı gibi
Güneşe, öyle birden ki güneşe
Bir erkek, bir dişi olduğum zaman.

Demek ilk olarak kendimi tekrarlıyorum Nokta
Kim bilir, belki de ben
Bu türlü düşünmenin ilk karşılığı
Kendi yaşamamda

İNSAN
SANA GÜVENİYORUM
SAYGILARIMLA.

Petrol

İstanbul, 1959/ İstanbul Matbaası

PETROL

Bıkmıştım, kediler damlarda vardı
Adamlar geliyordu birtakım adamlardan
Ben, Henri, Alain, bir de Bob
Bugün hepimiz noksan
Bugün hepimiz noksan.

Henri'yi tanıyoruz, kim der ki tanımıyoruk Henri'yi
O bizim musluğumuzdur, çok hızlı akar Avrupa'dan
Alain'se açlığımızdır; bir sürü kadınlar tanır
Günün her saatinde ayrılan
Günün her saatinde ayrılan.

Yorgundum, uzakta güller vardı
Yeni bir gül oluyordu bir gülün oynamasından
Bir ay yeni bir ay yapıyordu odaya girdiğini
Biz Bob'u çok seviyoruz, Bob çünkü umutsuzun biri
Ölüler gibi yani, en çabuk akılda kalan.

Kim geçti bu leylâktan nedense anlaşılmaz
Karışık yüzler aldık birtakım çarşılardan
Ben, Henri, Alain, bir de Bob
Burası Avrupa bazan da şiirde olan
Sizi anlıyorum
– Ne çıkar bizi anlamaktan.

BEYAZ ATLAR SURLARA

Benim yüzümde her şeyler var
Üç dilim ekmek bunlardan biri
Annem bir taşa oturmuş bunlardan biri
Sur dışlarında hafif bir eskici olur
Olur ya, bir kendi olur biraz da elleri
İnsan yalmz mı buna bir çare düşünmeli.

Dün biraz ağlamıştım bunlardan biridir şimdi
Çok gülünç bir şekilde kahveye giriyorum
Sorsam ya kapıdayken gözyaşı girilir mi
Girilmez, girilmez, bunu her mahmut biraz anlatır
Korkuyla anlatır, yüzünü baygın tutar anlatır
Kahveci, seni sevmiyorum bunlardan biri.

Bir deniz yandı gene, yansın ne çıkar sanki
İşte bir horoz öttü yüzümün yarısında
Yüzümde bir horoz var dünyanın biri
Seni sevmek neden mi, acı ve güzel
Geldikçe geliyorlar ellerinin elleri
Odalar! çıplak masalar! buna bir çare düşünmeli.

Bu da bir şarap olmalı şimdi boşluğu dolduracak
İçince bir korsan ağzıyla içmeli
Eskidir, yorgundur, kayıptır diye yüzler
Bir sinek bir sinek mi vurunca öldürmeli
Ve sinek öldü müydü hafif bir uzaklık olur
Olur ya, hem biraz dargındır hem biraz evli
İnsan sevdi miydi buna bir çare düşünmeli.

BİR AY ALDIM DİYARBAKIR'DAN TOKAT'TA BİRİ ÖLDÜ O ZAMAN

Tokatlı diyorlar ya da bir atın başlangıcı
Eğilmiş, sakin, içkiler alıyor kalabalıktan
Şimdi o mor gözleri mor bir kadınla ilgili
Birazı namuslu iyi, birazı açıkça perişan
Ya da bir kadın bir kadını öper gibi
Hiçbir şey anlamıyor yaşamaktan.

Hiçbir şey anlamıyor, diyelim anlamıyor
Ama bir yalmzlığı tamamlıyor durmadan
Askerler geziniyor, her yerde bu göz kahveleri
Ben bu gözlere Tokat'ta rasladımdı bir zaman
Hopalı bir vardı, hamalın biri
Daha hiç çıkmayacak karısının koynundan.

Bir kadeh olmalı ya da bir rakının başlangıcı
Ansızın bir göl Anadolu'dan
Bir yanda bir balıkçıl ne zaman istese ölür
Kocaman bir iz bırakır çılgınlığından
Sonra o adamlar ki; çelimsiz, esmer, bıyıklı
Ve bütün gün sevişirler acılarıylan.

Tokatlı diyorlar ya da bir ekmeğin başlangıcı
Ezilmiş, sakin, onca bir yoksulluğu ödüyor durmadan
Bu kimin evreni, bu saçma bir el atma saatlerinde
Bu kim ki ölüyor, Tokat'ta ölüyor her zaman
Ya da bir erkek bir erkeği öper gibi
Hiçbir şey anlamamış yaşamaktan.

ŞEY ŞEY ŞEY VE ŞEYLERDEN

Bir adam kendi tiyatrosunda, tamam
Bir köpek sokak değiştirdi, korkak
İçi süt dolu bir lokanta ve kapandı
Ben ağzıma geleni söyledim, öyle
Gene bir ağaç öttü, bu kaçıncı.

Sevişsek olmaz mıydı, varan bir
Elbette olurdu, bir kır çiçeği bir bulut
Bir gülüş kanamak üzere, ve gizli
Ve çabuk tarafından bir şey, şarap
Aşk gene kelime değiştirdi, vahşi.

Güneşe çıktık, bunu unutma, varan iki
Ne uzak bir sesimiz vardı, efsane
Gelince Ç ile geliyordu bir çay
Oysa biz iki demiştik, varan üç
Gözler ki demeye kalmadı, derin.

Kim bilir ne seviştik ki saat kaç
Elleri tetikte bütün gazetelerin.

I'HOENIX

Ben orda, akşamına orospular dadanan
Camlarında pis sinekler gezinen, ben orda
Eskimiş bir tutuşla şarabını içiyor
Kadınlarda oluyor kadınsız bakışlarla
Başıyla öne düşmüş yüreğiyle beraber
Ya Tanrı'ya inanır ya da isyana.

Kimseye vermiyor ki acılardan atarsa
Kuytular çıkarıyor sevişmeler onlardan
Bu nasıl bir bakış ki dünyaya intiharla
Ya da hep kar yağıyor da düşünmesi siyahtan
Öyle ya kim sevişirdi acıları olmasa
Kim bakardı uzağa köpekleri saymazsam.

Orası bir ölümdür şarabımı doyuran
Ölünen yüzler gibi bir bütündür adamlar
Vaftizi gün ışığında bir garip protestan
Tanrısıyla sevişir; herkes bilir sevişmeyi o kadar
Kim ne derse desin ben bu günü yakıyorum
Yeniden doğmak için çıkardığım yangından.

KONYAK

Bugün pazar eve kırmızılar taşıyorum
Amcamı arıyorum duvara bakıyor amcam
Duvarda ne var, ben de bakıyorum
Komşuları çağırıyorum onlar da bakıyor
Çağırsam önüne gelen duvara bakacak.

Sanki hiçbirimiz duvar görmedik
En sevimli cinayetleri işliyorum
Çiviler çakıyorum, bir sivrilik uyumunda çiviler
Kutular, evler, gömlekler asıyorum üstüne
Asıyorum, asıyorum, asıyorum
Aşkın, amcamın, mavinin önünde.

Duvara bakıyorum, duvarı artırıyorum böylece
O da bana bakıyor, bende ne var
Su götürmez bir gürültüyle
Gelin olmuş bir kadın tuhaflığıyla
Size anlatamam güneşi durdurarak.

Bu kaç kapılı bir konyak?

EVLİ MİSİNİZ
ya da
TUNUS ÇOK MAHREMDİR★

Onu ne kadar sevmek bazı sularda
Bazı evlerde, bazı kayboluşlarda biraz
Bakılıp tutulan gibi bir bir ellerin çarşısında
Bir tabak, bir örtüye kolunu çarptırarak
Oysa her türlü silâhlarla biraz sıkıntı
Sanırım çok belli bir küçümseme ölü dudaklarında
Ya da giderek belki bir avuç susmayla oradan
Koşulup aşka yazılmak en iri puntolarla
Böyle ansızın işte yetişip sana gelmek
Seni bu kadar sevmek suç ve ceza.

Ben ilerlemiş çiçek, biraz başkalık
Çok yerli bir gülümseme cami avlularında
Gelinip bulmak gibi sonra çocuklar, çocuklarla
Bir yüzü, bir korkuyu yıllarca sevişmiş olarak
Olarak pek eski bir odanın aşınmış koltuğunda
Gidilmiş subaylarla yok, durulmuş gelinlerle toy
Aç kapaklı bir kutu, çal çıngıraklı bir saat
Yani her sabah uğrayan evlerin çokluğunca
Böyle ansızın işte her yerden sana gelmek
Seni bu kadar sevmek suç ve ceza.

İyiydim, karşı karşıydım bir nihilist bakışıyla
Oysa gel uyaklı bir göz, git konuşmalı bir ayak
Olup da olmamak sanki en açık anlamında
Ya da her türlü silahlarla biraz buluşmak
Buluşup ayrılmak hemen o mağra baskınında
Bu kaçıncı eşkıya, çıkarın gözlerimden
İstemem, gittiğin öyle donmasın bakışlarda
Bir tiren, bir tiren daha; hızında bir daha öpmek
Yani pek bulunmayan uyurken kanımızda
Değil ki ansızın işte bir evrene büyümek
Seni bu kadar sevmek suç ve ceza.

ACI BAHRİYELİ

Binlerce geyik ya da binlerce kuşun beraberliği
Aşk, o benim en güzel hayvanımdır
En yeşil ormanların en yeşil mantığında
Duyulmaz, öpülmez balığında deniz altlarının
Ya da bir akşamüstü lokantası gibi
Çöküp de köylülerin yorgun argın
Aşk
Çok belli bir dudakta iki kişi olmanın.

Çok gördüm bir kadındır atlanıp gözlerinden
Göz, o benim en deli hayvanımdır
Bir fiildir ne zaman, durakalmış bir fiil
Ucuza yaralanmış, vurulmuş serserilikten
Gözdür, kim ne derse desin, bütün aşkların en serserisi
Kararsız, durgun ve küçülmüş bunca serüvenden
Aşk
En bitirim acılarda en dayanıklı büyüyen.

Tükenmez ağızlarda tükenmez seslenişler
Ses, o benim en çoğul hayvanımdır
Değil ki yaşarken, niteliksiz sevişirken
Bendeki her şeye, sizdeki her şeye bir uzanım
Ya da bir sıkıntıya renk katar gibi
Fışkırmış içinden bunca kısırlığın
Ses
En kesin çığlıkları kendiyle konuşmanın.

Duygular patronu, özeti meyhanelerin
Lâleler, onlar ki benim en çiçek hayvanlarım
Elinde bir çakıyla her zaman bahriyeli
Durup en değersiz yerinde kaldırımların

Ya da bak kardeşim benim adım Süleyman
Orası karşı kaldırım, orospu bahçeleri...
Bana kalırsa yanyana gelmeyelim
Bahriyeli!
Belki bir sıkıntısı var denizsiz gemilerin.

Bir sorumsuz kapımı çalar her sabahleyin
Kapılar, onlar ki benim en kadın hayvanlarım
Oysa ben her türlü kıpırtının ardından
Bir böcek, bir ışık ve yoksullar gibi korkarım
Ya da bir yolculukta bunalmış gibi
Varıp da farkına uzaklığının
Korkular
Bak kardeşim benim adım Ismayıl
Kafamı kızdırma adamı bıçaklarım.

Binlerce yıl ya da binlerce yılın niteliği
Zulümler, onlar ki benim en kesin hayvanlarım
Tunç öküzler içinde yanması esirliğin
En soysuz ağızları en katı mantıkların
Ya da bir Neron'un yeniden gelişi gibi
Görüp de halini değilmiş karınların
Aşk
En bitirim acılarda en dayanıklı kalmanın.

Sen miydin acı lâle, cam dışları gibi gösterişli
Lâleler, onlar ki benim yakınlık arkadaşlarım
En canlı yüreklerin en canlı mantığında
Sürüler, sürüler, insan sürülerinin
Ya da bir Sivaslmın gölgesi gibi
Karanlık, ağır, mahzun dönmenin
Lâleler
Kim bilir nerde kim bilir kimi sevdiğimin.

SESLİ HARFLER

Sen, o benim, daha ne duruyorsun aşk kelimesi
Burası ben, gene bir sevdaya çağrıldı o yer
İnanma elimi deniz, ağzımı bulut ettiğime
Ağzım da, ellerim de dünyaya göre
Günüm aydınlıkla biter.

Tut ki ben her türlü görünmenin apayrısı
Gün günden sevdaya benzer
Bir adam düşünülsem şapkası maviyle gelen
Bir ekmek koparılsam işte o sıra
Benzer mi benzer sevdaya
Bir duruşum var çevresi gözlerinden.

Seni yanımda gezdiriyorum aşk kelimesi
Uyanık, duygulu, her günkü yanımda
Bilmem ki ne yapsam, ne etsem bu sevinirliği
Kendimi görmeye parklara gidiyorum
Kiminin bana kiminin çaresizliğe elleri.

Kaçsam o da bir türlü karanlık şimdi
Ne kadar aynı bir dünyadayız seninle
Aşka, döğüşe, maviye yetmek için
Biriyim, cesurum, var mısın ellerime
Bir başka sabaha kadar içelim.

BEN BU KADAR DEĞİLİM

Ben bu kadar değilim
Kışlada ölü bir zaman
Bir güzel at durdukça gider
Gittikçe döner bir güzel at durdukça
Askerim, benim ağzım kuşlardan.

Güneşi sormuyorum lekelenmiş dallardan
Dalları sormuyorum dallardan daha iyi
Yüzümü istiyorum bir süvari alayından
Ne yapsam istiyorum, ama istiyorum
Bir kişi bile değilim yalnızlıktan.

Bir kişi bile değilim yalnızlıktan
Gözlerim ormanlara asılı
Ağaçlar, kırlar ve şehirler geçiyor kaputumdan
O kadar geçiyorlar ki, sadece duyuyorum
Bir an, bir yerde ölümü tanımazlığımdan.

Ben bu kadar değilim
Kışlada ölü bir zaman.

TAHTAKALE

Gövdesi ince uzun, eliyse peynir ekmekli
Beni mi süzüyor ne, çay mı içiyor ne, anlamadım
Bir asker, öyle bir asker ki, doğduğu günden beri izinli
Dünyaya izinli, kadına izinli, sevmeye izinli
Bilmem ki nasıl olmuş her yerden çıkıvermişler
Ürkek ve devamlı insan yüzleri.

Güneşler gidiyor camlarda; Bayburt'ta akşam yemeği
Kolunu kaldırıyor biraz, yüzünü ekşitiyor biraz, biraz da
Donkişotvari
Biriyse elini atmış durmadan karıştırıyor
Cebini karıştırıyor, güldükçe gülüyor kadının biri
Güldükçe gülüyor ya da gülmüyor işte güldükçe
Adamla sıkıntı çatılmış silâhlar gibi.

Çocuksun, anlamıyorsun, süslemişler her yeri
Dokunsan ağlayacak, konuşsan susmayacaklar bir daha
Elleri vardır bilseniz, durmadan sizi gösterir elleri
Baksanız bakılırlar, sevseniz sevilirler kimseye benzemeden
Biri de bir kadındır alınmış efsanelerden
Bir kadındır güzelim unutmuş erkekleri.

Bu sandık, tahta sandık, üstünde gül resimleri
Yanında bir adamla; sanırım doğu illerinden
Üç asker tıraş olmuş, beyaza kesmiş yüzleri
Şeker mi yiyorlar ne, düş mü kuruyorlar ne, anlamadım
Belki de bir Tanrısı var acının, hüznün, ayrılığın
Ki durup dururken öyle ansızın yürüdükleri...

İNFİLÂK

Ben gidince hüzünler bırakırım
Bu senin yaşadığındır
Bir ev sıkılır kadınlardaki
Bir adam sıkılır kadınlardaki
Seni sevmek bu kadar mı
O benim yaşadığımdır.

Bazan da bir yerde kuşlar vardır
Ne uçmak, ne görünmek için
Bir karanfil pencereyi deler
Bir kapı kendiliğinden kapanır
İstesek sevişirdik, ama olmadı
Biz değil yaşayan acılardır.

Gitsem de her yerde biraz vardır
Hatırda zamansız bir plak
Bir otel kapısı, biraz istasyon
Vardır o seninle birlikte olmak
Buluşur çok uzaktan ellerimiz
Ve nasıl göz gözeyiz ansızın bir infilâk.

TAH TAH TAH★

Güneş yok niye, yağmur var niye, ben niye
Nereden bir şey bu gürültü
Nereden bir şey bu ortalık; at, at, at
Bu çocuk nereden; şeker diye, şeker diye.

Hey adam neredensin, nicesin sen güldüğünle
Dünyadan, dünyadan
Nereden bir şey bu konuşman
Ben zorlu bir askerim olaylar tankında.

Hadi gelelim mi, biz bizde savaş olanız
Hadi girelim mi, biz kapıdan girmek için biraz da
Desene duralım mı, biz durmak olanız tah tah tah
Amcamı çoksevdiğim bir dünyada.

Beni ara, beni bul, elbette sarıl bana
Daha dün taptaze bir Afrikalıyı yediler
Bay Siyah Irk düşünüyordu, nereden bir şey bu beyaz
Sizi esenlerim, hürriyet nereden bir kapı açıldığında.

Hadi hep bir ağızdan bu kadar ağız
Hadi hep bir elden bu kadar el
Biz nerde oluruz böyle güzel
Biz nerde oluruz böyle güzel.

AY KIRMIZI AYLAR KIRMIZILAR★

Benim yüzüm budur sanıyorum
Çirkin mi diyorum, değil korkulu
Tarife göre bir atımlık tedirgin
Gününe göre azıcık anlaşılmaz
Geceye sorarsanız bir yere yolcu.

Belki bir sevme olayında kayıp
Bakınca anlaşılır gözlerimin çokluğu
Şarabıma gidiyorlar tek kelimeyle
Her şarap bir bitendir tarife göre
Yani bir aşk mevsimidir bardağın sonu.

Bütün yüzler budur sanıyorum
Çok kaybettim niye olduğumu
Oynasam kazanırdım kendime göre
Belki de bir Tanrı bulup, sığınır ellerime
Büyütür dururdum korkunçluğumu.

Onu gezdiriyorum şimdi; o garip, anlaşılmaz
Ben ki ölmedim daha, ölümün yüzü bu
Bir çiçek kırılsa, bir dal eğilse
Yok diyecek doğrusu ölümün zaferine
Yani bu uzaklık zorunlu.

ROBESPIERRE

Her gün biraz daha yalnız Robespierre
Ve Fransa biraz uğultulu
Yalnızdır akşamı yok edilen bir subay
Bilinmez ürkütülmüş atları ne çok sevdiği
Her yalnızlık biraz ihtilâl.

Çok şeyleri kadınlar için yaptım, kadınlar
Onlar ki yokmuşum gibi sevdiler beni
Beğenmek, beğenilmek gibi ayrı kaldılar
Bir gün de akşamdı, ben o akşamı hiç unutmam
Her sessizlik biraz ihtilâl.

İşte bir tanrı evi, kimler ki geçerken uğruyorlar
Sonra çılgınlar gibi kalabalığa
Belki de yarı kalmış bir sevgiye koşuyorlar
Belki de her boyun eğdikleri, her diz çöküş
Yavaşça bir ihtilâl.

KAVGA

Sivridir ayakları bastıkça katı taşlara
Kadınlar memelidir – Ya viski içelim ya bira
Hayatta olmayan masalar vardır ya
Tam işte onlar içinde bir masa
Mike ile Jim'e söyle bu gece kadınlara.

Mike kadın sevmez, onu kahveye bırakırız ayrıca
Azıcık kâğıt oynar açılır okyanuslara
Hayatta olmayan adalar vardır ya
Tam işte onlar içinde bir ada
Bizi biliyorsun ya – göz kırpar – kadınlara.

Sivridir ayakları gökyüzü vurunca damlara
Bu kavga, bu işte yüzüncü katından bir kavga
Hayatta olmayan insanlar vardır ya
Sen misin Mike, Jim sen misin yoksa
Hadi aldırmayalım – içini çeker – bu gece kadınlara.

UZUN

Ferit Öngören'e

Bir elma tadı gezdiriyorum kafamda
Anlaşılması güç bir elma tadı
Ya sayılarla çiftleşiyor ya notalarla
Hiçbir zaman gebe olmadı.

Bence bu asılmak saati kadınsızlıkla
İğneyle, saatle, bir kadın çorabıyla asılmak saati
Bir müziktir ayrıca iki tek kadın çalışır
Bir yatakla bir müzik iki tek kadın
İki tek kadın çalışır aynı yatakta.

Sonra kadınlar iyi kemanlar kolay
Kemanlar uzun kadınlar kısa.

Nerde Antigone

İstanbul,1961 / Yeditepe Yayınları

BAŞIM DÖNÜYOR İKİMİZDEN

Çocuklar ekmek yiyorlar gibidir sesin
On dişleriyle belli belirsiz
Bir martı kalıyor gibidir hiç olmıyandan
Çünkü biz ikimiz de çirkin değiliz
Evet mi hayır mı pek anlamadan.

Ne biçim bir sestir şu bizim dalgınlığımız
Bir tayın dişinde ince bir taflan
Az yaşlı bir kadında göğüs uçlarının
Yanarak sımsıcak bir kedinin ağzından
Dönüşüp iç çekmesine gece kuşlarımn.

Sonra biz dağ başlarında apansız kurşunlanan
Süresiz baş dönmesiyiz çok garip adamların.

KAR YANGINI

Neden bu kadar kar, bu kadar yıl, bu kadar yağış
Bu kadar uzaklardan nedir bu kadar gelen
Bir uzun çan kulesi bembeyaz Samatya'da
Bir oğlan bir martıyla upuzun seviştiğinden
Yaslı bir kadın gibi gözleri kendine bakan
Kendine baktıkça da çocukları olan hüzünden.

Belki bir söz yığını, yıllar var konuşulmamış
Çıkarlar kar yangını her biri duyduğu yerden
Yüzleri, saçlarıyla, bir de gözbebekleri
Asılırlar boşluğa çocuksu seslerinden
Birtakım dünyalarla önce ve güzel
Kış güneşi, sarmaşık, kim ne anlıyor sanki ölümden.

O yanık ikindiler, sonrasız, loş gecelerden
Üstlerinde bir sürü çocuk gözleri
Tutuşurlar ne zaman karların ateşinden
Bir ölüm kadar şaştığımız onlar ve kendileri
Yani bu dünyanın en yılgın havarileri
Orada çan kulesi bembeyaz öldüğünden.

KUMCUL

Kum, o nisan günlerinin ufalanmış gölgeleri
Kuruyan gözlerimde kirli bir rüzgâr
Kül renkli bulutlarla bir yangın sonu
Güneşler, şeytan minareleri, yıldızlar
La beraber sayısız ayak izleri
Niye hiç kimse konuşmuyor kadar.

Öyle durgun ki nasıl, çok sıkılan bir yüzde
Hep aynı şeyi düşünmek kadar
Yaşadığınız gibidir uçsuz bucaksız
Upuzun bir kuşa benzer
Gövdesini gördüğünüz yalnız
Kıyılar, gökyüzü, büyütülmüş bardaklar.

Kımıldar ellerinizde kendi elleriniz
Bir balıkçıl tadına alçalır, bu da var
Gelir bir ölüm gibi korkusuz, sessiz
Ve gider geldiğince sesi doygunluk olan kanatlar.
Gözleri gördüğü yerden bakar
Yılgınlar, yitikler, yalnızlar.

MEDÜZA

Naci'ye

Derin, sessiz, iyi böylece
Güz, ölülerini bırakan kuşlar
Yer kalmadı acıya ülkemizde
Derin, sessiz, iyi böylece
Gün ortası alacakaranlık bakışlar.

Bir buluşma yeridir şimdi hüzünlerimiz
Biz o renksiz, o yalnız, o sürgün medüzalar
Aşar söylediklerimizi çeker gideriz
Ülkemiz, toprağımız, her şeyimiz
Kıyısında camların bozbulanık rakılar.

Çizeriz yeryüzünü kaygısız ayaklarla
Yüzümüzdür bir yağmur ağırlığınca düşer
Sonra pek anlamadan içkiler ne çabuk biter
Ne kadar konuşursak o kadar bir sessizlik olur
Adımızı sorarız birine, o bize adını söyler.

BEDEVİ

Gözlerimin ıssız, donuk, kahverengi kentinde
Geçiyor ak boyunlu develer, yorgun sürücüleri
Günlerdir, öyledir, bir daha anlamak üzere
Bakıyorlar durmadan pek uzakta bir yere
Sorsanız, görmüşler mi, bir masal kadar olsun gördüklerini
Gözlerimin ıssız, donuk, kahverengi kentinde.

Bilinmez bir yere doğru; ne güne, ne ölüme
Bakıyorlar sadece
Ak dikenler içinde durmuş da bir bedevi
Tanrılar, güneşler, yalgınlar içinde
Bir ateş bile değil, bir bitki, bir dua bile değil
Gözlerimin ıssız, donuk, kahverengi kentinde.

Ne arar, bilinmez ki, bir kanımlık su belki de
Ne durak, ne dinlenme
Gelseler de duyamaz ak boyunlu develer
O yorgun sürücüler çökseler de önüne
En soğuk bir çöl kuşunun bir daha ölüşü gibi
Dünyanın tekdüzenli renginde.

YILKI

Ben burda bir sıkıntıyım, atımdan iniyorum
Benim atım her zaman
Kim bilir kime sesleniyorum, sessizlik
Yosunlar, taşlar, o mezar yazıtlarından
Yaz gelmiş, zakkumlar açmış, elimi bile sürmedim
Sürsem bile ne çıkar, ama sürmedim
Ölü bir şey kalıyor dünyadan, yapraklardan.

Ben burda bir sıkıntıyım, atımdan iniyorum
Benim atım her zaman.

BAKIR HEYKEL

Yüzümü suya uzatıyorum su buysa
Giysilerimi unutuyorum birden, çıplaklığımı
Gece yarısı çalınan çalgılar olmasa
Gece dediğim belki hiç olmasa
Ben bir tırnak iziyim kanının akmadığı
Bir çentik, bir kırık şey... aranızdayım nasılsa.

O zaman neresiydi, hepsi hep karanlıkta
Bir garip ev içiydi, ışıklar kirli
Herkesin ellerinde bir şeyler gizlediği
Alıp okşadığım şimdi çok eski bir olaysa
Yenisini bulmalı – önce hafif bir yelken
Bir bakış, bir serüven, kısa bir hastalık hiç olmazsa.

Ben belki de daha çok dağlarda, su başlarında
Bir uykuydum üşümüş avcılar karışmasa
Kimseler karışmasa, ne ışık, ne parıltı
Gölgesi içe vurmuş bir yaratık olmalı
Söyleyin, bir bakır heykelim ben, çünkü çocuklar korkmasa.

Bana kalırsa bunu
Çocuklara anlatmalı asıl
– Gövdesi var kocaman
– Sahi mi?
– Gözleri nasıl?

ÖLÜ ÖLDÜ

Dün bütün gün yağmurlardı, bugün yaprak
Ben yaprak diyorum ya
Bizim yıkık manastır yüreğimiz
Ağrısı tutmuş bir tayfa, yalınayak
Konuşmayı bitirmiş sessizliğe geçiyor
Sessizliği bitirmiş ölümü kullanarak
Bizim yıkık manastır yüreğimiz
Bir pencere, üç iskemle ve İshak.

"Ben, ben olanım" diyen tanrısı İshak'ın
Bizim yıkık manastır yüreğimiz
Sonu gelmiş bir dağ yolu gibi kendine katlanarak
Bir kaçış, bir bıçak altı, bir zehirli su
Ve bakışlarımız günün en büyük satranç oyuncusu
Elimizden bir şey gelmiyorsa
Bu zehirler bize sabahı bulduracak.

Ben İshak'a bakıyorum, İshak bana bakıyor. İshak
Yüzün ışıklarını söndürdü, ölü öldü
Çekip gidecek bir gün buralardan koparak
Eski bir yazı makinesine benziyen gözleriyle
Ne acı, ne hüzün, ne işkence
Sadece gözleriyle, o kadar
Saati kurmadık ya, hiçbiri aklımızda kalmıyacak.

ŞAİRİN KANI

Kanıdır şairin bu sevilmiyen yüz
Gözleri bir köpeğin, bırakmış köpeğini
Tanrısız, kimsesiz, her şeysiz biraz
Gözleri bir başına insanlar gibi
Kanıdır şairin ölümle kımıldamaz.

Kanıdır, bilirim, şairin kanı
Kocaman bir aşk lekesi yıkanmış eski evlerde
Kanıdır, bir adam ki düşürüp ellerini
Önce yorgun ve asil, sonra mahzun ve ürkek
Beyazı unutulmuş orta çağ resimleri.

Kanıdır şairin, gecenin her yerinden
Sevişmeye gireriz korkunç ve bıçak gibi
Açılıp yataklara amansız güllerimizle
Sanki biz her cinsel olayda biraz gemici
Bir gidip bir geldiğimiz o hayal illerinde.

Yüzüdür şairin kanarsa yalnızlıktan
Bir yüz ki upuzun kadınsız günler gibi
Ve nasıl bir acıdır ki, acıyla anlatılmaz
Bir hiçin bir ağızla duraksız kemirildiği
Öyle bir sıkıntı ki ölümle kımıldamaz.

SEVİŞEN

Seni seviyorsam bununla her yerin
Öyle iç çekişlerin gibi bir değil iki
Nasıl yaşamaya başlar daha çok
Buluşan iki mısra gibi. Bir şiirin
Kokusuz, tatsız çocuk adları gibi.

Bir kuş da gözlerine uygulanmış sesiyle
Öter durur kıyısız boş saatleri
Ben niye titriyorum'la birlikte
"Sonsuzluk alanıdır yüreğin."

Bir anlık gecesinde bir günlük mevsimlerin
Bildik mi yaşamayı ikimizce
Biz getirdik demektir anlamayı evrene
Sevişmek alanıdır yüreğin.

DAĞILGAN

Sesini söyle sesini
Görünen ağzında yarı çıplak
Seni sevdiğimin görünüşü gibi.

Güzdü, yapraklar vardı
Biz yitirmek için yaşadık bu ölmezliği
Güzdü, yapraklar vardı
Her bir bakışınla o şimdi
Dağılan beni sevdiğinin dağılışı gibi.

SALINCAK

I

Büyük bir oda. Bahçeye açılan bir pencere
Ortada bir masa
Yanda bir kapı
Daha birkaç şey: Örneğin bir yunus balığı camdan, bir heykel
Sabah. Duvarda gün tanrıları
Rezeneler, sedef otları, küpe çiçekleri görünür pencereden
Görünür ama görünmez
Yani hiçbir şey yerinde değil pek. Bugün ne?
Salı! O bile yerinde değil
Bir bardak, bir sürahi yerinden edilmiştir; nereye koysak
Nereye?
Bilmem!
Bir çıkrık bir zaman dışını kolaçan eder şöyle
İyi. Biz buna bir durumun sınırsız gelişimi diyoruz
Diyoruz; sanki o herşey kadar bir herşeyi getirir, yığar
Çıkrık
Bir su gürültüsü, bir pul koleksiyonu, bir duanın yaratılışı
duyulur bu ara
Duyulmaz ama duyulur
Başlar çünkü onlar da; yani pul, su gürültüsü, dua
Başlar bir insan gibi; süreyi, düzeni, ölümü taşımaya

Sabah. Duvarda gün tanrıları
Birinin süresiz terlik giyeceği tutmuştur yukarı katta
Aşağıda
İskemle gıcırtısı, ayak
Tütün kokusu, koku
Yaz kelebeği tadında bir soluma
Yer değiştirme, kımıltı
Tekrar soluma
Kadın
Sessizlik.

II

Gün ışır iyiden iyiye, odanın orta yerinde bir kayalık
Sarı bir kertenkele... onunla her şey bir iki sıçrar, durur
Baş kaldırır, düşer
Bir çorak bağırışı, bir taşın ikiye bölünmesi işitilir. Sonra?
Bir su arayışı, bir bozgun... Biz buna herşey diyoruz, herşey
herşey herşey
Çünkü o, kadın
Uzanır, sağar bir yokluğun içinden
Gene bir yokluğu sağar, üşenmez
Bir gül çukuru tersine döner, bir alev kıyısı doğurganlaşır
Çıkar boş kuyulardan katılaşmış akşamüstleri
Böler o bakışları bir sarkaç gibi binlere
Ama bir zaman gibi değil, bir sarkaç gibi böler
Yani olanlar olmuştur bir kere
Bir kartal donakalmıştır sıcaktan. Bir U sesi duyulur
Yaratılmaya uygun bir ses, U
Uzağa bakar kartal. O kadar bakar ki, bakmaz
Taş kesilmiştir taş, boynu ileri düşmüştür
Tanrım bize bir salıncak!
Çok çabuk geçmek için şu olup bitenleri
Bir daha, bir daha, bir daha
Unutmak, unutmak, unutmak.

Tanrım!
Taş kesilmemek için taş
Bunu evrenin sonsuzluğu diye yorumlar varlığı olmıyan bir söz
Kadınsa kımıldamak ister, olmaz
Yer değiştirmek ister, olmaz
Solumak birdenbire
Gene olmaz
Olacak birşey boşuna aranır, boşuna boşuna boşuna
Bir kaya daha çatlar
Başlar ufacık taşlar yuvarlanmaya
Eser bir silinti, bir sisin dağılışındaki öz
Çıkar o yunus balığı, o heykel
Yaz kelebeği, kapı
Sonra?

III

Sonra ne? Sabah! İyi bir gün başlar ne de olsa
Tepeden tırnağa beyazlar giyinmiştir kadın
Ne var ki bir kadın gibi değil, bir aşk, bir umut gibi değil
Bir aralık gibi durur dünyada
İşte bir soru!
Okurken elinde tuttuğu; okumaz, gene elinde tuttuğu
"Önce hep gece vardı" diyen bir kitapla
Biz buna bir sorunun sınırsız gerilimi diyoruz
Diyoruz; çünkü o, kadın
Ne yapsa, neye uygulansa
Bir aralıktır şimdi dünyada
Bir aralık, bir aralık!
Yıllanmış ağaç kabuklarında bir yara

Bir geçit, bir su akıntısı, bir bıçak izi
Ve batık gemilerden şimdiye arta kalan
Bir batışın korkunç, ama hiç bitmeyecek izlenimi
Tanrım ona bir salıncak!
Bir gidip bir geliversin diye boşlukta
Umutla, erinçle, tutkuyla
Kendine kendine kendine katlanarak
Hani görmeden daha, bilmeden darıldığı kendine
Tanrım
Ona bir salıncak!
Tam burda
Gözlüklü, kış akşamları yüzlü bir bahçıvan
Sorar o sokak kedisinin dilindeki hızla
Sorar o çiçekleri –bir çiçek olmıyan yalnız– sorar sorar sorar
Nereye kadar bilinmez
Hani bir sormasa... korkunç!
Hani bir çalgıcı vardı, başını çalgısına koymasa uyuyamaz
Sonra?
Sonra ne? İşte bir çamur gibi sıvanmış odaya
Karanlık bir kilisenin
İhtiyar zangoçunun ağzıyla
Günaydın!
İyi bir gün başlar ne de olsa.

IV

İyi bir gün başlar. Dünyadayız artık. Dünya!
Şu tatlı pencereniz. Sizin. Bunu anlamıyacak ne var? Pencere
Tanıklık ediyor işte. Kendine. Gün mavisi bir şey. Tanıklık
ediyor

Pek açık değil. Değil de... Size. Tanıklık ediyor bir de
Bunu evrenin sonsuzluğu diye yanıtlar varlığı olmıyan bir söz
Yok canım kimsenin bir şey dediği yok, söylenmiş bazı
sözler yaşıyor, o kadar

İşte
Yaşamış bir kadın yaşıyor orada
Yitmek, hani durmadan yitmek, ulaşmak bir aşkınlığa
Var ya
Orada
Tek imge kayalardır, işte orada
Yaşar hiç konuşmadıklarınız, işte orada
Dışa vurmadıklarınız, şimdi orada
Herşey hep kayalardır; otlar da, böcekler de, sular da
Günler de, zamanlar da
–Görünen bir zamandır çünkü orada–
Bir el yana düşmemiş, kaldı ki birden havada
Değilse bir hareket bu, yalnız orada
Orada
Bir ayak boyu yerde, bir kadın
Bırakılmış gibi yıllarca
Tanrım ona bir salıncak!
Ta kesilmesin diye taş
Donakalmasın diye boşlukta.

Hani o balıkçılla yarışan çaylağa
Kırpışan gözleriyle bakan gemici
Gibi
Baksın o da görmeden
Ne çıkar ustaymış, erginmiş uzağı görmekte gözleri.

Tanrım size bir salıncak!

Ne Gelir Elimizden
İnsan Olmaktan Başka

NE GELİR ELİMİZDEN
İNSAN OLMAKTAN BAŞKA

I

Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

Hiçbir şey! Kadınlar geçtiği o kadın kokusu anlarında
Yıkanmış, mayhoş ve taranmış duygularıyla
Dönüşür içlerimizde az menekşe bir sarmaşık
Menekşe hadi neyse, mor deriz sarmaşıklara
Mor deriz, mor bilinir çünkü, bir yandan güneşler kurur
Her yerde güneşler kurur, sanki yaz günüyledir
Bir adam kayboluyordur bir taşra sıkıntısıyla
Deriz ki, "şuram ağrıyor" bir de, "başım dönüyor",
"yanıyor avuçlarım"
Belki de bir çığlık mı bu; bu seziş, bu yakınma
Bir çığlık, hem de nasıl: katılmış, donmuş, yaşıyorcasına
Uzansak ellerimizde, uzansak avuçlarımızda, bir çığlık
Nedir mi ellerimiz? – Korkunçtur bir elin bir köşesinde
insan olmalarıyla

./..

Korkunçtur insan olmalarıyla kıyısında bir yüreğin
Kıyısında gibi yangından, çok karanlıktan geçilmez caddelerin
Ve korkunç anlamsız gözlerinde ha dünya ha bir park bekçisinin
Korkunçtur insan olmaları; bir ceset, suda bir şapka gibi
sallanaraktan
Bitmiyen bir selâm gibi: hastayken, inceyken, yalnızlıklarda
aranan
Korkunçtur –bunu anlıyoruz– bir yüzün en çoğul beyazında
Korkunçtur insan olmaları göz ortalarında, eriyen türbe
ışıklarında
Ve korkunç eriyip kaybolmaların bir köşesinde insan olmalarıyla
Korkunçtur korkunç!
Diyerek: ben kimim, kime anlatıyorum, neyi anlatıyorum ayrıca
Neyim ben, bu olanlar ne, ya kimdir tüketen isteklerimi
Tüketen kim? – Hani bir yarışın sonuna varmış gibi
Hani görmeden daha, sezmeden her şeyin bittiğini
Ama ne zaman saçları kurularken çok eski bir alışkanlıkla
Çökerken üstümüze bir sözün, bir gümüş kupanın o sebepsiz
inceliği
Ansızın bir ürperişle: bitti mi, her şey bitti mi
Yoo, hayır! – Öyleyse kimdir tüketen isteklerimi
Bir rüzgâr, duyulup binlercesi birden bir rüzgâr
Bırakıp beni bir kenara; bir uzağı, ya da bir boşluğu bırakır gibi
Ve ben ki hazırımdır bir süre unutulmaya
Ama hep sorulur gibidir benden: ben şimdi ne yapsam acaba

Ben şimdi ne yapsam, ben şimdi ne yapsam kaç kere yalnız
Hem bunu kaç kere söylemek, ne türlü söylemek adına
Eskimiş fırçalarda, kırılmış şişelerde, tozlanmış ilaç kutularında
Okunmaz kitaplarda, uzaksı giysilerde, çocuksuz avlularda
Anlamsız kahvelerde, bir yolun çok ucunda asılmış koyun butlarında
Ben şimdi ne yapsam, ben işte ne yapsam kaç kere yalnız
Kaç kere yalnız, ama kaç kere yalnız, gene kaç kere insan olmalarımla
Kapansam, evlere kapansam, yıkanmış bir deniz bulacaksam orada
Anılar bulacaksam – Anılar mı dediniz? Ne sesli bir vuruşma
Odalar bulacaksam, odalarda kadınlar, çiçekler, çok aynalar
Rakılar, gene rakılar, kırıklar, sonsuz yaralar
Bulacaksam orada, bir koltuğu bir koltuğa doğru
Bir yüzü bir yüze, bir eli bir ele doğru yaklaştıran çocuklar
Sinekler bulacaksam, kaskatı yapan boşluğu sinekler
Zorlanmış bir gülüşten – iğrenip birden – kusmalar, bulantılar
Bulacaksam belki de: susanlar, bilmem ki niye susanlar
Ölüler bulacaksam – ölü gözleri onlar, cesetler, giderek dışa vurmalar
Ne dedik, dışa vurmalar mı, yani ilk aydınlığı mı ölümün
Ölümün ilk aydınlığı mı, ne dedik, sahi biz ne deseydik bu konuda
Ne deseydik bilmiyorum, ama var bu kadarcık bir şey insanın sonsuzunda
Bu kadarcık bir şey – İyi ya, peki, şimdi kim var sırada
Sakın haaa!.. Biz yoğuz, bizi unutun, yok deyin adımıza
Yok deyin, çünkü biz... biz işte korkuyoruz ne güzel korkumuzla

./..

Ne güzel ellerimizle... Başlayın, hadi başlasanıza
Örneğin bir kahve falı? Az müzik? Diyorum biraz iskambil
Ama hiç seslenmiyelim – Seslenmiyelim – içimizden
oynıyalım ayrıca
Dört kişiyiz!
– Hayır, on!..
– Bin kişiyiz!
– Bana kalırsa...
Ne kadarcık bir fark var bizimle bütün insanlar arasında
Öyleyse başlıyalım: Koz kupa! Ah şu sinek onlusu, bire bir
unutulmaya
Çayınız soğuyacak! çayınız mı dediniz? Ne tuhaf biraz
anlıyorum
– Üç karo!
– Pas diyorum!
– Susalım baylar, dört kupa!
Ah şu sinek onlusu! Koz kupa! Çayınız mı dediniz? susalım!
Susalım – Niye susalım – Anılar mı dediniz? Ne sesli bir
vuruşma!
Ya sonra? – Bırakın şu sonrayı, bilmem ki nedir o sonra
Gene mi, başladınız mı? peki şimdi kim var sırada
Sakın haa!.. biz yoğuz, bizi unutun, yok deyin adımıza
Yok deyin, çünkü biz... biz işte korkuyoruz ne güzel korkumuzla

Ne güzel ağzımızla... Yok canım, ben var ya, istiyorum sırada
Olmayı istiyorum – Sahi mi – ama isterseniz siz olun
Siz olun, biz olalım, kim olacak? – Hep böyle oyalansanıza
Yani "Şu sinek onlusu, susalım baylar, koz kupa."
Gibi oyalansanıza
Biraz oyalansanıza.

Bir oyun başka olamaz oyundan gibi
Bir söz başka olamaz sözden gibi
Bir şey başka olamaz bir şeyden gibi
Tam öyle gibi, varıyor gibi bir mutluluğa
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka
Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

./..

Hiçbir şey! Kimse bir gün gözlerimi sevmiyecek, biliyorum
Kimse bir gün kimseyi sevmiyecek, korkuyorum
Bir yaşlı kadın en erkek boyutunda
Kendisiyle çiftleşecek kaç kere yalnız
Kaç kere yalnız, kaç kere şaşırmış, bitkin kaç kere
Bir ölgün ses bulacak sesinden çok uzaklara
Vardır ya, hani bir yer, uzakta pek uzakta
Ölüm mü? – yok canım, çok sesli bir evrende çok erken daha
Üstelik bilmiyoruz da, doğrusu bilmiyoruz, ölüm mü, bunu hiç bilmiyoruz
Diyoruz: yaşasak çıkmazları, sevişsek olmıyanlarla
Tavşansı sıçramalarla bitirsek şu ormanı
Böylece, niye olmasın, işte bir orman daha
Sanki bir gölgeye geldik; yorulduk, acıktık, susadık biraz
Ve doyduk, ve içtik, ayıldık bir anlamda
Ayıldık ve sorduk, baktık ki hep ormandayız
Kaç kere ölmemişiz, kaç kere sormaınışız, bu kaçıncı dalgınlığımız
Yani kaç sesli bir evrende kaç kere yalnız
Ne ölmek, ne ansımak! sadece yaşamakla
Tam öyle gibi... Demeyin: eh, biraz yorulsak da
Demeyin, sakın haa, yok şu kadarcık bir şey insanın sonsuzunda
Şu kadarcık bir şey – öyleyse... yani biz şimdi ne yapsak acaba
Biz şimdi ne yapsak, biz şimdi ne yapsak, biz işte biraz bilmiyoruz ya
Diyoruz: yaşasak çıkmazları, sevişsek olmıyanlarla.

II

Ben mutsuz kişiyim, size yüzümü getirdim bu anlamda
Nasıl seğirttim işte, kızmayın işte, dün o hekim dedi ki
Dönünce birden yüzüme, yüzümün bu en yitik çağına
Dedi ki: siz niye yoksunuz acaba
Bilmem ki – doğrusu bilmiyorum – niye yokmuşum ben
Sahi ben niye yokmuşum – öyle ya – elbette sordum ona
Dedim ki – ne desem beğenirsiniz – iri bir top çekiyor gibi
bilardo masasından
Dedim ki, falan filân...
Örneğin ölüversem şu daralmış yüreği kullanaraktan
Ölüversem şuracıkta
Bakınca herkes orama burama
Derler mi bir ağızdan: bu ölen de kim
Hey tanrım! bu ölen de kim, yani kim yaşamış kendi adına.

Yani kim yaşamış kendi adına
Vardır ya, hani hep görürsünüz, berber dükkânlarında
Tam önünde kapının, beyazla kırmızı bir şey döner
Döner de döner öyle; hani bir simge, bir şey
Hani ne başlar ne biter
Hani ne vardır ne yoktur
Tanrısal bir harekettir din adamlarınca
Bana sorarsanız büsbütün hareketsizlik
Çıldırtır insanı, zorlanmaya görsün insan bakmaya
Hem sonra şaşarım buna, niye olmalı insansak bu akıntıda
Herkes gibi bir şey, niye olmalı
Bakınca işte şurdan şuraya
Masalar, masada yazı makinaları
Derim ki, niye olmalı
Bu yenilgin elleri, düzensiz, ak kâğıtları
Sürüngen parmakları
Çağrısız yüzleriyle önce ve ıssız
Hayata bir şey demiyen bu garip adamları
Bu cami önlerini, bu mühür kazıcılarını
Mühürlere yazılan loş, kuytu, serin

./..

Yıllarca unutulmıyan o kadın adlarını
Ve duvar diplerini; kararmış, dik yakaları
Bilmem ki niye
Yani masalar işte, masada yazı makinaları
İstemem, niye olmalı
Evleri, evlerde kalmaların umutsuz şarkıları
Devingen çocukları, kırılgan bardakları, kirli – mor **balkonları**
Bakımsız avluları
Avlular... ve uzun ve esmer domino oyuncuları
Sonra gene upuzun kahveye çıkmaları
Öyle hep çıkmaları; güneşli, düz sokaklardan
Bitmiyen bir zamandan devşirmek ihtiyarlığı
Kadınsa – nasıl artık – seğirtken bir ürperişle
Yeniden bir erkekle... ama hiç ummadığı
Öyle ya ummadığı, çünkü korkmakla bundan
Nemli bir vücut gibi düşürüp yalnızlığı
Ki sevinsin diyerek çardaklı kahvelerde
Yaş masalar üstünde onların anlamadığı
Derim ki, niye olmalı
Niye olmalı bilmem
Şöyle bir yol kenarında yerini sektirmeden
Ölmiyen bir şey gibi sevimsiz dilenci suratları
Ve akşamüstlerini, kıvrılan dudakları
Değişmez bakışları
Bir hüzün gibi değil, doğrusu değil
Hüzünden daha fazla, ölümsü duyguları
Derim ki, niye olmalı
Şu oynak bacakları, yıkanmış köpekleriyle yanyana
Kadife ayakları
Bir sarı yol üzerinde neşesiz kadınlarla
Hep aynı çizgiyi peyliyen o yorgun çocukları
Niye olmalı
Herkes gibi bir şey, niye olmalı.

Varken kendini bulmak, bulmalı
Hem nasıl bulmalı ki, çılgınca uzaklaşan
Sizlere gelmek için, geçerek bir ot kokusundan
Atlayıp bir çiti birden, okşayıp bir kediyi
Ah nasıl istediğim, sizlere gelmeli belki
Sizlere, sizlere gelmeli bitirmiş gibi bir şiiri
Öyle ki, kalmadan artık, yapacak bir şey kalmadan
Üstelik – bilmiyorum ya – biliyormuş gibi en azından
Ben sizin hangi ülkenizde olduğumu o zaman
O zaman şimdi ne zaman, iyi bilerek
Gelirim de sizlere, alınınca odaya
Şöyle bir köşeye oturuncaya
Kadarki o sıkıntıyı geçerek
Başlarım konuşmaya.

Derim ki, öksürmüyorum, iyi bir fırçalamıştım dişlerimi
Tıraş olmuştum ayrıca
Bu gömlek yepyenidir; bakmayın ucuzdur, kötüdür,
dayanılmaz kokusuna
Ya sonra kaç kere şaştım o nasıl çarşılarda
Aynalar, danteller, cins baharatlar satılan orada
Bilseniz kaç kere duydum bir kızın neyi duyduğunu
Bahçesiz bahçelerde, ağaçsız ağaç altlarında günlerce
uyunduğunu
Ya nasıl istedim ki, "çok iyi", "ah ne güzel" dediklerini
Kırlarda, ot yiyen bir tavşanda süresiz olmak gibi
Ve nasıl yitirdim ben kendimi.

./..

Durmadım, geldim işte, iyi bir fırçalamıştım dişlerimi
Tıraş olmuştum ayrıca
Gömlekten söz açınca aklıma geldi
Ben omuzlarımı sevmem, o geldi birden aklıma
Bir sürü kemiktir onlar, salt kemik, takır da takır boyuna
Sevmiyorum ayaklarımı da
Yok koyacak bir yer, bulamıyorum, gözlerim var iyi ki
Çünkü ben mutsuz kişi, durmadan onları kullanıyorum
Gözleri, göz bildiğim her şeyi

Yazık ki bir fırtınayla her zaman kirleniyorlar
Bir şehrin içinden geçen nehirler gibi
Sürüyüp götürüyorlar olanca pislikleri

Kaskatı bir intiharı, yok yerden bir cinayeti
Bir sevişmeyi... o benim yapayalnız gözlerime fırlatıyorlar
Hıh!.. işte bunlar da kendi gözleri
Kızarmış aklarıyla kendi gözleri
Her gün bir o kadar görmeyle kayboluyorlar
Ve dalgın bir bakışta yansıtıp yürekleri
Kayboluyorlar bir bir
Öyle ki – ben diyelim – yeniden bulmak için onları
Yeniden bulmak için
Çırpınıp duruyorum dört duvarında kendimin.

O zaman gelsin omuzlarım, gelsin ellerim
Ayaklarım da
Öyle bir üst kat manzarasıyla, bir vurgu gibi
Takır da takır, takır da takır boyuna
Yürüyüp gidiyorum onlarla
Parklara gidiyorum üstüste niyetler çekmeye
İhtiyar kumruların ağzından
Kocaman kamyonlara düzenle sıralanan
Kutulardan birini
Çekiyor gibi en altından
Alışıyorum buna da, bu fırtınaya da
Bir ellik, bir avuçluk, bir anlık bu avuntuya
Çünkü bu hep böyle oluyor her zaman.

Derken bir "hey!" çıkıyor çok kısık bir sesle ağzımdan
Hey, sana söylüyorum, park bekçisi, serseri!
Bir parça şarabım var altından
Yaş desen kırkı bulmuş, ölümümden bir parça
Yani bak kısa yoldan bir toplam
Nasıl da çizgilendim, büsbütün aklaştı saçlarım
Ve yorgun bir duman gibi savrulup çay ocaklarından
Düzlere vursam düzlerden
Dağlara vursam dağlardan
Önce bir kendime doğru: kimsesiz, ince, sokulgan
Sonra hep her şeye doğru, o denli hızlanaraktan
Ve cansız, ve soluk kilise resimleri gibi
Acılı, bungun, geçerim dalgınlığınızdan

./..

Öyleyse de bana, nasıl anlamam
Tükenmiş sevgilerce mektuplarda bulunan
O "her şey" kelimesi gibi
Anlamı bitmek olan
Nasıl anlamam ben kendimi
İşte hey park bekçisi serseri
Bir parça şarabım var altından
Çeksem diyorum kafayı, sen bari açma çeneni
Açma ya, istiyorum, azıcık anlayıver beni
Bilsen ki o enayi, hani cam tacirinin karısı
– Hani ben memurdum yanlarında –
Gelecektir birazdan. Öff!.. şimdiden ne sıkıntı ha
Giyinmiş, sürünmüş, takınmıştır şirretliğini
Geçecektir karşıma, bir beni süzecektir, bir elimdeki şişeyi
Ama ne denir sanki, bilmez mi işte o da
Her şeyi nasıl teptim, bilmez mi
Oysa kaç kere yüz verdi, üstüme saldı gözlerini
Baktı ki iş yok bende, üstelik aldırmıyorum
Bir akşam yemeğinde, dostlarıyla beraber
Eliyle dürterekten yanındaki erkeği
Beni göstererekten: Ha ha ha, hi hi hi...
Gerçi sarhoştu biraz, bana ne onun sarhoşluğundan
Sonra bilmem ki nasıl, öyle bir canlıydı elleri
Durmadım, çıktım sokağa, sokaksa ne güzeldi
O cansız, o soluk kilise resimleri gibi
Bir tanrı duruyordu az ötelerde
Mutluydum, niye mi? çünkü ben yaratmıştım o tanrıyı, o şeyi
Ah yaşasam diyorum, o günü bir daha yaşasam
Ve hüzün... isterik bir kadın gibi üstüne çekse beni.

III

Ben sanki unuttum da yaşamakta olan her şeyi
Acıyı, sevinci, aşkı; o her zamanki her şeyi
Derim ki vakit olmıyacak, olmıyacak pek şimdi
Hanlarda, ve pirinç karyolalarda, ve deliksiz uykularda gibi
Tadarken bir ekmeği hep, kurarken bir cep saatini
Tam öyle gibi, çok alıngan birinin doyumsuz yalnızlığında
O karanlık sözlerin daha bir kesinliği.
Gibi
Vakit olmıyacak pek şimdi.

Bir bir gezindim de ben bütün mezarlıkları
Zakkumları gördüm ve erguvanları
Ölüler gördüm ölüler, bir avuç kemikle o sonsuz
Onlar ki ne yaparlar, hiç bilmem – ben sevmem omuzlarımı
Ayaklarımı da
Takır da takır, takır da takır omuzlarımı
Ayaklarımı
Ayaklarımı, omuzlarımı
İçimde yürürler doldurup uykularımı
Dışımda yürürler, ki benden değiller gibi kaskatı
Ah nasıl bilirim ben vakit olmadığını
Yaşarken olmadığını, sonra hiç olmadığını
Ve nasıl isterim ki, açınca bağrımı birden
Der gibi, diyerekten: ey Lazar çık dışarı!
Çık dışarı, çık dışarı!
Oysa ne mezarlar konuşur, ne Lazar çıkar dışarı
Ne de bir ses olur ağzımda: kaygılı, titrek
Göstermek için sizlere yaşıyor diye insanı
Ne sanki bir böcek gibi olduğum yerde kurumak
Süpürün kabuklarımı!
Ne öyle balıklar gibi vurmak kıyıya
Döndürmek için sulara bir balık boyu yaşamı
Ah nasıl bilirim ben vakit olmadığını
Yaşarken olmadığını, belki hiç olmadığını
Ya sonra nasıl işte, kuşkuyla soraraktan

./..

İnsan, insan, insan, ben miyim başkaları mı
Ben miyim başkaları mı – yani bin köşeli, bin kıyılı
Bir kavrayışla
İstesek bir şey değil
İstesek daha fazla
Takır da takır, takır da takır omuzlarıyla
Ayaklarıyla
Nedir mi insan? – ya nedir sahi, biraz anlatsanıza!..
Hadi anlatsanıza!
– Elbette, anlatırız, niye anlatmayalım
– İnsan mı dedik, ne dedik? haa, tamam, bize kalırsa...
– Evet, size kalırsa
– Hiç canım, biraz oyalansanıza!..

Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

Hiçbir şey! İşte çok beyaz yataklarda çok beyaz öğlen uykuları
Bir suçun olmazlığı, bir elin çalmazlığı kapınızda
Bir deniz – ta dibinden – süresiz duyduğunuz
Kutsal ama din değil, bir tutku kafanızda
Dersiniz: bir konser sonu, geçmekte yaz ikindilerinden
Bir pencere sapsarı; ya sizden, ya müziğin renginden
Dersiniz hiç çekinmeden
Dersiniz: niye kullanmıyayım ben bu duygusal zamanı
Bir balkon çok eskiden
Balkona eklenerekten bir dağ başı
Sonra balkonla dağı
Ansızın bitiştiren
Öyle bir kuş sürüsü tek kuşa benziyerekten
Bir aşağı bir yukarı
Niye kullanmıyayım ben bu duygusal zamanı

Niye kullanmıyayım öylesi bir ustalıkla
Bularaktan bir yüzü, okşıyaraktan saçları
Derim ki tam sırası, yakaraktan bir cıgara
Üfleyip tutaraktan bir sürü akçıl dumanı
Ve nasıl bir fiyakayla elleri cebe sokmalı
Bilirim, böylece vakit olmalı.

Bilirim, böylece vakit olmalı.
Bir caddeyi kullanmalı azçok, bir göğü, bir kadeh siyah martıyı
Denedim, sen varsın ya, sen olunca bir o kadar dayanıklı
Yerler var, boyunca sokaklar, geçince çok duvarları
O duvarlar ki hep öyle: akasya, Erzurum, askerlik fotoğrafları
Ya kâğıtlar – ne de çok – çok gözlü bir deniz hayvanı kâğıtlar...
Nerde bir Alaska var, nerde bir Alaska yok, işte onları
Nerde bir Afrika'yı
Afrika... ve akılda tutulan yerleşik insan kokuları
Diyorum kullanmalı
O durmuş saatleri, başbaşa evrensiz kalmaları
Şehvetli çarşıları; çarşılar... yağ, balık, gül yazıları
Kocaman evleri sanki, bir kocaman anahtarları
Bulanık bir göz gibi – tam öyle gibi – çok kaygan odaları
Odalarda yanyana, erinçli, hür yatmaları
Diyorum kullanmalı
"Nereye? – Bilmem ki.." işte o adamları
Eskimiş kanları azçok, bir filmin koptuğu yeri, resimsi bakışları
Peygamber soylarını, o uysal ateşleri, hurma şaraplarını
Ve kutsal kitapları
Öyle ya, sen varsın ya, sen olunca bir o kadar dayanıklı
Bu ölümsüz kalmaları
Yani bir sonsuza varmayı boyuna – biz ikimiz seninle
Ama sen kimsin işte? bunu hiç sormamalı
Bunu hiç sormamalı; bitmesin, sürsün diye
Böylece, azıcık vakit olmalı.

IV

Korkunç, biz buna sonbahar diyoruz, oysa bir böceğin vızıltısı
Bir yaşlı çocuktan azalan sesi dünyanın – bir böceğin vızıltısı
Pis lokantalarda çekilmez akşamüstleri – bir böceğin vızıltısı
Bilmem. Kimi duymak istiyorum ben? Sizi mi? – bir böceğin vızıltısı
Ah şimdi o taş evin sıcağında – sanki bir anmak istediğim öyle uzak ki, nasıl
Nasıl bir hüznün baş kaldırışı – bile değil– bir böceğin vızıltısı
Herkes ne çabuk göçüyor. Azıcık korkuyorum. Dün biri gitti
Olanlar oluyor işte – ne yaparsın – bir böceğin vızıltısı
Akşamları uykum kaçıyor. Kaçsın – Yaşlı teyzem diyor ki
Diyor ki – vallahi anlamıyorum – bir böceğin vızıltısı
Bir de hep unutuyorum – anlamadığını – özürler diliyorum durmadan
Ohoo!.. Teyzem mi? uyumuş oluyor çoktan – şu kantolar ülkesinde canım
Eski bir Üsküdar'da, bir gül kokusu ağırlığında dolaşıyor belki
Hay allah! nereden çıktı şimdi? bu saatte kim olabilir ki
Yani ben kimseyi tanımıyorum ki – kendimi bile – ah şu böceğin vızıltısı

Bir gün kırmızı gözlü birinin gülbahar oynayışında beraberdik.
Her neyse, amcamın namuslu günleri...
Neden bana kız resimli çakısını vermedi acaba, bir türlü öğrenemedim
İstemem düşünmeyi bile – Yahu ben demin sokaktaydım, şimdi nerdeyim, meyhanede miyim
Konyak mı içiyorum? niye mi sevmiyorum Mısır ehramlarını, Osmanlı tarihini
Bu hangi şarkıcı mı? – sıkıyor beni – kolyenizi sevdim Nermin hanım!
Bu kaçak tütünü niye mi içiyorum? Bilmem ki... Hani bir sorguya çekseler beni
Çeksinler, ne suçum var sanki, suçsuzum ben vallahi billahi
Azıcık dalmışımdır – ha şunu anlasaydınız – bütün suç dalgınlığımda
Polis mi? tutsak mıyım? ne adamsınız siz! götürün bari ilgisizliğimi
Bu konyak niye çok pahalı, ben bu orospuyla yattım diye mi, ayıp
Çok ayıp! hem birazdan gene yatacağız, öyle değil mi sevgilim
Siz şu hesabı getirin hele, ben böyle kalçalar görmedim Bizans'tan beri
Gülmeyin canım! şu hayvan suratlı adam bize bakıyor da ondan kızıyorum
Bu turunç likörünü kim içiyor sabah sabah? demeyin, sahi ben gene mi yalnızlıyorum
Gene mi, ah niye ağlıyamıyorum bu güneşli İstanbul vakti
Hani ben böyle istiyorum da, bırakın böyle olsun, öyle mi

./..

Olsun. Herkes ne güzel kıyılarda ne güzel ayaklarına bakıyor
Bir gökyüzü dinleniyor içimizde, bir huysuz at, bir soru. Derken bastırıyor o böceğin vızıltısı
Gittikçe bastırıyor, iyi bastırıyor şimdi, örneğin ben o vızıltıyla uyanıyorum sabahları
Ne gelirse yapıyorum elimden – duymamak için – sanki bir dilim ekmeği bir yıl kadar uzatıyorum
Sanki bir istasyona vuruyorum ilkin, şöyle bir ilkçağa vurur gibi. İyi mi
Ya da bir tiren geçiyor da az ötemden, ben o tirenin Doğu yolcuları
Bir süre değişik, bir süre anlamamış, giderek tam eskisi gibi kendime bakıyorum
Dedim ya, ne gelirse yapıyorum elimden – unutmak için – ah şu böceğin vızıltısı
Bastırıyor durmadan. Bense yalnızlığa daha bir yalnızlık koyuyorum, hepsi bu
Yani bir böcekte yaşıyorum – dersem inanın – onu deviniyorum hep, bilmem ki...
Bilmem ki... üstelik sevmiyorum da – neyi sevmiyorum ben – yalnızlığı, öyle mi

Kim bilir, belki de, bütün gün sesleniyorum çünkü – Nereden
Örneğin bir sonbahar sözcüğünden, bir dil bilgisi yanlışından, bir satır başından belki. Belki de
Bir Doğu kentinden iyice, bir ölü gömme töreninden, sesli bir manastırdan azçok, bin adet bir ak güvercinden
Kendimden, yanlış ve eksik olan bir yerden; bir nymphe masalından sanki: korkuyla sinen, şehvetle yiten, ses olan doygunsuzluğuma, yankıma eşitlenen
Her şeyden, ama her şeyden; değil bir eşkıya çatışmasından yalnız, kuru bir dereden, dural bir kargadan, ölümün yepyeni bir sözlüğünden
Yepyeni bir sözlüğünden. Ölümün. O yılgın silahlardan. Yan bir şiir parçasından belki. Bir sokak kargaşasından. Cinsel bir çekişmeden
Arta kalan bir yerden: bitkisel gözlerinden, katılmış içlerinden, o kansız evlerinden, sürekli çok hüzünlerinden

./..

Bilmem ki neden. İşte bir çocuk durgunluğu gibi. Ama tam öyle gibi. Önce bir sorguya takılı: uyumlu, ürkek, bitimsiz derinleşen
Ve içsel bir bulantıdan. Ve çirkin bir gülüşten. Ve güçsüz bir atılımla belirsiz bir av hayvanı döllerinden
Gelince birden gelen; nedensiz bir üşüntüden, kıyısız bir denizden, ışıksız bir lâmbadan – Az konuşan, iletken
Onların dillerinden, onların kuşkusundan, onların her şeyinden; dışardan hiç bilinmiyen
Sinsi pis çentiklerden. Sanki bir tortu gibi. Arınmaz kirler gibi; gelişen, artan, insanı biriktiren
Nedense biriktiren. Sonra hep dışa vuran. Birden. Öyle bir pas lekesi. Gibi. Kararsız sözlerinden, dengesiz aşklarından, tanrısız ellerinden
Yenilgen. Ve karşıt bir yörüngeden: dualarda eriyen, kuytularda direnen, içkilerde küçülen
Atılgan bir duruşla o sonrasız, edilgen
Böyle hep seslenirim ben. Duyan kim? Ama ben seslenirim – Nereden
Nereden? – Baktıkça üreyen, saydıkça çoğalan, vardıkça yetişilmiyen
Seslenirim kendimden: öyle soy, öyle güzel, öyle çekici
Vardır ya, sirenler gibi işte: "Size ben öğreteceğim dünyanın gizlerini!"

Gel gör ki anlatamam, vardıramam sözlerimi. Bildiniz, hep o böceğin vızıltısı
Durmadan bastırıyor. Kötü bastırıyor şimdi. Örneğin ben o vızıltıyla bakıyorum yanıma yöreme
Bakınca bir baş dönmesi – o kadar hızlı ki her şey – Bir kalın testere bir gökyüzünü kesiyor tam ortasından
Bir katılık bir katılığa yapışıyor. Bir çark dönüyor iç mavileriyle. Şu, bu...
Bir çocuk ip atlıyor. Biri bir tel çekiyor karşıya. Bir mağaza vitrini gürültüyle duruyor, anlatılmaz
Ha babam yazıyor biri. Bir haham bir Tevrat'ı dört dönüyor Yahu bu sokaklar da kim
Yapmayın, meyhaneyim ben, çok kadehten hiç kadehim yok benim
O kadar hızlıyım ki, başım dönüyor – bari şu vızıltı olmasa
İyi ya, belki de yalnız değilim – değilim de – durmuşum bir yalnızlıkta
Durmuşum, bunu anlıyorum, duyurmak istiyorum üstelik
İstiyorum – duyurmak – düşmeden bir kayıtsızlığa.

./..

Yani ben böyle istiyorum, bırakın böyle olsun
Diyorum – pek uzaktan – sevgilim, boş geçirmiyelim mi geceyi
Ben o senin omuzlarını düşündüm, bundandır, şimdi gözlerim
beyaz
Benim gözlerim beyaz – hem nasıl– bilmiyorum, ya seninki
Mi dersin, hayır mı, boş geçirmiyelim mi geceyi
Kapasak mı pencereyi acaba
Geçiyor – anneniz mi – eskimiş yün kazaklarla
Babanız – daha erken – gelmiyen babanızla
Gelecek! – annenizdir – çoğalan gözleriyle kapıda
Gelmiyor – babanızdır – bulunmuş eşyalar konusunda
Ağlıyor – annenizdir – Yok canım, biraz oyalansanıza!
Gibi oyalansanıza
Girerekten mutfağa, soraraktan o kalaylı taslara

Çünkü o baş dönmesi ya orda, ya yukarda tavan **arasında**
Güveler, hep güveler; bir delik, bir delik daha
Biraz oyalansanıza!

Bir oyun başka olamaz oyundan gibi
Bir söz başka olamaz sözden gibi
Bir şey başka olamaz bir şeyden gibi
Tam öyle gibi, varıyor gibi bir mutluluğa
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka.
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka.

Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

Hiçbir şey! Biz gene anlaşırız nasılolsa
Evet, biz nasıl olsa anlaşırız
Tanrılar kaybolurken yepyeni tanrılarla.

Tragedyalar

İstanbul, 1964 / De Yayınevi

Tragedyalar I

KORO

Çünkü bir bir yıkılmakta açsanız radyoları
Sokaklar, köpekler, tanrının bütün eşyaları.

EPİSODE

Biter elimizdeki şey, biter her şey
Kalırız, kan gibiyiz, donarız bir tanrısalda
Seslerle ve kırık tırnaklarla
Ve donar çılgınlığımız: gemilerde hiçbir kaptan yok
Yok, çünkü denizler kocaman, ölüler büyük
Bir soğuk ay soğuk ve tenha
Duyulur. Yalnızlık mevsim olur
"Ki çiçekler kendilerini toplar orada"
Ve zamanlar boğuşur, sırasız, biri bir ötekinden kalınlaşır

Düşer çay saatleri, anılar kalır
Sızar ölüler burdan bembeyaz masalara
Kahvelerde bilardolar hem solar
Silinir ve güneş gözlükleri takılır bir daha
Yazılar durur, telefonlar susar, son pullar yapıştırılır
Bir şeyler eksik kalır usul ve bakır.

KORO

Biz ki bir güz artığı, erkeğiz hem de kadınız
Doldurulmuş bir geyiğiz, korkarız, açıklanırız.

EPİSODE

Ve kalır yılgınlığımız: gök bırakılmaktan doğan bir yaratıktır
İçer içkisini, geriler
Bardağında bir ölü; hem ölümsüz hem ölü
Onca bir alışılmadık. Daha çok özgürlüğü
İle kararsız, yalnız, mumyalanmış bir öykü
Bu ölü.

Bir de var ölü değil. Değilse
Çünkü her gün ve böyle bir şeyler gerekirse
Aramızda bir şeyler, ürperten sürgünlüğü

Bizlerden bizlere doğru ne gitsin bu vakitlerde?

KORO

Yenilmek olunca korku, suyunu
Sindiren, sindiren kayaların renginde
Aramızda bir şeyler, bir sessizlik sözlüğü.

EPİSODE

Bu odur ki, biraz kin
Kayalaşmış saçlarla o taştan çiçeklerin
İçinde kayalaşmış, boyası kesin
Kin
Ağrısız, sonsuz, bütünü sevgilerin.

Bir gün ki tanrısız ve bavullarsız çıkagelmenin
Gölgeli, ama hiç anlaşılmadık bir istasyonunda
Olmakla ve soğuk hormonlarla
Birinin bir ötekinden anlamsız güzelleştiğinin
Çağrısıyla çoğalan her günkü gazetelerin
Hep aynı bir yürekten atılıp yorgun
Doğasız, bungun, bir gidip bir gelmelerin
Ardında ve kırık tırnaklarla
Ansızın kurduğumuz bir imge, bir efsanenin
Bizi tam böyle tutan yasalarında...

KORO

Ölüyüz. Ölüler kendilerini toplar orada
Çağlar ki kalınlaşır, gerilir, eylemler hazırlanır
Düşer kan saatleri, çarşılar kalır.

EPİSODE

Kan! acısıyla oluşan bu sonsuz nedirliğin
Kanı ve serin
Akşamları seslerimizin değiştiği saatlerde
Her şeyin bir türlü kaldığı, içimizdeki bir şeyin
Durmadan bir türlü kaldığı ve böceklerin
Kaygısız benek değiştirdiği. İşte o saatlerde
Azıcık olmak için
Kan!
Çamuruyla bulaşan sayısız eylemlerin
Utkunun, aşkın ve yenilginin
Sonra her şeyin artık, birden her şeyin
Yıllanmış isteklerin, ateşsiz cehennemlerin
O ölüm günlerinde, o süssüz törenlerde
Alanlarda dirilen korkusuz, yeğin
Kan...

KORO

Bile bile, öykü öykü, gibi gibi
Bir kenti aradığımız, bir başka kentin
Adıyla aradığımız ve asıl bulmaktaki
Çözülmez güzelliğin...
Kan!
Hem sonu hem doğuşu en gerçek ilkelliğin.

EPİSODE

Oysa hep böyle avuçlarsız ve bavullarsız çıkagelmenin
Gölgeli, ama hiç anlaşılmadık bir istasyonunda
Her gün bir yerlere doğru sayısız tiren biletlerinin
Gişeler, soğuk su ve güneş gözlüklerinin
Kayarak sallantısında
Kayarak, bilmeyerek, ve asıl hiç aldırmayarak
Boyutsuz, dingin, çaresiz bir geyiğin
Doldurulmuş bir geyiğin koşarak korkak
İçkiler, içkiler, o tekrar içkilerin
Yeni açmış yapraklarına
Kurarak yapısını hem aşkın hem ilgisizliğin.

KORO

Bozulduk. Ve bozuldu almyazımız. Yalnız
Kuşandık yastutmaz giysilerini SENİN

KOROBAŞI

Hepimiz tanrı kaldık, kimse mutluyum demesin.

Tragedyalar II

KORO

Ve umutlar sonsuzdur. Çünkü en büyük yaslar
En büyük ölümlerden sonra tutulur.

EPİSODE

Gelirler bir geminin yolcular listesindeki adlarıyla
Tozlu ve incir ağaçlarından örülmüş kazaklarıyla
Çağlara göre sıralanırsa çok yönlü ve haritasız
Yastutmaz bakışlarıyla
Bir yürek resminden yapılmış yürekleriyle
Böylece, gündüzün en müthiş bir yerinde, gündüzün
Başkalarınca işitilmedik bir yerinde
Sanki bir yaz bahçesinde binlerce sarı ampulün
Onları sonsuz ve tedirgin dünyaya akıtan biçiminde
Öyle.

Ve yoğun caddelerde, tekdüze otobüslerde
Çok uzun pasajlarda, bir sürü duraklarda, geçitlerde
Her türlü otellerde. Yönü pek bilinmeyen
Yalnızlığı kurutan birtakım asansörlerde
Öyle.

Ve öyle çok sesten katı bir sessizliğe geçerkenki
Bulanık, kirli
Biçiminde bir yaz ayini. Upuzun kokulu tabutunda
Bilmeden yer değiştiren bir süryani
Solgun balmumu çiçeğinden o hiç anlatılmayana
Bakarkenki
Kızgın demir yüzlü bir su hayvanından
Yansımış kızgın yüzünü bildirerek
Kimselerden öğrenmediği bir gülüşle
Kimselerden öğrenmediği bir gülüşle
Böylece, insanın en müthiş bir yerinde, insanın
Başkalarınca işitilmedik bir yerinde
Acısızlık açınca ölmemekteki renklerini...

KORO

Başlar ceplerinizin alkolle işliyen saatleri.

EPİSODE

Ve akar tozların, küflerin, iç çekişlerin
Nar şuruplarının kanı evlerin
Bir akşamüstü kargaşasında, bir umutsuzlukta
Hiçbir zaman önce ve sonra

Birden bir yabancılığa sürgün gitmenin
Ormanını kuşatan bitkisel yalnızlıkta
Kandır kesilen imgesi her menekşenin.

Kandır hiçbir yere uymayan eller, sayılar
Tüylerin
Ölümün tüyleri gibi uzayıp çekilmesi
Kan, bu nasıl kan ki, kanı ölümün
Geceye değgin bir ölümlünün
Kendini tanrıya yok dedirtmesi

Ve hepsi.

KORO

Direnmek elinizdeydi, bu neydi
Çünkü ey paralar, bültenler, sabah gazeteleri
Banka müdürleri, şirketler, tröstler ve karteller
Ey papa XXIII. John, ey bütün din kitaplan, nükleer denemeler
Ey sizi bir şeylerle durmadan değiştirenler...

EPİSODE

Gelsinler
Biz onlara yalnız gazetelerimizi göstereceğiz
Ağzımızdaki bir şeyleri çarçabuk yutacağız
Bir kadeh de içkimizden alacağız. Aldıktan sonra
Biz sahi nerelerde kalmıştık?

Biz böyle nerelerde, yorgun, yaralı
Bir atın tek başına bir ovayı kapladığı
Oralarda
Ve günün her saatinde fal açan bir adamın
Şu sinek onlusunu bir türlü kullanamadığı.

Her şey ne kadar beyaz!

Her şey ne kadar beyaz. İçimizde sakladıklarımızın birazı
Sesimiz ve bütün düşündüklerimiz, her şey
Yolcular, o soğuk istasyonlar, bizim her günkü tekrarlarımız

Değil mi, ne kadar beyaz gemiler
Fenerler ve bütün yol göstericiler. Parmak uçlarımız
Kim bilir kime yazdığımız bin yıllık dilekçeler
O buz tutmuş güneşler, eski eşya satıcıları
Ve sirkler
Ey büyük sirk tanrısı, sen bizim her türlü aşkınlığımız
Ve yalnız.

AĞIT

Ey yetersiz el, ilkimiz, şaşkınlığımız
Ağışın ne kadar beyaz
Gökyüzün ne kadar anısız kaldığımız
Akşamları sarı defterlerin, katalogların
Alkolün ve soğuk örtülerin eli olmanın

Kansız ve değişik ağrıdığı
Yani hiçbir şeyin, öfkenin bile daha birşey olmadığı
Ey yetersiz el
Ödemenin, sevişmenin, korkunun
Soğudukça kararsız
Ve çıplak, kara imleri bir stenonun
Gibi bir bir döküldüğü, anlamsız
Ey yetersiz el
Sen nerde eskidinse ordayız
Erinç mi, değil mi, ama ordayız
Yüzlerin sayılar ve yenilmiş şehirler kadar ağırlaştığı
Ve aşkın bakımsız kaldığı, işte ordayız.

EPİSODE

kalmakhepböylekalmakmıyenibiryağmuryağıncaya
Dağlardadağlarda ve soğuk her yerimizde, çağlarda
Yılgınız çünkü sen, ey soğumak korkusu
Ey umut, ey beyaz örtülerin tükenmez uzunluğu
Kimse bir gün sana koşmaktan kendini alamaz.

KORO

Ey sizler, ey ölümlüler
Ey kimseyi saymadan mutluluk dileyenler
Ey nerde olursan ol dongun kalabalık
Yiterek seslerinden ve değişkenliklerinden
Bir şeyi hep sevmelerinden ve birden
Yıllara, yüzyıllara usulca ilişenler

Ey sizler
Yani ey otel kâtipleri, ey sonsuz otel kâtipleri...

KOROBAŞI

Varın, duyurun artık birlikte sesinizi
Duyurun acınızdan yeni bir soy yaratmanın
Doyumsuz, sonsuz, o eşsiz görkemini

Daha işiniz bitmedi, öykünüz sona ermedi.

Tragedyalar III

EPİSODE

Çünkü bu kahverengi akşam saatlerinde
Her şeyi en soğuk ölçülere vuruyoruz
Bir uzak han kavramına. Hanların
Rahmindeki bir yolcuya, bir semendere
Ve soğuk bir çağdan geçiyoruz. Çağlardan
Başımızda siyahtan bir hâle.

KORO

Birdenbire yapayalnızsanız her yerde
Ve bundan korkuyorsanız
En küçük şeylerden bile. Örneğin birine saati sorsanız
Karşıdan karşıya geçseniz bir caddede
Sesinizi alçaltıp dikkatle bakarken çevrenize
Biriyle bir şeyler konuşsanız

Ve her gün kitaplar, dergiler alsanız. Postacı her gün mektup getirse
Sözgelimi bir resmi dairede
Fazlaca oyalansanız
Şöyle bir iki otobüs kaçırsanız üstüste, neden olmasın
Kaldı ki, hiçbir şey yapmasanız bile
Tuhaftır
Sanki herkes kuşkuyla bakacaktır yüzünüze.

Ve işte bir lokantaya girdiniz, garsonla çene çaldınız
Şarapla yiyecek bir şeyler söylediniz, hepsi bu kadar
Biraz da güldünüzdü aklınızdan geçen bir şeye
Ya gülünç bir olaya, ya önemsiz bir söze
Ama az ötede düğmeleriyle oynayan
Ve yiyen tırnaklarını bir adam
Duraksız sizi izliyordur belki de.

Ya da bir dernekte üyesiniz, azıcık mutlusunuz
Ya da küçük bir memur bir banka servisinde
Durmadan suçlusunuz
Durmadan suçlusunuz
Durmadan suçlusunuz ve artık kendinizi
Gücünüz yok ödemeye.

Giderek siz oluyorsa bütün bir kalabalık
Yüzünüz yüzlerine benziyorsa, giysiniz giysilerine
Ansızın bir hastanın kendini iyi sanması gibi
Gücünüz yetse de azıcık bağırsanız
Bir yankı: durmadan yalnızsınız
Durmadan yalnızsınız.

EPİSODE

Yani bizim hiç korkmadığımız şeyler
Doğrusu en çok korktuğumuz şeylerdir gerçekte
İçimizde kahverengi bir dağ ölüsü yatar
Bir yarasa ayaklanır. Aç gözlü bir kuş
Varır kocaman bir şey olmanın bilincine
Birden bir ses biçiminde, radyomuzun içinde
Duyurur iki caz parçası arasından biri
Ya gülünç bir yas töreni
Ya toptan bir öldürme.

Belki de
Soğumaya yüztutmuş bir fincan sütlü kahve
Dönüşür ellerimizde kanlı, kırbaçlı
Bastırılmış bir greve, yırtılmış dövizlere
Örneğin üç yüz ölü, bir o kadar yaralı
Ve sömürge şapkalı ve sten tabancalı
Gözü dönmüş biriyle
O güvenlik manşetleri birtakım gazetelerde.

Yani bizim hiç korkmadığımız şeyler
Belki en çok korktuğumuz şeylerdir gerçekte
Ki bütün işkenceler, ezinler ve kırımlar
Damlayan bir musluktur yerine göre
Yoksa bir enkaz altında bir ölüm
Ya da puslu bir havada, bir cinayette
Bir ölüm
Ölümün anlamı ne?

KORO

Sizin hiç korkmadığınız şeyler ya da hep öyle sandığınız
Beslenir kimi zaman da sevgilerle
Çok içten bir selâmla ve içten bir gülümsemeyle
İşte her sabah rastladığımız birinin
Durakta, yolda, işyerinde
Ya da bir meyhanenin kuytu bir köşesinde
Yıllarca süren o dostça ilişkinin
Ve hatta bir sevgilinin
Yerine
Kin dolu gözleriyle bir ölüm yargıcı gibi
Biri
Kapkara giysilerle, özenti bir zincirle
Öyle
Dikilmiş sorguya çekiyorsa sizi
Ve sakın sormayın işte: bir hesap yanlışlığı mı, değil mi
Vakit yok öğrenmeye.

Canım en basiti, arkanızdaki bir duvarın
Mineler, sarmaşıklar, o yaban gülleriyle
Örtülü bir duvarın ansızın
Kanlı, kireçli bir taş yağmuru halinde
Korkunç bir silah olduğunu yerine göre
Düşünün
Ve sakın sormayın işte: bir hesap yanlışlığı mı, değil mi
Vakit yok öğrenmeye.

./..

Ya da bir düşte yürüyor gibi
Islak mavi bir sabahtı, açtınız pencerenizi
Şöyle bir gerindiniz, gökyüzüne baktınız
Tutarak sapından bembeyaz bir karanfili
Sevinçle okşadınız
Ve içerde kahvaltınız bekliyordu sizi
Öyle ki, kahvenizi içiyordunuz, birazdan çıkacaktınız
Tam o sıra kapının zili
Tuhaf şey... bu saatte... kim olabilir ki
Ve işte az önce aldınızdı gazeteleri
Öyleyse?
Yaktınız bir sigara daha, kapıya yöneldiniz
Bırakıp masaya kahvenizi
Kilidi çevirdiniz, açtınız kapıyı usulca
Bir kurşun!
Birden o zamansız, o yersiz başdönmesi
Hani av araçları satılan bir dükkân vardı
İçi doldurulmuş çulluklar, kardelen çiçekleri
Bir kurşun!
Geçerken uğrardınız, iyiydi, cana yakındı
Yeleğinden çıkmazdı elleri
Bekârdı, umutsuzdu, yalnızdı
Ve belki...
Bir kurşun!
Sormayın kendinize: bir vahşet mi bu, değil mi
Düştünüz sırtüstü yere ve işte avlandınız
Sadece avlandınız
Ağız dil bilmez söylemeyi.

Ötede
Islak mavi bir sabahtı. Gökyüzü
Bembeyaz karanfiller, pencere
Kahveniz, masanız, kahvaltınız
Bir yankı
Ve bütün çay fincanları: durmadan yalnızsınız
Durmadan yalnızsınız.

AĞIT

Gün bitti. Saat kaç. Bitecek mi bir gün savaşımız
Hak edilmiş hüzünlerimiz olacak mı bizim de
Dönüp dönüp arkamıza baktığımız
Bir dünya kalıntısı üstünde
Hak edilmiş hüzünlerimiz olacak mı bizim de.

KOROBAŞI

Daha bir süre böyle
Silahlar eleştirecek sizi belki de
İşte siz
Toplayıp susacaksınız içinizdeki ölüleri
Bakmadan geçeceksiniz o duvar diplerine
Gözleriniz olacak, yüzünüz, elleriniz
Ne korku, ne kin, ne de yenilme
Ve asıl günleriniz olacak, günleriniz
Duyup da bilmediğiniz, bilip de tatmadığınız
Dünyanın tekdüzenli renginde.

Tragedyalar IV

EPİSODE

Ya alkol olmasaydı. Bir uzun bardaklarımız vardı. Herkes
birbirinden artardı
Bulanık, bungun artardı
Kuru gök, kuru bir yağmur bırakırdı sesimize
Çok uzaklarda çok düşündüğümüz bir şey solar solar solardı
Meyhaneler biraz olsun solardı
İmgeler ve bütün çözüm yolları. Bardaklar
Bardaklar, o uzun bardaklar, dişi alkoller yani
Çiftleşip bırakırlardı sesimizi
Sirkler ve bütün sirkler, atlıkarıncalar öyle
Çılgınca dönerlerdi sesimizde
Biz bütün görme gücüyle görürdük sesimizi
Renksizdi
Ve nasıl kirliydi ki, her günkü kuşkulardan

Her türlü engellerden, aşklardan ve kurallardan
— Sesimizi duyuyor musunuz. Hayır!
— Sesimizi duyuyor musunuz. Evet!
Yani işte böyle biz
Tek anlamlı iki söz parçası olan.

./..

Biz bir de çok eski zamanlardan kalmış olurduk. Ve bir de
Sert içkiler içerdik – Bu tuhaf akşamları kim çizdi
Öyküsü tanrılardan ve açık denizlerden derlenen
Bu tuhaf akşamları kim çizdi
Güçlü bir soluk tarafından ve hırsla.
Ve kirli
Ve büyük bir sirk çadırı gibi, uçsuz bucaksız
Bu tuhaf akşamları kim çizdi
Biz içkiler içerken

Biz içkiler içerken cam kapılar yeryüzünü keserdi
Düşük organlarıyla kadınları keserdi
Biz içkiler içerken
Kesilince giderdi
Cam kapılar dönerdi, dünyacığımız kanardı
Cam kapılar dönerdi
Gökboyu giderlerdi bir saydamlığı akıtıp
Doğanın gizlerine ve bütün rahimlere
Gökboyu giderlerdi
Tezgâhlar bira çekerdi
Tezgâhlar bira çekerdi, çürük ot oralarda kokardı
Çürük ot, çürük ot...
Oralarda kokardı

Sonra hep eski zamanlardan kalmış olurduk, o tenha
Bahçelerde, tasvirlerde, bir garip kum sarılığında
Olmuş olurduk
Sonra birden çağımıza girerdik. O çılgın
Atlarımız, örtülerimiz alkolden
Anılarımız, içgüdülerimiz
Ve büyük çıplaklığımız alkolden
Alkolse biraz olsun alkolden yaratıldığımız
Tanrımız bilincimiz tanrımız
Çağımıza girerdik.

Çağımıza girerdik, kaygan ve boyutsuz bir anlam biçiminde
Kurumuş bir kan kokusu ağzında
Kemikten bir av borusu tadında
Ağrılı bir hayvanın benekleri üstünde
Çağımıza girerdik
Çağımıza girerdik, çiftleşip bırakırdık çağımızı
Bırakınca giderdik
Bırakınca giderdik. Sonra her şey giderdi. Ve artık
Bir silâh patlasa, bir kurşun
Doğayı baştanbaşa kanatan
Bir kurşun olurdu. İçkilere dönerdik.

Çünkü başka ne vardı, alkoller bizi yıkardı
Sığ denizler gibiydi alkol, geçerdi üstümüzden
Ve birden bırakırdı bizi
Biz öyle kalırdık da çakıllaşmış ve beyaz
Seslerimiz birbirinden artardı.

./..

Çünkü yalnız o vardı, o alkol biçiminde olmak
O sonsuz buruşukluk
O sonsuz buruşukluk: ya alkol olmasaydı
Ya alkol olmasaydı.

Ve alkol olmasaydı biz ölümsüz kalırdık
Dayanılmaz acısında bir ölümsüzlüğün
Biz öylece kalırdık
İmgelerin ve bütün çözüm yollarının bir öte dünyasında
Yani bir gerilimde, her şeyin bir kavram olup aktığı kanımızda
Oralarda
Sevişirken kalırdık
Akarsular alkollere girer kalırdı
Balıklar tanrı tanrı devinirdi, kalırdı
İçe ingin gözlerimiz vardı, kalırdı
Bir sessizlik gününün durmadan kutlandığı
Oralarda kalırdı.

Çünkü yalnız o vardı, o alkol biçiminde olmak
O sonsuz buruşukluk
O sonsuz buruşukluk: ya alkol olmasaydı
Ya alkol olmasaydı.

Herkes nerelerden olsa biraz sarkardı
Bir şeyden, bir olaydan, korkunun ilk yerinden
İşkenceler biraz olsun sarkardı
Ve duvar kâğıtları sarkardı ve sinek pislikleri, ampuller
İntihar zabıtları sarkardı
Evraklar, çekmeceler
Telefonlar biraz olsun sarkardı

./..

Ve sesler örtmek için sesleri, sarkardı
Ve eller
Çürükler, sinir uçları
Bir korkunçluk gününün durmadan kutlandığı
Sert duvarlar beyaz beyaz kanardı
Ve polis müdürleri sarkardı kuşkunun ilk yerinden
Belki de bir cümleden: bütün işkencelere rağmen konuşmaz
Diye harfler öyle öyle sarkardı
Ve konuşmalar sarkardı, yoktu ki bir şey konuşacak
Savunmalar ne de olsa sarkardı
Ve cezaevleri sarkardı ve ıslak tabutluklar
Ve kurallar sarkardı, yasalar sonra sarkardı
Bir şeyden, bir olaydan, acının ilk yerinden
Herkes nerelerden olsa biraz sarkardı.

KORO

Ellerin ve bütün eylemlerin biraz olsun sarktığı
Sizi yoksaymaya geldiklerinin anlamıyla
Şimdi bir anlama geldiğigiller çağı.

EPİSODE

Ya alkol olmasaydı. Bir uzun bardaklarımız vardı. Herkes
birbirinden artardı
Bulanık, bungun artardı
Kuru gök, kuru bir yağmur bırakırdı sesimize
Çok uzaklarda çok düşündüğümüz bir şey solar solar solardı.

Tragedyalar ***V***

I

Odalardan odalara bu kadar çok geçmeler
Kapıların hiç bitmeyen açılıp kapanması
Kuru kan, ölü asker, ağustosböceği
Gibi bir ses, bir yankı
Sonra bu yankıyı birden soğutan
Kurutup güne koyan bir anlam
Aynalardan aynalara kırılan sigara ateşleri
Ve alkol.

Yani bir alkol yörüngesi. Kocaman
Bir gün iskeleti konsolun üstünde
Doğanın ve bütün kızgın yaratıkların bağırtısından
Yanmış bir gün
Ve sınırsız doğurganlığı ağır, kadife perdelerin
Bir sarnıç uğultusuyla, kaybolmuş bir anahtarın
Kemirilmiş kalıntısıyla...

Ve onlar ceninler gibi orada. Öyle bir rahim çıplaklığına
Uzatılmış bir ışıkla buruşmuşlar gibi
Çok ağır bir tabutu kaldırıyorlar gibi arada
Elleri üzerinde. Ve boşluk yalpalayınca
Ve dünya kımıldayınca biraz. Dünya
Yanıtsız bir eşya gibi. Sonra?

./..

(Sonra o geçitte, aşağıda
Bir krizantem soyunup yapraklarından
Ağıyor sanki işitilmedik bir güçle
Bir gündoğrusu hafifliğiyle, sabahsı, ıslak
Ve tedirgin bir yolcu biçiminde. Atışı duyulmaya
Başlayan bir yürekle gün iskeletinin
O garip efsanesine, geceye
Bitişik bir sabah gibi ağıyor.
Ve çocuksu düşlerin hep birden büyüttükleriyle
Bir çiçek olmaktan sıyrılarak
Doluyor odalara
Stepan, Vartuhi, Armenak
Diran ve Lusin
Yani o altın tüveycin etkisinden koparak
Sonu gelmez bir durumun
Sonu gelmez kapılarını açarak
Devinen, bağıran, çok içen bir de
Yani korkular, iğrenmeler, anlaşmazlıklar olarak
Doluyor odalara
Lusin ile Vartuhi
Diran ile Armenak.
Belki arasıra o yorgun
Bedeviler geçiyorsa pasajdan
Stepan, Stepan!
Olsa olsa Stepan.)

II

Kuru kan, ölü asker, ağustosböceği
Baba Armenak durmadan sıkılıyor
Eşyalara bakarken sıkılan bir profili
Oymalarda sıkarak
Yeniden sıkılıyor. Bir hamamböceği sırtını parlatıyor kör ışıkta
Düşlerdeki böcekler gibi ve düşlerdeki
Birtakım kıvrımlarla
Bir durumun sonu gelmez parçalarına bakarak
Aynı zamanda saydam bir duygu lekesi de
Ağır ağır yayılıyor gün iskeletinin üstünde
Bir insan eti lezzetinde günü dolduruyor
Besliyor günü
Gün
Sıcak ve kirli
Yani o alkol yörüngesi onu katılaştırıyor
Konsolun üstünde.

Sonra bu saydam leke Diran ile Lusin'in
Karışık bir evlilik fotoğrafı üstünde
Giderek eroinleşiyor
Baba Armenak durmadan sıkılıyor

./..

Kara giysili insanların çevrelendiği
Bir kilise kapısında
Bir cinayet söylentisi gibi çevrelendiği
O taşkın yüzlerin
Ve büyük bir taşın yöresinde ufacık taşlar gibi
Sanki bir Kremlek anıtı gibi... işte orada
Baba Armenak sıkılıyor
Sonra artık herkes içiyor.

(Ve alkol tanrının dengesini yitirdiği
Gibi bir gürültüyle çıtırdıyor
Ve tanrının uçsuz bucaksız denizlerde güneşlendiği
Bir günde alkol
Dünya bir sıkıntının yönetiminde ve uzun
Herkes biraz içiyor.)

Bu nasıl bir anlamdır ki, her yerde biraz duyuluyor Stepan
Bir ölü gömme töreninden doğmuş olan Stepan
(Armenak'ın böyle bir günün gecesinde
Topraksı bir titremeyle Vartuhi'ye sokulduğu
Çiftleştiği ve...)

Anlaşılması değil de sayılması olan Stepan
Gözlerinin ıssız, kara bir tabancaya takıldığı
Ateş etmeye hazır bir tabancaya
Takıldığı Stepan
Ve elleri annesi Vartuhi'nin
Kahverengi sabahlığını andıran
Bir iki kımıldayışla geçiştiren günü.

Sonra Vartuhi
O her yerde dürbünleri olan kadın
Mineden, sedeften, bağadan
Ve koynundan durmadan
Dürbünler çıkaran Vartuhi
Bir de çok uzaklara bakmak için din kitaplarından
Dürbünler yapan
Ve her şeyi birden yaşamakta olan yüzüyle
(Çünkü belki İsa'nın
Acıdan ve uzun boylu bir korkudan
Çıkarılmış bir homoseksüelliği götürüp
Bir gökyüzü boşluğunda biçimlendirdiği zaman
Ve sonra yeniden doğduğu zaman. İşte Vartuhi
Görmek için bunları birtakım din kitaplarından...)

Stepan'la kesin anlaşmaları olan
Çıldırmak, vuruşmak için geceleri
Ve dinsel Çin müziği Vartuhi
Yarı kalmış bir çiftleşmedeki
Yarı kalmış yaratıkları doğuran
Bir cehennem gibi dayanılmaz yapan kendini
Vartuhi
Stepan.

Ki herkes biraz alırdı
Koparıp geçerdi Stepan'dan
Öyle bir acı çekme kıvamında soluyan
Gün iskeletinin ucunda
Stepan.

./..

Ve Diran, Armenak'ın sinirli oğlu
Sevimsiz bir büyücünün ellerinde dolaşan
Çirişli, mavi bir kordela gibi
Ütülü pantolonu, her türlü mavi gözleriyle
Kül sarısı sakalları olan
Ve görünmez yarasaların konakladığı
O pirinç karyolaların altından
Bir seziş gibi çıktığı
Ve bir maden tadından
Başka bir şey olmıyan Diran
Gömlekleri ayçiçeği, ıhlamur kokan
Lusin'in ilk kocası
Ve küçük istiridyeler gibi çabuk çabuk kapanan
Bembeyaz elleriyle
Akşamları garsonluk yapan barlarda
Çürük ilkyaz ağacı Diran
Ve kadınların o çürük sesleriyle çağırdıkları
Kareli yeleğiyle koştukça çocuklaşan
İpekli sesler çıkaran. Unutulmuş bir erkekliğin
Acısından oluşan bir Anka gibi
Ve yakan kendini durmadan
Zavallı Diran
Düşlerinde eriyen balmumundan bir olayın
Eridikçe çizdiği o yapışkan yollardan
Geçince evde olan
Bir dua gibi okunan Lusin'in gözlerinde
Bir dua gibi
Ve ayakta Stepan
O sessizlik yörüngesinin ucunda
Ve Diran bağıran, bağıran, bağıran
Bir yok olma tutkusuyla bağıran
Ki bundan bir daha doğan isterik Diran.

III

Sonra herkes içerdi, devinirdi durmadan
Yani bir çılgınlık yörüngesi, ağrılı, tutsak
Gün iskeletinin yanında
Ve sallantılı
Dururdu.

Konuşmalar olurdu. Herkes biraz olsun konuşurdu. Ve bundan
Hiç kimselerin uğramadığı oteller
Ve bazılokantalar gibi karanlıklı
Lekeler bulunurdu konuşmalarında
Herkes bir yerlere dayanmış, öyle dururdu
Yüzyıllar kirli dururdu. Ve alkol
Dökülürdü binlerce kuşun çığlığı gibi
Sıkıntı kımıldardı: saat kaç?
Yörünge bozulurdu
Lekeler yer değiştirirdi: temmuzun ilk günleri
Gibi birtakım lekeler
Bir gider bir gelirdi
Yani hiç bitmezdi ki temmuzun ilk günleri
Kavgalar kavgaları eskitirdi. Ve bir de
Armenak'ın, Diran'ın kendi oğlu olmadığı düşüncesine
Bir sonsuz tortu bırakan
Lekeler...

./..

(Ey alkolden ölenler, büyük ölüler
Ölümle yalnızlık arası
O bilinmez ülkeyi şehvetle tüketenler!)

Ve Armenak'ın gene çok içtiği bir geceden sonra
Bir pazar sabahı
Genelev yakınlarında o falcı kadına rastlayıp
Şapkasını ayaklarıyla ezdiği
Ve neden ezdiği pek bilinmeyen
Sonuna kadar sıktığı kıravatını
Ve neden sıktığı pek bilinmeyen
Baba Armenak
Sonra yanık kelebek renkli saçlarını
Etine çok yakıştıran bir orospuyla
Ölümün ekşi sarı kokusuna daldığı
Baba Armenak'ın
Ve ölüm bulununca kendine maskot yaptığı
Otopaz heykelciği koynundan çıkarıp
Yüzüne tutaraktan ağlayıp bağırması
Ölümün kansız rengine sığan Armenak'ın
Gene bir insanın kansız, soğuk parlaklığından
Yani bir ölüden, ölünün devinimsiz taşkınlığından
Bir mağribi gibi kayıp da
O topaz taşta Diran'ın
Sarı bir kan gibi donuşup kalınlaşması.

Ölünün Armenak'la
Armenak'la Diran'ın
Diran'ın ölüyle sanki
Bir kini, bir kuşkuyu şehvetle sanrıması.

(Ve neden koz gece olmalı. Ve ölü
Bir denizin dengesiz ağırlığı
Gibi sallantılı ve yoğun
Bir yandan vurulunca bir yandan kalınlaşması
Ölünün
Gök bir kilise kavramı gibi alımlı, üstte
Bir ışık demetiyle bir sürü yaratığı
Sürüp de acıların üstüne
Geri çekmesi onları
Sonra bir makasın kana batmış parıltısı. Koz ölü
Olmalı. Ve bütün kozlar ölü olmalı. Sonra?
Kısa bir şey, bir yokluk
Bir sürü ak köpeğin karlarda dolaşması.)

Bir yankı
Yani bir olayın bir başka olayda
Yeniden kazanılması
Vartuhi, kısa saçlı Vartuhi
Bir gece gözetlerken Lusin ile Diran'ı
Ağzını dürbünleri gibi büyütüp küçülttüğü bir gece
Neden sanki Stepan'ın onun sırtını okşayıp
İncil'in can alıcı bir yaprağını eline
Küfürden bir dua gibi bırakması

(Sanki bir kurgu mu bu, yepyeni bir olaya
Bir ermiş mi yani Stepan ya da bir satranç ustası
Yoksa bir insan mı yalnızca, kaçınılmaz bir önseziyi
Yaşlı bir âşık gibi ustaca kullanması.)

./..

Ve sonra Vartuhi'nin, kısa saçlı Vartuhi'nin
Armenak'ın odasındaki yaldızlı aynayı kırıp da
Kaçak Beyoğlu taşlarını sokağa fırlatması
Ve işte gürültüde dinlenen Baba Armenak'ın
Bir Budist rahibi gibi, çok dünyasız bir sesin
Önünde hızlanaraktan kendine katlanması.

Ve Lusin
Bembeyaz ağlaması Lusin'in, dokunulmamış Lusin'in
Dokunan parmak uçlarına hep aynı
Parmak uçlarıyla. Ve gözlerine
Hep kendi gözleriyle bakan Lusin'in
Saçlarını saçlarıyla yoklayan
Orgların, ilâhilerin
Coşkusuyla tükenen ve yangınlaşan
Ve durmadan kendini
Bir tebeşirle çizer gibi karanlığına
Stepan–Lusin–Stepan!
O ceviz çekmecelerin kokusunca
Mumların ve bütün tırnak uçlarının
Açlığınca avutan kendini
(Bir ermiş mi yani Stepan ya da bir satranç ustası
Ustalığınca kaydıran
Bir dua artığı gibi kendine
Lusin'i...)

Ve Lusin binlerce flaşla parlatılmış gibi
Günlerce korunduktan sonra
Bir gece yarısı:

LUSİN

Günlerce korudum ben kendimi
Konuşmak istiyorum artık Stepan
Seninle konuşursam her şey aydınlanacak sanki.

STEPAN

Beni güçlendiriyorsun Lusin. Ne var ki
İstemiyorum güçlenmeyi ben. Daha doğrusu
Bulunmuş bir eşyayım da sanki, örneğin
Bir para cüzdanı, bir anahtar zinciri
Ya da eski bir saat... her neyse
Kullanıyorum kendimi bulduğum gibi.

LUSİN

Bilmiyorum Stepan. Bildiğim bir şey varsa
Öyle bir satranç taşının oyuncusuyla
Çok zorlu bir durumda konuşması gibi
Konuşmaya geldim seninle.

STEPAN

Mutluydun. Dokunulmaz bir içgüdüyle
Yaşıyordun ölümsüzlüğünü. Ve tanrı
Yetiyordu sanırım bütün isteklerine.

LUSİN

Yitirdim inançlarımı Stepan. Ve nasıl alabildiğine
Sorumsuz dolaşırsa kan vücutta
Bir yandan bir parçası olarak insanın
Bir yandan büsbütün yabancı insana
Giderek tanrıyı buldum ben de. Tanrıysa
Yitirdi kesinliğini bir insan kılığında.

STEPAN

Ve sonra dayanılmaz bir yalnızlığın altında
İnsanları gördün birden ve bütün kasvetleri
Diyebilirim ki, kapatılmış bir özgürlük isteği seni
Çekiverdi sanki odama.

LUSİN

Bir özgürlük de değil bu, daha çok
Bir özgürlük duygusu belki
Bence bu duygunun bir karşılığı olmalı
Tanrıya inandıkça tanrının olması gibi.

STEPAN

Bilmem ki, nasıl anlaşırız bu durumda
Çünkü ben mi yöneteceğim seni, yoksa
Sen mi alacaksın buyruğuna beni
Hiç değilse dengeyi kim sağlayacak
Ayrıca böylesi bir denge gerekli mi, değil mi.

LUSİN

Kopunca inancımdan, bir insan inancından kopunca
Bir de yalnızsa böyle... ve bu durumda Stepan
Her şeyartık insandır
Denemek istiyorum bunu, anlıyor musun?

STEPAN

Benim anladığım daha fazla bunlardan
Bir konyak içer misin?

LUSİN

Öyleyse şunu söylemek istiyorum kısaca
Denemek istiyorum ben kadınlığımı da
Kadınlığımı ve her şeyi
Hiçbir şey ummadan. Akşamüstü kiliselerin
Boşluğunda kaybolan
Sinirli dualarla tanrıda olmak gibi
Ya da bir esrime gibi, dayanılmaz bir mutluluk gibi...

STEPAN

Peki, ya Diran?

LUSİN

Diran'la bir ilgisi var mı sana gelmemin?

STEPAN

Gerçi aldırdığım yok benim de Diran'a
Ve benim hiçbir şeye aldırdığım yok, kurallara da
Ama var ya, bir kadeh tutma biçimi gibi
Ya da bir telefonu açınca
Ne diyorsam karşımdakine örneğin
Kurtarmak için bir durumu
İşte ilk cümlede, her zaman
Buna benzer bir şeyler söylemeliyim
Ya Diran?

LUSİN

Unutulmuş gibiyim ben. Ve insan
Bir bakıma unutulmuş gibidir
Bilmem ki, nasıl anlatmalı, yalnız bile değilim
Belki de yalnızlıktan
Daha fazla bir şey bu
Unuttum ben kendimi de Stepan.

STEPAN

Kopunca kendimizden. Ve her şeyden biraz kopunca
Bir güç olduğunu sanırız yalnızlığın
Hatta bir bakıma övünürüz de onunla

LUSİN

Güçlüyüm belki de bunun için
Unutmak, unutulmak, kim bilir
Her bakımdan daha iyidir. Ve insan
Bir gün yeniden tanıyabilir kendini. Bir umut!
Ve umut değil mi bizi koruyan. Bu böyle olunca da
Yeniden bir doğuşa hazırlanıyoruz demektir
İnsan neyi daha çok özliyebilir. Ve neyi
Daha çok istiyebilir bundan, bilmem ki.

STEPAN

Hep aynı çıkmazlara düşmek de var sonunda

LUSİN

Ama ben yüceltmek istiyorum kendimi
Etimi, her şeyimi, yeniden
Yüceltmek istiyorum. Şimdi sorarım sana
Bir aşkınlık değilse bu, kısa bir mutluluk olsun değilse
Ya nedir?

STEPAN

İstemek daha başka. Önce mutluluk
Bir yer arar kendine boyatmak için
Sonra bir hastalık gibi yayılır ondan ona
Bana kalırsa Lusin, sen ki böyle tek başına
Başarabilir misin bu işi?

LUSİN

.....

STEPAN

Elini verir misin, elini?
Benim anladığımca sen
Bir başına yüceltmek istiyorsun kendini
Bu böyle olunca da, o zaman
Şaşırma bir gün mutluluk yerine
Daha hiç denenmemiş bir acıyla karşılaşırsan.

LUSİN

Bir acıyla... daha hiç denenmemiş!..

STEPAN

Bak işte, en soylu isteklerle odama geliyorsun
Ve düşün, insanlığının en alımlı katında
Her şey bu kadar doğal, her şey bu kadar güzelken
Sorarım, neden böyle yabancı kalıyorum sana?

LUSİN

Bilemem ki Stepan...

STEPAN

Bak Lusin, çünkü ben sevmiyorum kadınları
Bu tuhaf alışkanlığı, bu gereksiz yakınlığı
Sense bencillik diyeceksin buna. Ya da
Bir zevk düşkünlüğü diyeceksin. Oysa hiçbiri değil...

LUSİN

Peki, ya nedir?

STEPAN

Olsa olsa bunca çıkmazı
Sürdürmek benimkisi bir zevk biçiminde boyuna
Ve yaratmak yeniden bütün iğrendiklerimi.

LUSİN

Kaçınılmaz bir yalnızlık seninkisi. Ayrıca
Katı, ilgisiz, iğreti...

STEPAN

Ve diyebilirsin ki Lusin, soyu kalmamış hayvanlar gibi
Öyle bir buz çağını yaşıyorum da
İçkiyle aşıyorum, içkiyle çözüyorum bu cehennemi.

LUSİN

Hiçbir şey yapmadan, hiçbir şey istemeden gerçekte.

STEPAN

Belki de bir bilinci yoğunlaştırıyorum böylece
Doğarak acılarıma her an yeniden
Ve kendini kanatan bir bıçak gibi işte.

LUSİN

Anlıyorum Stepan, ne var ki, ben de
Çıkmalı diyorum bu boğuntudan
Bu yanlış orospuluktan, bilmiyorum
Bana yardım edebilir misin? Daha doğrusu
Bir yol gösteren değil, bir uğrak
Olabilir misin bana?

STEPAN

Sadece bir anlaşma! Ne çıkar anlaşsak da biz
Ve bütün anlaşmaların dünyada
Sanırım bir anlamı var: yok gibiyiz hepimiz.

LUSİN

Öyleyse yalnız da değilsin sen. Ayrıca
Tutsaksın yalnızlığına Stepan.

STEPAN

Bunu yadsımıyorum ki Lusin. Yadsımıyorum da
Demek istiyorum ki, sen de yalnızsın benim gibi
Biz ikimiz de yalnızsak... ve işte bu durumda
İki kişilik bir yalnızlık olmaz mı bizimkisi?
Yok sanki bir şey yapacak...

LUSİN

Belki de var... ama nasıl?

STEPAN

Zorlasak mı acaba bizim olmayan
Görünmez bir mutluluğun yollarını
Her türlü acılarla yılmadan
Savaşsak mı geleceği kurtarmak için
Ama gelecek ne Lusin, bilmem ki
Bilsem bile ne çıkar, o zaman da ben neyim?

LUSİN

Düşündüm ben Stepan. Düşündüm daha önce de
Diyorum bir geneleve gitmeli
Hiç değilse bir karşıkoyma biçimi. Ve belki
O yalanlardan, o yalan ilişkilerden
Daha önemli bu, kim bilir.

STEPAN

Bence bu kurtuluş yolu değil. Gerçi her şeyin hakkını vermeli
Üstelik kaygılanmadan
Ama bir tükenme duygusu, ölümsü bir yılgınlık da
Olabilir seninkisi. Öyleyse karar vermeli
Bir çözüm yolu mu bu, değil mi?

LUSİN

Hep böyle baş eğmek mi? İstemiyorum bunu Stepan
Düşmeli bir çirkinliğin içine. Ve yavaş yavaş
Aşmalı çirkinliği.

STEPAN

Bak Lusin, şu da var ki, genelevse gideceğin yer **senin**
Zaten bir genelevde yaşıyor gibisin
Her türlü çirkinliğin içinde
Her türlü düşmanlığın, her türlü bencilliğin
İçinde anlaşıyorsun vuruşaraktan
Ve kırılaraktan durmadan
Öyleyse bir kurtuluş mu bu? Bana kalırsa
Ölümünü içinde taşıyan bir isyan.

LUSİN

İsyandı tanrıya başkaldırmak da. Öyleyse
Ben şimdi neye inanacağım
Yalnızsam, beni yalnız bırakan
Ve yalnız değilsem, kararsız bir yargıç olan
Başkalarına mı?
Yoksa kendime mi Stepan, ne dersin?

STEPAN

Korkunçtur, bana kalırsa adımıza
Hazırlanmış bir oyun var bizim
Hepimizi yalnız bıraktıkları bir oyun
Ve bilirler, insanlar yalnız kaldıkça
Konuştukları dil de değişir
Sonunda hiç anlaşamazlar. Öyle ki
Bir zaman parçası içinde, bir durumun
Değişmez akışında, tekdüze

Kalırlar bir sıkıntı avcısı gibi
Ve bir gün anlarlar ki, bir güç değildir artık yalnızlık
Ve bunu anlayınca, işte o zaman Lusin
Aşıvermek isterler bu zamanla durumu
Koşarlar, koşarlar, tam sınıra gelince
Sanki o tel örgülere yapışmış gibi
Bir duman oluverirler ya da kaskatı
Bir kömür parçası, bir ceset...
Nedir bu durumda insanın anlamı?

LUSİN

Aşmalı bu durumu Stepan.

STEPAN

Duymuyorum ben acılarımı. Ve yitirdim çoktan
Yitirdim bütün karşıtlıkları. Ne umut
Ne umutsuzluk, ne hiçbir şey
Kurtaramaz varlığımı benim. Ve yoğun bir anlamsızlığın içinde
Sanki renksiz, boyutsuz
Ve göksüz, zamansız bir evrende
Tek çıkar yol yaşamaksa Lusin
Yaşıyorum ben de kaygısız
Değişmez bir anlamsızlığı böylece.

LUSİN

Yani bir çıkmazı sürdürüyorsun kısaca
Bu yitiriş kendini, bu çöküş
Sanki bir üstünlük duygusu veriyor sana

STEPAN

Bense bir yalnızlık tarihini örüyorum ustaca. Ve gelecekteki
Bir önseziyi kuruyorum şimdiden.

LUSİN

Asıl iş bir sonuca varmakta.

STEPAN

Varabilir misin?

LUSİN

Öyleyse çok uzun bir yol bu doğrusu.

STEPAN

Bir konyak daha içer misin?

LUSİN

Ayrılalım Stepan, belki biz anlaşıyoruz ama
İlkemiz ayrı yaşamak
Ve ne varsa işte bu ayrılıkta.

STEPAN

Adım Stepan, Lusin. Yani ben
Bir satranç oyuncusu olamam

LUSİN

Elini ver Stepan, ne de olsa bir anlaşmadır bu
Belki de bir anlaşmadır.

IV

(Bir insan yaşanmamışlığı bulunca
Onu artık hiç kimse anlatamaz
Kalır sonsuz gücünün buyruğunda
Ve bütün kesinliklerin üstünde, yalnız
Dolaşır bir ateşböceği gibi kendi aydınlığında.)

Şimdi her yerden bakıyor gözleri. Ve bütün kaygılardan
arkıyor bir yanık lekesi gibi
Stepan
Alkolden bir İsa gibi pencereye gerilmiş
Elleri gökyüzünün katlarında
Ve alkol korumakta onu. Ve zaman
Çekmekte kıvrımlarını ağdırmak için
Yalnızlığına Stepan'ı
Bitmeyen bir insan yapmak için onu. Ve ortaklaşa
Bir kasvet bağıntısına sığdırmak için
Zaman
Öyleyken direnmek istiyor Stepan: bir ilinti!
Yani insandan bir İsa gibi arıyor
Gittikçe daralan boşluğunda kendini.

(Sarı şey! bu dünyada ağrı var
Ağrıdır unutulmak, korkular
Çaresizlik bir ağrı
Ve göğün sürüleri bu ağrıdan kopmuşlar
Yeryüzü bundan böyle dağınık
Ki ölüm bir kurtuluşsa ağrının baskısından
Yalnızlık
Bir kurtuluşsa... Sarı şey!
İnsan kendini korumaktan yorgun
Ağrının gezegen yaratığı
Stepan.)

Stepan, bir yağmurluğun yerini bulamamış hışırtısı
Kullanılmış bir jilet yere düşüyor, o
Bir konyak içer misin? Alıyor, işte Stepan
Dilidir Stepan'ın "bir konyak içer misin?"
Yani bir ölü gömme töreninden doğmuş olan Stepan'ın.

(Armenak'ın, Diran'ın babası sandığı birini
Kumar oynarken vurduğu o gecenin
Sabahında. Ve sessiz bir düşüncenin
Kapatılmış bir acının yavaş yavaş yayıldığı
Ve kutlar gibi bir rahatlığı ölünün
Toprağa saldırdığı olağan bir vazgeçişle...
İşte böyle bir günün gecesinde Armenak'ın
Topraksı bir titremeyle Vartuhi'ye sokulduğu
Çiftleştiği ve...
Sonra deliler gibi ağladığı bu gözyaşımsı döllenmeye.)

./..

Armenak
Düğmelerini parlatıyor şimdi. Ve Diran
Bir Armenak'a bakıyor, bir de her şeye
(Her şeyse, bu tek görünüşlü dünyamızdan
Bir yer mi ayırmak oluyor kendimize
Kim bilir...)
Ve işte kapının yanında öyle
Bir yer arıyor kendine Vartuhi
Alkolden dürbünleriyle
Aç, susuz bir böcek gibi kabuğuna çekilip
Büsbütün yitmemek için

(Ayrıca, bu durumda hepsi de
Önce bir acıyla katılaşmak
Sonra o acıdan çözülmek uyumunda belki de.)

VARTUHİ

Ben demiştim, bir gün canımız sıkılacak
Bu kadar sıkıntının içinde.

ARMENAK

İyisi ne, biliyor musun, bir şakayı tekrarlıyalım
Hey, Diran! sen kuş olsana gene.

VARTUHİ

Bırak Diran'ı canım
Hani şu falcı kadını görünce şapkanı
Nasıl ezdiğini ve sonra kıravatını...

DİRAN

Sahi bir şapka aldım ben tavşan tüyünden.

ARMENAK

Haa, bildim, geçenlerde söylüyordun gene
Üç aşağı beş yukarı
Hep aynı biçimde söylüyorsun bir şapka aldığını.

VARTUHİ

Şapkanı göstersene, şapkanı!

ARMENAK

Diran, görelim şapkanı!

DİRAN

Hey, Diran, şapkanı göstersene!

ARMENAK

Olmadı, eğlenemiyoruz. Stepan!
Katılsana sen de oyuna
Ya da... dur bakayım.. eğer istersen
Kısa bir şiir oku bize Stepan

VARTUHİ

Boşuna yoruluyorsun, dinler mi hiç Stepan bizi
Tam on yaşındaydı, hiç unutmam
Biri dövmüştü onu, dudağı yarılmıştı
Ve hatırlar mısın günlerce
Dudağında gezdirmişti o kanı.

ARMENAK

Vardıkça üstüne kanattıydı yeniden.

VARTUHİ

İşte yıllarca böyle
Kanadı durdu Stepan kendi renginde.

ARMENAK

Önce bir kan biçiminde, önce bir kan biçiminde.

DİRAN

Peki, ne zaman doğdu Stepan, kim inanır öleceğine?

ARMENAK

Ölür mü hiç Stepan, nasılsa doğdu bir kere
Bir konyak içer misin Stepan?

VARTUHİ

Susuyor, küstürdünüz çocuğu
Ver Stepan, bardağını doldurayım
Aaa! sahi unuttum, bugün Stepan'ın doğum günü!

DİRAN

Aman ne güzel, Stepan'ın doğum günü!

ARMENAK

Bence kaldırmalı bu doğum günlerini
İnsan bir yas gibi doğuyor yeniden.

DİRAN

Öyleyse eğlenelim, vakit de geçmiyor zaten
Kiliseye gidelim, kiliseye!

ARMENAK

Yani geldiğin yere, öyle mi?
Ne de olsa tanrı çocuğu, ne dersin buna Vartuhi?

VARTUHİ

Hiiç! daha iyi bilirsin sen, kaçırmazsın çünkü cenaze törenlerini
Yakınsındır din adamlarına bu yüzden
Hele bir töreni oldukça incelikli
Sen düzenlemiştin de hani...

ARMENAK

Ben bilmem neyi daha iyi bildiğimi...

DİRAN

Nazlanma canım, herkes bilir ne kumarbaz olduğunu senin.

VARTUHİ

Ne yapsın, yalnızdı, vakit de geçmiyordu.
Ne o, sen de mi yalnızsın Stepan?

DİRAN

Doğrusu ben anlamam ama
Bir türlü insan vardır, der Stepan
Her yerde yalnız olan
Bir türlü insan vardır.

ARMENAK

Yok canım! hangimiz benziyoruz ki Stepan'a

DİRAN

Niye saklayayım, ben benzemek isterim bazan Stepan'a.

ARMENAK

Bence bir başka anlamı olmalı bu sözün.

DİRAN

Bir türlü insan vardır, der Stepan
Her zaman böyle der de... ama siz isterseniz
Dokunulmamış bir anlam yükleyin bu söze
Deyin ki, Stepan her türlü kesinliğin üstünde
Yaşarken bir yaşanmamışlığı...

ARMENAK

Sen mi konuşuyorsun, Stepan mı?

DİRAN

Bir türlü insan vardır, der Stepan.

VARTUHİ

Neden anlaşamıyoruz öyleyse?

DİRAN
Sahi, biz neden anlaşamıyoruz Stepan?

ARMENAK

Benim iskambillerim nerde, bütün gün aradım durdum?

VARTUHİ

Kiminle oynayacaksın?

ARMENAK

Ha, sahi, unuttum, kiminle oynayacağım?

DİRAN

Kendinle oyna, kendinle!

VARTUHİ

Sıkıldım, çıkıyorum, canınız cehenneme
Lusin'i bulurum belki.

ARMENAK

Öyle ya, Lusin nerde?

DİRAN

Kendinle oyna, kendinle!

ARMENAK

Söyleyin, Lusin nerde?

STEPAN

Bana kalırsa önce biz
Yeni bir ad bulmalıyız Lusin'e.

VARTUHİ

Doğrusu anlamadım..

STEPAN

Bir kelime ya da bir simge
Buluyormuş gibi çirkinliğimize.

ARMENAK

Peki, ya Lusin nerde?

STEPAN

Yok Lusin diye bir şey yeryüzünde
Stepan da yok, Vartuhi de.

DİRAN

Diran'la Armenak da yok öyleyse...

ARMENAK

Ben varım. Ama örücü Nikola'yla
Piyano tamircisi İvanof
Yok şimdi ikisi de
Öldüler... Biri içkiden öldü
Biri de...

STEPAN

Lusin mi nerde? gitti ya Lusin

ARMENAK

Nereye?

DİRAN

Zaten her zaman Lusin
İsterse biraz giderdi
Bu kez de uzatmıştır azıcık
Belki de
Seyreder gibi bir vitrini
Kalakalmıştır bir yerde.

VARTUHİ

Peki elbiseleri nerde, şapkası?

ARMENAK

Terlikleri nerde, terlikleri?

DİRAN

Belki de atlayıp gitmiştir bir tirene.

ARMENAK

Terlikleri nerde, terlikleri?
Kırmızı terlikleri, rugan terlikleri?

DİRAN

Duruyor elbiseleri. Fildişi
Tarağı da duruyor ve siyah
El çantası ve hepsi.

ARMENAK

Terlikleri nerde, terlikleri
Uyuyan terlikleri, hiç uyumayan
İç çeken, yalvaran, ağlayan geceleri?

VARTUHİ

Hepiniz aptalsınız, canınız cehenneme
Lusin'i bulurum belki
Bulamam belki de
Bulurum, bulurum
Yok canım! bulamam ben Lusin'i
Bulsam ne, bulmasam ne?

ARMENAK

Hiiç, sadece alışkanlık! Hey Diran, bir şeyler söylesene!

DİRAN

Uyumak istiyorum, hazırlanmalı geceye.

VARTUHİ

Canınız cehenneme! Lusin'i bulurum belki.

STEPAN

Hep gitmek biçiminde, hep gitmek biçiminde.

ARMENAK

Benim iskambillerim nerde?

STEPAN

Yok senin iskambillerin, yırtmıştın hani bir gece
Çekmiştin esrarı da bütün gün
Ben kralları, din adamlarını sevmem diye
Yırtmıştın sonra onları.

ARMENAK

Ha, sahi, unuttum, yırtmıştım ben onları.

VARTUHİ

Sonra da korkmuştun, bütün gün bağırmıştın
Ben cinayet işledim, ben cinayet işledim, diye.

STEPAN

Unutmak biçiminde, unutmak biçiminde.

DİRAN

Bu sabah vardı gazetelerde
Bir öğrenci babasını zehirlemiş.

VARTUHİ

Biri de intihar etmiş yepyeni bir usulle.

ARMENAK

Sen niye ölmüyorsun? Çirkinsin, üstelik de geveze
Ya Diran niçin ölmüyor?

DİRAN

Ben bayılırım cenaze törenlerine
Üstelik çiçek de yaptıracağım senin için.

VARTUHİ

Biz ölümsüz aile.

STEPAN

Ha şöyle! koro halinde, koro halinde!

ARMENAK

Yok canım, üzülme sen de. Ona bir konyak
Daha versenize
Bari tadını çıkarsın ölümsüzlüğün.

DİRAN

Yani biz küfürle mi anlaşıyoruz ne?

VARTUHİ

Neden olmasın, elbette...

STEPAN

Bence bir efsaneyiz biz, acılı, mutsuz
Ve hayal gücüyle görünürüz sadece.

VARTUHİ

Kapı mı çalınıyor ne? Aaa! bakın, Lusin geldi.

DİRAN

Lusin mi geldi? Ne zaman?
Desene, çoğalıyoruz gittikçe.

VARTUHİ

Lusin, çok kaldın kilisede.

ARMENAK

Yok canım! Lusin değil ki o, bence
Adres soran biri olmalı. Değilse
Bir şirketin satış memurudur.

DİRAN

Belki de bir orospudur, birinden kaçıyordur...

VARTUHİ

Belki de... hiç böyle giyinir miydi Lusin
Hem o kadar düşündüm ki onu ben
Kim olsa biraz benzerdi Lusin'e.

STEPAN

Ve herkes birbirine, ve herkes birbirine!

ARMENAK

Bence bir şirketin satış memurudur.

DİRAN

Ya da bir bankanın senedat servisinde...

VARTUHİ

O kadar çoğaldı ki son günlerde
Şu manikürcü kızlardan biri olmalı.

ARMENAK

Kim bilir, belki de gündelikçidir bir giyimevinde.

DİRAN

Olsa olsa lüks otellerden birinde
Asansörcüdür. Bütün gün bir aşağı bir yukarı
Çene çalıyordur müşterilerle.

STEPAN

Gel Lusin! ta kendisi oLusin'in.

DİRAN

Al bakalım, Stepan'ı içki vurdu gene.

ARMENAK

Hey Stepan! canın mı sıkılıyor ne?

DİRAN

Stepan sevgi gösterisinde...

ARMENAK

Biz sahi neden sevmiyoruz birbirimizi?

VARTUHİ

Alıştık sevmemeye.

DİRAN

Bakın şu ellerine, hiç Lusin olabilir mi o?

LUSİN

Ama ben Lusin'im işte
Şöyle bir uğrayayım dedim geçerken.

ARMENAK

Ne dersin Stepan, çok mu kaçırdık yine?

STEPAN

Yok canım, ne kaçırması, Lusin değil ki o!

DİRAN

Sen değil miydin, o Lusin'dir, diyen az önce?

STEPAN

O zaman biraz Lusin'di, şimdi değil.

ARMENAK

Benim iskambillerim nerde?

STEPAN

Geri dönmüş gibiydi, Lusin'di o zaman elbette.

VARTUHİ

Canınız cehenneme! İşte ben gidiyorum.

DİRAN

Eee! gideceksen git sen de...

STEPAN

Yani bir anlamda elbette Lusin değil.

DİRAN

Kim kime benziyor, kim kimin biçiminde?

ARMENAK

Peki, Stepan nerde?

DİRAN

Hayallah! unuttum gene, Stepan da kim?

VARTUHİ

Adımı söylesenize, adımı!

ARMENAK

Adını bilmem ama, seni ben
Birine benzetiyorum, birine.

STEPAN

Olmaz ki, işi çok karıştırdık.

VARTUHİ

Yeniden tanışalım öyleyse. İşte ben Vartuhi'**yim!**

DİRAN

Sen Vartuhi olunca.. Diran'ım ben de.

ARMENAK

Diyelim ben de Armenak'ım
Kim kalıyor şimdi geriye?

LUSİN

Lusin'le Stepan kalıyor.
Bense Lusin olduğuma göre...

STEPAN

Tek aday kalıyor Stepan'ın kimliğine.

ARMENAK

Benim iskambillerim nerde?

VARTUHİ

Şimdi de fal mı açacaksın?

DİRAN

Hadi kuş gibi öteyim. Kanarya ya da iskete
Gibi öteyim, eğer isterseniz
Ve Stepan isterse
Lusin de isterse, madem ki Lusin'im, diyor..

VARTUHİ

Değişsene üstünü Lusin!

DİRAN

Bir şeyler okusana İncil'den
"Ey kardeşler, size muştularım, ve... "

ARMENAK

Bana bir konyak versene Lusin!

STEPAN

İyi geceler!

LUSİN

Her şey aynı her yerde.

V

Ufacık meyhaneler vardı daracık sokaklarda
Baba Armenak içerdi.

(İçmek! şimdi hep birden neyi deneyelim
Neyi
Sen, tanrıtanımaz kalabalık, büyük ağlamak
Dengesiz yokluk
Yerini bulamamak.
Seni mi, neyi?

Bir akşamüstü kıyılara çıkmıştık, şöyle bir durmak ne güzeldi
Bir pencere açıldı
Bir bardak ekşi erik rakısı içildi
Sanki bir defaya mahsus olmak üzere dünyaya bakıldı. Sonra
Balkonlar eski rengine boyandı ve güneş gözlükleri
Çıkarıldı
Yeryüzü anlatıldı, dinledik
Karışık olduk bir süre. Gözlerimizi
Sallantılı bir denize bırakır gibi içimize bıraktık
Sandallar bir yükü boşalttılar yani
Bir kenti boşalttılar, eviçlerinin
Karışık, durmaz halini

Sonsuzduk. Bir sonsuz adam denirse bize
Ve çılgın bir gemicinin diliyle söylersek
Küçücük bir seren direğinden kocaman
Dünyamız görünürdü.

Sonra her şey birdenbire çirkin, birdenbire çirkin, birdenbire
Çirkindi
Bozuldu bir akşamüstü kıyılara çıkmak çünkü
Eller bir soğuk el resmine girip dondular.
Ay çürüdü
Her şey bir hizada kaldı, bütün eşyaları kaldırdılar
O kaldı
Bir o kaldı: gelişen korku.

Yani kutsal kitaplardaki değil ve çağdaş felsefedeki
Seçkin bir dili abartırkenki görkemli
Bir korku değil
Değil de, ne Romalı bir köleninki
Ne engizisyon mahkemelerindeki, ne de
Barışsever bir yahudinin
Avlanırken duyduğu
Bir korku da değil bu.
Ve bütün insan avlarında duyulan
Konuşmaya ya da telâşlanmaya
Hiç mi hiç vakit bırakmadan
Tüyler, anılar bir daha yaşasın, bırakmadan
Kocaman bir "vur!" sesi
Var ya
O bile değil.

Gelişen bir korku bu yalnız
Umudu, umutsuzluğu
Bir anlama getiren
Anlamsız bir soy olma korkusu

./..

İçmek! şimdi hep birden neyi deneyelim
Neyi
Yalnız kaldık, yalnızlığımız bizim çok büyüdü
Dünya ayaklarımızdaydı galiba. Ellerimiz
Acılı bir şekilde gökyüzüne takılı
Ve nasıl benziyordu her şey ki baktığımız
Bir cambazhanenin kurumuş bir çıkartma gibi
Serili her şeyine
İşte burda diyebiliriz ki bay yargıç
İçmek artık çok yeni bir metafizikti
Öyleydi
Size günlerimizi gösterelim, geceleri*
Yırtıcı kuşlarımızı ve örümceklerimizi
Didik didik edildiğini gövdemizin bay yargıç
Ah öyle değil
İçmek burda çok yeni bir metafizikti
Getiren cehennemini birlikte
Baş eğmez, ama yılgın bizleri
Cezalandıran
Yapayalnız kalmaktaki eylemimizi
Suçluyan bir metafizikti alkol
Öyleydi.
Ve yaşam söylemekti bay yargıç**
Bilip de söyleyemediklerimizi
Eski bir umut kadar eskidik. Ve eski
Yaralarımızı gösterelim size, çürüklerimizi

* De Yayınevi nüshasında, "han\arımızı" (Ed.)

** De Yayınevi nüshasında, "cehennem" (Ed.)

Koparılmış tırnaklarımızı bay yargıç
O soğuk karanlıklardan soğuk
Artakalan gözlerimizi
Ah öyle değil
Çünkü eski bir toplumbilimdi yargılanmak
Ve eski
Bir cehennemi uygulamaktı bizlere
Baş eğmez, ama yorgun bizlere.

İçmek! şimdi hep birden neyi deneyelim
Neyi
Yangınsız, cehennemsiz
Bir ölüm mü kalıyor sanki geriye
Oysa ölüm çok eski bir metafiziktir bay yargıç
Ve garip bir şekilde kirlenmenin
Adıdır ölüm
Sonra soğuk ve eski
Ve sonsuz bir dilekçenin
Altındaki pullar gibidir
İmzası görünmezse çürümüş iskeletlerimizin.)

Herkes biraz olsun içerdi. Kapı açılınca zil sesleri
Gibi her türlü acıların hep birden delirdiği
Oralarda içerdi
Stepan evde içerdi. Vartuhi
Çantasında taşıdığı dürbünsü bir şişeden
Değişmesi bitince hep yeniden içerdi
Lusin de içerdi de... nasıl anlatmalı
Bulanık bir dünyanın içinde

./..

Düşe kalka içerdi
Ve gündüzler olurdu sonra geceler
Geceler gündüzlere girerdi
Çiçekler getirirlerdi, hiçbir şeyden yapılmamış çiçekler
Bırakır gibi bir mezarın üstüne
Bırakır giderlerdi
Adı geçerdi birinin, hiç olmayan birinin
Sonra adı olmayan bir ülkeye giderdi
Zamanlar birbirine girerdi. Koz gece

(Ve cinayet gecesi Baba Armenak
Yağan yağmurun altında, asfaltta
Ölü bir tilkiyi hatırlıyor
Herkesin ölü bir şeyi vardır. Ölüler çoğaldıkça
Artık hiçbir şey ölemez
Ve bu yüzden olacak Armenak ölümü tanımıyor
Yollar var arasında ölümle
Aşamaz o yolları. Aşmak için
Hiçbir şey yapamaz Armenak
Stepan da öyle
Bunlar ne zaman ölecekler, bilinmez
Bak Lusin ölebilir şimdilik
Diran da, Vartuhi de
Ve Lusin ölmeyebilir de... Sarı şey
Ölüm.)

Peki bu yuvarlak masalar da ne, bu karanlık örtüler
Upuzun heryerleriyle hiç alışmadıkları
Bir dünyaya sarkıtılmış bu insanlar da ne
Sonra bu gürültü de ne. Bu adam
Neye uzanıyor böyle, anlamıyorum
Birini mi kaldırıyor yerden. Ve niçin
Onu kaldırınca kendisi
Düşüyor da yere, öteki
Onu kaldırıyor sonra, anlamıyorum
Bir tekdüzelik, bir ilinti
Bir ayakta durma biçimi belki,
Belki de...

Her neyse, benim ellerimse bunlar, iskambillerim nerde
O sahi Lusin'di de ben tanımadım mı
Stepan! korkunç yalnızlık
Stepan!
Oğlanlarla kapanıp bir yerlere günlerce
Sapsarı dudakları ve yağlanmış teniyle
Çıkagelmesi bir gün. Ve nasıl
Nefretin en çağdaş biçimiyle
Bir şeyler çözülüyor, bir şeyler yıkılıyor, anlıyorum
Öyleyse
Sayılar neden böyle yumuşak
Neden hiç kimseler konuşmuyor
Ben neden yalnızım?

Benim eski bir gramofonum vardı, nerede
Plâklarım da vardı
Ben sessiz filmlere giderdim, nerede
Bilardo oynardım, kırmızı top
Çarpa çarpa büyürdü caddelerde
Kadınlar bana bakardı. O zaman Beyaz Ruslar vardı
Ve korkunç çalgılar vardı meyhanelerde

./..

Örücü Nikola'nın evi vardı, kendi yaptığı votkaları
Vardı Nikola'nın. Paskalya'da
Çörekler alırdı bize Nikola. O zaman ne güzel yağmurlar da yağardı
Saçak altları ne güzeldi. Biri kapıyı açardı
Eski resimler çıkardı, resim resim kokardı onlar
Bir sürü terlikler çıkardı sonra, bahçe kapıları çıkardı
Üstüste odalar, saatler, yüzük kutuları
Kolonya şişeleri, örtüler, daha bir sürü şeyler
Hep durmadan çıkardı
İpekli kumaşlar başka türlü alınırdı. Kadınlar
Kapıları başka türlü açarlardı
Nikola, bir de Nikola'nın arkadaşı İvanof
Piyano tamircisi İvanof'la birlikte
Rakılar içerdik. Benim karışık işlerim olurdu
Nikola takılırdı bana. Gerçekte fena adamlardık
Kadınlar kapıları başka türlü açarlardı gene de
Yumuşak sesler çıkarırlardı. Yatakları tertemizdi
Sahi ben Hera'yı da sevmiştim bir ara
Şu manikürcü Alman kadını
Kim bilir nereye gitti. Ben Armenak
İmzasını şöyle şöyle atan Armenak
Ve mektuplar yazardım. O zaman genç kızların ipekli şemsiyeleri vardı
Ben Armenak
Kaç yaşında olmalıyım.

İçsem mi biraz daha, içmesem mi
Ne diyordu İvanof, sen ne kadar içsen de
İçmedin bir gün bile.

Nerde şimdi İvanof
Saklanıyordur ölümde
Kim bilir, belki de bir piyano olmuştur İvanof
Nikola dikiş iğnesi olmuştur
Yani insan ister istemez
Bir şey oluyor ölünce
Ben iskambil olacağım. Koz kupa olacak gene
Piyano, iskambil ve iğne
Ben Armenak
Vartuhi'nin kocası
Vartuhi
O da mineli yahut sedef
Bir dürbün olacaktır elbette
Sahi ne yapıyordur şimdi Vartuhi
Stepan
Ya ne yapıyordur Diran
Lusin ne yapıyordur. Lusin kim bilir nerde
Herkes kim bilir nerde
İçsem mi bir kadeh daha, içmesem mi
Ne diyordu İvanof
Ölümüne saklanan İvanof
Sen ne kadar içsen de
İçmedin bir gün bile.

Ben şimdi ne yapacağım.

VI

(Saat kim bilir kaç olmalı. Belki
Her türlü saatlerin hep birden
Tanımsız bir yeri gösterdiği
Bir saat olmalı ki...

Çok karanlık bir cümlede durmuş gibiyiz
Herkesin, ama herkesin yanılıp bir yerlere gittiği
Bir cümlede durmuş gibiyiz
Ki bütün mektupların, telgrafların
Durmadan yanlış verildiği
Sapsarı bir cümlede ve geniş.)

Telefonlar kesildi evrendeyiz
Stepan
Alkolün yaslı çocuğu
Denizden bir İsa gibi kaybolan
Kendi denizlerinde.

Bir konyak içer misin? Alıyor, işte Stepan
Adıdır Stepan'ın "Bir Konyak İçer misin"
Susuyor
Niye susuyor, yok mu bir alacağı dünyadan?

(Sarı bir şey oluyordu bir akşam
Issız gökyüzünün içinde
Sarı bir şey! Bu nasıl bir anlamdır ki, elinde
Bitmez tükenmez duvar kâğıtları taşıyan
Bir adam
Bir zaman dışı işçisi belki
Ya da bir kasvet tanrısı tarafından
Gönderilmiş bir haberci
Telâşsız elleriyle dünyayı yorgunlaştıran.

Ve duvar kâğıtları kaplanınca gökyüzüne
Tam o zaman
Sarı bir şey yapıyorduk herbirimiz
Bir ölüm habercisi gibi kendimize
Sarı bir iğrentiyle ve sarı
Çılgınlığımızla buluşan
Bir intihar sonrası gibi ıssız
Sapsarı yüreklerimize.)

Saklıyız. Biri mi geziniyor dünyada ne
Yok canım, bize öyle geliyor
Peki, bu ayak sesleri
Merdivenleri çıkıyor Diran
Yani yaşıyor olmak
Yaşamakla bağdaşamaz bazan.

(Çok telaşlı bir şeyleri durmadan yaşamaktan
Yılgınız
Ve "ne yapsak" bizim yüzümüzdür
Yaşlıyız kullanmaktan
Kadınların aramızda olmadığı saatler
Gibi soğuk uçlu ve kaba
Ve inatçı bir keder tanrısı tarafından
Çekilmiştir sayısız
Arkamızda duvar kâğıtları, fotoğraflarımız

./..

Olmayan insanlarız. Üstelik olmamaya
Tanığız, kararlıyız.
Sanki bir hayat komasından çıktık da
Görünsün istiyoruz yeniden
Hep aynı biçimde yeniden
Yeniden, yeniden, yeniden çıldırdığımız.)

Hayat ölüm istiyor, bozgundayız
Vartuhi
Bir karanlıktan bir başka karanlığa
Bir karanlık gibi geçen Vartuhi
Ölüme dalmış gibi. Ölüme
Saplı bir bıçak gibi Armenak
Kara bir çılgınlığın dünyaya uzarkenki
O ilkel biçiminde.

(Çılgın! şimdi bir çılgınlığı anlamanın
Vazgeçilmez kendisi olmalı
Kötü bir akşamüstüne uzatılmış ayak parmaklarının
Ağır ve güneşsiz sallantısında
Uykulardan vurulmuş o acaip kuşlarla
Kansız ve zararsız kuşlarla
Hiçbir anlama gelmeyen kuşlarla. Sonra
Çok uzun bir bıçağın kaçınılmaz ölümsüzlüğü
Bir kaktüs suyunun rahimsi yoğunluğunda
Ve mezarların ki kustuğu, gebe kalmış toprağın
Kustuğu yalnızlığa
Bitmeyen yalnızlığa, gelişen yalnızlığa
Çılgın
Yani bir çılgınlığı anlamanın
Vazgeçilmez kendisi
Hangi hoş kokulu zamanların, acıyla unutulmuş
Çağların katı bilinci
Ve taşlar arasına sıkışmış parlak taşların
Bir konyak ağırlığınca neyi ateşlediği
Gibi
Güçlü ve yılgın.

Ey boşluksu beline asılmış tabancanla
Sen, bütün imgelerin yolunu değiştirdiğin
Sayısız değiştirdiğin yeryüzü eşyalarını
Az bulunur bir çirkinlikle ve hızla
Ve günler yarattığın korkunç ve kaba
Ve yanmış alkollerin, sınırsız alkollerin
Kimseyi sokmadığın o taşkın havasında
Ve ölüm sonrası bir yaratık gibi kendini
Yaşamaya zorladığın kurşunla
Sen
Çılgın
Yani bir çılgınlığı anlamanın
Çağdaş ve seyircisiz tanrısı
Günüyüz, görkemiyiz bir seni kutlamanın.)

Şiirlerin yavaş yavaş bittiği saatler
Bir çocuk yüzünün, bir sokak isminin, bir kitap sayfasının
Bittiği ve uzantısını geri çektiği saatler.

./..

(Bir şeyiz
Kaçınılmaz ölü saatler içindeki
Kimse artık bir şey için daha fazla bir şey söyleyemez
Yaşadıklarımızı ancak toplarız. Dünyadan
Hiçbir şeysiz ancak çıkarız
Ki biz öldük diye yapılır bütün işlemler arkamızdan
Susarız, katlanırız
Uçsuz bucaksız rengini alırız bir daha hiç konuşmamanın
Sorularımız ancak kalır, sıkıntılarımız.

Arkamızdan biraz olsun gülerler
Gülsünler! bu bizim boş bulunup onlara yakalandığımız
Onların günübirlik yaşadıklarına
Yeni doğmuş gözleriyle kaygısız
Biz ki işte kendimizi ancak toplarız
Son kadehlerimizi ancak içeriz. Sigara paketlerimizi
Ceplerimize koyarız
Kapılardan ancak çıkarız. Masalarda
Sorularımız ancak kalır, sıkıntılarımız.

Ve kalır kahverengi saatler, hiç bilinmeyenler
Bir çağı gerdiğimiz, süresiz kanattığımız
Kalır elbette bunlar, daha fazla değil
Ve soğuk dünyamızda yanıtsız kaldığımız
Sonra işte acılarımızı ancak toplarız
Şehirlerimizden ancak çıkarız. Boş sokaklarda
Evlerde, tezgâhlarda ve bütün olağanlıklarda
Sorularımız ancak kalır, sıkıntılarımız.)

VII

Ve onlar ceninler gibi orada. Öyle bir rahim çıplaklığına
Uzatılmış bir ışıkla buruşmuşlar gibi
Çok ağır bir tabutu kaldırıyorlar gibi arada
Elleri üzerinde. Ve boşluk yalpalayınca
Ve dünya kımıldayınca biraz. Dünya
Yanıtsız bir eşya gibi. Sonra?

(Sonra o geçite, aşağıya
Bir krizantem giyinip yapraklarını
Düşüyor sanki işitilmedik bir güçle
Ölümsü bir delirgenlikle, katı ve soğuk
Ve değişmez bir yolcu biçiminde. Atışı bitirilmeye
Zorlanan bir yürekle, gün iskeletinden
O sonsuz efsaneye, geceye
Ve bir çiçek olmada varlaşarak
Düşüyor kan görmemiş taşlara
Stepan, Vartuhi, Armenak
Diran ve Lusin
Yani o altın tüveycin etkisine koşarak
Sonu gelmez bir durumun
Sonu gelmez kapılarını açarak
İniyor kantanımaz taşlara
Lusin ile Vartuhi
Diran ile Armenak.

Belki arasıra o yorgun
Bedeviler geçiyorsa pasajdan
Stepan, Stepan!
Olsa olsa Stepan.)

Çağrılmayan Yakup

İstanbul, 1966/ De Yayınevi

ÇAGRILMAYAN YAKUP

I

Kurbağalara bakmaktan geliyorum, dedi Yakup
Bunu kendine üç kere söyledi
Onlar ki kalabalıktılar, kurbağalar
O kadar çoktular ki, doğrusu ben şaşırdım
Ben, yani Yakup, her türlü çağrılmanın olağan şekli
Daha hiç çağrılmadım
Biri olsun "Yakup!" diye seslenmedi hiç
Yakup!
Diye seslenmedi ki, dönüp arkama bakayım
Ve içimden durgun ve çürük bir suyu düşüreyim
Ceplerimdeki eskimiş kâğıt parçalarını atayım
Sonra bir güzel yıkanayım da...
Ben size demedim mi.

Evet, kurbağalara bakmaktan geliyorum
Sanki böyle niye ben oradan geliyorum
Telâşlı, aç gözlü kurbağalara
Bakmaktan
Bilmiyorum
Bilmiyorum, bilmiyorum
Ben, yani Yusuf, Yusuf mu dedim? hayır, Yakup
Bazan karıştırıyorum.

./..

Bazan karıştırıyorum ya, çok uzun bir gündü
Sonra bu çok uzun günün sıcak bir günü
Kediler kırmızı alevler halinde koşuyordu
Onlar işte hep boyuna koşuyordu
Birileri çıkıyordu ordan burdan
Hiç çıkmamak halinde ve ölgün
Birileri çıkıyordu
Geceden kalma bir lamba yanıyordu, açık
Bir pencerenin sokağa doğru içinde
Bu uyum korkunçtur Yakup!
Yakub'un olması korkunçluğudur bu
Dünyanın insana doğru içinde
Yakup, Yakup!
Burdayım, yani ben... evet, geliyorum
Lambayı söndürmesinler, geliyorum
Siz bütün lambaları yakın, evet
Ben, yani Yusuf, Yusuf mu dedim? hayır, Yakup
Bazan karıştırıyorum.

Ve kendine bilinmeyenler yaratan Yakub'um ben, iyi ya
Durduğum bir gündü, diyorum, bütün ilgiler sizin olsun
Her türlü bir şeyler sizin olsun, ben artık
Hep böyle istiyorum, ayıp değil ya
Durduğum bir gündü, diyorum, yüzümü göğe doğurduğum
Bir gündü ve yaşar gibi kaldığım bir yaşama içinde
Ve yollarda ölü baykuşlar bulduğum
Bir ölünün günü boyayan renginde
Çürük evler bulduğum, içleri sonsuz kayalar
Kayalardan dondurmalar sorduğum
Ben, yani Yakup, Yakub'un hiç çağrılmamış şekli

Kim bilir ne diyordum
(Kim bilir ne diyordu bir baykuş yaratıldığına
Bir baykuş tarafından
Ve bütün baykuşlar o bütün baykuşların arasında ne oluyordu
Ben ne oluyordum.)

Bütün iskemleler ağır ve hastalıklı
Bir gidip bir geliyordum kendime aptallaşarak
Bunu Yakup söyledi
Dedi ki, çünkü herkes Yakub'u yaşıyordu, bense
Çöllerden ve kızgın güneşlerden icatlar yapıyordum
Kızgın kâğıtların üstüne
Ve alevler halinde dünya bana dokunuyordu
Ve ayakta soğuk bir bira içmiş kadar bir anlamım oluyordu bazan
Oluyordu ve bir de
Bir otobüse bindiğim, biletçinin bilet bile kesmek istemediği ben
Kendimi koruyordum
Bunu bana Yakup söyledi
Öyle bir Yakup ki bu, onca din kitaplarının sözünü bile etmediği
Kimsenin sözünü bile etmediği bir Yakup
Ben
Bunu hep biliyorum
Bunu hep biliyorum ve işte
Özgürüm, cezasız duruyorum.

II

Kurbağalara bakmaktan geliyorum
Dedi Yakup, bunu kendine üç kere söyledi
Telâşlı, açgözlü kurbağalara
Bakmaktan geliyorum. Ben sanki Yusuf
Ve Yusuf değil
Her gün bir tahtaboşta asılı duruyorum
Ve durmuyorum. Ben işte Yakup
Yok artık karıştırmıyorum.

Taş merdivenleri ağır ağır çıktım, bunu ben böyle yaptım
Eski taş merdivenleri. Yanımdan bir sürü adam
Geçti ve kolayca gittiler
Müzik âletleri renginde ve pırıl pırıl gittiler
Yanan güneşin altında
Onlar ki... onlara benzer şeyleri ben çok gördüm
Ve onlar bir zamanı tamamladılar, öyle yaptılar
Ve sordum
Yakup daha başka nasıl bir Yakup olsun
Ve onlar daha başka nasıl bir onlar olsunlar ki
Yakup ve onlar nasılolsunlar. İşte ben taş merdivenleri
Kurbağalara bağlayan taş merdivenleri
Durmadan kendimle karıştırıyordum
Kimse beni tutup çıkarmıyordu
Vıcık vıcık taşlar duyuyordum ayaklarımın altında
Anlamsız, yapışkan bir yığın taşlar
Yoruldum! bunu sanki biri söyledi
Yakub'un biri
Ara katta bir pencerenin önüne ancak gelebildim
Kendime bir isim düşünerek
Birden ki bir isim düşünerek kendime. Hayır, bu kimse değil
Ancak gelebildim
Aşağıda bir lunapark kımıldıyordu. Ah kurbağalara bakmam
gecikecek

Lunapark kımıldıyordu, hem öyle değil
Bu uyum korkunçtur Yakup
Bir yokluğun kımıldamaya doğru içinde
Ve sen ki böyle tanımlanırsan Yakup
Yakuup!
Bir şey ki seni çağırıyor, o şimdi ne olmalı
Gene bir Yakup olmalı bu, Yakup
Kurbağalara bakman gecikecek, bunu ben nasıl söylüyorum
Nasılsa ben bunu bir kere söylüyorum
Güneşse kırmızı top taşıyan bir adamın tahta bacağını çok yakıyordu ki
Adam içinqen bağırdıkça dünya
Ters yönden yaratılıyordu, diyebilirim
Bir öğle üzeriydi adamın içindeki kalp
Kan kalp
Kırmızı top
Yakıcı dönüşümler çıkaran
Belli ki susmak yaratılmamış şekliydi dünyanın
Öyle değil mi ki Yakup
Hemen hemen öyleydi, bunu Yakup söyledi
İyi ki söyledi. Ara katta bir pencerenin önüne ancak gelebildim
Şimdi bir kurtarabilsem ayaklarımı
O benim ayaklarımı... taşlardan
Bir kurtarabilsem
Saat on ikiyi gösteriyordu ki, ben nerdeydim
Bir zamansızlığın Yakub'a doğru içinde
Saat on yediyi ve yirmi biri
Gösteriyordu ki, ben nerdeydim
Her saniyedeki ve işte her saniyedeki
Ben, yani Yakubun o dağılgan şekli
Nerdeydim.

./..

Bilmem ki. Bir avukat benim ellerimi tuttu. Gözlüklü bir kadındı bu, iyi mi
Kim bilir bir çağın neresinden burada. Anlaşılması
Yoktu ki. Kendine özgü bir duruşu
Yoktu ki. Pek güçlü bir kolları vardı yalnız
Ne diyordum, ben işte Yakup
Çekiverdi beni taş hamurun içinden
Pek öyle gürültüyle değil
Bir başka yapışkanlığın içine
Çekiverdi beni
Göğüsleri pek hoştu, ipekli bir giysinin altındaydı onlar
Sonra elleri ve kalçaları pek hoştu
Kılların ve bütün oynak yerlerin ölümlere doğru içinde
Bacaklarıyla bir şeyler bir şeyler bir şeyler yapıyordu artık
Onu ben çok iyi görüyordum. Ama çarşaflar, öyle birtakım kıpırdanmalar araya giriyordu
Engelliyordu bizi
Ter içindeydik. Ellerimden çekiyordu. Ter içindeydik
Beni kurtarmak istiyordu, bir isim gibi Ben'i
Ter içindeydik
Terlerimiz üstümüzde duruyordu, yıkanmış yeni kaplar gibiydik
Üstümüzde ölgün ve kararsız su tanecikleri bulunan
Biz Yakup
Biz gözlükten, taş hamurdan ve beyaz çarşaflardan
Ve biraz hiç çağrılmamaktan yapılmış

Kurbağalara geldik.

III

Kurbağalara bakmaktan geliyorum
Dedi Yakup, bunu kendine üç kere söyledi
Masalarda oturmuşlardı. Ben oradan geliyorum
Yazı makineleri, kâğıt sesleri
Ben oradan geliyorum.

Önce bir kenarda durdum, hiç kimse beni çağırmadı
Sonra bir yer bulup oturdum. Hadi bir sigara içeyim dedim
Olmaz, dedi mübaşir kılıklı kurbağanın biri
Belli ki yeni tıraş olmuştu, bana yakasından bir kopça eksik gibi geldi
Öyleyse peki, dedim, ayağa kalktım, şöyle bir duvara dayandım
Bu kez de duvarlarda sanki duvarca bir sözdizimi
Olmaz Yakup!
Peki Yakup ne yapsın, bu aklımdan bile geçmedi
Herkesin durduğu bir yere gittim. Ben Yakup
Ya onlar kimdi
Aralarına aldılar beni. Artık ben hiçbir şey göremiyordum
Biri bir şeyler söylüyordu yalnız, yüksekçe bir yere oturmuş
Onu ben duyuyordum
Duyuyordum, sesi başımın üstünden dünyaya yayılıyordu
Ve "Yakup" sesini ancak anlıyordum. Yakub'un ötesinde
Birtakım sözler ediliyordu, onları ben anlamıyordum
Anlamıyordum ama, iyi sözler söylemiyorlardı benim için
Sonra bir şey daha vardı anlamadığım: yani ben neydim ki, ne yapmış olmalıyım

./..

Ben, yani Yakup
Dedim ki kendi kendime, insan ne söylerse söylesin
Kötü de olsa, iyi de
İnsan ne söylerse söylesin
Ve ne yaparsa yapsın, öyle değil mi
Bütün bunlar bir bir kalacaktır yaşamanın içinde
Diye düşündüm ya ben
Ben, yani Yakup
Bütün gücümle bunu bağırdım
Ben ki bağırdım işte, bütün kurbağalar bir olup beni dışarı çıkardılar
Bir odaya aldılar beni, ellerime, gözbebeklerime
Daha başka yerlerime de baktılar
Sonra bilmiyorum ki, kapıyı gösterdiler bana
Ben, Yakup, beni hiç kimse çağırmadı
Sokağa çıktım, bir sürü yerlerden geçtim. Şimdi
Hatırlıyorum da, bir deniz kıyısında azıcık durabildim
Yosunlar, kumlar, şeytan minareleri
Ve kumlarda katılaşmış kıvrımlar
Bağırdım, bağırdım, bağırdım
Tanrının ayak izleri!
Tanrının ayak izleri!

IV

Kurbağalara bakmaktan geliyorum. Ben Yakup
Bunu Yakup söyledi
Yıkanmış çamaşırlar duruyordu odamın penceresinde
Gök işte bu beyazlıktan azıcık alıp veriyordu, diyebilirim
Bir kırlangıç onu kirletmese
Ki onlar o kadar çok siyahtırlar ki, ben
Onları hiç sevmem
Ve siyah bir şeyleri ben hiç sevmem
Ve demek ki benim odamda hiç kimseler yoktur
Adamın düşünülmesi halinde bile
Kimseler yoktur
Biri sanki çarşıya çıkmıştır sürekli bir biçimde
Ve biraz da çarşılar
Ve durmadan satılan o kırık dökükler bitmez ki
Bitmesin
Çünkü bir gün bir boy aynası satın almak istiyorum ben
Kirli ve eski
Bir at arabasının aynaya doğru büyüyen içinde
Onu ben taşıtmak istiyorum, caddelerin
İntiharlara doğru büyüyen içinde
Ben, yani Yakup
Kurbağalara bakmaktan geliyorum işte
Açgözlü, mor kurbağalara
Akşama doğru bir dilim ekmek yiyeceğim belki
Bir bardak da süt içeceğim. Sonra
Bir güzel uyumak istiyorum, bütün gün çok yoruldum
Ben
Gözlükten, taş hamurdan ve çarşaflardan
Ve biraz hiç çağrılmamaktan yapılmış Yakup
Uyumak istiyorum.

Ve sabah bunları bir bir kendime anlatacağım
Yakub'un gene bir yokluğa doğru büyüyen içinde.

CADI AĞACI

I

Doğanın unuttuğum ya da hiç raslamadığım parçaları
Bir bir oluyor
Ben kendi yarattığım bir yoldan geçiyorum
Yolun üstünde kurumuş bir cadı ağacı
Kurumuş, kansız, bembeyaz bir cadı ağacı
Kenarından bir düş sallantısının ağıyor
Dinliyorum bu ölümsel sesi de –ne ister benden bu doğa–
Dinler gibi bakıcıların tıpkı
Hışırtısını meşe yapraklarının
Yüce tanrı Zeus'un tapınağında
Bilmek için ne düşündüğünü bu delişmen tanrının
Dinliyorum ben de yıkıntısını ağacın
Oysa biliyorum, ne olacak bir şey var
Ne görünmezlerde bir tanrı
Ki yarattığım bir yolda duruyorum. Öyle
Hepimiz duruyoruz: ilk durak cadı ağacı.

II

Üç kişi iniyor, üç kişi biniyor, ben artık bir pencerenin önüne oturuyorum
Bir açık pencerenin önüne ben
Sessizce oturuyorum. Bir kır fidanı büyük oluyor, onu öylece görmem gerek
Saydam bir kervan geçiyor üstünden, ki bunlar unuttuğum şeyler olmalı benim
Kervanın ben tutarındaki parçaları
Hiçbiri ilgimi çekmiyor
Sıcaktan ölmüş bazı kuşları aydınlık kurutuyor ve kayaları
Aydınlık kurutuyor. Sonunda bir ses olacak bunlar rüzgârda
Ayrıntıları ben uğultusunda bir ses
Ben bunu biliyorum
Kayaların hep başka kayalarla ilintileri var. Oysa kuşların
Diyorum bir kuşlar düşüncesiyle ilintisi var da, onlar
Hiç sanki uçmuyorlar, durmadan hep kopuyorlar
Bir gizlilik biçiminden, dünyanın böyle ne olduğu biçiminden
Kopuyorlar bir bir
Kopsunlar, ben bunu anlıyorum
Bunu tam anlıyorken cadı ağacı orda duruyor
Boş bir kasabada çok yaşlı bir hancının
Tuzlanmış dere balıklarını kutulara dizerkenki
Elleri gibi, öyle bir yanılmazlıkla
Duruyor da
Her şey ki bir süre kendisi gibi duruyor, ben buna seviniyorum
Çünkü yeryüzünün müthiş şekillerinden biriyim ben
Üstümde gök olarak içimde bir de hayatın bulunduğu
Yani gerekli bir olmanın yüküyüm sanki anladığıma göre
Tam işte böyle bir ağırlıkla pencerenin önündeyim gibi
Cadı ağacına bakıyorum sessizce
Uzantıları ben kurulukta bir şey bu cadı ağacı
Çünkü bazı şeyler çok büyümeye ve

./..

Hayatın içindeki gerçek köklerini bulmaya yönelirler de
Örneğin bazı kış günleri vardır ki, dünyadan almadıkları bir aydınlıkla
Bir ayazma içi gibi oldukları ya da
Bir han odası
Gibi oldukları zaman, alkolün
Kurtarışlı ve boyutsuz çağrışımını taşırlar
Ben burda büyümekten ve baş dönmesinden kendimi alamam
İnsanın en gerçek yerindeki ben
Sonra pek kimse bilmez sanırım, günlük yaşamanın tanımadığımız yerleri vardır
Ben işte tıraş makinamın fişini taktıktan sonra
Onu bir tahta masanın üstüne koyarım
Koyarım da, masanın üstündeki o sabah cızırtısı var ya
Sabahın ve günlük yaşamanın altındaki şeyleri eşeler
Bir süre bakarım
Çünkü sabahların bir mi, iki mi, sonsuz mu
Beni bulması vardır ki, benimle olan her şeyi
Bulması
İşte bu yüzden denebilir ki, sabahlar yeni açılmış sinek kâğıtları gibidir
İnsanı ve onun bütün devinimlerini
Kendilerine yapıştırırlar
Ve sabahlar yapışkandırlar, her neyse...
Çünkü işte yolcular tartışıyorlar şimdi de. Ben o açık pencerenin önünde oturuyorum
O açık pencerenin önünde ben
Öylece oturuyorum
Yaşamaya yeni çıkmış sözlerindeyim onların
Bir iğde fidanı gibi

Yumuşak, tüylü ve anlamsız geleceğinde
Sözlerinin
İlk atılım şapkalı bir adamın ellerinden geliyor
– Cézanne'ın iskambil oynayan adamları vardır
Gerçekte onlar bir tabutun gecesinde
Görünmez bir ölüyü oynuyorlardır belki de
Ve ölü
Her neyse... –
Sen ki her şeyi yeni anlamaya çıkmış gibi bakamazsın
yüzüme
Diyor ki aynı yolcu, ben bu sesten hiç gelemem
Öteki yanıtlıyor elbette
Kalktığım zaman hiçbir şeyi yerli yerinde bulamadım
Bunca yıl oturduğumuz evi hiç tanıyamadım da, karım dedi ki
Bahçemizdeki bütün mürdümleri kargalar yemişler
Anlatılmazlıkta olan bir şeyi
Kargalar
Artık biz şimdi ne yapalım
Dedi ki yolcunun biri de: o bahçe öyle neyin içinde büyük
Çiçekler neyin içinde büyük öyle
Ve mürdümler
Görüyorsunuz ki, her şey bir şeyin içinde, ne yapalım
Mürdümleriniz yenince...
Yolcu bir ötekileşme içinde bunları dedi
Ve kendini öyle gördü, ben buna hiç şaşmadım
Üstelik işe geç kalmaz mıyım bir de
Diye ekledi mürdümleri kargalar tarafından yenen yolcu
Dur bakalım bizim müdür ne diyecek
Ben yalnızca şuna takıldım: mürdümle müdürün o gizli
işbirliğine
Dur bakalım
Bir başka servise yollayacaktır beni belki de.

./..

(Baylar! umutsuz, düzensiz ve biletsiz böyle nereye?)

Siz artık bunu unutmuş olmalısınız, dedi bir başka yolcu
Az sonra masanızın başına bir güzel oturun
Peynirli bir sandviç getirtin ve şekerli bir kahve
Kalemlerinizi ince ince yontun mesela, ben size söyleyeyim
Üç ton pamuğun navlunu gibi bir şeyler
Dünya gibi bir yerde nasıl bir şey oluyor
Bunu bir iyi düşünün de, müdür gelince
Müdür gibi bir şeyler nasıl oluyor, öylece bakarsınız
İyice baktınız mı, siz artık bu bakma biçiminde
Yeni bir şey oldunuz, bunu kendimden biliyorum.

(Baylar! müdürsüz, zamansız ve bahçesiz böyle nereye?
Ben hiç de insan gibi kalkmıyorum sabahları, haberiniz olsun
Ve şu benzin kokusu yok mu, fena halde dokunuyor bana
Hem inecekler insin, öyle değil mi
Benim aklımda posta kartları dizili bir dükkân
Ve pullar dizili
Ve gazozlar, çikolatalar
Bir dükkân duruyor, öyle değil mi
Ben belki bir gün sevineceğim, haberiniz olsun.)

Üç kişi resmini çekiyor cadı ağacının
Üç biyoloji uzmanı, biri de çakısıyla
Bir parça koparıyor cadı ağacından
Ben ne biçim bir şeyim ki, sancısız bir acı duyuyorum
Tam o sıra
Ve acı yayılıyor ben olan kollarıma
Ayaklarıma da

Benim sanki birtakım nesnelerle çok yakın ilintilerim var
Ve çözülmedik şeylerin de insanıyım ben
İnsanın en gerçek yerindeki
Ve anlatılmazlıktaki bir yerden anlatılmaya
Akan bir şeyim

(Neden bu kadar çok duruyoruz burada, bir türlü anlamıyorum
İnecekler insin, öyle değil mi
Ve binenler yerlerine otursun, işte o kadar
Hem nedir, bir camın üstündeki cam kırıkları gibi
O saydam varlığınızla
Hepiniz durmadan yer değiştiriyorsunuz
Şu da var ki, ben bunu anlamıyorum, o kadar.)

Üç kişi konuşuyor kendi aralarında, üç biyoloji uzmanı
Ben kendi yarattığım yolda duruyorum
Öyle hep duruyorum
Cadı ağaçları ne ölü değildirler, ne de hiç yaşamazlar
Biz bunu anladıksa artık gidelim
Ne kadar gitsek o kadar çok iyidir
Son sözü köşedeki bir öğrenci söyledi
Gören var mı, dedi, cadı ağacını
Cadı ağacını yani
Yok, değil mi
Kuru gözler kuru şeyleri hiç göremezler
Ve düş içinde yaşayanlar düş içindekileri.

III

Bir mezarlığın önüne geldik, bu taş ustası kim
Taşları bu kadar iyi bilen bu taş ustası kim
Onları yonta yonta böyle bu taş ustası
Ben telâşsız duruyorum yarattığım yolda ki
Mezarlık U ve H sesleri karışımınca uzuyor
Bunu duymazlıktan gelemem
Bir ses gibi, yeni kolalanmış bir örtü gibi
Bunu duymazlıktan gelemem.

Taşçıyla bir adam ağır ağır konuşmaktaydılar
Adamın yüzü hiç kımıldamadan konuşmaktaydılar
Taşçı adamın yüzüne yazılar kazıyor gibi konuşmaktaydılar
Ve onlar o kadar çok "idi"ler ki, ben onlara
Bir masal gibi bakmazlıktan gelemem
Pamuk beyazı bulutların insana benzer yanyana gelişleri gibi
Durmaktaydılar sonra
Her an dağıldı dağılacak gibi
Zaten taşçının sert parmakları adamın dizine dokundukça
Adamın dizi sisler gibi dağılıyordu
Yeni biçimler oluyordu böylece, bunu görmezlikten gelemem
Gelemem de
Mezarlar bol ışık altında o kadar beyaz idiler ki
Bir damla kan yeterdi onları canlandırmaya
Nasıl ki ben kırmızı karanfilleriyle hatırlarım hep
Bir evin camlara doğru çok boşalan içini
–Gene bir gün bir deniz hayvanını karnından ikiye bölmüştüm
Bembeyaz bir kan yollamıştı parmaklarıma–

Taşçıyla o adam ağır ağır yürümekteydiler
Belki de oturuyor olmalıydılar, ama yürümekteydiler
Birbirlerini dağıtmıştılar ki, ben kendi yarattığım
Şehirlerde oluyordum
Neden derseniz, ben işte oralarda oluyordum
Işıklar, vitaminler, antibiyotikler
Ve insanlar benim dünyamdaki çizgileriyle
Duruyordular ki
Ve sokakların ıslanmış taşlarında o kadar duruyordular ki
Hiç dağılmadan
Ve dağılmaktan korkar gibi lokantalarda
Ve pastahanelerde, gece kulüplerinde
Omuz omuza içilen meyhanelerde o kadar çok duruyordular ki
Bunu anlamazlıktan gelemem
Ölüme bir ölüyle karşılık veriyorlardı arada
Birini gönderiyorlardı içlerinden, ona tahtadan bir tabut yaptırarak
Ve tabutun üstüne neler koymuyorlardı ki
Haçlardan tutun, ayyıldızlardan, içki şişelerine kadar
Bu törenlerden ne umarlardı, bilmem ama
Bir gün birinin ölüsünü çok gezdirdiler
Ordan oraya boyuna
Ölüyle, ölünün dünyasızlığı arası hiç mi hiç kısalmadı
Kısalmadı da, ölü gecikti, çok gecikti mesela
Yıllarca gezdirildi, ben bunu böyle anladım
Ölü durdu, bir başka hayat buldu yepyeni dünyasında
Bunu ölmezlikten gelemem
Kavgalar ediyorlardı. Bir ölüm sınırında sesleri oluyordu
Tabutu unutuyorlardı arada

./..

Ve konuşmaları oluyordu ölüyle. Benim yarattığım dünyaya
sorarsanız
Her yerleriyle o kadar sarı idiler ki
Sapsarı bir kâğıttı ölüm de. Ve taş ustası
Ölümün imza kalemi gibi
Bir yığın taşlar yontuyordu bu uzun yolculukta
Ben o taşları beğendim mi, doğrusu pek bilmiyorum
Bilmiyorum da
Kilise önlerinde, iskelelerde, balık pazarlarında
Gezdirip durdulardı ölüyü
Din adamlarını kovdulardı. Sanırım içki filân içtilerdi çukurunun
başında
Çok sıcak yaz günleri insanı delirten caz parçaları
Vardır ya
Öyle bir dalgalanışla göğüslerini açtılardı
Yüzlerini tuttulardı nereden geldiği bilinmeyen bir dünyaya
Başlarının içi yanıyordu. Gözlerine bakamazdınız
Ölümün dışa vurmuş biçimleri gibiydi onlar
Ve alkol nereye götürüyor olmalıydı ki onları
Ölüyse nereden geliyor
Olmalıydı ki... artık bu sokağın adı ne
Yeni açmış bir çiçeğin şimdiki
Adı ne
Bir güneş parçasının bir salkım söğütün
Dönüp duran yaprakları üstünde
Adı ne, o noel süsleri gibi göz alan.

(Baylar! inecekler insin, öyle değil mi
Herkes çiçeklerini isterse bıraksın
Bir iki şey var zaten yapacak, yolumuz uzun
Hem size söyleyeyim, benim aklımda kadınlar dizili
Bir sürü evler duruyor
Yataklar, perdeler, kolonya şişeleri
Ve çiçekler, prezervatifler
Rengârenk perşembeler dizili
Bir sürü evler duruyor
Ben istersem oralardayım, haberiniz olsun.)

Ölü bir balığın bir suyu ölü bıraktığı yerde
İşte o gibi bir yerde ben
Doğa'nın ve bütün canlılıkların ölü yerlerine bakıyorum
Kendimden ne kadar öldürdüğüm sorulursa
Buna bir şey diyemem
Diyemem de, ben gözlerimi açsam dünya bir başka türlü genişliyor
Bir şeyler azalıyor bir kâğıdı ikiye bölsem
Öyleyse ben nasıl bir şeyim ki, bilmem ki
Bildiğim, dünyanın adamakıllı yansımış bir parçası olmalıyım
Yani gerekli bir olmanın yüküyüm sanki.

Taş ustasıyla o adam bir yerde gene oldular
Benim kendime yarattığım dünyayı bulursanız
Sisler gibi dolaşıyorlar orda onlar
Durmadan değişerek
Bense mezarlığa bir damla kan bırakıyorum
Ya da kokina dedikleri kıpkırmızı bir çiçek.

IV

Çok eski bir avukat yazıhanesine şöyle bir uğruyoruz
Ben kendi yarattığım yoldan kendimi getirerek
Eski bir Avusturya kasasının üstüne yumruğumu vuruyorum
Ne zaman vuruyorum, dünyanın bütün borsaları titriyor
Ben biraz iğreniyorum
Ve biraz iğrendikçe ben bir saat kulesinin önünden geçiyorum
zamansızlık yürürlükte oluyor.
Gene de, bir erguvan ağacı aklımda kalmış olabilir bu ara
Kaldı ki, sözlüğe bile bakıyorum, onu kelimeleştiriyorum
Cercis silignastrum
Avukat bana bakıyor gözlüklerinin üstünden
Sanki ne olsun gibi bana bakıyor
Bir gümüş paranın transfer tutarı gibi
İki göz oluyor bakınca, kim bilir hangi bankada bozdurulmuş
Avukatın gözleri
Hey tanrım
Hey tanrım, böyle bu dosyaları kim gönderiyor
Kim
Benim yargılamak için düşlerimi
Ellerimi benim, çok seyrek olarak çıkarttığım düşlerimden
Kim gönderiyor
Ve her şey nasıl da durmuş olmalı ki, avukat kımıldanıyor biraz
Elindeki kâğıt keseceğini dünyaya batırarak
Ve elindeki bir
Anahtar zincirini
Biz işte onunla birlikte savunacağız beni
Düşlerimi ve düşlerimden arta kalan ellerimi
Biz ikimiz

Böylece parmaklarımı masanın üstüne koyuyoruz biraz
Şimdiden koyuyoruz ki onları, biz buna alışalım
Öyle bir suç unsuru gibi, gerçekte
Benim olmayan eşyalar gibi
Biz buna alışalım.

Gerçekten alışıyoruz da. Ama kimseler kendini savunamıyor
Bunu bildikçe de ben eski eşyalar satılan bir dükkânda oluyorum.
Dükkânın kapanmaya yakın saatlerinde.
Üstleri iğneli birtakım Japon heykelcikleri görüyorum ki
Gözleri yeşimden yapılmış
Vücutları eski hayvan kemiklerinden
Onlara ben bakıyorum
Onları ben anlıyorum ki, üstleri iğneli insancıklar halinde
Ve nasıl yapılmışlarsa öyle
Anlıyorum ki
Biz buna savunmak diyoruz işte
Oysa bir yaratılış biçimi bu ya da pek eski
Bir kendime yetme biçimi...

./..

(Baylar! siz ki hiç yargılanmadan... ayıp değil mi
Beni bir gün alıp götürdüler
Benim iyi yüzüme uydurulmuş yüzleriyle
Yollar ki iri bir yağmurun altında
Gözle görülebilir bir yağmurun altında öyleydi
Nasıldı derseniz, ben buna bir şey diyemem
Diyemem, çünkü insan düşünür de bir şey diyemez
Dese de, kılı kırk yararcasına düşünmesini
Bilmeyebilir, öyle değil mi
Bunu ben böyle düşündüm
Ben böyle düşündüm ki, karşımda
Durmadan kırmızı yakaları olan birileri
Durmadan bana sordular
Sanki bir bir saydılar aklımdan ne geçirdiğini
Doğrusu pek anlamadım, anlamadım da
Dedim ki onlara ben de, boşuna yargılıyorsunuz beni
Öyle ya, çünkü siz olmasanız da, ya da sussanız
Ben var ya, kendimi yargılarım, öyle değil mi?)

V

Üç kişi iniyor, üç kişi biniyor, biz kendi yarattığımız bir yola sapıyoruz
Dağlarda dağ çiçekleri
Öylece kalıyor
Ve tuhaf bir şekilde bir uçuruma akıyoruz
Ne düşmek, ne sarkmak, ne gitmek bir parça ileriye
Öylece kalıyoruz
Öylece kalıyoruz
Öylece kalıyoruz.

PESÜS

I

Ben denizin kumları üzerinde durdum
Bir heykel tadında olan ve bunu geçen
Bir şekilde denizin kumları üzerinde durdum
Durdum ki, şehrin son kalıntısı onu unutmak olsa gerek
Diyordum. Ve bütün ayrıntılarından sıyrılmış bir düzlüğün
Ayrı bir nesne gibi, daha sonra da
Hiç görmediğim bir yaratık gibi üstüme gelmeye başladığı
Bir şey olsa gerek
Ben bunu duyuyordum.

Yalnız duymak mı? korktum ve her yerlerimle yalnız oldum
Oldum ki, düzlük dediğim o korkunç varlık
Bitmez tükenmez bir kaynaktan çoğalarak
Üstüme aktıkça benim
Ben kendimi koruyordum
Sanki bir çaresizlikten ödünç aldığım kendimi
Meselâ ellerimi bir heykeli bozmayacak şekilde boşluğa
uzataraktan
Bir anlam vermek istiyor gibiydim düzlüğe
Ve birtakım görüntüleri üstüste yığaraktan
Bir anlam
Sonra alanlarda, ana caddelerde unutulmuş

Yırtıcı bir hayvan gibi işte ben
Yapılması akla gelmedik
Daha bir sürü şeyleri de hep yapıyordum ki
Pek denenmemiş bir boğuşma şekli oluyordu bu da
Sonra ben yoruluyordum.

Yalnız yorulmak mı? giderek geri çekiliyordum biraz
Pençesi asfaltlarda gezen, tüyleri camları ikileştiren
Aşılır bir yer sanan o beton duvarları
Mermerleri ve soğuk potrelleri tırmalayan
Ben
Geri çekiliyordum biraz
Güçlenip saidırmak için düzlüğe yeniden
Ama hiç bilmiyordum ki, neresinden vurulurdu bu düzlük
Neresinden bozulur
Bilmiyordum ki
Bildiğim bir şey varsa, bana pek bir zararı dokunuyordu
diyemem düzlüğün
Diyemem, çünkü bir yerlerim hiç mi hiç acımıyordu ki
Ne bir baş dönmesi, ne de bir göz kararması
Duymuyordum ki
Olsa olsa benim kendime bir şeyler yapmam için zorluyordu beni
Düzlük
Ve gerçekten yaptırıyordu da
Meselâ giderek yenilmem gerekiyordu ki kendime, yenildim
Uzanınam gerekiyordu ki yere, uzandım sonunda iyice
Uzandım içimdeki o beyaz düzlüğün taşırdığı
Bembeyaz taneciklerin üstüne
Artık çağanozlar bir su gibi beni yalayarak
Geçiyorlardı tek sesli yaradılışımdan

./..

Ve memeli balıklar ağır ağır doğuruyorlardı içimde
Ben ve kumlar bir pesüs gibi ağırdan yanıyorduk
Biz öyle yanıyorduk ki, dünya ise bu alevden
Bir bağışlanmamış dünyaydı
Artakalan dünyaydı eski bir Tevrat plağından*
Gittikçe bizim olmayan bir
Dünyaydı
Ve düzlük bir peygamber ölüsü karşısında
Bitmeyen bir düzlüktü ki... işte ben
Gene de tam kendisi oldum diyemem düzlüğün
Diyemem
Çünkü bazı olaylar bunu doğruluyor
Ve bazı düşünceler.

Şöyle ki:
Martılardan bir tanesi yalnız yaşıyormuşçasına boşlukta
Dünyanın en heyecanlı çizgilerini çizdi
Ve bulutlar doldurdu bu kıvrımları yavaştan
Ve benim yarattığım tanrılar ki, geldiler
Bir inip bir çıktılar, çocuklar gibi
Çığlık çığlığa
Bu metalsi görünümler arasından
Sonra ben belki de gözlerimi yumdum
Her yerlerimle yalnız oldum ki, düzlük
Etimi ve benim bütün boyutlarımı yemeye başladı
Ve hayallerimi
Yemeye
Demek oluyor ki bir süre kalsam böyle
–Ne kadar mı, bunun pek önemi olduğunu sanmıyorum
Kimseler tanımayacak beni. Deniz hayvanlarının

* De Yayınevi nüshasında, "Bir artakalan dünyaydı eski bir tevrat plağından" biçiminde. (Ed.)

Kurumuş iskeletlerine döneceğim
Korktum
Yani hiçbir şey değilim de ben, sadece bir konuyum
Öyle mi
Doğruldum işte yeniden
Bir insan tadında olan ve
Bunu geçen ben
Denizin kumları üzerinde durdum.

Ben denizin kumları üzerinde durdum
Ben, diyorum, demek oluyor ki bir anlamım var benim de
Değişen bir şey olarak ve değiştiren
Bir anlamım var
Peki öyleyse neden hep başkaları tanımladı beni şimdiye kadar
Neden
Gerçi sessiz ve ünü olmayan bir yaratıktım, biliyorum
Ve onlar güçlüydüler, biliyorum
Ne zaman biraz öfkelenmeye kalksam, bu bile
Onların istediği bir öfke oluyordu ki
Sonra ben susuyordum
Ama bir suçluluk da duyuyordum ki, bu da bir başkaca
düşmanındı benim
Ben neydim.

II

Hiçbir şeyin hiçbir şeyliği gibi bir şeydim. Bir ara
Hiç kimselerin tutmadığı oyunlara giderdimdim
Tiyatrolar ki benim en sevdiğim boşluklarımdır. Maun tabutumda*
Her yerleri çok süslenmiş ölüler gibiyimdir ki
Bir kurdelenin ya da gümüşten bir haçın altında sanki**
Geri çekilmiş yüzümle, geri çekilmişliğe dargın yüzümle
Bir çelişki gibi ölümsüz
Yaşamakta olurdum.

İlkyazla birlikte kına çiçeklerinin de açtığı söylenir
Kimi zaman da bir efsane gibi söylenir, kazılardan çıkarılmış
kalıntı şehirleri
Anlatır gibi
Bana kalırsa açtıkları günden yıllarca sonra açar bu çiçekler
İlkel bir coşkunluğu bir hayat kılığına
Yıllarca sonra getirirler ki
Tıpkı fırtınalardan kurtulmuş bir geminin
Şimşekler, gökgürültüleri
Ve yırtıcı deniz hayvanlarından
Ve korkunç gıcırtılardan artakalan bir uğultuyu
Bir sabah denizinde sütliman
Güneşli, durgun bir gökyüzünün altında
Dinlenen gemicilere unutturduğu zaman
Derim ki, tam o zaman yaşanır fırtına
Onca telaş, onca ölüm korkusu o zaman.

* De yayınevi nüshasında "mavun".

** De Yayınevi nüshasında "kordelanın"; ve devamında, "Ölümün bir humour'la durdurulduğu yüzümle" dizesi var. (Ed.)

Yani tiyatrolar ki benim en sevdiğim boşluklarımdır. Maun tabutumda
Her yerleri çok süslenmiş ölüler gibiyimdir ki
Bir kurdelenin ya da gümüşten bir haçın altında sanki
Ölümün bir acıyla durdurulduğu yüzümle
Geri çekilmiş yüzümle, geri çekilmişliğe dargın yüzümle

Öyle bir çelişki gibi ölümsüz
Yaşamakta olurum.

./..

(Bir akşam çok içmiştim, büyümüştüm★
Bir orospuyla o kadar çok sıkışmıştım ki, kalktım
Oyunun bittiği saatlerde Ulvi Uraz'ın tiyatrosuna gittim
Bakınca ilgilenınediğim, gene de aklımda tuttuğum bir şeydi Ulvi Uraz
Mavi gözleri kendinin olmayan, olmadıkça da
Yüzünü bir kasaba tiyatrosundan daha büyükçe tutan
Bir Ulvi Uraz'dı ki
Makyajını temizliyordu, sol elindeki pamuğu, onu
Sonradan nereye attı, pek bilemem
Bilemem de, ben yeni aldığım bir şemsiyenin ucuyla oynuyordum
Sanki bir olağanlığı göstermek için, ya da
Sonsuzla bölünmekte olan Ulvi Uraz'a
Bir koltuk ayırmak için kendi tiyatrosundan
Tam bu sıra bir sülüğen turuncusu sahnede duruyordu bile
Öyle hep duruyordu
Yani tiyatro canlıydı gene. Bana gelince, ben
Ben orda misafir ölü
Ulvi Uraz'sa maun tabutunda kımıldayan
Bir başka ölüydü ki; sahneden bir çekiç sesi geliyordu
Doklarda, traverslerde, gece yarıları garajlarda
Duyulan bir sesti ki bu, insanın
Her türlü boşluklardan, kendinden
Sanki bir öcalma duygusu
Gibi bir sesti ki, ben kalktım
Nasıl mı? Siyah elbiselerimle birlikte, şemsiyemin
Ellerimden kanıma doğru simsiyah

★ Burdan itibaren, parantez içindeki tüm bölüm (sf.408-413) Adam Yayınları nüshasında yoktur. (Ed.)

Açılan bir şey oluşu biçiminde
Ben kalktım
Yeni boyanmış bir örtünün üstüne bastığımı hatırlıyorum. Ulvi Uraz'ın
Elleri ve küçük ayak parmaklarıyla
Tabutun kapağını tuttuğunu
Hatırlıyorum da
Kalsın.

Ben artık koşuyordum, koşmak da değildi bu, düpedüz kaçıyordum
Nereye
Bilmem ki, açık duran bir lokantanın ben olan bir köşesinde durdum
Durdum ki, içiyorlardı
Günlerdir içiyorlardı. Selâhattin omuzlarının üstünden
Kim olursa olsun, birine gülüyordu hep
Herkes ki bir kişiydi, ona gülüyordu belki
Bir binanın dördüncü katındaki bir alkoliğin
Dinadamlarının çağrısına uyup da
Öyle tam vazgeçeceği zaman intihardan
Sokaktaki bir başka alkoliğin sürekli
Ve bitmez tükenmez menekşe renkli çağrısına uyarak
Bir alkol ılıklığıyla
Nasıl atladığını pencereden sonra
Dinliyordu ki
Biz bunu dünyaya ve zamana gösteriyorduk
Yani bu korkunç olayla kendimizi
Daha bir süsleyerek
Dünyaya ve zamana
Ve dışarda birtakım insanlar oluyordu. İşte o zaman ki ben

./..

Bir bira söyledim kendime, bardağımı sımsıkı tuttum
Tuttum ki, ne Edip'tim artık, ne hiçbir şey
Çok uzak bir yerlere durmadan akıyordum
Bilmediğim bir yerlere akıyordum, şöyle ki
Dünyanın ve zamansızlığın bir dehşet gibi açılan içinde
Birden ki bir Tantalos'tum, umutsuzluğumu
İnsanlara yedirmiştim de, insanlar beni
Ellerimi uzattıkça çekilen nar dalları gibi
Bir dünyada cezalandırıyorlardı. Ve dudaklarımı uzattıkça da
Çekiyordu biram bardağın dibine doğru kendini
Sanki bir sonsuza dek öylece durdum.)

Hiçbir şeyin hiçbir şeyliği gibi bir şeydim. İşte ben
Hiç kimselerin tutmadığı oyunlara giderdim
Bir kedi ayaklarıma sürtünerekten geçerdi –ki benim yaşamamda
Her zaman bir kedi bulunur, onu ben
Bir imza gibi yazılarıma koyarım–
Ve duvarlar yumuşardı, sarkardı
Ellerimle ittiğim olurdu onları bu yüzden
Terlerdim
Sonra bir gazoz içerdim ki, yani ben
Kısaca söylemek gerekirse, bazı şeyleri hep geciktirirdim
Meselâ bir mürekkep balığına, bir bahçe kapısının oymalı demir
parmaklıklarına
Saatlerce baktığım olurdu, orkideler satılan bir dükkânın
Önündeki çiçek artıklarına
Bir bira çekme makinasına, ne bileyim
Yazısız bir kâğıda günlerce baktığım olurdu
Ve yıllarca bir saplantıya
Giderek bakmanın tam kendisi ·olurdum. Yani ben

Bakmanın düzlüğü ve hiçliği ve sonrasızlığındaki şey
Olurdum ki, başkalarını hiç mi hiç ilgilendirmeyen
Yapayalnız bir ben kurardım
Yapayalnız bir ben kurardım ve kedi
Salona girerdi birden, başlama saatini
Bir o somutlardı sanki.

(Hiçbir şeyin hiçbir şeyliği gibi bir şeydiler onlar da
Biraz eşyaları vardı
Bir gidip bir geliyorlardı o eşyalar arasında
Biraz da susuyorlardı. Ve ağırca bir konsol
Tüyleri dökülmüş bir halıyla beraber
–Küllükleri, bir gece lambasını, duvardaki bir gravürü
saymazsak–
nların aile resimleri gibiydiler
Ve biraz da üç kişiydiler ki, ben onları buluyordum
Biri bir banka afişinde veznedar
Ben onu buluyordum
Biriyse bir ilaç prospektüsünde acılı
Ve hastalıklı bir kadın
Onu da
Buluyordum ki
Olsa olsa bir heykeldi, diyebilirim üçüncüsü de
Ki gündelikçi bir kadın
Tozunu alıyordu bazan, siliyordu onu iyice
Böylece üç kişiydiler. Ben birdenbire buzdolabını gördüm
Yaşayan bir şey olarak
Diyebilirim ki, değişken bir yüzölçümü vardı yaşamasının
Ve beyaz
Ve mavimsi bir şekilde örtüyordu ki dünyayı

./..

Bir seramik gibi onu dondurarak
Bir mine gibi
Şunu da söylemeliyim ki, hiçbir şey kımıldamıyordu bu yüzden
Bir tanrı yere düşse parçalanacak
Ve pencerelerden upuzun inşaat demirleri giriyordu içeriye
Gökler kalıplı ve kalm
Duruyordu bir buz dağı gibi şehrin üstünde
Ve dolap buzlanıyordu durmadan. Öyle ki
Önce mutfağı dondurdu bir buzdolabı mantığıyla
Odalara girdi sonra, veznedarı
Heykeli, hasta kadını, giderek
Koltuğu, masanın altındaki kediyi –evet kediyi–
Konsolla çatlak bir aynayı da dondurdu
Bu böyle olunca, yani evin her köşesi donmakta oldu mu
Birden bir örümcek düşüyordu yere, çıt diye bir ses
İncecik gövdesiyle kırılıp bölünüyordu
Örümcek
Ve ayna hep gösteriyordu. Ben solgun
Yüzümle buzlanaraktan içimi gezdiriyordum orada
Ve konsoldan bir kadını kaydırıyordum, o kadın ki
İyiliği artık çağımıza uymayan
Bir kadındı ki
Cinsiyeti belirsiz bir resim gibi duruyordu
Ellerim arasında
Ve tuhaf yüzler duruyordu, ben bunu görüyordum
Anlamları hiç değişmeyen
Meselâ gülmek sonsuzca uzanıyordu. Anılar
Bir buz bitkisi gibi renksiz, yabansı
Acılar ki en kalıcıydı ve nasıl
Yeni bir insan haritasını çiziyordu buzların altında

Ve insan nasıl da daha çok benzeyerekten insana
Durmuştu ki, şöyleydi:
Sanırım bir soru vardı öyle sorulacak
Bir soru, evet, hiç olmazsa
Biz tarihin hangi döneminde yaşadık olacak
Bir insan müzesi gibi...

Kedi
Çıkardı birden salondan. Ve bitiş saatini
Bir o somutlardı sanki.)

III

Sanırım hiçbir şeyin öyle pek tamamlanmadığı
Bir çağda yaşıyordum. Ve bütün eksik kalmaların
Sessiz ve ünü olmayan bir tanığıydım ben
Ben, diyorum, demek oluyor ki bir anlamım vardı benim de
Düşünen bir şey olarak ve düşündüren
Ama korkarak söylüyorum, çok ağır bir yük gibi taşıyordum
bunu da
Ve biraz da pek kullanılmayan
Ya da hiç bırakmadıkları kullanılmaya
Çok ağır bir yük gibi
Onu ben taşıyordum, düşündüklerimi
Ve bu durumda ne beni etkileyen
Ne de ben etkilendikçe bir başkasını
Etkileyen ve bizi geçen
Bir ben kurmuş oluyorduk ki, o zaman da diyordum
Yani hiçbir şey değilim de ben, sadece bir konuyum
Öyle mi?

Yeniden, yeniden, yeniden doğruluyordum
Bir insan tadında olan ve
Bunu geçen ben
Bir dram gibi sonsuz
Kumları üzerinde sonsuzluğun.

Dökümcü Niko ve Arkadaşları

I

Siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz, İzzet'in yaylı arabasının yanında
Çok güzel bir duruşum var
Günün evlerini geçiyorum şimdi kendime iyilikler söyleyerek
Tane tane sokaklar bırakıyorum arkamda
Birinde bir kedilik olan, birinde bir elektrik direği sallanan
Sokaklar bırakıyorum ben
Ben deyince bir daha ben demek istiyorum, mutlu oluyorum böylece
Sanırım Argos'a çıktıklarından bu yana Fenikelilerin
Yapayalnız bıraktılardı beni. Doğrusu bir yaz günüydü, kıyılarımız pek güzeldi
Artık gözlerim bin türlü sudan, bin türlü zamandan öyle bir koyulaştılar
Ve alnım bembeyazdı ve boyum çok uzundu
Bu çakıllar akardı o zaman, bu şehirler toz bulutuydu
Ben işte çok yaşadıysam, ben böyle hep yaşadıysam
Bu ölümsüz bir yalnızlıktan, bu ölümsüz bir yalnızlıktan
Diyorum. Siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz
İnsanlar tanımlıyorum ben, ölçüm o insanların iyiliklerinden
Şehirler tanımlıyorum ben, ölçüm o şehirlerin büyülerinden
Söze uymayan bir şeyim, tanrıya uymayan bir şeyim de ondan

Oydum ki derim
İzzet'in atları var ya, koşumları ne güzel
Sanki onlar İo'yla Fenikeli kaptanın sevişmesinden
Bir güzel koşumlardı, gittikçe çoğalırlardı
Sonra bir düşünürdüm ki, benim hangisi bu cümlelerin
Hep aynı cümlelerin: İzzet'in atları var ya, koşumları ne güzel
Sözgelimi sabahları olmayacak balıklar satan Madam Hayguhi'nin
Kendini görmek için yerin ve göğün kar tutmasını bekleyen
Madam Hayguhi'nin
Islak bakışlarının durmadan yer değiştirirkenki
Ve kanından rengine akan bir tramvay gibi sanki
Bir anlatımı olabilir mi dersiniz
İzzet'in atları var ya, koşumları ne güzel
Olabilir mi?★
Ben sarı kanlı bir ağaca benziyorum burada
Sonra ben ve bütün iyilikler kırmızı bir boyayla duvara
Sürülmüş bir çarpı işareti gibi duruyoruz
Ve bu çarpıyı gezdiriyoruz sırtımızda ayrıca.

Sahyon'u tanımak ister misiniz, süryani, ayakkabı tamircisi
Oltacı Eyüb'ü, Madrabaz Hayguhi'yi, İranlı Celâl'i
Arabacı İzzet'le Nuri'yi de
Sonra K. Kilisesinin papazıyla, iskele memuru Yahya gelir ki
Belvü otelinin garsonu Kleanti, hizmetçi Firdevs
Öğretmen Rıza ile Fener Bekçisi Salih gelir ki
Şimdilik tam on iki, bir de ben
Ben, yani Dökümcü Niko
Bir akşamüstü saatinden kaçırılmış bahçeler gibi
Hepimiz
Bir ağaç altında olsun, içi boş bir bostan kuyusunun yanıbaşımda
olsun

★ Adam Yayınları nüshasında, şiir burada bitiyor; "Ben sarı kanlı bir ağaca benziyorum burada" dizesinden "Sevginin bu ölümcül biçimlerini ve belki." dizesine kadar atılmış. (Ed.)

Ve solgun yaz büfelerinin ve karpuz sergilerinin
Yanıbaşında olsun
Ve sessiz meyhanelerin ve batık gemilerin
İçimizdeki yerlerinin yanıbaşında
Ve uzun gecelerde ve çocuklar görürlerken kendilerini
Ve sokaklar bir aydınlık gibi düşerken sokaklıklarına
Ve siyah halelerle başımızdaki
Vardık ki, biz bunu anlatacağız
Duvar duvar çizilmiş çarpı işaretleri gibi
Biz bunu anlatacağız
Sevginin bu ölümcül biçimlerini ve belki.

II

Sordular. Sorular benim insanlarımdır. Siz bana Dökümcü
Niko, diyorsunuz
Kendimi açıklıyorum, ölçümse kendimin derinliklerinden
Sanırım bir pazar sabahıydı, iki kız çocuğu sonbaharı tanımlıyord
Kepenkleri indirilmiş bir dükkânın önünde
Ve yollardan yaban hurmalarının sarktığı
–Sonbahar, belki de bir hüznün özgül ağırlığı
Yapılmamış Lautrec resimleri ve
Bir mektuptu belki de
Birinin bilmeden ona bir şeyler sardığı
Sonbahar–
Ansızın K. Kilisesi'nin papazı tertemiz giysileriyle
Yanındaki iki kişiden sıyrılarak

Geldi ve durdu –bunu bir iki kez söylemek gerek–
Ben onu her türlü kuşkulardan tanıyordum. Dedim ki
Günaydın. Sanırım iyi bir gün olacak. Pazar mı
Ve dedim, evinizden yeni çıkmışa benziyorsunuz, ben bunu böyle
anlıyorum

Sustu, beni pek yanıtlamadı
Ve yüzündeki bir kayanın sımsıcak kırmızısını
Daha bir çoğaltarak
İlk yarısını biraz önce anlattığı bir olayın
Gerisini anlatmaya başladı ara vermeden
Peki, dedim, o olay sadece sizin olacak
Aziz Yohanna var ya, tanırsınız elbette bu azizi
Tuhaftır, ben de yarıdan sonrasını biliyorum bu hikâyenin
Demek oluyor ki ne siz beni tanımış oluyorsunuz
Ne de ben sizi
O benden daha önce davrandı, gidip bir evin duvarındaki
çeşmeden su içti
Döndüğünde çok uzaklardan üstümüze doğru
Bir ayçiçeği anlaşılmaz bir şekilde çözülüyordu
–Ben sarışın mı dedim evet mi dedim–
Ve K. Kilisesi'nin papazı dedi
Yürümem gerekecek, dün gece eve hiç uğramadım
Bazı taşlarla uğraştım, bir ara bir kuş ölüsü buldum
Ölümün biraz eski renginde
–Bir giriş noktası mı dediniz evet mi dediniz–
Doğrusunu isterseniz görebildiğim her şey
Bir yuvarlağın tersyüz edilmiş şekli gibi
Hiçbir şey anlatmıyordu. Siz iyi söylediniz
O olay sadece benim olacak.

III★

Humour, diyordu İranlı Celâl ve gayrı ciddi olmak
Bir korunma biçimidir yahut yaşamak
Saat on dört sularında idi, içkimizi
İçiyorduk idi ki, bir pul İngiliz Kraliçesini gösteriyordu
Bir bardak uzaydan bir kesiti
Pencereler bir bilinmezliği sürüyordu içimize
Ve doğa
Konuştuğumuz bir şey gibi duruyordu, tam öyle duruyordu
Sıkıntıya boğulmuş kelimeler halinde
Bir tabağın içinde kavun getirdi Kleanti
Bugün bir eşya gibi duruyor nedense. Ya da bir eşya onu
yansıtıyor olmalı ki
Rakımızdan bir parça içti ve
Gitti gitti gitti gitti gitti
Ben upuzun bir mesinayı sanki çok karıştırarak
Durdurdum Kleanti'yi
Durdurdum dünyanın bizlerine bakarak
Sanırım bir toplantının en tuhaf şekilleriydik
Ve bu toplantıydı ki durmadan olmak
Durmadan olmak
Durmadan olmak gibi bir şeydi ki, değildi
Tekdüze bir ölümün gelişinden soy almak
Ve gerilmek ve kalmak
O bile değildi de
Gayrı ciddi olmak, diyordu İranlı Celâl ve humour
Bir korunma biçimidir yahut yaşamak
Yaralı bir keler balığı tutarında

Ve mezat yerlerinde dolaşan adamlar gibi neden sanki böyle
olduğumuzu anlamayarak
Yaldızlı bir boy aynasının eski bir gramofonla yanyana durması
gibi
Bir çamaşır makinasıyla
Yanyana durması gibi
Rakımızı içiyoruz ve bütün bunları kutlamıyoruz ki
Tersine, İranlı Celâl ağlamaklı oluyor biraz
Yenilmek susmak yenilmek susmak
Saat derseniz artık kaçı gösteriyor kimbilir
Ölülerimizi saymazsak kaçı gösteriyor
Saat derseniz
Kaçı gösteriyor ve sormak
Ona söylüyorum, Kleanti'ye, elimde olmayarak
Biz dünyanın nasıl bir anlamını taşıyoruz Kleanti
Bilmem! tabakla kavuna bakıyor. Nuri'yle sol eli görünüyor az
uzaktan

./..

Sonra sağ eli görünüyor, onu bir gölgeden kurtararak
Bize doğru geliyor, elinde bir yılan balığı, aydınlık
Yaratılmış ve uzun bir aydınlık
Hiçbir şey söylemeden oturuyor. Havaya kaldırıyor yılan balığını Kleanti
Hiç bilmediği bir ülkeye doğru kaldırıyor
Ülkeler ki, diyor, kullanılmamış eşyalarla doldurulmuş odalar gibidir
Ülkeler ki bizim kendimizi orada varsaydığımız yerlerdir
Bir trenle gidilir
Bir yılan balığıyla gidilir. Nuri diyor ki
Bana nasıl geliyorsunuz bilseniz
Ben sizlere gitmek istiyordum, gittim
Ben sizlere inmek istiyordum, indim

Ama siz var ya, bir bakıma siz
Boşluklara asılı bir istasyon gibisiniz

Biz neyiz, biz neyiz
Dedik ve sustuk
Susmasak bizim olacaktı durmadan kirlendiğimiz.

FENER BEKÇİSİ SALİH ANLATIYOR

Anlatırım. 444'e benzer bir bahçenin ortasmdayım
Böyle çok ağaçlı bir bahçenin ortasındayım
Diyerek: köpeklerin siyah günüdür, denizlerin durgun günüdür
Onunsa yakın olduğu günüdür, onunsa büyük olduğu, o güneş
Ve zıpkın kuşlarının bir taş gibi avlarının üstüne
Düştüğü günüdür ki, ben Salih
Elleri çok görünür, yüzleri çok görünür, Salih'lere bölünür
Ve dünyanın ıssızlığından koparak
İlkelsi bir ıssızlığa yavaşça
Doğar ve ölür
Dünyanın en doğal örtüsüdür, o Salih
Ölümün saydam ve kıpırtısız sallantısını sürdürür
Ve ölüm... bilmem ne kadar çok sürdüğünü onun, bilmem de
Bana kalırsa her şey bu arada büyür ve
Ne olursa bu arada olur
Bir kemik biraz etlenir, bir deri biraz kirlenir
Renkler ki sorumsuzsa kımıltı kesinleşir
Nedense Salih olur – bir kuştur
Bir balığın şaşkın ve çaresiz duruşudur. Dünyanın
O tükenmez ıssızlığından getirip
İlkelsi ıssızlığına yavaşça
Kendini koyuyorsa olmuştur–

./..

Denizler göğe dönüktür, gök desem şehirlerin üstüne
O kadar dönüktür ki, içinde insanlar olan
Bir sorunun en akıl almaz örtüsüdür
Ben Salih'e dönüğüm, yani doğmak ve ölmek ve doğmak
fiilinden bir Salih
Ve kuşkum ve korkum ve bilinmezliğim
Başkaca bir şey yoktur
Varsa da anlayamam, bende hiçbir şey barınamaz
Salih'in kendi bile
Bende hiç barınamaz
Neden derseniz, ben biraz "ertesi gün" gibiyim, eksiğim,
unutkanım, öyleyim
Bilmem ne kadar "her gün" geçirdim, bilmem de
Bütün günler birbirine benzer, 10'lara, 100'lere, 1000'lere benzer
Ve biraz 100 000'lere
Fazlası fazladır artık, "çıt yok" bile değildir
"Bir ölü hiç duyamaz," o bile değildir de
Kim sessizliği bir av gibi öğütürse bu odur
O, yani Fener Bekçisi Salih'se
Kendimi pek tanımam, varsa da ben tanımam
Doğrusu Fener Bekçisi Salih olduğuma göre
Ben işte Fener Bekçisi Salih'im, derim
Bu bakımdan kendimim: fenerim, Salih'im, 2+1'lere, 1–2'lere
benzerim
Birden bir gök girer gözlerimden hem çıkar
Bir şimşek kokusu dalar içime hem uzaklaşır
Bir imdat sesi duyarım kimi zaman da, tamam mı
Bu kimin sesi olmalı, bir ses mi yoksa bir yansıma mı
Bilemem.

Bilemem, öyle bir Salih'im ki ben, onda hiçbir şey barınamaz
Salihin kendi bile
Diyelim bir ekmek alırım çarşıdan, yesem de unuturum onu,
yemesemde
Bir çocuk "Sabah oldu" der, sökemem bir türlü bu sözün
anlamını
Bir Japon elması, bir tanrı
Yığılır da içime taslağı gibi Salihin
Bir hiçlik gibi yakarlar da canımı
Ben Fener Bekçisi Salih olduğuma göre
–Bir su, açık duran bir kapının pervazı da olabilir bu–
Duyamam.

Sonra ben kendimi bir şey yapıyor saymak bakımından
tehlikeliyim
Neden derseniz, biraz öyleyim
Meselâ hiç yoktan canım sıkılır bir gün –ne yapsam–
Ne mi yapsam, alırım bir kâğıt elime, üstüne bir şeyler
çizerim
Çizerim, çizerim, çizerim! bunu kimseler önleyemez
Ne dersin Salih? Evet! Onu ben bir ağaca gizlice iğnelerim
Çocuklar, sonra birtakım adamlar bu işaretlere bakar bakar bakarlar
Ben fenerin tepesinden onları seyrederim
–Sorarım, söyleyin bana, kaçınabilir miyim–
Bilmem ne kadar "her saat" geçer böylece
Onlar, o durgun bakıcılar
Şaşkınlığın engin ve küçümser gülüşüyle
Bir başka yaratıklar olmaya başladılar mı öyle
Yani bir gizliliğin, bir bilinmezliğin
Ölçüsüz ve tanımlanmamış yaratıkları
Gibi olmaya başladılar mı

./..

Benim varlığım Salih'in varlığıdır artık
Ya onların geride bıraktıkları
Satın alacakları bir eşya –bir sürü ıvır zıvır–
Park gibi, müze gibi bir yer uğrayacakları
Olamaz mı gereksiz bir gevezelik de –neden olmasın
Diyelim –ne gülünç şey– biriyle yatacakları
Sanki bir imza atacakları bir kâğıdın üstüne
Kötümser, dalgın, kapıcıyı çağırıp...
–Yaşamanın o buruk, o sevimsiz notları–
Hani bir gazete okuyacakları belki de ya da bir dergi
Ya da telefonda birini...
Duralım
Ya ansızın bir şeylere benzetirlerse bu işaretleri
Onlar, o durgun bakıcılar
Demeye kalmaz, benzetirler de
Sorarım, söyleyin bana, bir şeyler yapacak olan Salih'se
Ne yapsın.

Ne yapsını var mı, bir bez parçasının üstüne
Olmadı bir duvarın, bir oğlak derisinin üstüne
Yeniden çizecektir her türlü işaretlerini Salih
Doğrusu Fener Bekçisi Salih olduğuna göre
Elinden ne gelirse onu yapacaktır
Yani bir gizliliğin, bir bilinmezliğin
Salih'i olduğuna göre.

Bendeki tek şey bir yunus balığıdır, görseniz
88'e benzer bir yunus balığıdır, görseniz
Çok acı bir şekilde yunus olmaktan
Ve kendinden korkmaktan suya indiği
Yalnızlığın, insanları barındıran içine
Dalıverdiği bir yunus
Ki tekrar çıktığında sayısız öpen bizi
Salih'i
Ve yunusla Salih'in sayısız kesiştiği
Bir yunus
Ben onu kuşatırım, o bütün açlığıyla tüketir içimdekileri
Y U N U S!
Bize söylüyorum, diyorum ki, bir yakarış mı bizimkisi
Değil mi
Ya da bir ölüm sessizliği mi, ne
Hangisi
Ve ne yapsak bu iri, bu güçlü, bu cehennem yüklü gövdeyi
Böyle tek olmaktan korkunç güçlenen
Ve kendi saldırısıyla yok ettiği kendini
Bir parçalanış, bir yitiş
Olabilir mi –zaman geçti mendirekteki korkunç leke duruyor
Acılar dinlendi, yeniden başlamalıyız–

./..

Aşağıdan bağırırlar, Salih nerdesin
Salih o zaman bilmez nerde olduğunu
Salih'in işleri çoktur, tırnakları derseniz uzayıp gitmiştir
Ölü tırnakları gibi
Bir uzun beklemekten tırnakları uzayıp gitmiştir
Ve yunus Salih'se, Salih'in bir yunus olduğu düşünülürse
Her çelişkide yunusun bir şekli durur
Doğurur, yaratır, gene doğurur
Sayısız yapar bunu
Ve Salih boşalınca yunustan
Onda hiçbir şey barınamaz

Salih'in kendi bile
Onda hiç barınamaz.

Ve Salih yeniden başlar. Bilmem ne kadar "her saat" geçer
akşama kadar
Kâğıtlar ve tahtalar gibi düşerekten üstüste
Ben feneri yakarım, o zaman ben feneri yaktıktan sonra
Kontrbas öğretmeni Rıza'yı görürüm
Bir gece intihar etti, o beni görmez
Ben onu görürüm
Denizin kumlarla kesiştiği bir yerde
İntihar etti, o beni görmez
Yunusun bir şekli duran kumların
Denizle kesiştiği bir yerde
İntihar etti
Ve ölüm gökyüzünün geceyle çiftleştiği
Ve kimselerin iğrenmediği bir aydınlığa
Sürükledi Rıza'yı
Ve yunus ki ölümün fırlattığı bir kinle
O sabah hiç görünmedi
Rıza da görünmedi –bende hiçbir şey barınamaz–

Kontrbas kara bir 66'ya benziyormuş, öyle
Ve Rıza 666 gibi bükülmüş, öyle
Bir kan kokusu var mıymış, yok muymuş, öyle
Ve öyle
insan yaşarken ölüler bırakmalı ardında. Ben Salih
X'lere, sonsuz'lara benzeyen bir Salih biçiminde.

Anlatırım. 444'e benzer bir bahçenin ortasındayım
Böyle çok ağaçlı bir bahçenin ortasındayım
Diyerek: köpeklerin siyah günüdür, denizlerin durgun günüdür
Onunsa yakın olduğu günüdür, onunsa büyük olduğu, o güneş
Ve zıpkın kuşlarının bir taş gibi avlarının üstüne
Düştüğü günüdür ki, ben Salih
Adımın bir kusuru vardır yalnız, bana kalırsa
Ya Sanus olmalıydı, diyorum, ya Lihyu
Bir anlamı olurdu
Bir anlamı olurdu.

KONTRBAS ÖĞRETMENİ RIZA DİYOR Kİ

.....

Ölümüm yeni bir şey olmadı, vardı

Ben tıraş olduğum zaman saat on üçtü, diyebilirim
Kolacıdan gömleğimi aldığımda saat on sekiz
Saat yirmi birdi sanki tetiği çektiğimde
Neden derseniz
Saat yirmi birdi, derim, tetiği çektiğimde.

Ve nasıldı, derseniz, bunu anlatabilirim
Bence, bir yaradılış gibiydi ölüm, bunu anlatabilirim
Ve gittikçe çoğalan ve elimde olmayan
Bir boğuntudan doğmuş gibiydi
Bunu anlatabilirim.

Kolacıdan gömleğimi aldığımda saat on sekiz
Bir bira ancak içebildim
Bilardo oynayanları seyrettim –bilardo bilir misiniz–

Yani bir kilisenin avlusunda biraz gezindim
Bir konsolosluk binasının önüne ancak gelebildim ki
Üç kavas gördüm, başbaşa vermiş konuşuyordular
Üç kavas
Hatmiler, şimşirler, menekşe gülleriyle çevrilmiş
Bir mezarlığın sözcüleri gibi
— Zakkumları mezarlara yakın dikmeseler ne iyi
— Ölümün rengi oluyor
Ancak duyabildim.

Ve tıraş olduğum zaman saat on üçtü
Diyebilirim
Kapı numaram yirmi bir
Kâğıt oynuyordu üç kavas
Ölümün bekleme salonları olmalı ki
Kâğıt oynuyordu üç kavas
Eşyaları beklemekten ve bilmem
Neden olmalı ki
Ben ancak girebildim.

Saat yirmi birdi ve neydim
Bin dokuz yüz yirmi birdi ve neydim
— Bir göl çocukluğumdan beri duruyor
Ve dibinde güneş açtıkça sırıtan
Üç kavas–
Bir bira ancak içebildim
Neden derseniz
Bir yaradılış gibiydi ölüm, bana hiç danışmadan
Ve müthiş bir boğuntudan doğmuş gibiydi
Ve saat yirmi birdi ve benim
Aklımda bir şey vardı
Üç kavas tarafından paylaşılan
Gibi bir şey vardı aklımda.

ANLATIYOR OLTACI EYÜP ANLATILMAZINI

Sanki bir öyküm varmış, herkes bir öykü bilir de ondan
Benim öyküm yok
Çayımı içtim, ekmeğimi unuttum, dik bir yokuşu usulca indim
Kıyıya vardım, denize dokundum, bir süre boşluğa baktım
baktım baktım
Sabahın ilk saatleri, dedim, kendi kendime
İnce bir aydınlık daha yoğun bir aydınlık tarafından kovalanıyor
Dedim ve çiçekler kendi renkleri tarafından
Kovalanıyor
Ve taşlar bir katılıktan bir başka katılığa o kadar çok geçiyorlar ki
Kumlar, kumların üstündeki ufacık kurtlar
Bir görünmezlikten bir görünürlüğe adım adım
Durmadan geçiyorlar ki, ben bunları görüyorum
Görüyorum da bir yana, kendimi itiyorum, kendimi sıkıştırıyorum
ortalığa
Ve büyük bir şekilde bağırıyorum: senin korkun insanın
korkusudur Eyüp
Eyüb'ün korkusudur
–Evet anlıyorum–

Anlıyorum da bir yana, sorduğum en derin şeydir Eyüp
Sorduğum en derin şeydir ve korkum nedir
Dışımda bana doğru büyüyen birtakım adamlar gezinir
Başıboş bir atın ayak sesleri gezinir içimde
Anlamı bir gibidir, anlamı bir gibidir
Beni kimse bulamaz
Beni kimse bulamaz, ben kendimi ayrı tutarım, Eyüb'ü
Çünkü
Ben onu ayrı tutarım
Nasıl derseniz, yeşil bir misinam vardır yeşil bir misinam vardır yeşil bir misinam vardır
Dediğim kadar da uzundur
Ben onun bir düğümünü çözerken o bir deniz dibinden doğmuş olamaz
Ben kendimi çözerken?..

Çıktım. Sabahın ilk saatleri. Gizlene gizlene kıyıya vardım
Denizi geçtim, kayalar bir iki üç halinde arkamda kaldılar
Belki de olmadılar, sonra da hiç olmadılar
Bir yelkovan sürüsü, bir toz bulutu
Yavaşça geçtilerse de yanımdan
Ben sordum: doğanın akıl almaz bir görünüşü olabilir mi bu korku
O benim korkum
Olabilir mi
Bilemem, kendimle konuşuyorum şimdi ve yüksek sesle
Bunu böyle yapmasam o anda kıyamet kopacak gibime geliyor
Yani yok olmam ve çıldırmam gerekecek
Bana öyle geliyor
Ve yatay bir düzlük içinde yüksele yüksele
Denize uzuyorum
Ben denize uzadıkça da kocaman bir Eyüp oluyor deniz
Kim bilir, bu da bir saklanma biçimi –belki–
Ya da ben kendimi ayrı tutmaktan o kadar çoğalıyorum ki
Saklanıyorum böylece

./..

Sulardan ve beyaz martı göğüslerinin izlerinden
Başkaca bir şey kalmayınca ortalıkta
Diyorum: geldim
Ayrıca bunu gövdemdeki bir yol alıştan da anlayabilirim
Bir iki daha çekiyorum kürekleri, seslenerek
Dur şimdi Eyüp! duruyorum, dinlerim ben Eyüb'ü
Ayağa kalkıyorum
Önce bir kerteriz tuttur! tutturuyorum, bir düşle bir başka düşün
kesiştiği bir yerden
Ve kürekleri bırakıyorum kendime sokularak
Seni hiç bulamazlar
Beni hiç bulamazlar, Eyüb'ü
Bir yunus sürüsü geçiyor, bir karabatak havalanıyor bu ara
Ve ipler halka halka denize akmaya başlayınca
Eyüp!
–Evet anlıyorum–

Bir korku ne de olsa bir korkudur, diyorum
Bir gizdir kelimesinden doğmayan
Eşyalar ve şekilsiz insanlar halinde
İnsanlar ve şekilsiz eşyalar halinde
Ben bunu biliyorum
Bilince de diyorum, karım beni arıyordur şimdi de
Üç çocuğumla birlikte beni arıyordur
Ve benim korkum Eyüb'ün korkusu olduğuna göre
Eyüp!
–Evet anlıyorum–
Ve birden hatırlıyorum kendime görünerek
Ne gibi bir yüzleri vardır, biliyor muyum
Ne gibi bir eşyaların içinde

Ve bütün bunların içinde... biliyor muyum
Hayır, size yemin ederim ki bilmem
Daha doğrusu bilemem, çünkü ben evlenmedim
Eyüp hiç evlenmedi
Yani
Böyleyken korkuyorum, çarşıdan geçmiyorum
Eyüp! Eyüp! Eyüp!
Dönüp arkama bakmıyorum, oltalarımı eskitmiyorum
Ve sorarsam ben soruyorum: Eyüp ne haber
Ne olsun, yok işte bulunamıyorum.

Onlar beni bulmaya dursunlar, ben bazı kâğıtlar buluyorum
Eve dönüyorum ya, bir de bakıyorum taşlığın üstünde
Birtakım renkli kâğıtlar
Bazan da bir zarfın içinde, üstünde pullar ve mühürler olan
Kocaman bir Eyüp yazan en üst köşede
Korkuyla bakıyorum
Bakmamla yırtmam bir oluyor. Sonra bir güzel çukur kazıyorum
Dolduruyorum derken çukurun içine onları
Diye bulmasınlar Eyüb'ü
Ne olur bulmasınlar
Ama hiç bulmasınlar, olur mu
Sağ elimde bir sakatlık var, onu da
Sapsarı dişlerimi, göz beyazlarımı
Bulsalar ne yapacaklar
Bulsalar?..

./..

Bulsalar?
Bunu korkuyla söylüyorum ve yüksek sesle, bir kalabalığa dalıyorum
İkiye, üçe, sonra tekrar ikilere, üçlere
Dağılan bir meydanın ortasında ben
Ve olanca Eyüp'lüğümle işte
Ve kimseye sezdirmeden çevremi kolluyorum.

Yarısı kopmuş bir hayvan kabartması görüyorum bir binanın üstünde
Anlaşılması güç bir açının boşluğunda etkinliğini deniyor
Denedikçe de
Ben anlatmaya yetişemiyorum anlatılmazımı
Yetişemiyorum
Demek oluyor ki, benim hızım başkalarının hızı değildir. Öyleyse
Beni kimse bulamaz
Eyüb'ün kendi bile
Bulamaz
Saat desem –meydan saati– zaten işlemiyor
İşlemeyince de
Her şey bir ıssızlığın içinde. Bir de bu "her şey"
Soruyormuş gibi bir ıssızlık diliyle
Öyle mi
Bir yanıt: evet öyle.

İki tel parçası oynuyor yalnız taş kabartmanın üstünde
İki tel parçası ve
Zorlanmaz bir şekilde katılaşıyor boşluk
Gittikçe katılaşıyor
Ve bir köstebek gibi dolaştırıyor bizi içinde
Alışıyoruz buna da, kimse kimseye bir şey sormuyor
Neden mi, bilmem ki, sormuyor işte

Mesela bir çocuğun dondurmasını düşürüyorum yere, gidip bir yenisini alıyor
Sonra bir daha düşürüyorum, düşüren ben değilim de sanki
Ve düşen dondurma değil de
Dünya hiç kımıldamadan öyle duruyor
Yalnız durmak da değil, bir beton heybetiyle soruyor bize
Öyle mi
Bir yanıt: evet öyle.

Bulsalar?.. Şunu anlıyorum ki kimse kimseyi bulamaz
Bulmak istese bile
Bulamaz
Ama ben oltacı Eyüp olduğuma göre, bulunmasam da
Eyüb'üm gene
Eyüp'lere bölünmüş bir Eyüb'üm ben
Gece
Fenerimi yaksam mı, karanlığımı
Bekleyip dursam mı öylece.

HİZMETÇİ FİRDEVS VE CAM BÖLMELER

Hepsini bitirdin mi'ye kadar vaktim var
Varsa var, ben koca götlü bir tanrıyım alt tarafı, cam bölmeleri siliyorum
Binlerce cam bölmeyi siliyorum, neden hiç bitmiyor'a kadar
Durmadan siliyorum, bunu hep yapıyorum, kurtulamıyorum
Kurtulsam da ne çıkar, ben içi geçmiş bir tanrıyım alt tarafı
Anlarsanız siz anlarsanız beni başka tanrılar.

Ve bana kızıyorlar, bilmem ki, nedense kızıyorlar
Başımda duruyorlar, yanımdan geçiyorlar, ansızın geri dönüyorlar
Üstüme dikiyorlar birden gözlerini
Konuşsam konuştuklarımı
Düşünsem düşündüklerimi götürüyorlar
Ne yapsam götürüyorlar, meselâ
Sabahları ben uyanır uyanmaz
Dışarı çıkar çıkmaz yolumu kesiyorlar
Yalnız yolumu kesseler iyi, bir de bakıyorum ki yüzlerine
Çoktan onların olmuş gece gördüğüm rüyalar

Sanki dünyada değil, dünyayı paylaşmış gibi yaşıyor onlar
Ben içi geçmiş bir tanrıyım alt tarafı, cam bölmeleri siliyorum
Binlerce cam bölmeyi siliyorum, neden hiç bitmiyor'a kadar
Durmadan siliyorum, bunu hep yapıyorum, kurtulamıyorum
O kadar kurtulamıyorum ki, bir gün ansızın
Yaşamak ben oluyorum. Firdevs ki birden yok oluyor
Ve zaman ben oluyorum, Firdevs'se tamamlanmıyor
Boşluğun kendisi ben olunca da, Firdevs cam bölmelerin içinde
Boşluğun arta kalan parçalarına benziyor.

Boşluk mu? istenmiş, denenmemiş★
Boşluk mu? yapılmış, sevilmemiş
Boşluk? sonuçsuz, belki'li, kaygan.

Ben koca götlü bir tanrıyım alt tarafı
Anlarsanız siz anlarsınız beni başka tanrılar

★ Bu ve sonraki dört dize, Adam Yayınları nüshasında yoktur (Ed.)

İSKELE MEMURU YAHYA★

Ben bu şehirde yoktum, bu korkunç uğultular
Bir çölde susuyordum yanımdan fışkırdılar.

SAHYON, AYAKKABI TAMİRCİSİ★

Nelerin sonradan olmadığı, nelerin unutulduğu
Bir soru.

Akşamları her yerde, sabahları her yerde
Kaldırıp yüzümüzü ve dalıp gitmişçesine öyle
Bir şeyin bir şey için durmadan konuşulduğu
Sadece konuşulduğu avuntunun diliyle
Bir soru.

Sanırım bir ölünün gelip gelip durduğu
Ölü bir ülkeysem de, o ülkeyi yaratan
Etkileyen durumu
Unutunca ben olduğumu –soru mu
Değil. Çiviler ve çirişler müthiş uygun duruyor
Ellerime–

Onlarla konuşuyorum –kim onlar– bir raslantı arıyorum kendime
Nasıl, ne gibi
Desem ki sözler vardır, biriyle karşılaştırır beni
Konuşmanın içinde
Yaşamama girmeyen, saptayan düşlerimi
Ve derim ki bir gülün tersine açmasıdır solması
Ben kendime uygun dururum
Yakar alçaktaki bir kuş yakından görünmemi.

./..

Korkunç bir şekilde gerekliydi
Acısını duymam ve
Alışınam ve gereksinmem
Korkunç bir şekilde gerekliydi.

Güçlüydüm, yerimdeydim, eksiğim benim
Yenik bir savaşçı gibi önceden
Bana hiç verilmeyenden, bu yüzden
Elimde olmayan bir şeyden.

Soru mu? değil. Çiviler ve çirişler müthiş uygun duruyor
Bıktım içleri dopdolu, yaşayan çizgilerden
Tezgâhımda gezinen ve ellerimde
Bıçağımın altında yolumu kesen
Büyüyen, yayılan, dolduran dört bir yanımı
Ve bölen benliğimi, ayıran beni kendimden
Bıktım içleri dopdolu
Yaşayan çizgilerden.

.....

Ya da bir tükeniş mi bu edilgenliğimden.

Nasıl, ne gibi
Kime ve neden.

Bir özlemdir sadece her açtığı gedikten
Sızan, acısını duyuran ve gereksindiren.

IV★

Siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz, sizin beni gördüğünüzün
dışında
Pek denenmemiş bir duruşum var
Günün "her şey"lerini geçiyorum şimdi, kendime iyilikler
söyleyerek
Tane tane başkalıklar bırakarak arkamda
Birinde bir umulmazlık olan, birinde bir kargaşalık sallanan
Başkalıklar bırakıyorum
Ve yürürlükten kalkmış bir sözü tekrarlıyorum: sevin ki her şey
olur
Sevin ki her şeyolur
Olmuyor, biliyorum.

★ Bu şiir, Adam Yayınları nüshasında III no'lu şiir olarak yer almaktadır. (Ed.)

Uzaklar açıklıyorum kendime, ölçüm o uzakların kesinliğinden
Yakınlar açıklıyorum kendime, ölçümse yenilmek olan her türlü çelişkilerden
Unutulmuş bir acıyım ben, suçu pek kesinleşmemiş
Bir sanığım bu yüzden. Ve bilmem neden
Sırası gelmemiş bir sanığım –o kadar bekledim ki
Beni dinler misiniz... ne iyi... demek istediğim
Sanırım çok önemli.. beni... pek öyle değil
Değil de... demek istiyorum ki.. evet
Sıram geldi... geçecek... eğer isterseniz–

"Çıt yok" bile değildir, "bir ölü hiç duyamaz"
O bile değildir de
Ya nedir
Onlardır, onların iğrenç ve gereksiz sessizliğidir. Yargıların
İnsanları barındırmayan içinde
Suçluysam, sanıksam da, sıram hiç gelmemiştir.

Ve sıram gelecektir, siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz
Doğmanın sonu yoktur ve sanık değilimdir
Günün acılarını geçiyorum işte kendime iyilikler söyleyerek
Tane tane yenilgiler bırakarak arkamda
Birinde bir Eyüp'lük olan, birinde bir Salih'lik bulunan
Firdevs'ler bırakıyorum ben
Yahya'lar bırakıyorum, Sahyon'lar bırakıyorum, bilmiyorum
Ve olması gereken bir şey oluyorum bu yüzden
Direnen, başeğen, tekrar direnen
Biz, yani dökümcü Niko
Ölümsüzlüğümü tanımlıyorum sizlere
Dünyanın sonsuz ve değişken bütünlüğünden.

Kirli Ağustos

İstanbul, 1970, De Yayınevi

KABARTMA★

Yeryüzü, şu sallantılı yeryüzü, penceremdeki
Eski bir kabartmayı andırıyor, geçmiş çağlardan
Yola çıkmış bir geminin pruvasındaki

ODA★

I
Ben o doğum sancılarıyla kıvranan odamda
Bir süredir hiç kımıldamıyorum
Hiç kımıldamıyorum, dersem, ölümün eskizlerini çiziyorum eskis
gibi
Yüzümün rüzgârıyla oynuyorum arada
Yüzümün rüzgârıyla... bu ufak yolculuk değiştiriyor beni
Bir koltuktan bir başka koltuğa geçiyorum meselâ. Kendimi
Yerlerde sürüyerekten. Yerler ki taş gibi soğuk
Soğuk bir taş kabartmasına benzetiyor gövdemi
Ne zaman – Ben bunu hiç bilmiyorum
O zaman – O zaman mı, bilmiyorum
Eski bir uygarlık kalıntısı gibi
Bir başıma duyuyorum artık yalnızlığımı
Bir başıma duyuyorum artık yalnızlığımı. Ve beni
Bu çağ üstü duyarlık azıcık yatıştırıyor
Ayağa kalkıyorum birden, boşluğa uzatıyorum ellerimi
Mırıldanıyorum sanki ara vermeden
Sesi yitmiş bir tanrının bana diyeceklerini.

★ *Yeni Dergi*'nin Nisan 1966, 19. sayısında yayımlanan "Kabartma" ve bir sonraki "Oda I" başlıklı bu şiirler *Kirli Ağustos*'a alınmamıştır. (Ed.)

ODA★

II
Gün günden odamın şeklini alıyorum
İşliyorum bu iniltili varlığı yeniden
Kim bilir, duyuyorum yazgısını belki de
Kuru bir dal parçasını içinden yiye yiye
Dal olan bir böceğin
O garip yazgısını

Ne ölüme benzer ne ölümsüzlüğe.

★ Bu şiir *Kirli Ağustos*'ta sadece "Oda" başlığıyla yer almaktadır. (Ed.)

CİN

Tapınırken bulduk kendimizi
O sonsuz geceye
Gece mi, değil mi, bir gece hayaleti mi belki
Dolaştı durdu bizimle
Bütün gün dolaştı durdu ve
Sindi
Büyülenmekten arta kalan bir bitkinliğe.

Sahi, o ölen kimdi.

İlkel bir acı gibi
Düşüverdi ilk bakış gözlerinden
Kaskatı. Ve belirdi sanki yüzünde
Görünürdeki tek şey: daha sonra da olmak
Çıkardı birden şapkasını ve çıkardı şapkasını, şapkasını
Şapka mı, değil mi, bir şapka hayaleti mi belki
Bir bira içti ve vurup gitti kapıyı ardından
Yürüdü, geçti, kuru otlar
Yapraklar yakılan bir caddeyi.

Peki, ölen kimdi.

Tam o sıra bir dolu bardak cin istemiştin sen
Bir dolu bardak cin, öğle üzeri
Damıtılmış gündüzden
Cin, cin!
Seni bir daha kendine gömen, bir daha
Kendine gömdükçe de bir önceki acı yenisinden
Elbette ki güzeldir
İnsanın insana verebileceği en değerli şey
Yalnızlıktır.

Cin bitti.★

./..

★ Şiirin bundan sonraki bölümü *Kirli Ağustos*'un ilk basımına alınmamıştır. (Ed.)

Cin bitti. Peki, o ölen kimdi
İğreniyoruz ölümden
Uçsuz bucaksız bir deniz profili gibi
İpince
Dalgasız, kıyısız, rüzgârsız
İki tek parantez içinde
Duruyoruz öylece. Ve durdukça da
Bir evet gibi çok
Bir hayır gibi tenha
İğreniyoruz ölümden
Ölüm mü, değil mi, bir ölüm hayaleti mi belki
Hangisi
Bilmiyoruz. Bildiğimiz bir şey var
Bir dolu bardak cin, öğle üzeri
Damıtılmış insandan
Ve yalnız orda işte
O derin imgesinde ölümsüzlüğün
"Hitler bir yahudiyle yatar."

OTEL

I

Denizin alçalışıyla otel bir düştü
Binlerce kalıntı şehir değerinde
Sularla kaçışan ölümlüler türküsü
Sırdaş olan denizlerin diline
Taşlaşmış hayat ürpertileri ardından
Şekilsiz, oynak ve iniltili
Pembe, daha doğrusu bir çocuk gülüşü renginde
İzleri deniz hayvanlarının
Belli ki bir adı var onların, varsa da
Gezinir hiç mi hiç adı olmayan burada.
Bir dirilişe bile ayak uyduramayan burada
Mevsimi olmayan mevsim sürüleri
Yumuşak yüzgeçleriyle dalgınlığımı yalayan
Anılar, anı sürüleri
Hep birden unutulmuşluğa dadanan
Hep birden, ama tek bir yaratık gibi
Çıkarak gözlerime yarı loş mağrasından
Görülmemiş bir şekilde intihar ederdi.

./..

O zaman belki bendim, belki bir şekil bildirisi
Gibi o zaman işte çok değerli bir taşa
Bakar gibi ben
İstekli, sonra durgun, giderek düşünceli
Derdim ki –daha doğrusu yaşardım–
Mutluluk alışılmış bir kötümserlikti
Ki tarih aldatılırdı, korkardım
Gözü dönmüş bir kuşun göğsünü didikler gibi
Bağrını açar gibi bir azizin

Açardım ben de içimi –bu şehir kimin?
Kimsenin değil–
Baktıkça, baktıkça oraya bakır
Ne düşerse içine zehir
Köpürür köpürür köpürür
Önce asit, derken bir doğa parçası gibi
Yaprak bir parça yaprak olana kadar
Su bir parça su olana kadar
Ben onlara su ve yaprak diyene kadar
Demek istediğim yaşamak bir parça yaşamak oluncaya kadar
Zamanlar, zaman sürüleri...

Bazı adamlar ki bu zamanlara
Dokunur geçerlerdi
Yani bir piyanoya ve onun tek bir tuşuna
Dokunur gibi
Ses, o kalın ses, hiçbir şey umdurmayan
Doru bir at dilinde orman ve su
Korkuyu, sonra da yalnız korkuyu
Büyüten ordan oraya
Sayısız çeşitlendiren onu
Yani bir hayat olarak çıkaran karşımıza
Bir sesti ki bu
Sadece bir ses idiyse, bir durup bir boşaldıkça
İçimize düşüren boynumuzu
Yerleşen bizi pek az tanıyan yüzümüze sonra da
İğrenmenin koşulu bir at gibi durduğu
Bir uzunluğu ya da bir alanı olmayan yüzümüze
Yerleşen
Sızdıkça sızan bir çay saati gibi içimize
Yani bütün bir burukluğu birden içeren
Ve soran birden sorusunu
Hanlarda denk saran yolcuların
Yağmura kuşkuyla bakan
Gözleri gibi
Ses, o büyük ses, desem ki
Sorardı bize durmadan
Sorardı ölümün bütün bildiklerini.

II

Ölüler dirilirdi. Çıkamazdım ki otelden
Ben otelden hiç çıkamazdım ki
Her şeyi bilen bir adam gibi gelip geçerdi
Kış
Ve hayaletler halinde yaz sürüleri
Gündüz ve gece
Gece desem gece, gündüz desem gündüz
Ve desem ki, sonuncu günü
Dünyanın insan eliyle yaratılmasının
Sonuncu günü
Koridorlardan geçerdim.

Koridorlar ki uzun desem uzun, kısa desem kısa
Aslında bana göre bir şekil
Bir monolog da diyebilirim buna, içinde bir konuşma ürpertisinin yer aldığı
Kelimeleri olmayan bir yazı türü belki de
Koridor
Ve benim çağrışımsız sesler düşüren ellerime
Meyhanelerden gelen ve bir daha gelmeyen
Ölü sesleri
Sokaklarda karşıma çıkan ve bir daha çıkmayan
Ölü sesleri
Masa örtülerinin altına saklanan ve bir daha saklanmayan
Resim ve para sesleri
Ölülerin
Merdivenleri inerdim.

Merdivenleri inmek kolay desem kolay, kolay demesem gene kolay
Bir diyalog olduğu için değil, zaten bir diyalogdur merdivenler
İçinde insan uğultularının yer aldığı
Ve kimsenin kimseye bir şey sormadığı. Ne var ki
Ben onun yanından geçerken
O benim yanımdan geçerken
O döner dönmez köşeyi
Ben yere eğilir eğilmez
O dönüp bakarken gizlice
Ben cebime sokarken elimi
O gözetlerken beni köşeden
Ben başımı çevirirken ansızın
Bir anahtar sesi
Bir sigara gürültüsü
Yere düşen bir çakmak
Kırmızı bir benzin istasyonu belirtisi.

./..

Güya tanrının hep birlikte olalım diye çizdiği
Bir salon
Ben o salona varıncaya kadar
Tanrı yok –ne kadar da geçmiş aradan–
Salon ki otelin salonu yani
Ve dirilmiş ölüler ayakta
Bir ikon tasviri gibi
Ya da bir Bruegel tablosundaki çılgın
Belli bir zaman parçasını kımıldatıp da içinden
Sayısız zamanlara götüren
O birtakım adamlar
Ki artık ölü bile değil hiçbiri, değil de
Gelecek bir zamanı ısırır gibi
Kocaman dişleriyle
Çeneleriyle ve göz çukurlarıyla
Avurtları, göbekleri ve falluslarıyla
Yani kaç yerinden delinmiş olmalı ki dünya
Dünya desem dünya
Değil desem değil
Yaralı bir hayvan gibi soluk soluğa.

III

O ben ki seviyordum beni yargılayan
Bir otel diye seviyordum oteli
Kendi yasalarıyla
Aslına bakılırsa kendimi dolaştırıyordum bir bir
Sokakları olmayan bir şehir için
Yaralı ayaklarımla
Alanları, parkları ve afişleri
Olmayan bir şehir için
Ben kimim –ki fülütler çalıyordum bazı–
Çenk ve santur sesleri düşürüyordum Tevrat'tan
Bir ot, bir çöl motifi
Bir kafatasını, bir hû kuşunun haykırışını düşürüyordum
Karışık ve acıklı çöpleriyle
Bir cellat ipi, bir korsan gemisi
Bir yargıç ya da bir idam gerekçesi
Zaten düşüyordu kendi kendine
"Çıt" diye bir şey oluyordu bazan da –sessizlik
Diyelim bir ölü yer değiştiriyordu
Tam yüz "sene" daha atlayarak geçmişten Yüz "sene"
Ama belki de
Issız ve sıcak duvarların ötesinde yaz
Sert ve ince bir kabuk gibi
Çatlayıp dökülüyordu gizlice
Gidip ellerimi yağ kandillerine sürüyordum
Nedense erimenin bu dıştan tadına
Bırakıyordum kendimi
Yukarda eski bir kule oluyordu, tahta

./..

–Uyarılmış sürgünlüğüm benim!–
Tahta desem tahta, değil desem değil
Ya da bir kırıntı bir boşluk canavarının ağzında
Oluyordu ki, bir rüzgâr bile hiç yok
Yok dediğim bile hiç yoksa
Batırınca durgun göğsünü
Gök kendini kanatıyordu orada.

Fırtına fırtına fırtına!
Ben ki en azından bir durgunluğa çağrılıyordum
Her şeyi bir bir yaşamış da...
Ve yanıtsız ve sessiz
Bana kalırsa...
–Yani o sular ki içinden
Peygamber yüklü bir yunus balığı çıkarsa
Hangi ilgi onu bir süre boşlukta tutacak
Canım elbette
Yunus batacak
Yunus batacak–

IV

Denizse her şeyi unutturan bir adam gibi
Gelecekti bir gün yeniden
Demeye kalmadı geldi
Sinirli bir gürültüyle yükseliverdi hemen
Ardından bir iki şey daha oldu –nasıl anlatsam
Kimse bunu daha yaşamadı ki–
Sanki bir akvaryumun içinde
Yapayalnız kaldım da ben
Yanımda başka akvaryumlar ve
İçinde başka birileri
Doğrusu müthişti bu, denizin icat ettiği bir mezarlık gibiydik
Başka değil

Hepimiz az çok kımıldanıyorduk çünkü
Hepimiz ağzımızı açıyorduk arada
Bir sesi dışından olsun yakalamak için
Ama nafile
Yoktu ses
Yok bile yoktu ki bir yerde
Kapıdaki bir yaylı arabayla
Süslü bir cenaze arabasına benzeyen bir arabayla
Soluklarımın iniltili bir dram yaratmasa
Yoktu ses
Ve yaşlı barmenin başı tezgâhının ardında
Saint Jean de Baptiste'in kesik
Kesik desem kesik, yaşayan desem yaşayan
Başı gibi sakin durmasa.

EK

Silik bir izlenim gibi kalıyordum kendimde
Elimle filân bir şeyler yaptığımı görüyordum
Seyrek de olsa konuşuyordum, meselâ
Eski bir efsaneyi anlatıyordum birilerine
Ya da bir yerleri tarif ediyordum yüzümü buruşturarak
İçki de içiyordum, hem de sert içkiler içiyordum
Bazan bir iki bardak
Bazan da sabahtan akşama kadar
Durmadan içiyordum
Canım elbette, diyordum, nasılsa
Otel batacak, otel batacak!

En önemlisi de tanıştırılır gibiydim biriyle
Hiç kimselerin ilgilenmediği
Bazı olayların tarihçisi olarak.

UÇURUM

Bir ağaç sürüsünün üstünden
Çok ağaçlı bir ağaç sürüsünün üstünden
Kesilmiş limon dilimleri gibi düşüyor güneş
Votka bardağımın içine
Benim olmayan bir sevinç duyuyorum.

Kesiyorum durduğumuz yeri ortasından
Ey görünüş! seni bir yerinden hiç anlamıyorum
Dibinde değil ayaklarımın, damarlarında
Derinliğini orda tutan, ordan harcayan
Uçsuz bucaksız bir uçurum.

Zamanla değil, bir yerde
Benim olmayan bir şeyle yaşlanıyorum
Geçiyorum ilk şeklimi tüketerekten
Ağır ağır yanan bir tuğla harmanını
Billurdan sarkaçlarıyla.

Kalbim, serseriliğim benim.

DÖRT GÜNEŞ

Her şey o kadar anlamsızdı ki, yaz
Bunu bir daha pekiştirirdi
Avuçlarımı sıcak tutar, bulundururdum
Sevgisiz ve gereksiz kalmak için
Öyle, kendime yorgun hazırlamışlar beni.

Şehir ki aydınlıktan görünmeyen birini
Açılmış iskambiller gibi bilerken
Orada, içimde şimdi
Dört güneş bir arada
Gözlerimde hiç bitmeyen bir deli.

O YALNIZ

O kadar ki, o yalnız
Ona ilk rastladığım bir şeydir aklım
Bir el sürer mavisini uzağa
Uzaktan daha uzağa. Ardından
Yetişir sayısızlığım.

Kuzeyde, ince bir kar dağıtımında
Çocukların oyun oynamadığı yerlerde
Bulunmaya hazır ve
Eski çağlara ait bir parayım.

Akşam, soyulmuş gün ışıkları
Bölüşülmüş insan yüzü gar
Sayısız beni toplar bakışlarım
Dört güneşten biri o. Kendimi tarif edemem
Güneşler ıslak, soluğum kalın.

KİRLİ AĞUSTOS

O da var olanın ağır ağır yokluğu
Şurda bir gündüz kımıldamakta
Dağılmanın beyaz organı: tuz birikintileri
Gibi bir gündüz
Kalın kabuklarını kaldırır doğa.

Düşer bir balıkçının tersi olan şey
Kirli ağustos! beni ordan oraya götüren eşya
Aklımda üç beş otel ya kalır
Ya kalmaz üç beş otel aklımda
O da değil bir otelin kendisi
Yalnızlığın kahverengi organı: düş birikintisi
Bir de kahverengi alevlerden yapılma.

Başka değil, yokluğu görmek için
Kirli ağustos! gözkapaklarımı da yaktım sonunda.

UÇAK ALAN

Güneş hızla duruyor
Biriyim yolculardan
Eski bir gökyüzünden başka alana
İki büyük çantam var
Kocaman bir ek gibi şaşkınlığıma.

Ve olmakta olmanın sallantılı alanı
Kuşlar boşluk boşluk uçtukça
Bir şey hızla duruyor
Her şey hızla duruyor
Bir uçak sanki bin uçak
Bir gün öğleden sonra her gün öğleden sonra.

KIRDA KARANLIK

Kırda, metalsi bir uçurum kalınlığında
Hiç kimselerin geçmediği sesi
Orda burda yaşlı ışınlar. Ötede az
Bir korkuluk: ölümün kırçıl içeriği
Saklı bir seyircinin resim kalışındaki leke
Her evin bahçesinde bir lamba yanıyor sanki.

Gündüzler kimi yerde gecedir artık
Bakışım kumdan şimdi
Önce yaşlı ışınlar, sonra sonra karanlık
Avuçlarımı yüzüme kapatıyorum
Ben kapatır kapatmaz
Evet, biliyorum, iki kere karanlık.

KESİT

Gülleri, glayolleri ve pezevenkleriyle pasaj
Geçitlerin sinirli yerleri
Gizleniyorum orada
Kazılardan yorgun çıkmışım
Gözlerimde düş fosilleri.

Aşıyorum sevgiyi çılgınlık korkutmasa
Hiçbir şey korkutmasa
Kanatılmış duruyor ölümü bilmek için
Dişi bir oğlanın ağzı
Çakılı bir dışbükey aynaya.

Kan, her şeyin aslı kan...

YILAN

Her şey biraz öyledir: açtık ve solduk
Yapraklarımız yontulmamış topaz renginde
Çocukla gülün, gülle geçmişin
Karışık tenimizde sesi
Koyu kırmızı sesi
Her şey biraz öyledir: açtık ve solduk.

Belki sonra unuttuk, mevsimler değiştirmedi yılanı
Yılan değişse bile
Durdu bir helezon gibi gömleği
Sırtı yontulmamış topaz renginde.

Dalgınız şimdi
İçinde yağmurlar yağmurlar...

CÜCELER

Geceler geçmiyor ki, ağır ağır kalıyor
Hırçın! sızıyor camlardan deli
Cücelerse şarkı söylüyorlar mutfakta
Dillerini çatallarıyla yırtarak
Kandan ve sinirden ürpertilmiş şarkılar.

Yüzümü içime kırbaçlıyorum, korkunç yüzümü
Gülüyorum orda acıya
Gülmüyorum bile acıya
Çok kollu bir deniz hayvanı gibi
Çıldırtıyorum onu şehvetten
Cüceler şarkı söylüyorlar mutfakta.

İçelim ey cüceler, içelim
Vaktimiz var nasıl olsa
Doğacak yeni acılar için.

ÜRPERTİ

Sisini kendi yaratan gemi
Kayıp gidiyor ayaklarımın altından
Çırpıyor kanatlarını zıpkın kuşu
Sisin içinde
Denizde zaman yok.

Yanmış bal kokuları getiriyor rüzgâr
Kıyıdaki çamlardan
Döl tozlarıyla.

Ben de bir tohumum burada
Uyarılmış bir tohum
Beni kıyıya
Bırakan bana
Denizde zaman yok.

Saflığın ve güzelliğin
Büyük zamanı...

ÖĞLE SONU

Titriyor sazan balıkları
Suyun altında
Daha altında suyun saçları kesik
Bir kızın yürüyüşü
Gök bulanık ağlarken.

Kırlangıç tarlaya yaslanmış
Buğday giyinmiş duruyor
Tuğla yüklü bir araba
Geçiyor yoldan
Göğsünde kırlangıcın
Tuğlaların iniltisi.

Öğle sonu yaşlılıktır biraz.

ÖLÜMÜN KONUMU

Ölüsünün ağzında bir düzlüğün ölüsü
Ben kendimi isterim her yerdeki bir yerde
Ayak bileklerimin üstünde iki kıvrım
Unuttuğum bir şey var, onun içinde
Ve yadırgadığım. Ben kendimi taşırım
İçinde olmadığım bir güne
Bir yaprak biçiminde –boşluksa tırtıl–
Bir de işte tek kalmanın acısı, bir de
Nemli toprakta yüzükoyun
Yokluğuma kar biriktiren yazla birlikte

İmgesiyim ölümün.

ÖLÜMLE BAKILAN★

Kar nefti yağar ölüye
Ölüdeki ormana kar
Orda, sık ağaçlı bir bedeviye
Kar sorar, ölü sorar
Ölümün anlamı ne.

Gözle görülmeyen, düşle de
Pek görülmeyen bir orman
Ölümle bakılan, bakılınca da
Tersine dönmüş bir gündüz gibi
Her türlü akşamın mezarlığından.

Kar nefti yağar ölüye
Yağsın ölüdeki ormana kar
Değil ki ölüler, onlar bile göremez
Bu mevsimde akşamı
Bembeyaz gözleriyle insanlar.

★ Yeni Dergi'nin Nisan 1967, 31. sayısında yayımlanan "Ölümle Bakılan" ve "Ölümle Akit" adlı şiirler, *Yerçekimli Karanfil*'e alınmamıştır. (Ed.)

ÖLÜMLE AKİT★

Karın beyaz gölgesi denizde
Ölü denizde beyaz gölgesi karın
Ne yapsak?
Ölü bir soğuğuz işte
Ve soğuk bir işlemiz, bir kulenin
Hayata ödünç verdiği bir kule
Pisiz, ölü bir soğuğuz, yok içimiz
Çünkü dünya eski eski işgal etsin de bizi
Kalmasın içimizde
Yoğuz biz.

Olmayalım! her şey beyaz ve solgun yakışıyorsa kendine
Gözlerimizin başka renk görmeyen rengi
Ben mi
Bilmediğim bir günden koşturulmuş bugüne
Bir haberci miyim, neyim
Niçin ve neyi
Şaşmaktan ve karşılaşmaktan ölü bir işlem
Ölü mü
Ölü söndü bir uzun uykunun su tutan yerlerinde
Renk: ölü
Baştanbaşa düğmeler ve acımak içinde
Sallantılı ve süslü
Seyreden su diplerinde
–Balıkların tarçın renklileri güzeldir
Ağzımızı sonsuzluğa açtıkları için
Tabutun o aydınlık ininde–
Bitivermesi belki de elimizdeki kadehin
Biranın ya da şarabın... elimizdeki
Bilmem ki, içtiniz mi
Ya içmedinizse
–Aptalların ve şairlerin gözleri güzeldir
Dünyayı yeni gördükleri için

Bir tabutun gözalıcı ininde–.
Ya da ansızın adres soran birine.
Nerede –biraz duralım– nerede
Sahi mi, bildiniz mi
Yoksa bir anlaşma mı bilmemeye.

Kayalar oyuk, su kapları desek pek çok derin
Masa örtümüzün üstünde beyaz bir örtü
Sokaklar yağmurdan ıslak
Bitirilmiş bir aşk gibi sisli
Alanlarda buruşturulmuş heykeller
Neden
Biz nerden görünürüz, belli mi
–Bir soru: ben günümü kimden alırım
Cevap: her zamandan önce bulmuş gibisin
Sen büyük çaresizlikleri–
Sonra bir yaşın en güzel orantısı: deniz ve kaygılanmak
Bir yüzün en doğru basılmış şekli: yalnızlık
Bir kadeh votka şöyle şöyle uzunlaşabiliyor
Yani eşyaların kadın olma saati
Bir cesaret bir yere gitmek için bir bilet almak.

./..

Tabut
Onun olmaması yok bir türlü
Vakitlerden az az geçen bir tabut
Bir elin, bir dişin bir anlık aptallığı
Eşyanın işleyemediği
Belli belirsiz işlediği yani
Biz sildikçe kahverengi kahverengi kabaran
Camların böyle böyle bir şeyler edindiği
Tabut
Su içerken çok benzeyen ona da
Suya
Su
Sormaktan ve aranmaktan pek geçmeyen
Biz geçsin istedik mi
Yanlış kalalım, uzak kalalım, tek kalalım
Biz bunu istedik mi.

Şehirlerden şehirlere telefonların başka sesi
Ve yanlış konuşmalarımız ki, bir dil olacak yarın
Bir dil ve şehir
Şehrin göğü ve altı
Doğurganlığı ve kimsesizliği
Mezarlarında çiçek açan inilti. Sonra şey...
İstemedik ki bunu biz
Hepsi hepsi bir tabut karanlığımızı süsledi
Vardı ki bir mahzun aklımız
Tabut
Çakarak kendini yıllarca üstümüze
Her şeyi bir hiçe döndürmeyi bildi.

Yıllarca dolaştırdık tabutu
Su
Aradı buldu suyu.

ESKİ BİR TAKVİM İÇİN ŞİİRLER

I

Evlerin saat beş olma hali
Ben yorgunum anlamaktan
Bir duvar, bir tebeşir gibi yazmaktan yazılmaktan.

Ve akşam
Alanların caddelerin bana biraz fazla geldiği
Üstümü başımı bilmediğim bir akşam
Ne yapsam
Alkollere gitsem. Giderim alkollere bir mektup gibi
Alkollerden gelirim bir mektup gibi
Bellidir sırtımdaki kan lekesinden ve puldan.

Yağar ki sokaklarda bir uzun yağmur
Islanırım ıslanırım anlamam
Sanki nedir bir yağmurun güzel olması
Sahi bir yağmurun güzel olması
Yağarken kendine severek bakmasından.

II

Duran ben değilim ki ayakta
Gövdemden daha büyük ve akşama doğru
Görünmekte olan bir sıkıntı var
Dönüp arkama bakamam.

Su gürültüleri! ey benim güneşimi ikiye bölen hızarlar!
Ben işte günün birinde belli olurum
İki olmam, bir olurum günün birinde
Hızarlar! bir olurum, tarih de düşerim
Cep defterime bir şeyler de yazarım
Bir gün bir akşama doğru bulunurum da
Bir kapıdan uzanmış binlerce boyun tarafından
Hızarlar! neden olmasın, elbette sorulurum.

Ey benim güneşimi ikiye bölen hızarlar!

III

Çimen kokusundan hızlı
Bir sıyrık gibi bitiveren elde ayakta
Nedir bu benim yalnızlığım?

Neyiz ki bu karanlık kar yağışında
Ey ipini kendi gerip ufka bakanlar
Ölüler, diriler, daha doğmamışlar
Toplanıp birdenbire hep aynı yaşta
Ve nedir bu benim yalnızlığım?

Ve içimde gezerim ucu sivri bir bıçakla
Söylesem size söylerim ey ipini kendi gerenler
Kedere kederle, ağrıya ağrıyla karşı çıkarım.

Masam ki şuracıkta solgun bir köy akşamı
Bir uzun yoksul, bir başka yoksul
Düşer ellerim bir çağın artıklarına
Çatalımda kemikler, ölü gözleri
Ve iniltiler, çığlıklar
Benden bir şey sorulamaz gibiyim. Biri gelsin şu tabağımı kaldırsın
Çatalımı da
İğrenmenin, tiksinmenin en eskisiyim
İki eşya arasında bir hiçlik
Ne iskemle, ne masa, tam orda tökezlenirim.

Bir haziran, bir temmuz nasıl olsa gelir de
Sorsanız size söylerim ey ipini kendi gerenler
Ben döğüşken olanlara açılmış bir mendilim.

YENGEÇ

Belirsiz olan ne? Ölülerden
Boşalan yeri doldurur doğa
Yansır beyaz hayvan kemikleri, taşıllar
Yok oluşun içinde
İri bir yengecin sırtı arasıra.

Ben ki yengeçleri bilirim daha çok. Birini
Yıllar var unutamadım
Dönüp duruyordu bir taşın etrafında
Sanki bir hırçınlıktan damıtılmış ya da bir sıkıntıdan
Ve geçer gibiydi tekrar bir başka sıkıntıya
Gömüldü kumlara iyice, şöyle bakındı
Gördüm kendi büyüsüyle keserken kıskacını
O gün bu gündür anladım ağrıyı, taşıdım da.

Büyüdür ölüm, külrengi harcıdır sonsuzluğun
Bir vahşet gibi yaratılır orda umut
Gerer kayalar kaburgalarını
Katırtırnakları arasında
Arabalar biter, atlar birikir
Bir tanrı gelir belli belirsiz, ne kadarlık bir tanrıysa
Büyüdür çünkü ölüm
Külrengi harcıdır sonsuzluğun.

Gerçi kurnazdır doğa, alımlıdır da
Her gün biraz olsun geri verir aldıklarını
Sızar kentlere, evlere, dölyataklarına
Bir gün ki ölü bulmuştum kendimi, korkmuştum
Öyle bir yok olma saatinde, bir kuytuda
Sanırım boynumdaki bu yara izi ondan

Kaplanır sabahları göğe uzatsam
Geceden kalma bir yıldızla
Buz rengi bir yıldızla. Ve uykum
Yeni bitmiştir daha, üstelik
Geri veriliyordur bana
Düşlerimin o karmaşık mimarisi
Dalgalar susmuştur çoktan, denizse gümüş sikkeler gibi
harcanıyordur
Aşağıya yukarıya
Yukardan aşağıya
Nedense her başlangıçta bir acı vardır. Sabah
Kuşatır bu acıyı önce
Eskiyip gider sonra da

../..

Ve yengeç batırır göğsünün ortasına kıskacını
Tam göğsünün ortasına. Artık
Görüp göreceğiniz ölü bir yengeç kabartmasıdır
Her gümüş sikkenin üstündeki
Yalnızca bir kabartma. Derken
Kaskatı kesilir gök, fırlatıp atar bir kırlangıcı
Ürperir yosunlar, deniz şakayıkları, batık gemiler
Yaşlı balıkçılar sandallarında
Kayalar, balık sürüleri ve fenerler
Ve hayalet gemiler türer çıkarak kınlarından
Yonulara döner tayfalar, çarşı
Camlara, aynalara yapıştırılmış bitkiler
Yoktur ki görünsün bir intihar anının gölgesi
Ölü bir şeyin gölgesi yoktur ki
Fışkırır kazılardan birbiri ardısıra yengeçler
Sütunlar, kemerler, eski çağ mozaikleri üstünde
Posta kurşunları üstünde, kandiller ve çanaklar
Armalar, tapınaklar, yüzük taşları üstünde
Ve yengeç ki onca dönüşten sonra geriye
Yetişir kendi ölüm törenine yeniden
Ve ölüm, o gözüpek savaşçı
Bir yandan kendi büyüsüyle çizerken yazgısını
Yazar bir kelimelik tarihini de.

Belli ki bir yol bulmuştur yengeç
Kumlardan değil, kendinden gidilen bir yol
Ne var ki, rüzgâr ileri olduğu için külden
Ölümden önce geldiği içindir ki sezgi
Duyar insan bu gereksiz yüzgeçleri
İki gök arasında kımıldayan
Tanımazsa da kendini bir başkasının düşü gibi.

Üç kişiyle başka türlü konuşulur, bir kişiyle
Kendini açıklar insan
Bir vahşet gibi de olsa yaratılır orda umut
Hızlı bir ibreye döner yürekse
Yaşamını içerirken bir yandan
İşler ölümünü de.

ÖLÜ SİRENLER

Gerçekte duymadığım sesler bitti
Öğleye doğru bir gökgürültüsü yalnız
Karıştırdı ortalığı bir süre
Gök akıttı bir parça yağmurunu
Ve deniz kuşları umutsuz
Arıyorken kokularını gölgelerinde
Sıyırdı bir iki bulutu güneş de
Yığılıp kaldı yorgun
Denizin gözbebekleri üstünde.

Bir uyum muydu durgunluk, fırtınayı
Gökgürültüsünü de barındıran içinde
Duyuyordum o tanıdık sesi yeniden
Tiz bir çıngırağı andıran
Benzeyen zil sesine de
Daha önce unutmuşum gibi denizde
Yankılanıp durdu ara vermeden.

Hangi dili öğreniyordum? Mutluluk
İki tek ağustosu çarpıştıran
Sızdıran kanını bu yaz gününe
Yaşayan bir mutluluk muydu? Ve işte
Kaç yerinden kesilmişti ki ellerim
Bekletip durdu da acısını bunca yıl
Şimdi bir gülümseme gibi sindi yüzüme.

./..

Ansızın ortaya çıkmış bir şehirdi
Bu içiçe geçmiş durgunluklar
Birinin öldürülüşünden arta kalan sanki
Ve yoğun bir sis parçası başımın üstündeki

Eski bir görkemi anımsatıyordu bana
Görmüştüm daha önce de bir Lidya kralının boynunda
Bilmekti yazgısı ölümünü, gene de
Yıllarca beklemişti kendini
Yeşimden sapı olan bir kılıçla
Bense ne içimi yakan rüzgârı
Ne denizdeki yangını, ne gökgürültüsünü
Duymuş gibi olduğum sesleri de değil
Yaşamın gövdesini arıyordum yalnızca
Bir çürük dişle alnımdaki
İki üç kırışığı yedeğine takmış da.

Özledim ilkelliğimi dalgalarında
Buldum savaşı bitmez derinliklerini
Karıştırdıkça bir kargının ucuyla
Gördüm, bekliyordu kendini o da
Germiş de al kıskacını Lidya kralı gibi
O turuncu ruh, değişken
İzledim onda ilk oluşumu sanki
Hafifçe kesilmiş gibi oldu dudağım bir yerinden.

İşledim payıma düşen her görüntüyü
Kamaştı gözlerim kıyıya varınca
Rüzgârın itişiyle kumlarda
Durmadan yer değiştiren
Sayısız siren iskeleti
Çın çın ötüyordu sessizlik kaburgalarında
Dedim, besbelli başıboş bırakmışlar da korkuyu
Tarihin onlara bağışladığı
Bu garip raslantıdan
Doğma bir rahatlıkla parıldıyorlar şimdi
Kemikleri som altından.

Sığındım çatısına bu yok olmuş şehrin
Şehir ki herkesin bir şehir düşündüğü gibiydi
Tanrım! tunç bir kapı kilidi
Bronz bir sokak
Kumlar içindeydi. Ve bu çakıl taşı
Kim bilir kimin külrengi kalbi
Tanrım!
Neden herkes başka tarafa bakıyor
Neden herkes başka biriydi.

./..

Yıkıntılardan geçtim, eski mezarlardan
Şimdi artık bir anımsamada yeri olmayan
Arı kümeleri taşların arasında
Ve yukarda kuşlar yanmış kâğıt parçaları gibi
Uçuşuyordu da
Ağır ağır yanıyordu da şehir
Yanmayan kadınlar gördüm
Nasıl görünürse dünya gözyaşının altından
Tam öyle, dönüp duruyorlardı bu cehennem oyununda
Ve büyümeyen adamlar gördüm, hiç şaşırmadım.
Konuşuyorlardı sırayla, ilgisiz
Ağaçlara asılmışlardı bir yandan da
Bir kapı kirişine asılmışlardı ve ufka
Ölüm müydü konuştukları? Ölümdü anlaşılan
Silince bir aynayı çıkıveren karşılarına
Bir ölümdü ki, işte bir muska asılı dururdu duvarda
Bir büyü gösterilirdi
Bir kuyu sezdirilirdi
Hiç yoktan bir zincir boşalırdı avluda.

Akşam geri verince bana gözlerimi
Şehir de kayboldu, denizin durgunluğu da
Bir anka kuşu yeniden karıyorken küllerini
Bir kaya oyuğu kendini alıştırıyorken boşluğa
Dedim, deniz de bendim, düşleyen de denizi
Ve sabah olur olmaz üstünde derinliğimin
Bir gülümseme gibi bulacağım kendimi.

GÖKANLAM

I

Hani nerde o yalancı kadınlar
Söyleşen kapı önlerinde –kalın erik kokusu
Bembeyaz örtülerde çürümüş karanlıklar
Sızıp da köşelerden ve yağmur sularından
Dökülen taşlıklara esmer, selçukî
Onlar, o hiçbir şeyden yapılmamış adamlar.

Gecelerden sabaha usulca kanayanlar
Üşümüş, yorgun ve bütün gün adres soranlar
Hangi telefonu açsalar gökyüzü
Hangi telefonu açsalar gökyüzü
Ya da aç bir kuş sürüsü onları boşuna kollar
Çünkü onlar ki yalnız kendilerinde gömülü
Yüzlerinde dağa çıkmışların yüzü var.

Giderler, gelirler ve asıl gök kıvamındalar
Her şey bu sıkıntı vakti için ve pullar
Posta mühürleri, burçlar –bir gün hiç satın almadığımız kır menekşeleri–
O limonlu votkalar, yerine asılmamış şapkalar
Sanki hiç açmayacak bir erguvanın
Yaşamsız, loş erguvanlığında
ppuzun bir yolculukta, bir tanrı kılığında
İçimizden biridir, yakın olmayan şeyleri ufalar.

Onlar, o hiçbir şeyden yapılmamış adamlar.
Üşümüş, yorgun ve bütün gün adres soranlar.

II

Durur ya masmavi otomobiller garajlarda
Biz oralarda buralarda
Hiçbir yerde tutmayan yaşanmış soğuklarda
Ne umutsuz ne değil, acıyla aynı yaşta
Dolaşır ölü bir av hayvanı gölgesi ayaklarımızda
Buruşup kıvrıldığımız, asılıp tekleştiğimiz biraz da
Evlerde, sokaklarda ve asıl çıkmazlarla düğümlü kravatlarda

Sen sıkıntı mavi ve uzun
Boşalan bardakları bir daha bir daha doldurduğumuzun

Çıkar ilkyaz, kocaman bir ilkyaz tanrısı uçurtmalarda
Çıkarız her yerimizle, sonra ki bir kadının toz alışlarında
Küflenmiş elmalarda, çürümüş tahtalarda
O bıçak paslarında, düşlerde, aynalarda
Buz tutan içimizde bembeyaz aşklarımızda

Sen sıkıntı mavi ve uzun
Boşalan bardakları bir daha bir daha doldurduğumuzun

Kalır ilk aşk, kalırız öyle yenik, savaşsız tapınaklarda
Buzullar ve ölümsüzler gibi tadılmaz sallantılarda
Sonra ki gerçek olur aşklar da unutulmakla
Güçlenir yalnızlığımız –çünkü bir gün nasılsa
Çirkindir birgörünmek, yarışmak olağanlıkta–

Sanki böyle kalmışsak ne çıkar karanlıkta
Yaşarız yaşanırsa azıcık ayrıntılarda
Sen sıkıntı mavi ve uzun
Boşalan bardakları bir daha bir daha doldurduğumuzun

III

Rauf Mutluay'a

Sen buzul mavi, sen kaç yılın aynalı dolapları
Kırılan bardakları elbiselerin ve çocukları
Lekesiz gözleriyle ne kadar maviyse o kadar hiç konuşmadıkları
Sen buzul, sen devamlı, sen...
Yaklaş bana, kimse hiçbir yere dokunmasın
Bana sessizlik et, düğümle saçlarımı
Çözülsün bu kartopları, gece yanan fırınlar, içimin sayıları
Akıt kanımı biraz, kimse hiçbir şey söylemesin
Kimse artık hiçbir şey söylemesin
Bana yalnızlık et, birleştir yalnızları
Sen buzul, sen devamlı, sen...
Sen kaç yılın aynalı dolapları.

Kim bilir neydi biraz bir yüzü dünyadan çıkardıkları
Bir şeyi hiç sevmedikleri, sevince tekrarladıkları
Yani bir yaşam gibi yaşattıkları ölümü, korunamadıkları
Dökül artık, çözül artık ve akıt bütün kanları
Büyüt en büyük şeyi
Bize yalnızlık et, birleştir yalnızları
Yeni bir kan ol, getir en yeni anlamları
Bomboşuz, korkuyoruz da.. bunu anlatmak için şehirde
bayram vardı
Öyküler vardı dergilerde, beyaz fareler, cansıkıntıları
Bir gün ki şehir yandı, şimdi hiçbir şey anlatılmasın
Artık hiçbir şey anlatılmasın
Denilsin, soğumuş ceylanların ateşten dilleri kaldı.
Sen kaldın, bir de sen ey buzul mavi
Bizi bul, bizi yarat, bize güzellik et şimdi
Bomboşuz, korkuyoruz da.. ve kemikleri bunlar gökyüzünün
Altında öyle tedirgin ilk çocukları ölümün.

IV

Kimse bir şey bulmazdı bizde
Kâğıtlar, kitaplar doldururdu bizi
B harfiydik sözlüklerde: Balıkçıl
Bölünen, kesilen, katlanan matematiklerde
Saatlerde hiçbir şey göstermeyendik yalnız
Sahi hiç söz açmayandık kendimizden
"Ne desek yalan gibiydi," doğuran bir kadının izleri vardı her yerde
Asıl iş takvimlerde.

Çevirin takvimleri, anlamı ağrı olan gözlükleri
Ekim, kasım aylarını özellikle
Kirli kış göklerini, kaybolan şehirleri
Bir adam, güneşten bir kadın dişlerinde
Neyse ki biz eylüldük de bitmezdik resimlerde
Sırasız, dengesiz, yapraksız öyle
Hem vardık, hem de yoktuk –biz sahi nereliydik?–
Belki de T harfiydik: tutunmak, tanrı, tabure
S'lerde soluksuzduk ve solgun, savunamayan
Issızın ıpıssızla birleştiği yerde.

Kaldı ki görmüştük de bitkiler bölümünde
Bir adam dururdu öyle, altında hiçbir şey yazılı
Dururdu, kendisiydi bir çiçek gibi elinde.

V

Dokunsam okşasam eski eski şeyleri
Arduvazdan bir damı, revaklı ahşap evleri
Sabahsa, bir uzun boyunlu haziransa kent
Kent bir uzun boyunlu haziransa
Aşklar da kayıpdaysa ne yer ne içer şimdi.

Kaç eski çocuktum? Acısız bir vakit olsa
Yokuşlardan aşağı, köşebaşlarında durunca
Ey dalgaların devrilirken bıraktığı gül
Asaraktan seni asaraktan boynuma
Çarşılarda hem büyük hem biraz mavi durur
Ve öğle sıcağında ve sonsuz bir hafta sonunda
Bir uzun boyunlu haziransa kent
Kent bir uzun boyunlu haziransa
Sapsarı gözleriyim kuşkusuz bir vakit olsa.

VI

Dursa ki kapılardan girince süslü bir ayna mı olur
Kullanılmamış bir bıçak mı
Dursa ki bir anda bir iki yıl birden dursa
Pas üşüşür bıçağa
Ayna gizli gizli dökülür
Ben o zaman giderim, ötelerden bir şeyim
Kıyısında bir otelden fazla bir şey bulunmayan'a.

Giderim, yemindir dudaklarımda donan su
Martılar diner, deniz yaşlanır
Zıpkınını paletlerini toplar yabancı
Anlatamam bu nasıl bir gidişse
Yıllar var ki her gemi benim gittiğim yere gider en önce
Korkuya benzer bir telaştır alır yolcuları.

Mavi düz bir kâğıdın yorgunluğuyla
Kıyısında bir otelden fazla bir şey bulunmayan'a.

VII

Kurdum her türlü kaçınılmazlığın
Kentini gözkapaklarımda
Bir vakitler tutar tutar tırnaklarımı keserdim.

Bir vakitler avuçlarım yoktu, şimdi boynum yok
Hüzünle eğmek için
Herkes bir ozandır, bağışlanırım
Sulardan mı? sulardan ırmakları tutarım
Ben geçerken koyu yorgun bir şey eğilir
Tadar yüzümden
Bir güzelden bir güzele az mı sevinir
Ben sulardan ırmakları tutarım.

Varsa da aşkırnın bir uzak yeri
Kırmızı bir salkım üzümle sularda ayak izleri
Ey yalnız olan gök, ey su verilmemiş bıçak!
Herkes senin ozanındır
Herkes senin ozanındır bağışlatmak için kendini.

VIII

Kaplasam her yerleri mavilerden bir soluk bilsem
Olmazsa biçip biçip denizlerden giyinsem.

Yas mıydı alacakaranlık mıydı gözümü alan
Bir de var nasıl bir ıslıkla tutturacaktım bunu
Yastı alacakaranlıktı çünkü ıslığı bozan.

Kaplasam onca yeri buna bir çare bulsam
Olmazsa kesip kesip denizlere soyunsam.

Dokuz kollu bir ahtapotum ben sığ sularımda
Kollarından birini hiç mi hiç kullanmayan
Bir çiçek kurumasıdır gözgöze gelmem kendimle
Oysa ufuk olurum her aşka kollarımı uzatsam.

Geçsem de kendimi yüzerekten bir geçsem
Olmazsa kesip kesip denizlere soyunsam.

Göğsümden içeriye bir kırık avlanırım da
Önce bir olmazı sonra bir engeli avlanırım
Sıçrar ki avım menekşeden üryaniye bir süre
Karışır coşkusuna çavlan ağızlarının.

Başıboş bir sandalım ki artık bir kıyıya varsam
Çocuğumsun ki deniz ölümsüz bir ölü olsam.

IX

Ey deniz! sen bile ıslanırsın
Ben senin sonsuzundan bir alkolik çocuğum.

Düşer ilkyaz kalır bir zeytin dalı hemen
Bir doğa sayımından değilse kendiliğinden
Ben çıkarım bir yükseklikten düşme'ye
İnerim inerim bir kuğunun sağa ve sola bakma serüvenine
Ey deniz sen bile ıslanırsın ki, anla
Günlerden saatlerden bir alkolik çocuğum.

Az mı kaldım sayılır bir otel'de bir yerde
İçi buz dolu bir bardakla aynı değerde
İsterim geçmek isterim az az yaşamakla bir şeyleri
Mavi bir zamandan kalma'yı, mavi bir zamanı bilme'yi .
Oysa ben yaşamaktan da yoğun
Bir sıra yalnızlıktan bir alkolik çocuğum.

X

Ben büyürüm ne zaman her yerde hep deniz olan'a
Yarısı kesik inceden bir parmakla
Ondan ki yaşlısıyım durup durup sevmenin
Ondan ki çoraklarda büyüdüm bir dilim tatlı kavunla.

Seni bir çare yaptım sana özendim
Bazı şiirler yırttım yenilerini edindim.

Geçtimse bir durumdan bir başka duruma hızla
Kanla ölümle değil bir çeşit sokulganlıkla
Artık ki güçlüsüyüm bir kişiden fazla olmanın
Bir anıdır susmamsa bakınca kesik parmağıma.

Açınca gözlerimi ipe çekilmiş güneşler varsın
Mavi bir çocuksun aşkımız mavi bir ambarın ortasından bakarsın.

XI

Bana sessiz gelip mavi gitmenin
Yeryüzünün düz kâğıdı üstünde

Yaşlı bir uzaktayım, ondan da yaşlı
Ön ayakları duyulmayan bir yağmurun içinde

İşte ilk ellerimi yontuyorum, bileklerimi
Edirneli bir taşçıyım bir başka şaire göre.

XII

Tenha menha bir yerlerde dururum
Su olur dilimde aydınlığın tadı
Bir kaçak değilimse, bir kırgın hiç değilimse
Kızgın mavi bir mühürün borcuyum.

Göğün avlusunda kimler dolaşır
Göğün avlusunda kimler dolaşır
Bu ışık selinde bu ayazmada
Binlerce çocuktan biri güneş
Binlerce çocuktan biri güneş
Binlerce çocuktan biri güneş
Parasını gösterir gibi başkalarına.

Ey uyumsuz giyiniklik doğrula beni
Kızgın mavi bir mühürün borcuyum.

HA YANIP SÖNDÜ
HA YANIP SÖNMEDİ BİR ATEŞ BÖCECİ

I

Vurdum güneye o zaman
Eski bir su dibi mühendisiyle
Yoklukta olan bir şimdi içinden
Damarlarıma dolan bir şimdi içine
Aktım patlayınca avlular balkonlar açan höyüklerden
Ben. Yüzümde o zambak işareti, eski
Bir benim bir onun bir kimin ikindisi
Vurdum güneye
Üstünü konuşulmamış sözlerle örten.

Bembeyaz alevlerdi kanını yakan bir geminin
Hırslı bir tanrının soluğuyla süslenen
Ve deniz atlarının üstünde
Dizginleri tunçtan gümüşten
Yağmacılardı o gemiye üşüşen
Emiyorlardı armasından sızan son kanı
Öpüyorlardı güvertesinde çırpınan yüreğini
Seviyorlardı şehvetle
Yaldızlar çiviler altınlar
Şaraplar sakızlar amberler saçan bordasını.

Boş durmaz açık deniz, üretir kargaşayı
İlk gelişi gibi yazın
Kanırtır yol kenarlarını, uyarır
Yürekten gözkapaklarına giden ırmağı
Ve değiştirir birden çığlığın anlamını
Geçirir dişlerini kıskaçlarını kumlara

./..

Salar hiç değilse rüzgârını fırtınasını
Evet, der bir balıkçı
Ne saatler işler ne de bir takvim sesi duyulur
Denizle kurulur insan, denizlerden öğrenir yaşını.

Denizle deniz arası ey ıslak vakit
Gördüm içini otlar bürümüş kalenin son kralını
Geçerken mavi gömleğinden, ağzı
Bir ağıttı geçmişe. Anlattı bana
Anlattı Rodoslu bir derebeyinin
Kaç kadının meme uçlarını kesip de bıçakla
Sedef işlemeli bir kutuda sakladığını
Defne yaprakları arasında
Ki zulüm yeşertmemiş ki onun kanını
Sert ve soğuk kanını
Uçsuz bucaksız verimli toprağında
Kıpkızıl bir kayanın hamuruydu şimdi gövdesi
Ve bilir diyordu herkes, bilir Rodos'ta
İnleyen bir kaya olduğunu arasıra
Kuşların konmadığı, yılanların sokulmadığı
Kurtların uzak tuttuğu yavrularını
Bir kaya, tek başına...

Anlattı bütün bunları ayrıntılarıyla, sustu
İnsandan, daha doğrusu bir insan yüreğinden kadehini
Götürdü birden ağzına
Damladı bir damla kan, bu sevgi elçisini
Kutsamak için
Ateşten çarşısına kentin
Bir deniz kırlangıcı kendini yakaraktan geçti.

II

Ne kaldı o yükselişlerden. Kalan ne
Gökyüzü kayalıkları durdurdu beni
Kayalar mıydı, yoksa
Sessizliğimden ve kaburga kemiklerimden
Çatılmış bir gökyüzü müydü, neydi
Sinema biletsiz bir akşamüstü vaktiydim. Ufukta
İşte diye bir şey yok
Yoktu işte diye bir şey ufukta
Bir iki atlı geçmiş, bir cesedin
Neden bir ceset olduğu artık anlaşılmış
Ve sanki bir maç saatinde boşalmış da, şimdi
Tek bir çivinin bile çakılmadığı bu ıssız kasabada
Bir yeryüzü kahvesinin durumsuz garsonuydum.

Ve oydum: kendime alışıktım, uzunca boyluydum
Gözleri vardı onların, ölümle ve yaşamla değişmeyen balık gözleri
İnanılmaz yapardık bir gerçeği, bir şeyi. Kendimize
Efsane idik. Yemek yememiz
Uykudan uyanmamız, bir yerden bir yere gitmemiz
Sigara, gazete, daha bir sürü şeyler satın almamız
Armasına bakmamız su içtiğimiz çeşmenin
Efsane idi.

Ey zencefilin yiğidi
Suyun huysuzu
Alına satıla eskitilen düş Irmağın toprağı delip çıkışı
Ey bir gül.

./..

Dişin ve damağın bilinçten geri dönen efsanesiydi tepelerde
kızaran bitki
Ey kızaran
Ey boşluğun ince diş yeri
Ve kentin efsanesi, kentin
Çok yalınç: bir mavzer, bir susuş, bir sunak taşının tarihsel sesi.
Ve yalanlarımız vardı. Ey yalanlarımızın sarı iskemleleri
Ey sarı
Dünyada bir vakitten düşen ya da artakalan bir vakit olmaz mı ki
Peykelerde ve sedirlerde
Ve dar sokakların erguvan içleminde
Yani bir göklük olan her yerde
Olmaz mı ki
Kapıları açılınca gülümsemeye giden evlerde
Acıdan korkup da çok, gülümsemeye

– Bu nedir
– Bir cep saati
– Bu nedir
– Nar şerbeti
– Ya bu ne
– Büyü
Hayır, hiçbiri değildir
Yalan her tenha kasabanın akşam saatidir.

III

Bir ilişkiydim içkiydim
Masanın eksik olanına
Türkünün bizsiz gelenine
Ayvanın hamına, balığın olmamışına
İlişkiydim içkiydim
O zeytin dalından eşkıya yazmasına
Ah sinema biletsiz çocuk yaşına
Anımsarsınız, bir şiir vardı, çok geç bitecek
Her şeyin her şeyin her şeyin
Ah her şeyin bir bir olmasına.

Ey yitik deniz senin az çok oğlunum
Kazdımsa ben nereni orda mavi bir ceset buldum
Ey yitik deniz, yitikliğin de denizi
Mil mi çektiler suyuna
Erkek suyuna
Bir yandan bir yana geçer şimdi adamlar
İçi boş bir lokanta kalır ortada
Ben ceketimden kayarım
Durur gözbebeklerim kendi ormanında
Ve salar gölgesini, o soğuk gölgesini durmak

Biz böyle sıkıldık, ya onlar nasıl sıkılacak
Ya onlar nasıl

./..

Sensiz bensiz bir sorudur
Temmuzlar kedi yavruları gibi sokulurken ağustosa
Ve ağustoslar eylüle
Bir yol alış duygusudur ki, biliriz
İnsanlar zamanlardan önce boğulur.

Balkonlar açar çocuk yaşında, yalnızlık kurur
Bir iki ölmeyle bir iki yaşamayla ancak kurtulunur.

Ne kaldı o yükselişlerden. Kalan ne
Ey kiremit renkli büyü, güneyin kızgın birimi
Biri öldüyse çok geç
Biri öldüyse çok erken belki
Pırnallar, arı kuşları, ayçiçekleri
Gece
O kadar yalnızım ki birden, gördüm de
Binlerce yıldızıyla bu sonsuz mağaranın içini
Ha yanıp söndü, dedim
Ha yanıp sönmedi bir ateş böceği.

BİR YİTİŞTEN SONRA

I

Hangi adalardan topladıktı bu taşları
Bir öğle üstü, girip de Pan kılığına. Hani
İçimizde o baş dönmesi. Güney bulantısı
Parmaklarımız bir balık sürüsü kıvraklığında
Ve ayaklarımız kokulu otlar arasında
Başımızda Minos kralının büyülü tacı
Deyin bana, ey zümrüdüanka, ishak kuşu, ebabil
Ey kayalar okyanusu, kartal yuvaları
Deyin bana, hangi adalardan topladıktı biz bu taşları.

Tütünümüz yok, suyumuz da bitmiş işte
Dönüp bakmıyor yüzümüze kimseler şimdi
Peki biz bu kentte doğmadık mı, bu kentte yaşamadık mı
Şu çitin berisinde, kızgın taşların üstünde (günbatımında
narrengini alan)
Oyunlar oynamadık mı hayvan kemikleriyle. Alınyazımızı
Kulağımıza fısıldayan gizlice
Büyüler derlemedik mi hurma ağaçlarından
Ve deniz böcekleri toplamadık mı diz boyu sularda bağrışarak
Seğirtirken düşmesin diye gömleğimize doldurduğumuz
(göğsümüzden ince ince kan sızardı bu yüzden)
Dualar göndermedik mi gemicilere, sudan ve ılık meltemlerden
karılmış dualar
Sonu hep deniz köpüklerini andıran
Limandaki kımıltısız çöpleri andıran
O dilsiz balıkçıyı andıran. Manastırın ordaki saz kulübenin
Yanıp da kül olduğu akşamki
Sarsıcı ıslığı da.

./..

O günden bugüne çok kül olmuşluğumuz var
Miho kuşu yüksekliğine çıkmışlığımız, Balıkçının Gök Gemisine binip de
Arkamızda izler bırakarak gökkuşaklarından
Savrulup durduğumuz bir adadan bir başka adaya
Kim bilir, belki de biz yonttuktu, biz çiçekledikti bu obsidyan taşlarını da.

Ne ettik de yitirdik böyle kendimizi
Ölüm ne, dirim ne, bilmiyoruz anlaşılan
Kimimiz bir ateş yakıyor durup dururken, dağılan tavus tüyleri renginde
Gecenin içinde, olduğundan da büyük kimi zaman
Sanırım böyle böyle yaratmışlar tanrıyı da
Bir gün bir ateşin başında doğurmuşlar onu
Bir kişi doğurmuştur bana kalırsa
Sonra birlikte beslemişlerdir el ele verip
Büyüyünceyedek
Su kabından haşladıkları dikenli balıklara kadar
Bakır iğnelerinden gümüş alınlıklarına
Şimşekten göl perilerinin şarkılarına kadar
Portakaldan bir uzay kabuğuna
Nerde ne varsa (o zaman her şey dediğimiz çok azdı)
Şimdi kocaman kentlerde kimseler uğraşınıyor onunla.

Baksana, ey miho kuşu, baksana
Gözlerinde senin kadar küçük
Senin gibi uçuşan dünyamıza.

Bilmem hangi ülkelerden getirdikti bu rengârenk kolyeleri de
İlk başta kadınlarımızın gözünü alan
İmbatla birlikte gündüzleri
O acaip ülkeleri yansıtan boyunlarında

Sonra bir yatakta yatma hamurunu yoğuran (iğde kokuları
arasında)
Çocuklarımızı doğuran
Onların cam kırıkları gibi parlayan gözlerini
Tırnaklarındaki ilkyaz renklerini
Ve kim bilir ne kadar zaman geçti ki aradan. Şimdi
Bizden de büyük çocuklarımız. Elinde asma bıçağıyla
Gördüm geçiyorken birini. Saçları
Ben nasıl taramışsam öyle duruyordu başında.

Ve yaşadım yeniden hangi günbatımında havalandımsa
Kanım iplik iplik uçuşuyordu (arasında kuşlar oynaşan)
Bir adaya inmiştim, üstüne bir nar ağacının
İri bir nar ağacının. Ve yanıp durmuştuk üç gün üç gece
Kırmızı bir şarap tası oluncayadek. Beklemiştik
Gelsin iyi huylu tanrılar da, kurtarsınlar diye bizi
Oysa ne bir hayal, ne bir fısıltı, ne bir ayak sesi
Ne de bir gören, bir soran var yitikliğimizi
Döküldüktü denizin kıyısına çaresiz. Nice sonra
Tattım bazı balıklardaki nar ve kan lezzetini.

II

Geçmişin zonklamasıdır yüzümü suya tuttuğumda
Etimi geren mozaik
Sayısız miller katettim orada bulununcaya
Ve su duruldu birden. Balık yumurtaları, nektonlar
Çekildi herbiri bir yana
Yükseldi o derinliğin çarpıcı sesi
Dedi ki bana, insan
Bir bilgin de olabilir, ceketi omzunda
Bir ruh da.

Ve dal yonta yonta büyütülür. Bir tükeniştir inmek anılara da
Geçmişin balkımasıdır su
Yaşamın giz geçirmez örtüsüdür toprak
Ve sen istersen şapkası yana kaykılmış
Bir ozan da olabilirsin, bir altın arayıcısı da
Hele bir üveyik ölsün içinde, bir tarla kuşu havalansın
Saburluk, o yaman bitki çiçeğini adasın
Altın
Cömertçe gösterecektir yüreğini sana
Şiir
O da.

Ey Güney'in büyük ozanı, taşları çizen ayaklarından öğrendim
O büyük dünya sıkıntısını
Bir deniz fenerinin dibinde
Sorma bana, nereden geldim, neyim diye
Anlaştık işte seninle, konuşmasak da
Sevgiler tutkular devrimidir benim tarihim de.

Çünkü mızrak çürür er geç, kan rengini yitirir
Kaleler yıkılır bir bir, bayraklar solar
Vuruşmak eskir
Ama aşk
O durur, aşk her yüzen geminin su kesimidir.

Çok denedim, karanfilin sapı suya değince
İçimde biri vurulur sanki
Yeşime oyulmuş bir diriliş olur bir de
Çalınır her sabah kapının zili
Açarım: ben haziranım
Yaşamak, süresiz yaşamak eğilimi belki.

Ey bir kelebek, ey bir damla çiğin karışık rengi
Ey Güney'in büyük ozanı, sen
Ey bütün okyanusların ölümsüz dili.

KAR YAĞACAK

Evet baylar bu taraftan
Yolların otobüslerin iççekişlerin anıtına
Durmanın duraksamanın
Yoksul gözün yoksul gülünün anıtına

Bir eğilişle başladı, elimi alnıma siper etmemle
Doyasıya baktım buz renkli bulutlara
Ne kadar büyük olursa olsun umudum
Zorunluktur umutsuzluk da bir parça

Anlaşıldı yarın bir gün kar yağacak
Eski bir aşkın da anısına
İyidir, her şey durulunca kaygımız bütün olur
Hem nereden bileyim herhangi bir çocuk kaç yaşında.

Ne buruk bir dönemdeyiz, suyla bakarız
Bir çiçek sergisine bir panayıra
Suyla görürüz suyu ve her şeyi
Bir saçak altında buluşmanın kuğusunu da

Bakıp bakıp bir daha yazıyorum
Ufacık defterime saat kayışıma
Ve bu kentin gül renkli arınasına
Bir daha.

Anlaşıldı yarın bir gün kar yağacak
Bir çorapçının gözlerine kollarına
Kedi gibi yumuşak bir çarşının
Bir türlü bitmeyen eşyasızlığma.

Kar yağacak
Sevdim mi sevildim mi bir vaktin orasına.

KUŞ SÜRÜLERİNDEN BİR DUVAR

Eskişehirli bir tüccar tanırdım, bıyıkları
Gereksiz konuşan bir adamın sakarlığında
Enfiye çekerdi, bahçesindeki gülleri anlatırdı
Çocuksu yükler bırakırdı birtakım ambarlarda

Sonbahar böyle geçerdi, o tüccarın sıkıntısı gibi
Deniz kıyılarında, hayvan leşleri arasında
Kış sanki iyi geçecek, bakıp duracaksın
Yılbaşında eski bir sevgilinin gönderdiği bir karta

Niye mektup yazmıyorum eskisi gibi
Kahverengi bir şeyler oluyordu mektuplarda
Yaşlı bir korsanın öğle uykusu doluyordu
İçime ve uykusuzluğuma

Kaypak bir haritam var şimdi, önüme seriyorum
Birbirine karışıyor Avrupa ve Asya
Bütün kara yollarında ölüme yakın bir şey var
O kadar yaklaşığım ki şu ölüm duygusuna

Okyanuslardan hiçbir şey anlamıyorum
Küçük denizlerde yaşadım da ondan mı acaba
Değilse neden bir türlü ısınamıyorum
Yoksa büyük acıların kaptanları mı dolaşır okyanuslarda

En büyük kaptan, Bodrumlu sarmaşıkçı
Ey gün günden yüreğimi kanatan ada
Bir yer istiyorum üstünde, doğduğum bir yer olsun
Ve uzun yollarda hiç konuşmayan şöförlerin yanında

Ey orman yollarındaki su sarnıçları
Duyuyorum içinizdeki eski ses yüklü plaklarda
Ölümün bitmiş yasını, sevincin yok olmuş fırtınasını
Sözlerini çok değişik aşkların da

Eskişehirli bir tüccar vardı. Var mıydı
Duygular, zamanlar da bir çeşit insan mıydı yoksa
Kuş sürülerinden örülmüş bir duvar★
Hangi kuşu çeksem ölüyor avucumda.

★ Adam Yayınları nüshasında: "Kuş sürülerinden bir duvar" şeklinde. (Ed.)

NACİ İLE TURGUT'UN AKŞAMI

Saçlarını taramayı unutma
Yüz yıl sonra böyle kalacaksın saçlarınla

Akılda olmayan her mevsimin yazarıdır
Yeni açılmış sigara paketi gibidir her şey ona
Elini ve ağzını karıncalandırır

Üç yılda bitirdi bir şemsiyeyi
Kendini yerleştirdi sapına
Bir de bir gökyüzünü hiç mi hiç anlamadığına

Akşamı nasıl istersiniz –nasıl istenir akşam–
Bir kaşımayla kanar yaranız
Bu sizin akşamınız. Sonra...

Bir odam var, diyordun, yeni bir kalem almıştın
Akşamını sakladığın

Onun o kış yürüyüşleri yok mu
Hemen tanıdın
Yürüyüp kayboluncaya içinde bir kasımpatının

Ey uzak ülkelerden gelen kartlar
Dünyalı ve dünyasız bütün mektuplar

Ey yağmur olukları, ey pencereden
Bazı kâğıtlar atan adam
Akşamını yollamak için
Yolculukta ondan bundan adresler alan

Konyağın, yeşil koltuğun.

METİN'İN AKŞAMI

Bir soğuk kış akşamına, bir tütün kesesine
Bir lokantanın çiçeklere bakan penceresine
Bir paket sigaraya, bir kibrite
Bir satıcının metalsi gözbebeklerine
Bir ormanın unutulmasına, bir kulübenin
Belki her şeye

Balık avına, su korkusuna, askerliğe
Matisse'in bir resmine
Ve fotoğraf makinesine, su kesimine
Bir şiirin küçük oğlu olmaya
Meselâ mesela apansız bir aşk özlemine

Karpuzun ikiye bölünmesine de
Günün sarı bir çiçeğin yolunuşu gibi bitmesine
İskele kahvesine, domino seyircisine
Sinirlerini boyayan her şeye

Belki bir şeye daha
Sabahın ilk biblosu uzunca boylu bir allaha.

ŞAHİNİN KOPARDIĞI ELMAS

I

Bir zamanlar hep fotoğraflar çekerdim
Bütün gün orda burda dolaşıp
Gemi yolcularını, liman meyhanelerini
Çan kulelerini, düğün törenlerini, kız kardeşlerimi
Göğsünde döğmeler olan bir dilenciyi
Güllerden ve deniz kızlarından
Sonra el olan ama parmakları olmayan denizi
Yüz olan gözbebekleri olmayan
Eski fotoğrafçı dükkânlarında çizgili mayo giymiş kadın
fotoğraflarını hep yeniden çekerdim
Bir saatçi vardı, adı Saharyan mıydı ne, onu da
İstanbul'u ve bu kentin hiç kimsenin bilmediği arınasını
Bir sokak bileyicisini
Ellerinde bukinalarıyla uçuşan melekleri (eski taş binaların
üstünde)
Ve balkonda üç güvercinin bir sülünü yiyip bitirişini (yani
olağanüstü her belgeyi)
Daha mı neyi
O kadar çok şeyi ki, her neyse
Bir gün bütün bunlar bana ucuz geldi.

Sonra bütün bunlar bana ucuz geldi
Attım fotoğraf makina mı bir yana
Vurdum sokaklara kendimi (ara sokaklara, çıkmaz sokaklara,
İstanbul denizinin mavi bir kapı gibi açılıp kapandığı)
Ve dolaştım eski Bizans meyhanelerini bir bir
Ağzımda sönmeyen bir sigarayla.

Nemli, küf kokan sütunların dibinde hemen
Adamlar gördüm, yürekleri gözlerine taşan adamlar
Boşalan oradan da gözyaşı gibi
Tam gözyaşı gibi (öyle diyorum, çünkü yasları eksikti, silinmişti
kaygıları da, acıları desen, yoktu ki. Yani bir gözyaşıydı ki,
şahinin boşluktan kopardığı elmas, kaskatı, gene bir elmasla
kesilebilen ancak)
Ne dualar geçerliydi onlar için, ne de
Dünyayı sanatıyla öğrenen bir gökyüzü işçisinin bilgisi
Hiçbiri
Ve anlattımdı efsanesini onlara
Suya yeni indirilmiş bir teknenin
Nasıl filizlere boğulduğunu. Ve sonra
Dedimdi, kaynağıdır mutluluğun insan da
Kuruyup kalsa da bir ağaç gövdesi gibi
Ve ardımdan kirli bir su birikintisi beni
İzledi durduydu sanki yıllarca.

Ey Galata rıhtımlı sonbahar, ey gök kuyusu!
Ölü bir martıyı tekrarlıyordun boyuna
Ağzında güneşten bir solucanla
Düşürüp yükseltiyordun onu
Sen, dişi kent, sense
Az kalsın dişi bir şiir yazdıracaktın gittikçe azalan yaşıma
Ayaklarımı denize sallandırarak
Gözlerimi bir deniz kuşuna doğru uzattıkça
Tuba ağacından kesilmiş iki dal parçası gibi
Yazdıracaktın nasıl olsa, yazdıracaktın da...

II

Anımsıyorum şimdi, bir Akdeniz seferinde yapayalnız kalmıştım
Yıl bin dokuz yüz elli altı
Aylardan nisandı olsa olsa
Ne param vardı ne satacak bir şeyim
Gerçi gemide yatıp kalkıyordum ama
Takmıştım aklımı bir kere
Tahtadan bir Ren geyiğine
Gene tahtadan bir Truva atına
Bulmuştum kafayı çoktan: "Hey, çocuklar!
Bilen var mı, neresidir Truva?"
Demeye kalmadıydı gül yaprağı kemiren birisi
Taktıydı bir gül yaprağı yakama
Bir başkası kapıya sürüklediydi beni
Ve dediydi, "İşte,
Çenenin şurasında Truva!"
Hani yüzyıl yaşar da insan, nasıl
Unutmazsa taşın üstünde seğirten bir karıncayı
Kayan bir yıldızı göz açıp kapayıncaya
Unutmadım işte bunu da
Kan içinde kaldıydı ağzım burnum
Doğrusu dövülmeyi sevmesem de
Aklımdan bile geçirmezdim dövmeyi
Oysa gemiciler icat etmiş derler keyfine döğüşmeyi
Yalan!
"Sandal ağacı gibi olacaksın
Üzerine inen baltayı kokuna boğacaksın."
Ben böyle öğrendimdi üvey babamdan
Hayal meyal hatırlıyorum gemiye döndüğümü
Rıhtımda bir iki sarhoş tayfa:
"Arkadaş tayfanın sarhoş olmayanı kurumuş dal gibidir
Gece karşına çıktı mı uğursuzluk getirir."
Güç halle kaçtımdı oradan da
Yırtık mavi gömleğimse rüzgârda
Köpürüyordu denizin bir parçası gibi
Ve burnumda o yabanıl kan kokusu

Kan! dedimdi kendi kendime, kan
Ne zaman çıkmaz ki yüze fırsatı yakalayınca.

Zamanlar geçti aradan, yıl bin dokuz yüz kırk iki
İçimi tüketen bir şenlik vardı İskenderiye'de
Kim bilir, bir başka yerde belki de
Gece yarısıydı, ellerim
Çılgınca kanıyordu
On parmağımdan akan kan on ayrı renkte
İçimde yakalanmaktan korkan bir gölge kuşunun nefesi
Tüyleri kahverengi eflâtun
Boyu elli santimden fazla
Çırpınıp duruyordu. Sözlüğe bakmıştım da daha sonra
Yani şenlikten kurtulunca, tükenmekten
Bir gölge kuşu sahiden vardı
Ben ki gerçekle yiter, düşle ayılırdım hep
Bu çelişken yaşamım beni hiç bırakmadı
Sabaha doğru usulca havalandı oradan
Kaybetti sanki kumarda, var mıydı içimizde kumardan anlayan.

Ey Gülistan sokağı, bir tomar gazete unuttuğum ev
Yıl bin dokuz yüz otuz üç
Vurup da kapını çıktım dışarı
Dönüp arkama bakmadım bile
Taşıdım aylarca yalnız
Bağayla kaplanmış bir duvar saatinin tik takını
Öyle ya, bana sorarsanız terketmeli insan yaşamı
Ölümü göze almadan
Ve anlamalı bir ağaç gölgesi gibi durmaktaki sakıncayı
Gitmek
Durmadan gitmek
Ne ölümünü bilsinler ne yaşadığını.

III

Bir gün bir su birikintisinde tanıdım sakallarımı
Gözlerimi, o yaman kuşkuyu daha sonra öğrettiler
Tuba ağacından kesilmiş iki tek dalı
Bilmem ki, tutmadım hiçbir fırtınanın da hesabını
Ne şiir yazdım gittikçe azalan yaşıma
Ne de giz diye sakladım umutsuzluk için yazdıklarımı
Keşfe çıktım doğup büyüdüğüm kenti yeniden
Tırmandım genelevlerle dallanan sokakları
Bozuk plakların, eski püskü eşyaların üstünden atladım
Kâğıt oynadım hiç tanımadığım adamlarla
Zar attım
Ve imrendim o kuleyi yaptıran adamın işaret parmağına
Sinemalara girdim (bir filmin ortasında ya da sonunda)
Oturmadım bile çoğu zaman
Girdim ve çıktım
Doğrusu hiçbir şey anlamadımsa yaşamımı anladım
Öyle hep kesik kesik olan, karışık olan
Ve utandım galiba sabahları demli çaylardan
(Ki mavi bir taş sıkıştırırdım dişlerimin arasına hırsımdan
Denizler, açık denizler
Daha doğmamış olurdu dünyanın sıcak karnından.)

Bir sabah da Bizans paralarına baktım antikacı dükkânlarında
Gözyaşı şişelerine, pesüslere baktım
Tutuldum bir tasvirle kedi gözünden bir heykelciğe
Onca yıl sonra Truva atına tutulduğumdan
Ama hiç mi hiç gereği yokken bakır bir madalya satın aldım
Bilmiyorum ne yaptımdı o madalyayı ben
Ya birine verdimdi ya da bir arsaya fırlattım.

Bir gün de bir cami avlusunda güvercinleri taşladım
Gözleri kör bir kadın mısır satıyordu
Ağlamak istedi ben güvercinleri ürkütünce
O an düşünmedimse de sonradan aklıma takıldı
Gözleri kör bir insan nasıl ağlar diye.

Son olarak üstünde bir taşın
Oturdum saatlerce.

DÜŞ SUDA

I

O zaman neydi, eskidi sandıktı gölü
Kapı önlerinde söyleşen kadınları
Boyasız bir sandal sazların içinde

Nasıl koyverdik sonra kendimizi
Görünce suyun dibinde
Boğulmuş beyaz kenti

Genede
Göz açıp kapayıncaya dek gittik geldik
Üç kişiydik üçümüz de
Geçmişe uzanan üç ayrı gün gibi.

II

Sevindik görünce birden
Limandaki eski tekneyi
Koştuk yokuş aşağı bir süre
Yakalanmamak için
Geceyi anlatan ishak kuşuna

Sabaha benzedik tahta iskeleye varınca
Suya
Yıkıldık. Üç kere kımıldadı koy
Ödünç aldığını sandı bizi
Demirledi göğsümüze eski tekne
Suyla sabahın göğsüne

Oysa biz
Çarçabuk geri döndük geldiğimiz yere
Üç kişiydik üçümüz de
Öldük ve dirildik
Hani unutmuşuz da yolumuzu, birine
Yol sorar gibi
Demirin tırnakları kaburga kemiklerimizde.

III

Adını söylediler, ölümünü ardından
Ardından hemen ölümünü
Fısıldar gibi soyadını, ilgisiz
Sokağın bitiminde sazlardan
Şapkalar ören adama

Kim ne der artık, boş hepsi
Yüzünü yüzdürüyor suda
Buruşturaraktan elindeki saz şapkayı

Her şey, ama her şey
Yüzüyle buruşan şapkanın arasında hızla.

IV

Konuşulmaz fırtınada, çünkü ölüm
Katar özünü fırtınaya da

Neyi bekliyoruz böyle neyi
Yendik mi yenik mi düştük yoksa
Bir ufak kuş yukarıda
Sürüyüp durur gölgemizi

Çözmüşüz nasıl olsa ipini sandallarımızın da.

V

Duymuyoruz dokununca duymuyoruz
Taşlara kayalara taşlara
Nasıl kanmıyorsa yüreğimiz sevince
Sevince, acılara da

İşliyor kireçli taşını yontucu
Saat kaç, vakit ne vakit şimdi
Bırakıp da elindeki keskiyi
Sırtını duvara dayayınca anlarız

Severiz çünkü ara vermeden
Anlamaya uymayan vakitleri

Ey yerle gök arası mutlu kalebentliğimiz.

VI

Su
Vuruyor kıyıdaki gemi leşlerine
Yalıyor sokaklarını kentin
Savuruyor öfkeyle rüzgârını
Masmavi yangınından

Bir evin bir odası yanıyor yalnız
Habersiz bütün kent bundan

Bir ruh gibi yanıyor çünkü
Giz dolu varlığından taşarak
Aydınlığın içinde
Aydınlıktan bir sarkaç gibi

Sinsi bir gülüşle görüyor o
Kayığını boyuyor bir yandan da.

VII

Uzatmışlar ölüsünü kumlara
Mavi yüzlü çocuğun
Unutulmayan maviden
Hiç unutulmayan

İri bir balık asılı durur ağaçta
Dik ve bulanık

Ayrı ayrı yönlerine sonsuzluğun
İkisi de
Eriyen kar sıcaklığında

Ve ufuk
Kurtulmuş tanrıların kucağından
Uçsuz bucaksız bir yolculuğun koynunda.

VIII

Düşürdük gölgemizi suya
Ardından kendimizi
Sessizlik gibi sade, telâşsız
Hani var ya oldukça yavaş uzanır el ağlayana

Yüzdük bütün gün adalardan adalara
Hiçbir şey düşünmeden. Yalnız
Akşama doğru bir demet mavi süsen topladık
Sunmak üzere bizi yaratan ozana

Düşüyüz mavi dudaklı büyük ozanın.

IX

Öyle yorgun ki kentimiz
Düşlerden ve söyleşmekten
Yok duyacak kimse sesimizi

Gönderdik göndermesine, yüzümüz
Oradan da
Yok olarak geri geldi

Sesler, şarkılar... alışkanlık elbet.

X

Yok düş kuracak vakit bile
Her şeyi bir yana bırakıyoruz söylene söylene.

GÜL DÖNÜYOR AVUCUMDA

I

O akşam söylediydim ona
Gördüm Hüma kuşunun iskeletini
Haber de saldıydım Pegasos'un sırtındaki ozana
Seyretsin diye ölümün bu sırça gelinliğini
Duyan da var bunu duymayan da.

O gün bugündür ıslık çala çala
Gelip geçiyor kapımın önünden
Konuşuyoruz da arasıra. Geçen gün dedi ki
Farketmez gözyaşı kimseyi, ruhsa
Başıboş bir deniz gibi anlamsız yatar
Kocaman bir ıssızlığı yonta yonta.

Anlattı sonra uzun uzun
Nasıl onardığını eski tekneyi
Nasıl kalafata çektiğini, boyasını
Hangi dağ çiçeklerinden kardığını. (Bir çocuk dişi gibi parladıydı. Çekmişti onu kırmızı bir akşamüstünün dişetlerine. Ya direkleri? özenli bir kılıfa girer gibi girmişti göğe. Doğrusu görkem iki parmak arasında büyüyen ama hiç gölgesi olmayan uçsuz bucaksız bir bitkiydi. Giz olmayan bir gizdi belki. Evleri dolaşan cinsiyetsiz bir tanrı da olamazdı ki. İnandıydı bu yüzden kanının tekneyi dolaşıp şafakları çevirdiğine. Ve gördüydü yer değiştirdiğini gövdesiyle teknenin böylece ruh olduğunu anladıydı bira köpüğü gibi altınsı altınsı parlayan tahtalara. Ve yetinmedi. Bir öğleüstü konservesini yedi. Çekti bıçağını sapladığı yerden kaldırdı havaya. Birden parladı bıçak dünya zamanından başka bir zamanla ve noktalandı uzayın çilekleri işbaşındayken. Besbelli bir uzay tapınağındaki ilk duaydı bu. Ve seyretti uzun uzun tarihte yeri olmayan bu titreşimi. Bir şey ki artık birdenbire her şeydi. Ve yazdı bordasına İki Parmak diye İki Parmak'tı çünkü teknenin ismi.)

II

Ey iki elle iki el arasındaki çaresiz vakit
Yıkanmış çekmiş çamaşırlar gibisin
Azsın, öyle çok kıyılısın ki genişliğime
İçinde asfaltların dondurmaların eridiği bir salı
Mühürler gibi kazılmış çarşambanın üstüne
Tuz uzun, bakışlarınsa bir avuç tuzla orantılı
Tam yüreğimin hizasında o otel
Bir otel ki sabah akşam buruşturan kıyıyı
Dönüp dönüp arkama baktığım işte
Severek bir ıslak battaniyeyi belki
Didiklenmiş bir saati, yıpranmış
Tırnak uçlarını ve her şeyi.

Oysa ey denizlerin ıslak geçidi
Her yandan sızan şeridi akarsuların
Balığın dil bilmeyeni ben
Neden hep tuzdan anlardım o zaman
Tuzdan mı, evet tuzdan
Denizin merasından yani.

Uzat elini artık, kutla kendini
Götür bir bardak sonsuz suyu ağzına
Bak
Gördün mü, hem de nasıl
Bir gül dönüyor öteki avucunda.

III

Ağrıtmayan böylece dindirmeyen o sabah
Puhu kuşu muydu, neydi, öttü uzun uzun
Biçimini vermeye çalıştı bir yıkıntıya
Biz geçince dönüp baktı arkamızdan üç çocuk
Üçü de
Bir tahta perdenin önündeki ömründe
Gözleri dümdüz, kireç kuyuları gibi
Bir yanıp bir sönüyordu umuda ve ezikliğe.

Farketmez deniz de gözyaşını, dedim ustama
Ve gözyaşı denizi
Ey göstergelerin en güzeli, göster ki beni
Ben ıssızı yonta yonta gürültüler ederim
Kendimi yonta yonta dağılan bir mermerim

O sabah demir atmış bulduk
Tekneyi bütün kıyılarda.

AKDENİZ SALGINI

Halikarnas Balıkçısı'na

I

Öyle bir alaşımdır ki seninle deniz
Bir açık deniz
Bakınca hiçbir şey göremediğin
Gözlerini duyduğun yalnız

Sözlerin var, dudak izlerin yok sözlerinde.

II

Denedin ki oralarda zaman olmayı
Şimdi bir Akdeniz salgınısın sen
Sonsuz bir otobüs yolcusu gibi, tam öyle gibi
Her gün kırmızı bir bilet düşürürsün dişlerinden

Ki senin bir yerin olmadı hiç olmayarak soldu
Diri bir sabahın eylülüsün birden
Sonra bir solgunluğun yeniden solgunluğu
Tırnakların dibine batar durup dururken
Acılardan bir acının geri tepmesidir
Sızar yüreğinden sevinç olarak
Yani eylülden

Acımaktan bir zamansın ki bazan susarsın
Çocuklar büyükler gibi konuşur sefaletten.

III

Omurgasını kırmış bir balık yatar
Seninle denizin üstünde
Öpülmüş bir dudak gibi

Derinlerden derinlerdedir yüreğinse
Okşar gizli gizli deniz kızlarını
Dondurulmuş güneşlerin içinde
Öpemezsin, dudaklarını duyarsın yalnız.

IV

Sonra sonra yapıştırılmış pullar gibisin, öylesin
Üstü uçaklı zarflara
Ve alanlara tutturulmuş, çiçek sepetlerinin
Kenarındaki kartlara
Bir gider bir gelirsin, gider gelirsin
Hızlı bir park akışından anısal bir yığıntıya

Sayısız parmağın var, bir parmağın daha mavi
Vurursun vurursun kapılara onunla
Kapılar açıldı mı, avlular güne çarptı mı
Boşalan bir güğümsündür her umutsuzluğa.

V

İki yaprak yerde konuşur ya, o zaman
Tam o zaman bir sonbahar düğümü
Yani bir gülüşün bir çay kaşığının sıradan ölümsüzlüğü
Seni sürekli kılan
Tam o zaman

Bir limonluk hüznün olsun kal orada
Her gün kendi kendinin oğlusun
Bir nesne buluyorsun yerde, mutluluktur senin için
Denizken üzerine atılan ağaç kökleri gibi
Soyulmuş elma kabukları gibi
Boş şişeler, çürümüş hayvan iskeletleri gibi

Kekikler yemlikler arıyordun, kayalardan
Yokluğa doğru yükselerek
Çorbanı karmak için
Ama görmedik bir kaşık içtiğini bugüne dek
Olsa olsa ateşini yakıyordun yalnızlığın

Biliyorsun, bizim her türlü yalnızlığımız
Yeni bir dil olacak yarın.

VI

Uğurladık bir sabah seni
Söz vermiştin geri döneceğine
Anladık bakınca aldandığımızı
Gerilerde küçük
Kıyılara doğru büyüyen ayak izlerine

Ötelerde, ama çok ötelerde
Kocaman bir gözyaşıydın ey usta deniz
Konuşuyordun, sözlerini bulamıyordun yalnız.

KÜL

Küle Başlangıç

Puhu kuşu muydu, neydi, kanatlarını toplayıp durdu
Boşluktan yontulmuş tüneğinde
Sıradan bir cumartesinde, yazılı kâğıtların
Kalemle delinmiş yerlerinde
Uzaklardan, çok uzaklardan doğmuş kıyılar gibi
Yorgun, tozlu yol kokulu kıyılar gibi
Şaşırmış kalmış da sanki deniz fenerlerine
Öyle.

Havalandı birden yayarak kanatlarını
Gözlerini gözlerinde bileye bileye
Bir düğme iliklenirken, bir yapma çiçek
Yakaya iliştirilirken acele
Ve soluk bir gülüş ki eskiye eskiye
Anılara dönerken çaresiz
Havalandı kuş ve yitip gitti
Külrengi bir tarih bırakaraktan geride.

Küle Geriliş

Hepsi kül. Ah o zaman kül başka
Yüzümü tutuyordum sığ kıyısına anılarımın
Ayak bilekleri külden adam
Bir avuç kül doluydu ağzımda.

Hepsi kül. Kirli, bulanık sular
Patlamış sonbaharın da memesi

Emzirir balmumundan bir göğü. Damlarda
Gezdirir ürkerekten pas renkli dilini
Ve döner birer birer ülkesine acılar
Saplanırlar birden soluğuma
Bilirim, o kadar iyi bilirim ki ayrıca
Değil miydi külden kafatasları onların★
Ve dökülmüş saçları avuçlarında
Bir bir anımsadığım şimdi
Yanmış hepsi, kül olmuş.

Yanmış hepsi, kül olmuş
Bir trendi sanki hiç inilmemişti
Çıplak gövdeleriyle kâğıt oynayan adamlar
Ve çürük dişleriyle
Ve geçmişi olmayan geleceği de
Herkesin kendine göre bir boynu vardı yalnız
Hüznün ve çaresizliğin eklem yerlerinde
Gözleri vardı kurtlu erikler gibi
Ne zaman ki bakılacaktı bir yere
Bakılırdı hep birden bir avuç gözle.

★ Bu dize Adam Yayınlan nüshasında yoktur. (Ed.)

Ve yanık istasyonlar gördüm arada
Titrek dumanlarıyla bozkırı
Kuru, kupkuru otlar yakıyordu biri.
Çekerekten içine
Kır kızılı bir hanı★
Han
Yıkılmış zaten o da, şurda burda üç beş duvar
Toplamış kanatlarını puhu kuşu da
Boşluktan yontulmuş tünelinde değil
İri bir pençenin tırnakları★★ boşalan oyuğunda
Soğuyor bilmek için yaşadığı zamanı
Oysa görmüyor önünü bile, görmüyor
Bir başka puhu kuşu koysan da karşısına
Bozulmasın istiyor kül, anlaşılan
Hiç bozulmasın

Ah her yanda küller her yanda.

★ Bu dize Adam Yayınları nüshasında eklenmiştir. (Ed.)
★★ Adam Yayınları nüshasında "tırnaktan" biçiminde. (Ed.)

Külün Doğası

Vermediler kapının önüne düşürdüğüm
Sararmış yarasa iskeletini
Bir denizci vermişti bana çıkarıp da boynundan
Kapkara bir kasketi olan
Her limanda birkaç kere unutulan
Hemen hemen parmaklarıyla konuşan bir denizci
Ürkütür demişti azılı fırtınaları
Ve yırtıcı kuşlarını açık denizlerin
Oysa ne kuşlarla boğuşmuşluğum var bugüne kadar
Ne de fırtınalar gördüm azılı
Yaşadım günsüzlüğümü ve saatsizliğimi durmadan
Bazan bir sözüm oldu, sonra o sözün külü
En çoğul
En yaygın
En ne zaman külü.

Ve dedim, anlaşıldı, küllerin doğasıdır yarasa
Bütün küllerin
Elbette yalan denizcinin konuştuklarıysa.

Sızar Kül

Sızar saçaklardan, su borularından
Camlardan, kapılardan, yangın merdivenlerinden
Bir dönemeçten, ayaküstü konuşmalarından
Sorgulardan, alışverişlerden, pazar gürültülerinden
Bayraklardan ve gemilerden
Kıyılardan, varoşlardan
Bundan böyle konuşulmayacak bir yaşantıdan
Sanki bir benzin istasyonundan
Geride kalan bir benzin istasyonundan
Bir tankerin güvertesinden, hüzünlü bir benzin kokusundan
Bir menekşenin iki tek boyutundan
Garlardan
Bir gülün bir boyutundan
Bir duvarın duvarsızlığından
Yokluğun bir daha yok oluşundan
Ve kulak çınlamasından
Bir kentin resimli bir balon gibi patladı patlayacak olmasından
Üstünde bir yüzün yarısı olan bir puldan
Ve tutkal kokusundan
Tutkaldan
İsa'yı sırtından gökyüzüne yapıştıran
Fişlerden, bankalardan, kesilen makbuzlardan
Bir hayvanat bahçesinden
Bir yalvaçın ağlamaklı fotoğrafından
Bulaşık sularından, çöp kutularından
Parklardan parklardan parklardan
Bir homoseksüelin kırmızı kazağından
Oksijenli saçlarından
Vitrinlerden, mağaza patronlarından, sokak satıcılarından
Çanlardan
Bir doğurmamışlıktan, bir doğurma korkusundan
Yaşama korkusundan
Çelenklerden ve cenaze levazımatından
Bir ölüye kadar
Her şeyden.

Külden Adamlar

Bir saat ne kadar yaşar bir eskici dükkânında
Bir ırmak bir taş köprüye sarmaşıksa.

Koşar bakışları külden adamlar
Ordan oraya
Soğuk etlere, sosislere, yumurtalara
Konservelere ve jambonlara
İtişirler, üşüşürler, saatlerine bakarlar
Koşuşurlar masalara, bardaklara, ayakta durmalara
Bir sosisli sandviç peynirli bir sandviçle
Bir işaret parmağı bir başka işaret parmağıyla
Bir ceket bir kazakla
İki düğme birbiriyle... Sonra
Yavaş yavaş çiftleşir kalabalık
Yağlı kâğıtlar, cıgara izmaritleri, ruj lekeleri kalır ortalıkta
Ve doğar ıslak cesedi külün
Bir daha doğar
Kurudukça savrulmaya başlar havada.

Her şey kül için! her şey kül için! her şey!
Bağırır bakışları külden adamlar
Toplanır tüneğinde puhu kuşu da
Ve bakar bunca zamandır geldiği yola
Yorgun, tozlu yol kokulu yola
Açar kanatlarını, saldırır ötelere yeniden
Bu külle sıvanmış kentten
Dalar boşluğa.

Ah her yanda küller her yanda.

AYDINLIĞIN DÖRT BİR YANI★

Füruzan'a

JALE : Acı bir oyundu sonunda
Ölümsüz olmadığımı unutmak
Güzdü, adaçayı yakıyordu gemiciler
Ay ışığında güvertede
Dipsiz bir denizin üstünde. Kokusunu duyuyorum.
CENGİZ: Gözü dönmüş bir tanrı
Eline aldığı gibi kargıyı
Hançer sanarak
Saplayınca ayağına...
JALE : Acı bir oyundu sonunda...
SELİM : İçimde bütün öldürdüklerim. Ölüm
Ölüm ne?
Sesini duyuyorum bir kartal sürüsünün içinde
Kartal kanatlarının. Ölüm
Ölüm ne?
Telefon mu çalıyor? Hangi telefon?
Işık mı? Evet! birden ses gibi düşüyor yere
Ses gibi düşüyor da ışık
Sabah akşamı doğuruyor, akşam sabahı
İniltilerle
Böyle
İniltilerle iniltilerle.
JALE : Gece olsa gece olsa!
Ellerimsem beklesem
Yüreğimsem kuytuda.

★ *Yeni Dergi*'nin Nisan 1968, 43. sayısında yayımlanan bu şiir, *Yerçekimli Karanfil*'e alınmamıştır. (Ed.)

CENGİZ: Yaratılmaya gidiyor
Kim?
Ne?
Saat altı, dönüp durur tarla kuşu gecede
Bir sap yeşil fidan bulsun diye kendine
Tarla kuşu gecede.
(*Sessizlik.*)
Tarla kuşu gecede.
JALE : Karıştırmışlar gene çantamı
Kim karıştırdı benim çantamı?
Bulamıyorum
Neyi bulamıyorum, onu da.
CENGİZ: Su karıştırıyorlar konyağa, bu kaçıncı!
JALE : Bir çantayla bir başka çantadan
Başka ne olabilirim ki ben
Bir çantayla bir başka çantadan?
SELİM : Neden? Bir bardak da olabilirsin pekâlâ. İçinde
İyi hazırlanmış bir içki...
CENGİZ: Nerde hani o becerikli tanrı.
Kırmasın da yaratırken bardağı...
JALE : Zincirine iki göz takılı
Olsa olsa bir anahtarlıksın sen de.
SELİM : Hangi kapıyı açacak? Üstelik
Diyelim açtı
Açmakla biter mi Cengiz'in kapıları?
CENGİZ: Bütün odalar birbirine benzer de ondan
Biri sizi çağırır, girersiniz
Beklersiniz bir süre. Ne kadar mı?
Bilmem! kimse de bilmez ki zaten
Yoktur ki orada zaman kavramı
Yalnızca çağrılırsınız, o kadar
Bir odadan bir başka odaya
Derken binlerce, yüz binlerce yazı makinesi
Tutuşturur bir o kadar evrağı elinize
Bir türlü anlamazsınız da ne olup ne bittiğini
Sorup durursunuz kendinize: yani ben
Bir evrak çantası mıyım, yoksa
Bir araç mıyım insan sesiyle işleyen?

JALE : Ne düşünüyorum, biliyor musunuz
Toplayalım üçümüzü bir vitrinde.
CENGİZ: Ve bir de öfkeden fırlayacak bir düğme!
JALE : O Selim mi ne?
CENGİZ: Selim de olabilir, ben de
Hiç tanımadığımız biri de olabilir.
JALE : Peki, satışı kim yönetecek, kim kime ne satacak?
SELİM : Kendimiz kendimize...
JALE : Öyleyse bir gece elbisesi isterim ben, genç kızlar için
Etekleri simle işlenmiş...
SELİM : Yok o senin istediğin şey bizde!
JALE : Bir rugan pabuç da mı yok, ya da
Açık pembe renkli bir kurdele
Masada vişne reçeli, çiçekler
Yaz çiçekleri
Sahi, ben kiminle konuşuyorum pencerede?
SELİM : Yok, hiçbiri yok bunların!
CENGİZ: Bir türküydü, anımsıyorum
"Derler ki şubat temmuza vurmuş
Soğuk lekesi üstünde
Yitirmek için mi buldum seni ben..."
Tam böyle değilse bile
İstersem bunu isterim ben de.
SELİM : Aşkın da, sevginin de!..
JALE : Neden kızıyorsun peki, anlamıyorum
Önemsiz bir oyundu bu, o kadar
Sadece oyalanıyoruz.
CENGİZ: Kim bilir neler ister Selim de
Ama söylemez.
JALE : O hiçbir şey istemez! o hiçbir şey istemez!
SELİM : Garson! bana bir votka daha versene!
JALE : Bozdu oyunu...
SELİM : Hayır! bozmadım, benimle yatar mısın bu gece?
JALE : Seninle? Gece değil ki şimdi... baksana
Gün ışıdı çoktan.

SELİM : Gün ışıdı, yani...
JALE : Ama dur! neden olmasın
Evet, olabilir de...
SELİM : İstemem, geri alıyorum sözlerimi.
JALE : Sahi mi, neden?
Tam övecektim şimdi cömertliğini.
SELİM : Sevmiyorum göğüslerini
Bacaklarını da
Biliyor musun, yaşlısın da üstelik.
JALE : Çirkinim! çirkinim de değil mi?
SELİM : Çirkinsin!
JALE : Düşler mi aceleci olan, bilmem ki
Öldükçe ölüyor bir yerlerin senin de.
CENGİZ: Çıkalım isterseniz, sıkıldım
Çıkalım! yoruldum artık kendimden.
JALE : Kıskanıyor musun yoksa bizi?
CENGİZ: İğrençliğinizi mi? elbette.
SELİM : Çıkalım çıkalım!
JALE : Ama nereye?
CENGİZ: Biz bilir miyiz nereye, ben bilir miyim?
SELİM : Dün gördüm, boş çelenkler vardı bir çiçekçide
Ölüler için
Kendimize bir çelenk ısmarlayalım.
CENGİZ: Kalınca bir ip de alalım.
SELİM : Jale bol zehir ister.
JALE : Bana sorarsanız havagazı en iyisi
Ucuz da olur üstelik
Yeter de artar bile üçümüze.
CENGİZ: Hadi şerefe!
Ölümün şerefine, ölümün!
JALE : Bıktım artık bu ölüm sözünden
Ben ölürsem size ne
Siz ölürseniz bana ne?

CENGİZ : Hiiiç! Kalküta'da bir Budist
Londra'da bir homoseksüel
Amerika'da bir beyaz
Daha da beyaz duysun diye kendini
Vurmuş da alnının ortasından bir zenciyi...
SELİM : Sussana! nerdeyse kusacağım şimdi...
CENGİZ : Ve o gün bu gündür Amerika'da...
SELİM : (*Kusar*)
CENGİZ : Eh, biraz açıldın mı bari?
(*Sessizlik*)
SELİM : Garson! gelir misiniz?
GARSON: Efendim?
SELİM : Neden hep aynı plağı koyuyorsun deminden beri?
GARSON: Ben koymuyorum ki, bitince yeniden başlıyor
Bitiyor, yeniden başlıyor işte
Ben istesem de istemesem de.
JALE : Doğrusu pek anlamadım
O kadar anladım ki belki de
Düşünemiyorum...
SELİM : Peki, ya biz gelmeden önce
Hep aynı plak mı çalıyordu gene?
Yoksa...
GARSON: Siz gelmediniz ki, burdasınız
Öteden beri
Kaç gündür burdasınız
Özür dilerim ama, kaç yıldır
Burdasınız hep
Baksanıza tıraş bile olmadım
Tıraştan geçtim, gömleğimi bile değiştiremedim
Ya giysilerim! nasıl da eskidi bilseniz
Doğrusu yaşlandım da
Ne yalan söyleyeyim, adımı bile unuttum.
CENGİZ : Yani bu akşam gelmedik mi biz?
GARSON: Hayır!
CENGİZ : Desene burda doğduk, ya da
Burda olmamızı bizim
Sahneye koyuyorsun kendince.

GARSON : Yok canım! o kadar da değil
Tanımıyorum bile sizi ben
Bildiğim, her zaman burdasınız, yalan mı?
Bir de bir çift geliyor işte, bakın
Tezgâhta oturuyorlar şimdi
Belli bir saatte gidiyorlar, onları anlıyorum
Yeniden geliyorlar bir başka akşam
Yeniden gidiyorlar sonra
Bir gidip bir gelmek bütün işleri
Çocukları da oluyor bazan
Adam ölüyor arada bir
Bir kez denizde ölmüştü, bir kez de trafik kazasında
Sizin anlayacağınız bir süre dul kalıyor kadın
Siz deyin on yıl, ben diyeyim yüz yıl
Derken evlenivériyor bir gün, ne denir
Yeniden çocukları oluyor
Adam dönünce işler düzeliyor mu sanki
Elbette
Birlikte gidip geliyorlar gene
Baksanıza yüzlerine, nasıl da durmadan değişiyor
Kimi zaman ikisi de yaşlı
Kimi zaman ikisi de genç
Kimi zaman da biri genç biri yaşlı
Her neyse...
Size gelince... doğrusu tanımıyorum ki sizi
Ne ölmeyi biliyorsunuz, ne ölmemeyi.
(*Sessizlik*)
Başka bir isteğiniz var mı?
Olursa çağırırsınız beni
Olmazsa çağırmazsınız
Ben işte gidiyorum
Şuraya gidiyorum
Orada duracağım
Çağırırsanız gelirim
Çağırmazsanız gelmem
Bazan çağırmasanız da gelirim

Şuna inanın ki, plakla hiçbir ilgim yok
Nasıl olsun ki hem, o kendini yönetiyor
Ben de kendimi
Size gelince, siz de kendinizi yönetiyorsunuz
Ve dönüp duruyoruz kaskatı bir aydınlığın çevresinde
Siz yok'la yok'un arasında
Ben yok'la yok'un üstünde
Plaksa... ne diyeyim bilmem ki
Öyle bir uyum katıyor ki ilişkimize
Bence önemli olan bu
Yani kim ne derse desin burdayım işte
Sizler de burdasınız
Cenaze taşıyıcıları da burada
Sırmalı yakaları
Deriden şapkaları da
Onların elbiselerini diken terzi de burada
Terziyi ilk yıkayan kadın da
Gerçekte kalabalık bir aileyiz, değil mi?
Kaldı ki, daha çoğunu saymadım
Saymadım ya, ben cenaze taşıyıcılarını çok severim
Onlar da beni sever
Elbette, siz ne zaman isterseniz
Birinci sınıf bin lira
İkinci sınıf derseniz beş yüz
Sahipsiz çiçekler için de yüz lira
Siz bana bakmayın, ben nasıl olsa beklerim
Yüz yıl da deseniz beklerim
Bir sürü işim var görülecek, sayınakla bitmez
Örneğin kira borcum var. Gerçi
Pek önemi yok ya bunun
İnanın ki daha ev sahibinin yüzünü bile görmedim
Ne alacağını istiyor, ne adresi belli
O kadar güç durumdayım ki, dayanılır gibi değil
Düşünün, bir evim olduğunu anlayamıyorum artık
Ne yatabiliyorum içinde ne oturabiliyorum
Siz bakın ki bir de bir elbise diktireyim dedim kendime
Bilmem söylemiş miydim demin

Kaç yıl oldu, daha dün gittim ilk provaya
Dedi ki terzi: *"O kadar erken geldiniz ki*
Sakın gücenmeyin, gelecek yıl haziranda
Şöyle bir uğrayın isterseniz
Elimde değil, öyle uzun takmışım ki iğneye ipliği
Tek dikiş bir ayımı alıyor
Oysa siz geniş yaka seversiniz
İki de yırtmaç istersiniz, düşünün
Yelek, pantolon derken
Anlıyorsunuz ya
Hiç kesin bir tarih verebilir miyim sizce?
Sonra kaç müşterim var sizin gibi..."
Dedi de terzi
Kesmedim umudumu gene de
Hem neden kesecekmişim, zaman dediğin nedir
Nedir ki terzi dediğin.
(*Sessizlik*)
Hep kendimi anlatıyorum, gelelim size...

SELİM : Sen bırak bizi! dört votka daha versene!
JALE : Dördüncü kim, anlamadım...
GARSON: Dedim ya, çağırmasanız da bazan gelirim
Unuttum söylemeyi, biri sizi aradı bu gece.
SELİM : Ne dedin?
GARSON: Biri sizi aradı...
CENGİZ : Bizim adlarımız ne? Hani tanımıyordun sen bizi?
GARSON: Yormayın kendinizi
Tanımıyorum gene de...
JALE : Öyleyse?
GARSON: Yok gereği adlarınızın, alt tarafı bir yanıt bu
Kim kimi sorarsa "yok!" diyorum
JALE : Kim kimi sorarsa, öyle mi?
GARSON: Elbette, bence susmaktan daha iyi
Ne de olsa bir ses işte: yok!
CENGİZ : Kalkalım!
JALE : Kalkalım! Aaa! baksanıza kim geldi.
CENGİZ : Oğuz değil mi o?
JALE : Ta kendisi Oğuz'un.

CENGİZ : Yalpalıyor, çok içmiş gene.
JALE : Biz de çok içtik.
SELİM : Neden olmasın, o da içecek biz de
Doyumsuz bir ayin bu alkolün çevresinde.
GARSON: (*Kendi kendine*)
Aydınlığın çevresinde aydınlığın
Bakalım kim düşecek.
OĞUZ : Merhaba çocuklar! bir dakika oturabilir miyim?
HEP
BİRDEN : Elbette!
JALE : Sanki bu çekingenlik neden?
OĞUZ : Bilmem! günlerdir hiçbir yere yakıştıramıyorum kendimi.
CENGİZ : Bu votka senin olmalı.
OĞUZ : Hem benim hem de değil
Ama içerim
(*Sessizlik*)
Nursen'e uğradım bu gece...
GARSON: Hayır uğramadı Nursen'e!
OĞUZ : Önce buraya uğradım, sizi aradım.
JALE : Yokmuşuz ki biz...
GARSON: (*Kendi kendine*)
Evet, burda bir garson olduğuna göre...
OĞUZ : (*Garson'a*)
Sizdiniz! Yok, hayır, siz değildiniz.
GARSON: Bendim, size öyle geliyor.
OĞUZ : Neden "kimse yok!" dediniz öyleyse?
GARSON: Farketmez, size yok denildi ya.
OĞUZ : Bana yok denildi ya... Doğru
Eve yollandım ben de
Baktım kapısı aralıktı, itiverdim.
SELİM : Çoktandır görmedik biz de.
OĞUZ : Bundan böyle sanmıyorum göreceğinizi.
CENGİZ : Ne dedin?
OĞUZ : Nursen intihar etti!
JALE : Nursen intihar mı etti?
OĞUZ : Evet, bu gece!

GARSON: (*Kendi kendine*)
Sakın ha, inanmayın!
Ölümünü görmek istiyor yüzünüzde
Sizin yüzünüzde... Bir tortu gibi emmek istiyor onu.
CENGİZ : Neden acaba? Bir bakıma hepimizden neşeliydi.
SELİM : Kim kimi tanıyor ki... Ayrıca
Vaktimiz çok anlaşmaya.
OĞUZ : Sıkılıyordu
Taşıyamıyordu sanki kendini.
(*Sessizlik*)
Uzanıp kalmıştı odanın ortasında. Avucunda.
JALE : Bir mektup filân?
OĞUZ : Yoktu. Sadece
Salovanter tipi bir tabanca!
CENGİZ : Bir tabanca mı?
OĞUZ : Evet! bir de
Bulanık bir fotoğraf vardı öteki elinde
Yüzü silinmiş bir kadın
Tuhaftı doğrusu
Belki silinmemişti de, bizim hiç görmediğimiz bir anlatım
Öyle bir yaratık gibi duruyordu yüzünde.
GARSON: (*Kendi kendine*)
Çıkarıp göstersene, çıkarıp göstersene!
JALE : Öyle şaşırdım ki, ağlamak bile gelmiyor içimden.
OĞUZ : İyi günler size, iyi geceler!
GARSON: (*Kendi kendine*)
İyi ölüler, iyi ölüler!
JALE : Rujumu bulamıyorum şimdi de. Selim, sende mi?
Bir şeyler çiziyordun demin peçeteye.
SELİM : Sanırım geri verdim. Vermedimse
Çok uzaklardadır. Çünkü o
Ters oyulmuş bir kurşun yarasıydı belki de.
GARSON: (*Kendi kendine*)
Ters oyulmuş bir kurşun yarasıydı... doğru söylüyor.
Ama Nursen'de değil, az sonra Oğuz'un beyninde.

CENGİZ : Gidelim mi görmeye?
SELİM : Gidelim.
JALE : Gece yarısı, dedi, öyleyse
Ölü morgdadır şimdi
Kilitlemişlerdir bir kasaya
İyi biliyorum, küçüktüm
Göstermişlerdi bana annemi
Kim bilir, uyduruyorum belki de
Cinayet! bu herkesin ölüsüdür.
SAAT : Saat tam yediyim ben.
MASA : Bitti son votkalarınız da.
KAPI : Bekleyin, birini yolluyorum size!
CENGİZ : Korkunç bu! Sanrı mı görüyorum yoksa?
Baksanıza kim geliyor...
GARSON: Nursen'e benziyor mu, ne dersiniz
Sürüyor mu Oğuz acı habercilerini üstünüze?
JALE : Nursen değil mi o, nasıl olur?
CENGİZ : Nursen de ne kelime, elbette o.
GARSON: Siz bakın ki, asıl
Oğuz koydu ölümünü sahneye
Koydu ve gitti
Hadi davranın bari, gömün ölünüzü bir güzel
Ona yaraşır bir törenle
Size yaraşır bir törenle, gömün
Gömün hiçliğine. Çünkü bir mutluluktu hiçlik
Onun için
Daha bir derinliğine yaşasın bundan böyle.
NURSEN: Kötü bir haberim var size!
JALE : Sen ölmedin miydi? İşler çok karıştı gene.
NURSEN: Ben mi? Eğleniyor musunuz?
Ben işte karşınızdayım, az önce
Oğuz intihar etti.

SELİM : Oğuz burdaydı demin. O da...
NURSEN : Benim bildiğim boylu boyunca
Uzanıp kalmıştı odanın ortasında. Sımsıkı
Kavramıştı bir tabancayı...
SELİM : Anlatma, yeter!
JALE : Ben gidiyorum.
CENGİZ : Ben de.
SELİM : Beklesenize!
GARSON : Bir sır vereyim mi size
Terzi telefon etti demin
Bitivermiş bizim elbise
İyi günler, iyi geceler!
Beklerim gene
Elbette, tabiî, beklerim
Ve bu akşamdan tezi yok
Yepyeni bir elbiseyle.
(*Hep aynı müzik tekrarlanmaktadır.*)

Sonrası Kalır

Mefharet Cansever'e

İstanbul, 1974/ Cem Yayınevi

SU

Bir gün, bir uzun gün hep denize baktık
Miller ve ağırlıklar bitti
Gelip geçmeler bitti, gemilerin
Beyaz ve kocaman gövdeleri
Gözün kahverengi suyuna geldik.

Palamutlar yaktık, çalılar her zamanki gibi
Süsledi bizi bu ufak değişiklik
Çok ağır bir şeydi gün dörtgenleri üstümüze düşen
Aydınlıktan kopan aydınlıktan kesilen
Ağır mı ağır
Kaldık ne kadar kaldıksa böyle
Sonra gün diye bildiğimiz ne varsa akıtıldı
Duvarlar, sarmaşıklar, evler akıtıldı
Güneşler, hızarlar, kıymık taneleri
Vinç sesleri, çekiç sesleri bir bir.

./..

Sokağın bitiminde dönüp arkama baktım
Her şey nasıldı diye
Sundurma hazin
Çarşı kararsız
Düzlerde yarlarda tepelerde
Kurtlar, tavşanlar, yılanlar erimekte
Herkes dünyayı bir yanından onarıyor sanki
Meltem belli belirsiz bir şeyleri kıpırdatıyor
Gözümü kapatıp baktığımda
Sudur gün.

Ah sudur, ne yandan baksam sudur
Suyun imgesi sudur
Trenlerin kalktığı her yerde
Bavullar sudur
Bir gün bir Erzurum çalkantısı
Öbür gün bir Konya pası
Manisa'dan görünen İstanbul kıyıları
Çantası açık duran bir kadının anısı ve
Dudak boyası
Ardahanlı bir kartal
Kızılcahamamlı bir pirinç
Tülbentler, yazmalar, krepler
Hep sudur

Askerin son defa memleketine baktığı
Yüzünü çevirince bir bardak gibi düşüp kırılan memleket
Ve gemilerin ağır ağır limanlardan çıktığı
Ah sudur.

Bir gün, bir uzun gün bir aynanın önündeyim
Kirpikler ve saçlar bitti
Gövdem duvara sürte sürte inceltilmiş bir nesne gibi
Dalgın ve uzun
Uzun ve sisli
Ben ki gövdemle tattım gövdemi, iyi bilirim
Bir hurma, bir başdönmesi
Kokusu başdönmesinin
Güzel kaplar aldım bu yüzden, ne kadar güzel kap varsa aldım
Bilmek için suyumu
Ve hazırlıklı değildim ve bildim
Ben suyun bir dakika durduğu
Durunca boğulduğu bir yerdeyim.

./..

Bir kilimi yere sermek kadar güzel ne var
Sonra püsküllerini düzeltmek kadar
Ya sofraya dilim dilim kesilmiş bir domatesi koymaktaki
görkem
Kamyon sürmek yükünü bilmeden
Ve ikimiz bir akşamüstü sırasında
Ve akşamüstünün Anadolu'ya giden bir otobüs gibi kalkması
sırasında
Dağlarda, tarlalarda, köprü altlarında
Sazların, taşların, yosunların arasından geçerek
Bir akik gibi yansıyaraktan hem de
Kırmızı bir karpuzun doğum sancısına
Su akar ben akarım
Ben akarım su akar
Vakit yok bakışmaya

Günlerden suya.

ELMAS YÜKLÜ BİR GEMİ

I

Yeniden bulduk tapınağımızı. Başlıyoruz
Çevirmeye ağır ağır sayfalarını günün
Gökte kuş sürüleri, su kabarcıkları gibi öyle, biri çıkıyor, biri sönüyor ya da yer değiştiriyorlar aralarında
Belli belirsiz
Yüzümüzde düş gölgeleri, menevişler
Kavuniçi ve beyaz, kavrayıcı ve keskin
Gök sırça gibi dökülüyor, omuzlarımıza, havlularımıza, paletlerimize, güneş gözlüklerimize
Sarıp sarmalıyor bizi
Mimarsın, diyoruz ona, hışımla söylüyoruz bunu, dilimizin üstünde kaydıraraktan kelimeleri
Herbiri bir akide lezzetinde
Mimarsın işte, bizim uçsuz bucaksız mavi mimarımız

./..

Hafifçe kararıyor, kısa bir süre ama, usta bir gravürcü olup çıkıyor o zaman da
Usta bir gravürcü bilir kanı, bir toprakaltılığı, evin süt beyaz ya da kahverengi anlarını
Odur insandaki çelişkiyi kazıyan, yapraktaki ormanı, bir uzaklık örgüsünü, uzağın katsayısını
Ve odur kendini ortasından yarıp çıkaran tanrıyı tanrısızlığı ve yalnızlığı
Sırtımızda lekeler bırakıyor, yer yer de çizgiler (kûfi, çivi, dövme, doğal ve gelişigüzel)
Bileklerimize altın varaklar serpiştiriyor (ince, ürkek, dışavurumlu
Ve göğsümüze (yaprak, lâle, bazan da haç biçiminde)
Haç! gök ve kum kokulu, zeytin ve hurma ağışlı, yağ kıvamında kirli bir akarsu kadar da oynak
Yattığımız yerden görüyoruz bunları. Kuyumcu o
Çoğu kez kuyumcu (İstanbul hanlarının daracık odalarında gölgeleşmiş gibi. Akşamadek odasından çıkmayan, çişi gelince arada bir... kollarını hiç sallamadan)
Gerekli olanı ayırıyor, eritiyor, kalıbına sokuyor, karşısına geçip bakıyor sonra
Süslü papaz elbiseleri işleyen bir nakışçı da (Ayvansaray'da, yarısı güneşin kıskacındaki bir evde, çocukları olmayan, sesleri çıkmayan olsa da)

Bursa'nın kamyon geçmeyen bir semtinde şadırvan yazıları kesiyor
Gök bu
Çocuğun birini kayısı gibi tutup bırakıyor
Kadının birini
Dudaklarını ağaççileği gibi ışıldatarak
Yeni doğmuş bir kanguru yavrusu bazen de (pembe ve ıslak)
Her saat başı bir güneş çıkarıyor karnından
Bir güneş yavrusu
Kulaklarını dikerek
Öfkesi yalan
Ve aldatıcı
Yunanlı, kalın sesli bir şarkıcı gibi eğilmiş santuruna bir de, işitilmedik parçalar çalıyor. Hiç değilse Jamaica'lı bir serseri, Londra barlarının altını üstüne getiren (hişt! evet, en çok da ellerine tutkun ve yumruklarının masanın üstünde duruşuna öykünen ve Sudan çekirgesi gibi hem teklikten hem kalabalıktan artakalmanın suretini çizen)
Onu ne zaman gördük ki zaten tam olarak
Ne zaman
Gök biziz
Sonlu ve sonsuz tapınağımız bizim.

./..

II

Dalgın kuşlar var üstümüzde, kanatlarını yayarak süzülüyorlar
oynak kavisler bırakarak arkalarında
Gagalarından mektup gibi geçiyor boşluk
Ve sessizlik bir yüzük taşı gibi parlıyor, gözlerimizde,
dudaklarımızda, yanık sırtlarımızda
Parmaklarımızla konuşuyoruz biz de, işaret daha çarpıcı, tapınır
gibiyiz bu yüzden
Çok gerilerde, bilincin ve bilinçaltının da gerisinde, bize hiç
verilmeyenin
Boşluk bu
Ölü gövdenin küçük mezarı
Bir çift kiraz iliştirmiş de sanki mermerine
Bazan tek bir kuşu alıp götürüyor götürüyor
Yaldızdan bir sınır taşına bırakıyor (göğün yakamozu bu da)
Aramayı unutuyoruz birden, herhangi bir şeyi, şurda mı, burda
mı bakmıyoruz bile
O kadar az, o kadar ortada her şey çünkü
Ve soruyoruz kendimize: bir şey mi aratmak istiyordu bize boşluk
Bilmediğimiz bir şey mi
Bunu bir çocuk yeni kopardığı bir dal parçasını ruhuna batırarak
anlatıyor
Anlatmış oluyor belki.

III

Elmas yüklü bir gemi geçiyor kıyıları iterek
Parmağını daha iyi göstermek için çenesine ustaca koyan birinin
parmağı gibi
Kentleri yansıtıyor, yasları sevinçleri yansıtıyor, hepimizi bir bir
Çoğalıyoruz elmastan
Birbirimizden çoğalıyoruz, sonlu ve sonsuz birbirimizden

Bir yaz akşamı gibi, kesilmiş domatesin buğusu gibi, ezilmiş
tuğlanın asfaltta yayılışı gibi
Günbatımının...

PAS

Duvar diplerinde ve sakınaraktan
Duvar diplerinde ve alacakaranlıkta
İyi yenmemiş bir kiraz çekirdeği gibi yıprak
Gidip geliyorsa durmadan
Gücenik bir köpeğin bir okul şarkısını anımsattığı gibi
Gidip geliyorsa
Ve çocukluğunun bir düğme kadar delik yerinden bakılırsa
Gözleri bir çağla çekirdeği gibi beyaz ve kocamansa o zaman
Gözleri iki safran ipliği şimdi.

Ve güneş kar topluyorsa bakışlarından
Biz ki utançlı bir kar seyircisi
Sen bak ki o beyaz karın kırmızı
O beyaz karın ürkek
O beyaz karın utanaraktan geri geldiğini
Seyrediyorsa susarak
Biliyordur tam göğsünün altında yaşar gibi
Biliyordur ki bir eylemdir yerine göre susmak.

Duvar diplerinde ve sakınaraktan
Bütün paslar kabarıyor bir bir
Ağzın ve dilin ve parmakların pası
Yüreğin ve bilincin
Bak işte, patlamış kentin su boruları da
Duyduğu bir çürük su şırıltısı
Ki hemen geliyor aklına
Bir şarkı ne zaman güzel değildir
Sonu olduğu zaman
Sonu yoktur çünkü güzel şarkıların
Kimse bir şarkıyı sonuna kadar söyleyemez
Nasıl ki ölüm öldürenlerinse
Ve korku korkmuyor görünenlerin
Şarkı tersine
Tut ki kırgın bir menekşeden sapmıştır onun yüreğiyse
Hem de bir menekşeyi yeniden icat etmiş gibi
Gererek yapraklarını
Gererek gözkapaklarını
Yumruklarını sıkarak
Ağlamayı unutmak için.

Duvar diplerinde ve sakınaraktan
Bir akşamüstü sırasında
Saygı anılarınıza
Saygımız ki bir kurşun yarası kadar derin.

SAATE BAKMAK

Varsın her şey sonraya kalsın
Sonraya, en sonraya
Sözgelimi iki bin altı yüz kırk bir mil. Bir papatya ne kadar **uzağı**
görebilirse
O kadar yakın kalplerimiz birbirine
Ölü bir denizi bile bir tartışmaya çevirdik
Kayaları taş devrine göre ölçtük biçtik
Kalemlerimizi kesilmiş çiçek sapları gibi attık
Kapıları açarken birbirimize ağladık

(Ne kadar da çok severmişiz birbirimizi
Sahi ne kadar da çok severmişiz
Yıllarca, yüzyıllarca öpüştük
Sigaralar tuttuk, içkilerin en iyisini sunduk
İstersen bu gece burada kal, dedik
Sağlığımızı sorduk, bir sürü ilâç adları saydık
Sık sık görüşelim, olmaz mı, dedik
İyi bildiğimiz ne varsa yaptık, ayrıldık
Ortada
Her zamanki gibi bir karanfil kaldı.)

Köşedeki tütüncü silaha çevirdi sigaralarını
Ödemesi çok güç sigaralara
Manav yarı anlamlı güldü biz geçerken
Eriklerden, çileklerden, o canım kirazlardan bile utanmadan
Hani o çocukluk küpesi olan kirazlardan
Hani rengi içimize göre değişen: mor, mavi, pembe, sarı
İlk defa merhaba dedi bir balıkçı
Çırparaktan elindeki suyu ölgün lüferlere
Sigarası dudağında: merhaba!
Ya peki biz ne dedik, ne dedik
Yoldaki bir taşı şöyle bir kenara koyduk
Yakamıza rastgele bir çiçek iliştirdik
Su satılan dükkânlara baktık, yüzümüz cam cam ışıdı
Ve leylak kokuları gibi kendi kokumuza uzandık
Köşeyi döndük, bütün köşeleri hızla döndük
Su birikintilerinin ağaçlandığı eski bir sokağın tarihinde
Şöyle yazdı:
Her şey sonraya kaldı.

Ey ayaklarımızın dibindeki yoksul gül
Gölgesi yüreklerimizin
Öfkemiz sevgiye benziyor şimdi, sevgimiz öfkeye
Ve tartışmaya çevirdiğimiz deniz ölüler bırakıyor
Çıplak ölüler
Birbirine kenetlenmiş çöpler halinde.

./..

Bir otobüse biniyoruz, sahiden biniyor muyuz
Söyle, nerde "Göğe bakma durakları", nerde*
Birinin elinde gazete ve süt
Gazete mi, evet gazete
Bütün manşetler tutsaklığı ve yenilgiyi çağrıştırıyor
Paramızı veriyoruz, üstünü alıyoruz, bozuk paralar
Cebimizde nikel
Cebimizde sarılmış ölüler halinde.

Her şey bir hızlı adım olmamaya
Ama dün gibi taşıdığımız bir umut gözlerimizde★
Saatlerimize bakıyoruz hiç yoktan
Çok uzaklara bakmaktır, diyoruz, durmadan saate bakmak
Yemyeşil bir su takılıyor akrebe, bir çavlan
Yüzü akide gibi parlayan bir gün takılıyor yelkovana Anılardan
anılardan çoktan vazgeçtik
Yaşadığımız bugün nasıl
Güzelliğimiz hangi güzellik.

Biliyor muyuz, hayır, bilmiyoruz da
Acılarımızdan bir yaz kurduk onarıyoruz
Belki bir hazırlık bu başka yazlara
Yakın yazlara, uzak yazlara
Çünkü her şey eskiye kaldı, anılar bile
Her şey, ama her şey eskiye kaldı
Vakit yok bir daha yemyeşil eylül tramvaylarına.

* Turgut Uyar / "Göğe Bakma Durağı" – Dünyanın En Güzel Arabistanı içinde (Ed.)
★ Adam Yayınları nüshasında, "Ama gün gibi taptaze bir umut gözlerimizde" biçiminde. (Ed.)

SUÇTUR ÇOCUĞUN OLMAK

Sulanmış caddelere bakıyoruz: bugünün ikindisi
Buğular içinde yüzüyor ağaçlar
Sarı bir kedi yalanıyor uzun uzun
Ayaklarını gererek
Pespembe ayaklarının dibi
Ve güneş ufak ufak damlıyor üstümüze
Güneş ufak ufak damladıkça da
Yeni yıkanmış bir taşlık görünüyor aralık bir kapıdan
Boynunu uzatarak
Yeni yıkanmış her taşlığın sonu: güze bakmak
Biz güzü istemiyoruz, ama yaz dursun
Bir gündüzü eğirelim, diyoruz, eğirilmiş bir gündüzün sonu
Değil mi hayatın iplikleri, dokusu
Ama yaz dursun, öyle bir dursun ki yaz
Çiçekler ağaçlarda kalsın, uçurtmalar göklerde
Haziran temmuz ağustos
Birbirine sokulsun
Ne olur bu böyle olsun
Geçmesin, geçmesin onlarsız bir yaz
Açsın sıcak kollarını özlemlerine
Beklesin dursun.

./..

Özlem ki bir başkasının özlemine tutkunluksa
Bir yerde hep aynı şeyi özlüyoruz
Ayaklarımız karıncalanıyor büsbütün
Büyük ayaklarımız, küçük ayaklarımız, ayaklığını yitirmiş ayaklarımız
Kanıyla ölçülüyor besbelli, kendi kanıyla
Kör karanlıkta, bir ayak büyüklüğünde kan
İki ayak büyüklüğünde, üç ayak büyüklüğünde, ayak dizileri halinde
Islak betonların üstünden denizine dökülüyor
Bir çavlan, bir şelale gibi coşarak değil
Usulca sessiz
Kıpkırmızı ve iniltiyle
Demek oluyor ki sarışın bir çocuğun ayaklarıdır deniz
Terlemiş yüzü, ıslanmış saçlarıdır
Ve demek oluyor ki, suçtur bir çocuğun olmak
Suçtur daha başka şeyler gibi

Ve düşün bir de, ya bütün o çocuklar seninse
İster Doğu Beyazıt'ta karlar içinde büyüsün
İster bir düzlükte Tatvan'dan Van'a doğru
Ve isterse İzmir'in tenha bir semtinde
Kim ne derse desin, suçtur çocuğun olmak
Akarsuyunu kendi
Denizini kendi yaratan bir çocuğun
Gittikçe kararan o kırmızılıktan
Ki biraz sonra paçaları kıvrık adamların
Çeşme suyuyla yıkayacakları
Su
Sağılmış gibi düşecektir gündüzün saydamlığından
Su
Utanmış gibi kayıp gidecektir
Geceyle gündüzün olmadığı bir zamandan.

./..

Sulanmış ağaçlara bakıyoruz: bugünün ikindisi
Buğular içinde yüzüyor ağaçlar
Saat on haberlerini dinliyoruz
Alıştık, bütün haberleri dinliyoruz zaten
Önümüzdeki bir bardak su bile öyle derin ki
Dalıp dalıp gidiyoruz suya
Bakıyoruz da kocaman bir yıkıntı duvardaki çivi deliği

Ve ellerimiz masa örtüsünün püsküllerinde
Kapı tokmağı, çaydanlık
Divan örtüsündeki leke
Yerlerde kitaplar, gazeteler
Pencere camındaki çatlak
Pencere camından ufak ufak damlayan güneş
Ve en önemlisi konuştuklarımız
Değişen çizgiler yüzümüzdeki
Fincanı tutarken titremesi ellerimizin
Yani hayatın dokusunda ne varsa
Yeniden yaşıyor, yeniden kullanıyoruz sanki.

Özlem ki tutkunluktur bir başkasının özlemine
Dalgalı camın ardında büyüyerekten
Bir çocuk hızla geçiyor bisikletiyle.

İDRİS'LE KONUŞMA

– İdris, sen ne yapıyorsun kuşların yanında
– İdris'le konuşuyorum

Kuşları okuyorum içimde, ağacın kuşlarını
Yeni pişmiş çilek reçeli gibi kaynayan
Dalların üzerinde
Gemilere dadanan kuşları okuyorum bir de
Göklerde bir başına dolaşan
Görkemle
Büyük dezinlerdeki yalnız kuşları
Ve okuyorum yıllardır bütün yalnızlıkları
Okuyorum da
Kuş olsun, insan olsun
Yalnızlık sevmesini bilmeyenlerin icadı
İşte
Suları fiyakayla göğüsleyen yelkovan kuşları
Geçiyorlar martıların peşi sıra
Ve küçük bir evin üst katı martı
Duvarlarından sümbüller akan
Sanki çok öpüşmelik kuşlar bunlar, çok sevişmelik
Ve seninle biz iyi ki
Sevmelerin ustasıyız, güzel şaşkınlıkların
Önce yüreklerimizi alıştırmışız buna, sonra kafalarımızı
Ki bu yüzden içimiz hiçbir zaman yoksul değil
Yoksul olmadı.

./..

Bak
Bu kalın kalın ellerimi soruyordun, bu çürük çürük bakan
gözlerimi
Dokunuyor ellerim gördüğün gibi
Anlıyor dokunduğunu benden önce
Emiyor suyu gözlerimse
Emziriyor güneşi
Ve uçsuz bucaksız bir maviliği yaratıyor onlar
Her gün
Yaratacaklar elbette
Ve sözgelimi ben
Üstünde gökyüzünün
Kum taşıyan mavnalar gibiyim

Kimi zaman kavuniçi, kimi zaman Osmanlı yeşili
Sabahtan akşama seyrederim
Ve derim ki biz
Çok değerli bir yüzük taşının halkasında sıralanmışız
Ana sütü gibi bir aydınlık içinde
Yani şu yeryüzünü bir uçtan bir uca kuşatmışız
Dik tutarak gövdemizi
Umutla
Bazan da yıkılarak kendiliğimizden ya da bir kurşunla
Ve bu hızlı akışa yaşayıp ölmek deriz.

Yaşayıp ölmek, deriz, ne denir daha başka
Denir, çok şeyler denir, biliyorum
Geçecektir hayatımıza mutlaka
Çok inandığımız bir şeyin çocukluğu
Sonra gençliği, sonra oturmuşluğu
Sonra hayat hayat gibi olacaktır.

Bakma sen, kuşlar bir uçumluktur ne de olsa
Denizler bir fırtınalık görkemli
Bizse kendimizi insan olarak
Bir tohum gibi dikmişiz sonsuzluğa.

GELİNCİKLER

Gelincikler tek tek göründü mü çayırlarda
İşi iş kasabanın
Su yüzlü çocuğun işi iş
Bir de poyraza döndü mü hava
Başlar masmavi damarlar fışkırmaya yanaklarından
Faytonların turuncu tekerlekleri
Yansır gaz tenekeleriyle çevrili bahçelerde
Asılı çamaşırlardan bir tutam çivit kokusu alıp gider
Gelincikler tek tek göründü mü çayırlarda.

Saat on ikilerde
Postanede mektup yazan adamlara bakar bir semt delisi
Durmadan bakar
Ki o mektuplar nereye giderse gitsin

Öylesine uzundur ki kasaba
Gelinciklerden bükülmüş bir ibrişim gibi
Gidip gelen mektup zarflarıyla tarif edilebilir ancak
İçlerinde kar serpintisi
İçlerinde bozkır
İçlerinde herkesin bir güneyi olan
Ve marangozlar upuzun kayıklar yaparlar bunun için
Kesersiz, çivisiz, elsiz
Sadece ruhlarından
O kayıkları içinde domates doğranan bir akşamüstünde
yüzdürürler
Canlanır suya değince hemen
Bordalarındaki nakışlar
Bir derya gülü alıp başını gider.

Yeter ki görünsün gelincikler
Önce tek tek görünsün sonra topluca
Usta bir doğramacı gibi kırmızılar doğrar kasaba
Gelincikler indi mi çayırlardan
Su bardaklarına, berber dükkânlarına girdi mi
Duvarlara sicimle tutturulmuş şişelere
Girdi mi bir kere
– Aynaları boğacak nerdeyse
– Taşlıkları basacak sel gibi
O zaman...

./..

Tam o zaman
Marangozlar mis gibi rakılar içerler kayıklarında
Konuştukça binlerce kayık
Konuştukça binlerce köpük, binlerce kıyı olurlar
Ve nedense bir vapur bizi alıp götürecekmiş gibi bakarız
birbirimize
Unuturuz sonra alıp başını gitmeyi de
Yeter ki iki dudak arasına konsun gelincikler
İpince bir ıslığa yerleştirilsin
Türküler süzsün tüveyçlerinden
Kahveler eski renklerine boyanır yeniden
Biralar çiğ ışıkta bile parlak
Yıkanır tertemiz oluncaya kadar yaşamak.

Gerçekte bir sevinç, bir mutluluk yok değildir yüreklerimizde
Sevgiler umutlar yok değildir
Öyleyse neden çabuk küseriz birbirimize
Çabuk öfkeleniriz
Durup durup böyle hüzünlenmemiz neden
Anlamıyoruz da ondan mı yoksa
Bir bütün olduğunu mutluluğun

Umudun bir bütün olduğunu
Seziyor muyuz yalnızca
Baktıkça gelincik tarlalarına uzaktan
Öyle bir arada güzel
Yaşamanın lezzetini
Kanımızı tutuşturdukça gün günden
Buğusunu saldıkça
Bir tütün dumanı gibi yaktıkça genzimizi.

DOSTLAR

Fethi Naci'ye

Geldin mi, iyi
Yollarından yürüyüşler sızdıran sonbahar
Bir tenhalığı eskisinden çok sezmeyi
Bakımsız bahçeler mi olur, büyük ahşap evlerin boş odaları mı olur
Ne olur
Ey bana sevmeme gücü veren güzellik
Eski bir kadını eski bir park kanepesinde bırakan sonbahar
Aldatılmış bir yüzü yağmur oluklarında
O yüz ki bir denizin tekrar tekrar bittiği
Gece yarısı kokularında
Yosunlu bir kıyıda ancak
Dilinde çakılların ve derinliğin en son tadı
İşte
Bir vakit daha geçti, şimdi ne yapsak
Ne yapsak, bir vakit geldi ve geçti

Ey bana sevmeme gücü veren güzellik
Sonbahar
Sen mi kaldın bir
Yok bir şey yapacak.

Bin dokuz yüz yetmiş bir yazı, ey unutulmayan yaz
Bıraktığın gibi mi kalsak
Bir çiçek milyon kere katılaştı eridi
Açtı dağıldı
Yaşamadı hiç belki
Geldi bulanık gözlerimize çarptı deniz★
Bir ışık olsun yakmadı
Tuzlu ve ıslak bir ışık
Tankerler geçti kıyılardan gene
Suyu zonklataraktan
Gül koktu saçlarında taşıdıkları benzin
Senin saçlarında
Alnın üstünden kuzular inen bir tepe gibi eğildi
Boynun bir uçurumdan çekiliyormuş gibi gergin
Bitti o yaz, şimdi
Yerleşti çoktan
Bize sevmeme gücü veren güzellik.

Tenha bir meyhanede oturuyorduk sevgilim
İzmir'in eski rıhtımında

./..

★ Bu Dize Adam Yayınları nüshasında yoktur. (Ed.)

Bilirsin, severim çok İzmir'in eski rıhtımını
Hani bir çeşit kuşları vardır bulanık denizinin
İnsanlar gibi konuşur o kuşlar bazan
Ve unutulmuş diller gibi pek anlaşılmaz ne konuştukları
Millerce yıl öteden bir tenhalığı sözlendirirler
Hatırla
Ne demiştim o gün ben sana
"Her tenha semte kurulmamış bir saat yakışır"
Benim o bunaltılı günlerimden kalma bir mısra
Ve sense bana Aragon'un
– Parisli şair, yüzü aslan dolu –
Sımsıcak, dipdiri bir mısraını anlatmıştın
Sesinle ve parmaklarınla
Bardakta duran suyun bir akarsuyu
Nasıl kıskandığını anlatmıştın boyuna
Nasıl mı
Dedim ya, sesinle ve parmaklarınla
Neden olmasın, yeni yakılan bir sigarayla da anlatılabilir şiir
Apansız bir yolculukla da
Bir karpuzu ikiye bölmekle, bir portakalı dilim dilim ayırmakla
Anlatılabilir.
Ama bizim memleketimizde şiir
Yazık ki ölümle anlatılır biraz
Ölümle anlaşılabilir

Olsun, diyeceksin, ne çıkar bundan
Biz hayatı şiirden
Şiiri hayattan özümlemedik mi
Ölüm de girse araya
Sahici aşklar kurmadık mı seninle
Tertemiz, dosdoğru aşklar
İzmir'de
İzmir'in eski rıhtımında
Unutmak için şimdilik
Kolayca unutulmaz ya
İçimizdeki bin dokuz yüz yetmiş bir yazını.

Yeni bir yüz müydü ne
Kuru bir bozkın çıkarıp göğsünden
Yeni yazdığı bir şiiri düzeltiyordur Ahmet Oktay
Alnını dayayaraktan cama
Kalemsiz kâğıtsız yazar çünkü Ahmet Oktay
İçinden geldiği gibi
Ve mısra çeker durmadan, hafifçe eğri sırtını doğrultarak
Nemlenir kimi zaman da gözleri
Şiir yürür, şiir sever, şiir içer mi
Şiir mi
Yürür de, sever de içer de elbet.

./..

Kocaman bir sevgi miydi ne
Dünyanın bütün zamanlarını dolaşan
Bastırıp göğsüne bozkırını
Ey, baksana, diyor, ne biçim kent bu
Geçerek caddelerinden
Dalarak meyhanelerine
Ne biçim kent bu
Bilmiyor ki nice insan kolsuzdur
Sevgisizliğe, bir sevgisizliğe kullanırlar kolu.

Hohlayıp siliyorum iyice
Gözlüğümün camlarını
Göğe bakıyorum gözlerimi kısarak
Güneye gidiyor bir leylek sürüsü
Yeni Cami'nin üstünde
Son bir defa daha süzülerekten
Erimeye yüz tutuyor kentin pembe kapıları
Günbatımı!
Günbatımı! yeni konuşmaya başlayan bir çocuğun diliyle
Kolumu tutuyor Fethi Naci, şu manzaraya bak, diyor
Tam Galata Köprüsü'nün üstünde
Diyor ya, biz alıştık, yüreklerimize bakıyoruz gene de
Uykusuz gecelerimize bakıyoruz: onurun uykusuzluğu

Susturulmanın
Ve günbatımıyla leylek sürüsü
Hüzünlü bir görüntüyü akıtıyorlar Naci'nin yüzüne
Kırılmak, ama birlikte
Birlikte, ama kırılmamak
Ve sanki kalplerimiz her yanı dökülen bir otobüste
Öyle
İşte son damlalarını da bırakıyor güneş
Karanlık bastıracak nerdeyse
Tırmanıyoruz Yüksekkaldırım'ı
İyi biliyoruz, sevgimiz de öfkemiz de yalnız bizim olmamalı
Güneş çekiliyor iyice
Ne manzara kalıyor, ne göğün evlerindeki kızartı
Ak bulutlar kara bulutlar
Ötede bir bulut yavrusu
Bilenmeli, diyoruz yeniden
Yeniden başlamalı, yeniden
Dostum, görüyorsun ya işte
Bozuldu bir kere umudun ordusu.

Gelsene, diyordu İzmir'deki sevgilim
Son mektubunda
Kemeraltı'ndaki kahveleri anlatıyordu
İnce belli çay fincanlarını
Kim bilir, belki de avutmak istiyordu beni

./..

Unutup kendi mahzunluğunu
O kadar çabuk yeşerir ki, diyordu umut
Öyle çabuk çiçeklenir ki
Güçtür çünkü, her şeyden daha güç
Denize, göğe, toprağa karışmış bir kalebentlik
Üstelik biliyorsun da
Öfkeliyiz, öfkeyse sonuçtur er geç
Bir aşk gibi yaşamak gerek öfkeyi
Sevginin ağıtıdır bir bakıma
Ve bir gün de gelebilir ki sevgilim
Kapkara bir davet olabilir kin
Zulmün ve tutsaklığın diyeti olabilir
Sen bunu bilemezsin
Bilsen de şairsin, havalar da soğudu, kendine iyi bak
Ve sakın unutma: sıra öfkenin.

Bin dokuz yüz yetmiş bir yazı
Yok böyle bir sevgilim benim
Ama dayanıklı, ama gözü pek, ama umutla dolu
Olunca böyle bir sevgilim olsun isterdim.

Elimde bir çanta, şurda burda dolaşıyorum
Hep bir yerlere gideceğim sanki
Güvercinler konuyor saçlarıma bileklerime
Uçuşuyorlar
Bir çınar yaprağı düşüyor ayaklarımın dibine
Kupkuru
Elime alıyorum, çiziyorum üstüne kalbimi
Kalbim, diyorum
Yorgunsa da, yaralıysa da, hepinizin aşkına sevgili.

FLAŞ

Hava poyrazladı yağmur yağacak
Yanıp yanıp sönüyor ışıklandırılmış gözlerin
Yukarda
Küle gömülmüş bir elma gibi gökyüzü
Patladı patlayacak
Olanca hışmıyla üstüne kentin.

Sensin
Akıyor ön dişlerin beyaz beyaz yanıma
Her şey rengine göre kanar bilirsin
Tırnakların pembeye boyanmış bir koy gibi
Pespembe kanar
Ve her bir renkte kanayan gözlerin
Çınlatır Eluard'ın mısralarını orada
"İçinde uçtuğum gözlerin
Yolların gidişine
Dünyanın dışında bir anlam verdi."
Demek oluyor ki bu dünyada olmak öyle derin
Öylesine anlamlı ki insan
Bizse bu anlamın işçilerinden ikisi
Yağmur yağacak.

Yarı karanlık odamız, üstelik soğuk
Isıtıcı bir soğuk bu, değişik
Sensin, bir yüzümde geziniyor şimdi yüzün
Bir elimizdeki kitaplarda
Şiirler okuyoruz bugün
Limanlık bir deniz gibi kıpırtısız önümüzdeki taş masa
Uykuya yatmış gibi bütün balıkları
Gemileri kaptansız tayfasız
Gidip gidip geliyor kimi zaman da
Anayurduna, dağlara
Şiirler okuyoruz bugün.

Yaşlandık da ondan mı
Susarak katlanıyoruz her mutsuzluğa
Saatlendiriyoruz günü
Bölüyoruz dakikalara
Bir hiç oluncaya kadar bölüyoruz onu

./..

Bölüyoruz yani bütün mutsuzluklara
Bir yaprak saniyesi geçiyor usul usul
Penceremizden
Mavi mavi hatmiler parlıyor dışarda
Dışarda, küçük bahçemizde
Ayak izleri gibi gökyüzünün
Hatmiler
Bırakıyoruz bu sessiz uyuma kendimizi
Derken bir mavi damar, bir dudak büküş
İyi anlaşılmayan bir ses sokaktaki
Çırpına çırpına yükselen duman
Bir tutam saçın öne düşüşü
Sanki bir sardunya bir yaz boyu ne kadarcık uzarsa
Kaça alınırsa bir tükenmez kalem
Doluyor içimize öyle.
Hayatın birdenbire anlaşılması gibi bir duygu gürültüsü
Yağmur yağacak.

Yaşını çoktan aştım Orhan Veli'nin
Ölümle duruyorsa eğer yaşlanmak
Onun bir sonbahar yağmuruna gömülü ölüsü
Yağdı yağacak

"Ölünce kirlerimizden temizlenir
Ölünce biz de iyi adam oluruz... "
Sade ve ince
Dünyaya uzun parmaklarıyla dokundu dokunacak.
Yorulduğun zaman söyle
Susalım, hiç konuşmayalım istersen
Sussak da, hiç konuşmasak da, sözlerin senin
Açık denizler gibidir zaten elimde
Her zaman, ama her zaman bir kıyıyı sezdiren
Hatırlıyorum da kelimelerini bir bir:
Şairlerin flaşları kalpleridir
Dışarıya da parlamalı biraz
Kaldı ki ben içimde gezinmekten yoruldum
Sensin, iyi anlarsın beni
Gözlerine başka türlü bakıyorum
Ben bütün gözlere başka türlü bakıyorum şimdi
Nemli bir tülbent olup buğulanıyor
Ve yaslı ve mahzun
Ve devrilmiş bir boya kabı gibi de yoğun
Memleketimin gözleri
Yağmur yağacak.

Öyle bir yağmur ki bu, bilirsin
Dam saçak demeyecek, yağacak
Yağacak bir hışım gibi canevine kentin
Kalplerimiz küle gömülmüş elmalar gibi
Patladı patlayacak
Alacak sonunda kendi rengini.

DALLARDAN YAPRAKLARA

Ağaçlardan sızan sular
Uzakta bir gül olmaya gidiyor
Mutluluk, gülden

Ey benden sızan aşklar
Bu dünyaya kan taşıyorum ben
Ispanaklardan, menekşelerden
En aşırı, ama en aşırı şeylerden
Aşırı duygululuktan bir de
– Mutluluk nedir

Sen bak ki iyi sözler söyledikçe
Dünyaya iyi sözler söyledikçe ben
İyi sözler söylenmiş bir kadın gibi güzelleşiyor dünya
– Mutluluk nedir

Ve bak ki yüzümün şurasına
Sağıma soluma
Önüme arkama bir bak ki
Ay mı, rüzgâr mı, deniz mi
Koparılmışım topraktan
Hızlandırılmışım sudan
Kokudan renkten hülyalandırılmışım
Bir sap çiçekten uzandırılmışım da göğe
Nemden, küften, pislikten arındırılmış
Duymaktan ve düşünmekten kıvamlandırılmışım işte
– Mutluluk nedir

– Nedir mutluluk
Çam ağacındaki yürek gibi
Köpüklü sakız kokusu gibi
Dallardan yapraklardaki kılcal damarlara giden
Ve damarlardan koskoca bir ormanı öpen

İnsandan insanlığa doğru
Olsun ki usul usul
Mutluluk, bizden.

YOK MU, VAR

Şunu aklında tut iyice
Çilekte var, altın gibi parlayan ferik elmasında var
Güneşte, gümüşte, fildişinde
Tahtada, kömürde, sütte
Suyun ateş olduğu, ateşin su olduğu yerde var
Kızımıza ördüğün yeşil atkıda bile
Beni seven ellerinde var
Bir sabah geçiyordun
"Bir sabah geçiyordun" ne demek
Nasıl, niçin, nereden
Bil ki böyle bir eksiklikte var
Dilini acı yapan tütün kırıntısında
Örneğin bir yolculukta, katran gibi çaylar içtiğin
Kirazlar, bavullar, akasyalar sevdiğin
Her türlü virajlarda
Ağaççileği gibi, ince çekirdekli
Dile, dişe, damağa, yayılan
Akide olan gözlerinde
Gözbebeklerinde yeşim
Yakut olan, zümrüt olan damarlarında
Özleminde günbatımı
Yok mu, var.

Nasıl var hem de
Var içimizde bizi eksiltmeden
Dışarda var
Oranda, orantıda, dengede
Bir hüzün bile sinmemiş plastik çiçeklerde
Gene var
Yüzünü yıkadın mı, iyi
Sildin kuruladın mı
Çıktın mı sokağa
Yalnız su aramaya gidilen yollarda
İnce bir bardak gibi gövdelensin diye susuzluk
Orda var.

Ayakların değsin de suya
Sözgelimi herhangi bir haziranda
Haziranın köylü yüzünde
Çizgili mintanında
Denizlere uçan aklında
Değsin de suya ayakların
Sudan üşüyen parmaklarını çekerken
Tam orada

./..

Kapıyı ardımdan kapadığında
Bilmez olur muyum hiç
İçerde kalan yüzünde, telâşlı
Olmaz olur mu, var.

Yalnızlık gibi, ama yalnızlık değil
Bildiğin, çok iyi bildiğin bir şeyin
Uzağında kalmak duygusu belki
İyi ya, var
Hani sayıldığını duyar ya pencereler, tıpkı
Göz görmez, ama bakıldığını duyar ya insan
Hani ardında seni izleyen birisi
Tanımazsın da sezersin birden izlendiğini
Niçin mi
Tam niçin dediğin zaman var.

Bilir miydik, sever miydik, inanır mıydık
O olmasaydı hiç
Ama bugün, şimdilik
Yenik düşmeden hiç de
Var, diyoruz sadece, çünkü var.

O MAVİLİK DERDİ

Beni uykudan uyandırır uyandırmaz
Dünyanın bütün huyları yüzünde
Ben bunlardan birini seviyorum en çok
Sana bir nar kesip uzatıyor ya doğa
Tutsam tanelerini
Sevincin gözyaşları derdim buna.

Bir süre bakışıyoruz karşılıklı
Ben uykudan uyanır uyanmaz
Benimle şiir gibidir bu
Tam karşımda ama yazılmamış
Durmadan bileniyor aklımda.

./..

Seni unutarak baktığımda bile
Dünyanın her yerlerinden geçiyorsun
Yayılıyorsun kalabalıklara
Yalnız yayılmak mı
Aşkın en büyüğü, en dayanılmazı demeli buna.

Özlenirsin, alabildiğine varsın da
Daha da var oluyorsun gün günden
Olgun bir meyva gibi güleceksin zamanla
Bir kadın da değilsin, bir kişi de değilsin
Bir kuş olsa mavilik derdi buna.

MENDİLİMDE KAN SESLERİ

Her yere yetişilir
Hiçbir şeye geç kalınmaz ama
Çocuğum beni bağışla
Ahmet abi sen de bağışla.

./..

Boynu bükük duruyorsam eğer
İçimden böyle geldiği için değil
Ama hiç değil
Ah güzel Ahmet abim benim
İnsan yaşadığı yere benzer
O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer
Suyunda yüzen balığa
Toprağını iten çiçeğe
Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine
Konya'nın beyaz
Antep'in kırmızı düzlüğüne benzer
Göğüne benzer ki gözyaşları mavidir
Denizine benzer ki dalgalıdır bakışları
Evlerine, sokaklarına, köşebaşlarına
Öylesine benzer ki
Ve avlularına
(Bir kuyu halkasıyla sıkıştırılmıştır kalbi)
Ve sözlerine
(Yani bir cep aynası alım–satımına belki)
Ve bir gün birinin bir adres sormasına benzer
Sorarken sorarken üzünçlü bir ev görüntüsüne
Camcının cam kesmesine, dülgerin rende tutmasına
Öyle bir cıgara yakımına, birinin gazoz açmasına
Minibüslerine, gecekondularına
Hasretine, yalanına benzer
Anısı ıssızlıktır
Acısı bilincidir
Bıçağı gözyaşlarıdır kurumakta olan
Gülemiyorsun ya, gülmek
Bir halk gülüyorsa gülmektir
Ne kadar benziyoruz Türkiye'ye Ahmet abi.

Bir güzel kadeh tutuşun vardı eskiden
Dirseğin iskemleye dayalı
– Bir vakitler gökyüzüne dayalı, derdim ben–
Cıgara paketinde yazılar resimler
Resimler; cezaevleri
Resimler: özlem
Resimler; eskidenberi
Ve bir kaşın yukarı kalkık
Sevmen acele
Dostluğun çabuk
Bakıyorum da şimdi
O kadeh bir küfür gibi duruyor elinde.

Ve zaman dediğimiz nedir ki Ahmet abi
Biz eskiden seninle
İstasyonları dolaşırdık bir bir
O zamanlar Malatya kokardı istasyonlar
Nazilli kokardı
Ve yağmurdan ıslandıkça Edirne postası
Kıl gibi ince İstanbul yağmurunun altında
Esmer bir kadın sevmiş gibi olurdun sen
Kadının ütülü patiskalardan bir teni
Upuzun boynu
Kirpikleri

./..

Ve sana Ahmet abi
Uzaktan uzaktan domates peynir keserdi sanki
Sofranı kurardı
Elini bir suya koyar gibi kalbinden akana koyardı
Cezaevlerine düşsen cıgaranı getirirdi
Çocuklar doğururdu
Ve o çocukların dünyayı düzeltecek ellerini işlerdi bir dantel gibi
O çocuklar büyüyecek
O çocuklar büyüyecek
O çocuklar...

Bilmezlikten gelme Ahmet abi
Umudu dürt
Umutsuzluğu yatıştır
Diyeceğim şu ki
Yok olan bir şeylere de benzerdi o zaman trenler
Oysa o kadar kullanışlı ki şimdi
Hayalsiz yaşıyoruz nerdeyse
Çocuklar, kadınlar, erkekler
Trenler tıklım tıklım
Trenler cepheye giden trenler gibi
İşçiler
Almanya yolcusu işçiler
Kadınlar
Kimi yolcu, kimi gurbet bekçisi
Ellerinde bavullar, fileler
Kolonyalar, su şişeleri, paketler
Onlar ki, hepsi
Bir tutsak ağaç gibi yanlış yerlere büyüyenler
Ah güzel Ahmet abim benim
Gördün mü bak
Dağılmış pazar yerlerine benziyor şimdi istasyonlar
Ve dağılmış pazar yerlerine memleket
Gelmiyor içimizden hüzünlenmek bile
Gelse de
Öyle sürekli değil
Bir caz müziği gibi gelip geçiyor hüzün
O kadar çabuk
O kadar kısa
İşte o kadar.

Ahmet abi, güzelim, bir mendil niye kanar
Diş değil, tırnak değil, bir mendil niye kanar
Mendilimde kan sesleri.

GÜL KOKUYORSUN

Gül kokuyorsun bir de
Amansız, acımasız kokuyorsun
Gittikçe daha keskin kokuyorsun, daha yoğun
Dayanılmaz bir şey oluyorsun, biliyorsun
Hırçın hırçın, pembe pembe
Öfkeli öfkeli gül
Gül kokuyorsun nefes nefese.

Gül kokuyorsun, amansız kokuyorsun
Ve acı ve yiğit ve nasıl gerekiyorsa öyle
Sen koktukça düşümde görüyorum onu
Düşümde, yani her yerde
Yüzü sararmış, titriyor dudakları
Şakakları ter içinde
Tam alnının altında masmavi iki ateş
İki su
İki deniz bazan

Bazan iki damla yaz yağmuru
Mermerini emerek dağlarının
Şiirler söylüyor gene
Ölümünden bu yana yazdığı şiirler
Kızaraktan birtakım şiirlere
Büyük sular büyük gemileri sever çünkü
Ve odur ki büyüklük
Şiir insanın içinden dopdolu bir hayat gibi geçerse
O zaman ölünce de şiirler yazar insan
Ölünce de yazdıklarını okutur elbet
Ve senin böyle amansız
Gül koktuğun gibi
Yaşamanın herbir yerinde.

Gül kokuyorsun, amansız kokuyorsun
Bu koku dünyayı tutacak nerdeyse
Gül, gül! diye bağıracak çocuklar bütün
Herkes, hep bir ağızdan: gül!
Ve her şeyin üstüne bir gül işlenecek
Saçların, alınların, göğüslerin üstüne
Yüreklerin üstüne
Bembeyaz kemiklerin
Mezarsız ölülerin üstüne
Kurumuş gözyaşlarının
Titreyen kirpiklerin üstüne
Kenetlenmiş çenelerin
Ağarmış dudakların
Unutulmuş çığlıkların üstüne
Kederlerin, yasların, sevinçlerin üstüne
Her şeyin üstüne bir gül işlenecek.

./..

Bir rüzgâr, bir fırtına gibi esecek gül
Yıllarca esecek belki
Ve ansızın dünyamızı göreceğiz bir sabah
Göreceğiz ki
Biz dünyamızı gerçekten görmemişiz daha
Geceyi, gündüzü, yıldızları
Görmemişiz hiç
Tanışmaya komamışlar bizi güzelim dünyamızla.

Öyleyse dostlar bırakın bu yalnızlıkları
Bu umutsuzlukları bırakın kardeşler
Göreceksiniz nasıl
Güller güller güller dolusu
Nasıl gül kokacağız birlikte
Amansız, acımasız kokacağız
Dayanılmaz kokacağız, nefes nefese.

ÖLÜ KALMIŞ BİRİ
YAŞIYOR HER İKİSİ DE

Hatırlanmasıydın sanki
Su üstü düzgünlüğünde bir çakılın
Anısını kaybetmiş bir çakılın
Deniz diplerinde seğirtirkenki.

Şimdi sen öldükten sonraki güzelliğindesin
Sırtın denizi yalayan gemi ipleri gibi
Biçilmiş bir çayırdır yarı kapalı duran gözlerin
Güneşin altında
Hızını süzüyorken asfalt yolun
Bir gidiş de olabilir bu bir bekleyiş de.

Ben doğduğum günkü kadarım
Sense bir ölüm sonrası güzelliğinde
Basaraktan geçeceğiz yeniden
Yeniden yeniden yeniden
Daha öfkeli
Yenikken bıraktığımız ayak izlerimize.

AŞKLAR İÇİNDE

Denizin en az yeri bir köpüğü başlatıyor
Yürüyorum kumların çakılların yanı sıra
Yüreğimde bir sancı keskin bir akasya kokusundan
Avuçlarımda bir yanma
Büyüyen bir ürpertiyim sanki, kayıp gidiyorum üstünde
sabahın
Oldu olacak
Eğilip bir taş alıyorum yerden, fırlatıyorum denize
Ufacık bir gülüş gelip geçiyor suyun üzerinden
Bir çocuğun gülüşü gibi
Aşkların, nice aşkların ayrılık günü gibi
Bir sokağın ucunda kaybolup solan
Daha çok solan, aşkların solgunluğu suyun üzerinde
Korularda yoğun bir erguvan sisi.

Hisarlı balıkçı ağlarını ayıklıyor
Ağları pembeden hüzne giden
Dip sularında mercanlar gibi koyulaşan
Kirpiksiz gözleri böyle daha güzel
Çil basmış yüzünü bütün
Parmakları capcanlı, pavuryalar gibi
Merhaba, desem bir kucak balık atacak önüme
Biliyorum atacak
Böyledir memleketimin yoksul halkı
Bir onlarda rastladım bu cömertliğe
İstavritler kıpır kıpır dibinde sandalının
Balık dedin mi, oynamaz gözleri hiçbirinin, tertemiz bir resim gibi bakarlar insana
Günlerce bakarlar, bıraksan yıllarca bakarlar belki
Gözlerin gibi senin, yıllardır unutamadığım
Bu yüzden olacak düşünmedim şimdiye kadar bir balığın ölebileceğini

Hızar sesleri geliyor yakından, güneşin döndüğünü görüyorum
Çınar yapraklarının arasında yeşil yeşil
Yeşille sarı birlikte dönüyor
Denize düşüyorlar kırıla kırıla
Bir örtü oluyor düşündüğün her şey denizin ve asfalt yolun üstünde
Gözyaşları bir örtü, onurla cesaret bir örtü
Senin upuzun gövden – kapkara saçlarınla –
Daha da uzun şimdi bir örtü olarak
Denizin kıvrımlarında aşka hazırlanıyor
Göğe düğmeler gibi yapışmış kirazların altında
Yıllar var ki unuttuğumu sanırdım bu örtüyü ben
Sevgiyi bilmezdin de ondan, sevişmeyi bilirdin yalnızca
Birtakım sözler de bilirdin, niye saklamalı, en ustalıklı sözlerdi onlar

./..

Ama bak
Kaybolup giderdi herbiri, karşılaştılar mı bir yerde şiirle
Aslına bakarsan en güzel aldanmaları yaşadık seninle biz
Hatırlıyorum da öyle.
Tepelerde otlar yakmışlar, kuzular dolaşıyor dumanların arasında
Bir kızla bir oğlan geçiyor, birbirlerine iyice sarılmışlar
Kızın ağzında ince bir dal parçası
Dalın ucunda bir tomurcuk, ağzıyla dudaklarıyla beslemiş sanki onu
Öylesine bilmek istiyorum ki ne konuştuklarını, ama duymaktan korkuyorum gene de
Söyle, en son nerde görmüştüm seni
Böyle dumanlar vardı gözlerinde, boynunda bir de
Şimdi gene var
Bileklerinde, bileklerinin renginde
Dudaklarında, dudaklarının
Gözlerinin dolar gibi olması renginde ve
Yorgunsan bir kıyı kahvesinde dinlenirkenki
Üşüdüğün, başını omuzuma koyduğun, sonra elele
Bir aşkı yaşamak, bir aşkın bilinmesinden bambaşka değil miydi
Ve bu ikisini ayıran duman, yani bir aşkı bizim yapan
Bu dumanların hepsi gibi varsın şimdi de
Acele etme yoksun belki
Ben her şeyin bir bir yok olmasına o kadar alıştım ki
Ve her şeyin bir bir var olmasına o kadar alışacağım ki
Bilirsin neler için çarpmıyor bir yürek.

Küçüksu çayırını şantiye yapmışlar
İşçiler beton döküyor, demir eğiyor, zift kaynatıyor
Vakit öğleyi geçti çoktan, yemeklerini yemiş olmalılar
Coca-Cola'ya doğrayıp ekmeklerini
İşçilerimiz, yarını kuracak olan işçilerimiz
Ben görür müyüm bilmem, ama kuracaklar mutlaka
Coşkuyla vuracaklar her çiviye, türkülerle dökecekler betonu
Ve onlar
Onlar, diyorum sadece
Bir yolculukta karşılıklı konuşan adamların
Parmak uçlarındaki sigaralar gibi şaşkın
Bilmeden ne yapacaklarını
Anlayacaklar ne kadar güçsüz
Ne kadar zavallı olduklarını
Vakit öğleyi geçti çoktan.

./..

Bir tanker geçiyor şimdi de tam akıntının ortasından
Baştanbaşa gül rengi
Kimseler görünmüyor içinde
Neden görünmüyor, bilmiyorum
Yolcu uçaklarına, yük kamyonlarına, fabrikalara petrol taşıyor
Tanklara, savaş gemilerine, raketlere de
Yılların, yüzyılların
Bitmeyen vahşetini ateşlemek için
Sanki bu yüzden kimseler görünmüyor ortalıkta, utançlarından
Utancı bilerek yaşamak korkunç
Daha korkuncu da var: utancı bilerekten yaşatmak
Gördük hepsini işte, daha da görüyoruz.

Pembeye dönük bir aydınlık yağıyor usul usul
Bir poyraz çıktı hafiften, kuzeye çevrildi teknelerin burnu
Ve güneş kaydıkça kayıyor batıya doğru, birazdan kan kırmızı bir gök buğulanacak
Birazdan kan kırmızı bir akşam yağmuru da dökülebilir
Neler neler olabilir birazdan

Bir uçak geçiyor yaldızdan bir iz bırakarak
İçindeki mutlu yüzleri düşünüyorum
Ben bütün mutlulukları birden düşünüyorum
Bir hüzün basıyor gene, ne kadar istemesem de
Çabuk geçiyor
Nerede okumuştum, hatırlamıyorum şimdi, biri mi anlatmıştı yoksa
Mahpusunu kıskanan bir gardiyanı
Ve düşün sevgilim, mahpusunu kıskanan bir gardiyan düşün
Ne kadar acı bunlar
Kıskanıyorlar hepimizi ve kıskanacaklar
Güç iştir çünkü bir tarihi insan gibi yaşamak
Bir hayatı insan gibi tamamlamak güç iştir
Birazdan akşam olacak sevgilim
Bütün heybetiyle akşam olacak
Sevgilim, diyorum, oysa kimsecikler yok yanımda
Bilmiyorum kime sevgilim dediğimi
Bildiğim bir şey varsa
O kadar yeni bir anlamda söylüyorum ki bu kelimeyi
Unutun birden zamanı ve yeri
Onunla bir günü kutluyorum coşarak
Onunla bir günü kutluyoruz sanki.

UZAK YAKINLIK

Soruyordun
İlkyaz, işte
Uyanıp bir bahçeyi dinliyoruz
Tenhalık böyle

Dallar mı kırılmış, sarmaşıklar mı toz içinde
Beklesem hemen gelecek olduğun
Tam öyle olduğun
Oysa hep yanımdasın, seninle her şey yanımda
Kırık dökük de olsa yanımda
Meselâ çok sevdiğin bir deniz bile yanımda
O deniz ki aramızda hiç kımıldamadan
Erkeğini iyi tanıyan bir kadın gibi yorgun.

Yarısı yenmiş bir elmaydık bana sorarsan
İkimizdik, iki kişi değildik
Bakıyorsak birlikte bakıyorduk gözlerimin içine
Birlikte gözlerinin içine bakıyorduk senin
Yanlıştı, doğruydu, hiç bilmiyorum
Sanki bir bakıma ayrılık böyle.

Karşılıklı otursak da ne zaman
Masa örtüsünü ikiye bölen ellerimizdik
Bir tırnak yeşilinden gerisin geriye
Ayak bileklerimizden gerisin geriye
Bütün bunlar gereksiz, bilmiyorum sanma
Gereksiz ama yalnızlık böyle.

Bir hüzün kaç kişinin hüznü olurdu
Çıkarsak toplamak yerine
Her hüzün başka türlü olurdu
Ne yaparsan yap saati kurma
Öyle dağıldık ki hepimiz
Her günün geçmesi yeni bir gerçek oluyor
Seninle her uzaklık gibi böyle.

KURT

Orada, kurtta
Alacakaranlığında kurdun
Düşünüyorum olanları bir bir
Olacakları da.

Bunlarsa, ellerimse, yorgunsa
Duyabildiğim en küçük ikindi
Ve içimde bir avuç kül
Alçaktan bir kuş geçiyor, ölerekten.

Yağmura bakan gözde
Unutulmuş gözyaşım sanki
Günler de öyle uzun, öyle uzun, öyle uzun ki – anlat –
Başını masasından kaldırmayan adam – gene orada –
Bir geçerken gördüğüm, bir de dönerken.

Parklarda dolaşıyorum, parklarda, gene parklarda
Alacakaranlığında kurdun
Çimenlere basma, çiçek koparına
Herkes kendine göre bir sonbahar arıyor
O mu, o daha çocuk
Sonbahar onun aklında.

Neden hep parklardayım, bilmiyorum
Bilmiyorum, sahiden
İstanbullu bir şair, saçları kum renginde
Kederlere akıyor yüzü
Güneşin dallarla oynamasından revnaklanıp
Yanına düşmüş iki kolu
Şarap içiyor biberli pirinçle
Sirkeye batırılmış dereotu
Sımsıcak bir rüzgâr dolaşıyor sırtında
Sonra nasıl oluyorsa oluyor, birdenbire o
Gölgesi geçiyor kurdun
Kurt
Her yanda bu kurt, her yanda.

./..

Parkın yeşilinden oyduğum
Yemyeşil bir güldür bu da
Bakınca güle, gülün işleyişine bakınca
Söylüyorum, bir giz değildir yarın
Ölümlerden, işkencelerden oyduğum
Terli bir kısrak gibi yanımda.

İçimde bir avuç kül
Kemiklerine dönecek bir gün o da
Sarınacak damarlarına, kanma
İçimde bir avuç kül
O önde, ben arkada.

Ve akıttığı kanda boğulmuş
Kocaman bir kurt ölüsü daha arkada.

GÜNLERDEN

Evet evet
Doğrusu bilmiyorum
Dalıp dalıp gidiyorum böyle
Dalıp gidiyorum ve dalgınlığımda bir kent
Bir duvar, bir de sen, duruşunda güz özellikleri
Dostlar, bütün dostlar içerde.

Bir kent mi, bir yüz mü, binlerce yüz mü, bir kent mi
Beyaz mı, daha mı beyaz, o kadar çok mu beyaz
Bütün bunları kendime bir adres gibi sorup
Hüznüme, kalbime, soğuğuma
Gelecekten arta kalan bir mutluyum.

./..

Ben gelecekten korka korka dönen bir mutluyum
Dünyanın bu küçük sesini işit
Bak, bir dalı, bir örtüyü, bir denizi tutan ellerime
Nanelerden, ıtırlardan, ıhlamurlardan gelen
Anlayamadığın sevgililik
Var ya
Yani uzaktan yüzünü bile seçemediğin birinin
Adı en sevdiğin şairin adıyken.

Soruyorsun bir de
Gülüyorsun, gül ya, neden gülmeyeceksin
Ağlayacaksan ağla işte
Bir gülüp bir ağlayacakken böyle sen
Soyulmuş bir dilim ayva yetişiyor gözlerime
Kaynamış suda pembeleşirken.

Sözüm, şarkım, duygum★
Kederlerde bütün yüzler birleşir
Ve unutma gereklidir
Bir başka bakışında da gökyüzleri vardır, düz
Kuş sürüleri vardır, eğri
Bir sana bir ayak bileklerine bakanların dünyası da vardır ki
İster kıyıları çekine çekine döven sulara benzet
İster ağır ağır yanan yaprak kümelerine
Anlıyor musun
Anlıyorsun elbette
Ne yaparsan yap yürürlüktedir yetinmezlik.

./..

★ Bu dize Adam Yayınları nüshasında yoktur. (Ed.)

Maviyi soruyordun, gözlerimden yüzüme yayılan maviyi mi
Bir renk değildir mavi huydur bende
Ve benim yetinmezliğimdir
Ve herkesin yetinmezliğidir belki
Denecektir ki bir süre
Ve denecektir
Bir akşamüstünü düşünmek bir akşamüstünü düşünmekten başka nedir ki.

Gelecekten utanarak dönen bir sevinçliyim
Ya sizler
Ey sırasını beklemeden gelen akşamüstleri.

YAZ MUTLULUĞU

Sen bir karanfilsin, delisin
İçlisin de, bükersin hemen boynunu
Mendilimin içindeki kirazdır
Mendilin içi kiraz
Bilmem ki, ne desem, yaz mutluluğu.

Nasılız ay ışığındaki dostum
Bütün bir gecenin uykusuzluğu
Bak şimdi her şey bir dengeye uydu
Bir domates, birkaç domates hemen hemen tartıldı
Bir sancı gibi yerleşti şuramıza özgürlük
Kirazlar kirazlar
Gözyaşları günbatımının
Karanfilin kokusu.

./..

Demiştim, evet
Söz haziranın
Şurdan burdan bir vapura binildi
Gümüş kafesinde denizin
Bir sürü kuştan geçildi
Sevgilim, canım mendilim.

Bir karabatak sürüsü dadandı bordamıza
Dadansın iyi
De bana kim bulacak denizin kalbini
Yeşimden oyulmuş ağaçlar
Kıyılarda
Kim bulacak kıyıların kalbini
Hepsini anlat, hepsini.
Anlat ki
Güneşli günler de sıkabilirmiş insanı
Bir rastlantı gibi gelen mutluluklar da
Susarsak susarmışız da, ölçemezmiş kimse derinliğini
Kim bulacak derinliğin kalbini
Sana kızar mıyım hiç
Bana bir gül ver.

Sevgilim, canım mendilim
Mendilim kiraz dolu
Anlatamıyorum galiba
Hüzün değil yaz mutluluğu.

SONRASI KALIR

On kalır benden geriye, dokuzdan önceki **on**
Dokuz değil on kalır
On çiçek, on güneş, on haziran
On eylül, on haziran
On adam kalır benden, onu da
Bal gibi parlayan kekik gibi bunalan
On adam kalır.

Ne kalır ne kalır
Tuz gibi susayan, nane gibi yayılan
Dokuzu unutulmuş on yüz mü kalır
Onu da unutulmuş bir şiir belki kalır
On çizik, on çentik, on dudak izi
Bir çay bardağında on dudak izi
Aşklardan sevgilerden
Suya yeni indirilmiş bir kayık gibi
Akıp geçmişsem, gidip gelmişsem
Bir de bu kalır.

./..

Ne kalır benden geriye, benden sonrası kalır
Asıl bu kalır.

On yerde adım geçse geçmese
Dağlardan tepelerden inen bir düzlüktüm, anlaşılır.

Akşam olur bir günden dibe çökerim
Su içer dibe çökerim
İyimser bir duvarcıyım her gün bir tuğla düşürürüm elimden
Bu yüzden gecikirim
Size bu sıkıntı kalır.

Ne kalır

Kahvelerde kalın kalın kayısı vakti
Dişleri kesmeyenin en az kayısı vakti
Dişleri hiç kesmeyenden
Gün geçer kendi kalır
Kahvelerde kayısı.

Gezginim, açık denizlerden yanayım
Biraz da Akdenizliyim, bu işte böyle kalır
Akdenizli herkes konuşur duyarlığını
Başka ne kalır
Biz ki bir konuşuruz geriye on şey kalır.

Benim göğüm gövdemin böyle yuvarlak vakti
Kolları açılmış kalır.

Ben buyum, dersin, arkadaş
Sevgilim ben buyum
Yüreğim vurgun, dişlerim altın
Ceketim sol omuzumda
Vakit vakit incelen vakit.

ALAŞIM

Baksan
Ben geldim sanki
Yaz ustalarına kış resmi.

Duysan
Bilmediğin bir sevgiyle mi seveceklerdi seni
Sen
Taşlıklarda sızlanan yaşlık
Sonbaharlara kapanan kapılarda
Unutulmuş ürpertiler gibisin
Toplarsın dalıp dalıp gitmelerini bir daha
Soğuk kış filelerinden ılık kış gazozlarına
Su geçirmez gölgeleri gibi tepelerin.

Ben uzakları iyi bilen bir adamın yakın elleriyim
Çürük bir elmanın pembemsi gerinişinde
Hiçbir göğün gelip gelip götüremediği
Bembeyaz bir örtüde birkaç çilek lekesi gibi
Dinliyor musun
Dinlemesen de
Olunca birdenbire oluyor bu
Bütün yıllar bütünleşiyor içimde
Birleşip bütünleşiyor
Anımsayamıyorum tek tek hiçbirini
Zaten
Duymuyorum böyle bir gereksinme de
Bir alaşım halinde olup bitenler
Acılar, ölümler ve bütün sevgisizlikler
Ve ödetilmesi bütün bunların
Sana söylüyorum ey gereksiz kış vakti
Boynumsa bu benim nerdeyse nerde.

Bir yalnızlık üç diş ediyor dudaklarıma değdiği yerde
Dudaklarım ki kuru
Sakallarımsa hırçın
Portakallar soluk, lokantalar gösterişsiz
Ve orda burda buruk buruk duran birinin
Gövdesinden
Bu kış öğlesinin ayrıntılı içeriğinde
Uzakları iyi bilen bir adamın yakın elleriyim.

Kızgın bir sarmaşık gibi
Dolaysız ve anlaşılan
Özlemli ve sevgili
Ey toprağın güneşi, toprağın ıslak güneşi
Döndürdükçe sen başımı böyle
Takılıp kalıyor öyleyse neden
Gözlerim biliyor musun
Parıltısıyla
Bir bıçaktan hıncını alana kadar.

Yalnızsam böyle yalnızım bana çok azı kaldı
Çevirip göğsüme çoktan
Yalan mı yitirdiğim işaret parmağımı.

YER DEĞİŞTİRİYOR KORKU

Nesini anlatalım
Şurasından burasından bakınca bir yaz bitti
İyice bitti
Giriyor aralık kapılardan bir iki değil
Çınar yaprakları kurumuş
Sesler çıkararaktan çocuk patikleri gibi.

Bakakalmadık baktık
Yeni bağışlanmış bir kızcağızın kiliseden çıkarkenki
Yazıksızlığına özdeş
Geniş caddelerden ara sokaklara
Ara sokaklardan cam kenarlarına
Cam kenarlarından anılara bir dönemeç çizerek
Yıpranmış bir tülbent gibi ıslana kuruya
Açınca gözlerimizi
Kapayınca

Yuvalanmışız da sanki
Terli ve kaygan bir avucun olanaksızlığına
Bir gazete almanın, ütülü bir gömlek giymenin
Ne bileyim işte kararsızlığına
Bir denizle karşılaşmanın, yoğun ve bulanık bir deniz değil
Dalgalı ve engin bir deniz de değil
Tam bize uygun, yani
Acındırmasını bilmeyen, ama
Solgun bir sonsuzun masalarda kalmışına
Sanki

O kadar bakmışlar ki bir narı yeni koparıp
O narın sessizliğine ve utancına
Nereden bileceklerdi dirilmek elimizdedir
Her zaman elimizdedir
Taşırılmış bir biraysak, eğilmişsek
Öyleysek, eğilmişsek şimdilik
Kabımızdan
İlk defa.

Belki de son defa, nasıl söylemeli
Kızgın bir kurdun yandaşlığında
Baktık ki bir sabah güneşle göz aynı şeydir
Ağızla koyaklar aynı şeydir
Dünyada yol almak için
Beklemek yoksullaşmaktır biraz da
Ne de olsa.

Bir balığın ölçüsü değil bizimkisi
Bir kelebeğin kanat çırpıntısı değil
Demirin asite tepkisi gibi
Sorular geliyor artık kahvelerden
Şarkılar yerine
Gazinolardan, yaldızlı porselen tabaklardan
Yansıyan
Kapıların içerdiği kahkahalar buruk
Caddelerden, tarlalardan, fabrikalardan
Yükseliyor homurtular
Yolu kesilmiş bir kamyonun motoru gibi
Ey içinde halk olduğum halk
Bir eriyik gibi olduğumuz birlikte
Bil ki yer değiştiriyor korku, önemlisi bu
Korku
Benim yüz verilmemiş kayısılardan anladığım
Etin, ekmeğin, şekerin dokunulmazlığından anladığım
Bakkal defterlerindeki toplamlardan anladığım
Bir park kanepesinin dibinde
Bir karpuzun başına çökmüş dört delikanlıdan anladığım
Kıpkırmızı anladığım
Kapkara anladığım
Hiddetle anladığım

Hiddetin kine bulanmasından anladığım
Kin nedir, kinden ne anladığım
Yazık ki anladığım
Beyaz donlarını çeke çeke
Kum kömür iskelelerinden mavnalara yürürkenki onların
Zaten onların olan suya
Onların olan her şeye baka baka
Yakasından ayrılmış bir papatya gibi
Balkonundan düşmüş küçük bir düzlük gibi
Demetinden çözülmüş buğday sapları gibi
Ve hayatın hayat olmadığını tanıtlar gibi
Ayrılığın yalnızca bir türlüsünü bilen onlardan
Anlarsam anladığım
Yer değiştiriyor korku.

Nesini anlatalım
Denebilir ki bir birikimdir duygulanmak
Akıl almaz bir yüceliştir
Hayır
Duygulanmak, bize göre
Mutlaka bir harcayıştır
Nasıl ki denize düşmüyorsa artık karpuz kabuğu
Belli ki harcanmıştır.

Şurasından burasından bakınca yaz bitti artık
Acıydı
Daha büyük acılara hazırlık.

ÖLÜ MÜ DENİR

Ölü mü denir şimdi onlara
Durmuş kalbleri çoktan
Ölü mü denir şimdi onlara
Kımıldamıyor gözbebekleri
Ölü mü denir peki
En büyük limanlara demirlemiş
En büyük gemiler gibi
Kımıldamıyor gözbebekleri
Ölü mü denir şimdi onlara.

Suratları gergin
Suratları kararlı
Belli ki çok beklemişler
Kabuğundan çıkan bir portakal gibi gelen sabahı
Suratları gergin
Bir savaş alanına benziyor suratları
Dudakları nemli
Son defa kendi etini öpüp
Yani son defa gerçek bir insan etini
Hazla kapanmışlar öyle
Geçirmiyor gövdeleri soğuğu
Geçirmiyor sıcağı da
Ve ikiye ayrılmış bir nehir gibi bacakları
Akıyorlar sonsuza
Ölü mü denir şimdi onlara.

Kimse hüzünlü olmasın
Sırası değil hüznün daha
Bir gün bir şehrin alanında
Bir mermer yığınının gözlerine
Omuzlarına düşerse bir çınar yaprağı
Hüzünlensin yaşayanlar o zaman
Sırası değil hüznün daha.

Öylesine sıkılmış ki yumrukları
İyice sıkılsın diye yumruklar
Saklansın diye bir armağan gibi bu katılık
Öylesine sıkılmış ki yumrukları
Kimse hüzünlü olmasın
Kimse hüzünlü olmasın diye
Sırası değil hüznün daha.

./..

Unutulsun bir gövdeye duyulan hasret
Unutulsun bu alışılmış duyarlık
O kadar sade, o kadar kalabalık ki
Unutulmaya değer onların insan gövdeleri
Ve unutulmalı mutlaka
Dolsunlar diye yüreklere
Dolsunlar damarlara.

Ölü mü denir
Ölü mü denir şimdi onlara.

VARDIR★

İki kişi arasındaki bir gül meselesinden
Domates sularından, portakal gürültüsünden
Akşamın boyundan, sabahın eninden
Gündüzün inceliğine uyan çocuğun
Kırmızı bir elmayı dişlemesinden sanki
Soyulmuş gibi olmana ve
Parklarda uzun uzun taşıdığın el titremesine kadar
Vardır
Şuranda vardır, tam göğsünün üstünde
Dünden kalan bir şeyden değil, bugünden
Bir kalebentlik sanrısından
Bir kurşun deliğinden
Duran, sızmayan kana kadar
Vardır.

Şuranda da vardır, şakaklarında
Zonklama değil, ağrı değil
Suyun gölgesi gibi gelip geçen
Ve yalnız kalmak endişesinden
Ve yalnız kalmamak endişesinden
Ve her şeyin bir endişe olması endişesinden
Vardır.

Kötü yerlerde açan iyi huylu çiçek
Çocuğun bin yaşından döndüğü yaprak
Kayayı birden ikiye bölen çürük
Bir kumsal çıkıyorsa bütün bu ikiye bölünmelerden
Niye olmasın, vardır.

Vardır ki, her şey varoluşun süsünden
Bir başka nedir
Ve kalbin sıcaktır ve buğday yenir

★ *Yeni Dergi*'nin Haziran 1970, 69. sayısında yayımlanan bu ve izleyen iki şiir, *Sonrası Kalır*'a alınmamıştır. (Ed.)

Eninde ve boyunda durursun kendi kendinin
Enleminde ve boylamında durursun herkesin
Ki başka nedir
İyi şeyler söyleme vaktinden
Bir hüzünsüzlük vaktine kadar
Daha doğrusu hüznün
Dağlarda, bir kış akşamında, eski bir resimde ufalanmasına kadar
Yok mudur, vardır.

Ve vardır kullanılmamış saatlere benzeyen
Sapında adın
Ve sen istedikçe işleyen.

KIRIN GRAMERİ★

Dağlar ki sümbülüydü yerle gök arasının
Dokunmak en güzeldi bırakmak bir ölüydü
Görmenin kıyısında bir turna asılı durur
O turna bir ölünün elbette ki dünüydü

Bir sesse aradığımız bu yüzden bir yerlere baktığımız
Yüzgeçi içimizde bir balığın sözüydü

GÜLBILİM★

Ne yapıldı, durmadan yaza hazırlanıldı
Kıştan kalan ne varsa döktük
Bir kavanoz reçeli, azılı bir fırtınayı döktük
Ürkek ayak seslerimizi, eski diş fırçalarımızı
İçindeki cesedimle bir dükkânı döktüm döktük.

Sen güllerin denizinde saydam yüzüşlü olan
Bir şeyle bakışmamdan doğan bir şeylere karşılık

Şubatlar unutuldu, ey şakayıkların
Kaptanı yavru diken
Çevir gemini artıkbileğin ve avuçların adresine
Terin, bilincin ve içgüdünün adresine
Açık duran gözün, yere düşmüş gövdenin adresine
Ki benim her zamanki durumumdur bu
Kesilmemiş iki tırnak gibiyimdir gene.

Kent kent kanadım, yıl yıl kanadım, bu olmayınca
Nasıl kopulur acılardan nasıl
Bir çırağın sayı sayışına uyan
İki çırağın sayı sayışına uymayan
Ve kaç yaşından damlaya damlaya...

Sen ki bir yaz sorumlususun, şimdi
Vur kazmayı kanırt
Toprağın altındaki karanlığı
Tohumun ilkel buğusunu
Tarçının tarçın renkli göğünü
Sarıl bir mozaik gibi kalınlaşan gündüze
Üç beş kayığın tane tane sallanmasındaki büyüye
Ve en iyisi nedir, bilir misin
Saati yanlış tutmaktır ki
Her şey çabuk, her şey aceleye gelsin diye.

Bir vakti bir vakitten ayırmamak gerek
Benim sorgum çoktan yapıldı
Buysa bir yenisine hazırlanmak demek.

OYUN OYNAYANLAR★

Menzil Cambazı

I

Tam orada, kuru ağacın altında
Ey gök, gülümseme, kayboluyorum.

Menzil Cambazı
(*Ağacın kurdu içinden olmazsa ağaca zevk yoktur*)

II

Vardı ki bir menzil cambazı pembe iskeletini
Sığdırıp kankırmızı ölüsünün içine
Doğrulur, evet, oyun özgurlüktür, der
Asar kendini sonsuz deve kemiğinden çengeline

Onurudur anlaşılmamak elbet
Sarı saçları sarı kalbini örten onun
Ki bütün gün bir damla gözyaşının içinde

Bir gül bas oraya, tekrarla kalbini.

★ *Yeni Dergi*'nin Şubat 1971, 77; ve Mart 1971, 78. sayısında yayımlanan on bölümlü bu şiir *Sonrası Kalır*'a alınmamıştır. (Ed.)

Menzil Cambazı
(Çerçi ne satar? Kalbindekini satar)

III

Odur kasabaya her gün bağıran bir çocuk
Taş kesilen bir oyuncuyu anımsamaktan
Yankılanır : paşmağı ince nohudî
Bir boynu ki gök doyuran soyundan

Bir tek evi bile olmaya olmaya olmuş bir kentten geldi
Ufuksuz günlerinde bir han soluyan buraya
Bunaltısını sümbülî bir kuzgunun çektiği
Ve götürdüğü yaz saydamı bir menzil cambazına

Ve odur
Uyanınca her zamanki uykusuzluğundan
Sevilmemek umududur diye gösterdiği her şiirin
Ve taşlaşmış kasabasında yalnız
Çocuk çocuk içindir bir daha.

Menzil Cambazı
(Ses gelir oynar, söz gelir ağlar)

IV

Aynı zamanda bir çağrışımlar atlasıdır
Dizer şeylerini dünyasına bir bir ve harcar
Yaşayanlar iyi bilir, yaşamak
Bir altın fesleğeni kanatmaktır biraz
Ruhlarında büyüyen

Ve o fesleğenin simgesidir yaşlandıkça
Yüzlerce çocuğa bölünmüştür ve yanıtı yoktur
Akşamları ruhtan ve gülümsemekten gelen
Gölgesi beyaz bir kederin yok olmuş biçimidir

Odur değil mi
Kokusundan gelip kokusuna koşarken
Harcar ölümsüzlüğünü
Fesleğenin bir yaz akşamı dalgınlığında.

Menzil Cambazı
(*Gün çarığı, çarık ayağı sıkar*)

V

O gider oyun kalır yanmış bir kâğıt gibi
Çiçekli bir mintanın yalnız çiçeği kalır
Gene mi yaşlandın yüzün ağır ağır gitmekte

Ey sürahisinden hiç çıkmayan çocuk
Dürter yumuşak bıçağıyla gözlerini
Gözleri dışardaki kuşların kalbinde

O gider oyun kalır bir dağılmışın üstünde
Bir bayram öncesi suskunluğuyla kalır

Ve şudur
Ben ben deyince dudak dudağa düşer.

Menzil Cambazı
(*Ot parmakta durduğu kadar durmaz*)

VI

Demek ister ki en çok: doğadır sözüm
Ateşler papatyasını göz çukurlarından
Sesi işlemeyen saatidir bir saatçinin
Böceklerin tırnaksızlığından duyulan

Sunar elleriyle saygısını
Süslü bir Bizans haçı gibi kızaran şafağa
Haç mı değil mi
Parmaklarının ucunda bozulur
Parmaklarının ucuyla duyduğu

Oynar sessizliğe ve şafağa
Doğadan büyük oyun var.

Menzil Cambazı
(Bazı kuşların yuvaları kanatlarıdır)

VII

Orhan Peker'e

İki limon düşürür ellerinden dua gibi
Gökten soluğuna bir işaret beklerken
Kısar gözlerini, o gözlerini kısınca
Gündüzün kabuğundaki deprem
Dörde böler ona ışıktan bir güvercini
Kanatları dört gözlü bir akşamı ateşlemekten gelen

Sürer efsanesi yıllar yılı üstünde tuzlu menekşelerinin
Mor bir gözyaşı fosiline benzeyen
Ey bozkır! ey saçmalara, karabina kurşunlarına takılı
Acı kuş
Acılığı bozkıra bir belge gibi iliştirip giden
Niye bir menzil cambazının ölümsüz yüreğidir

Ve yolcu, sanrı değildir senin gördüğün
Gelir o yüreğin pınarına bir kurt bile çömelir.

Menzil Cambazı
(Kekliğin alası içinde olur)

VIII

Sarı bir dakikanın mor bir dakikaya sorduğudur
Dudakları bakır çalığı bir menzil cambazı
Evlenmemiştir ve çocuğu yoktur o çocuklarından başka
Gece gündüz kara bir mendille oyununu savurur
Anısız ve çocuklarsız bir han avlusunda

Ve gider bir gün bir kenti bir kente bırakmak için
Ki bunun düşünden önce kendisi varır kente
Sarı bir dakikanın öldüğüdür ki, sıvar ipince gövdesiyle düşünü
Silerekten elini bozkırın ince bezine

Ne demiştik, konuk bir aşk gibidir
Her an kendi titreyişinin selinde.

Menzil Cambazı
(Kan ısbatsız kaynar)

IX

O beyaz bir kısrağın taranmış yelesidir
Boyasıyla ve bakır çalığı dudaklarıyla
Çocuklarından gelmiştir bu zamana, çocukları onun
Uçsuz bucaksız bir tiyatronun soluklanışıdır

Çok değişken arınalardır açık gözkapakları
Ah bin yaşlarında değişken arınalılar
Sorar ki menzil cambazı: ben şimdi nerelerdeyim

Anadolu kuyularında ve kar yağışlarında
Cevap: o hangi hancıdır ki yurdunu tanır

Ve zamanlar armasıdır bozkırların
Yorgun bir menzil cambazını içererekten.

Menzil Cambazı
(*Görgülü kuş gördüğünü işler*)

X

Sahici bir kavaksa tek başına kalır
Gül eğiren bir kadının pembe teninde
Gülü mü eğirir yoksa kendini mi
Bir otelde yazman mısın ki, soruyorsun
Kaç yıllıktır diye bir menzil cambazının kalbi

Kendi kurar kendi yıkar meyhanesini
Yalnız iyi insanlara yazılmış bir şiirde
Geçe kalmış biri misin ki o meyhanede, soruyorsun
Bir menzil cambazı yüzünü nasıl işler diye

Söyle
Kim kopardı bu armayı ölümsüzlüğünden.

"Şöyle ki:
Martılardan bir tanesi yalnız yaşıyormuşçasına
boşlukta
Dünyanın en heyecanlı çizgilerini çizdi
Ve bulutlar doldurdu bu kıvrımları yavaştan
Ve benim yarattığım tanrılar ki, geldiler
Bir inip bir çıktılar çocuklar gibi
Çığlık çığlığa"

Şair'in 58 yıl sonra ilk kez gün ışığına çıkan *İkindi Üstü* adlı kitabından dergilerde kalmış-unutulmuş bir dizi şiirine, bugüne kadar yayımlanmış en kapsamlı Edip Cansever külliyatı!.. ya da: İlk dizesinden son dizesine, "yalnız-yabancı-yerleşemeyen" bir yaşamak sevdalısının, tepeden tırnağa "aşk-tutku-umut" yüklü yolculuğunun tüm konakları...

"Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da"

İkindi Üstü, Dirlik Düzenlik, Yerçekimli Karanfil, Umutsuzlar Parkı, Petrol, Nerde Antigone, Tragedyalar, Çağrılmayan Yakup, Kirli Ağustos, Sonrası Kalır...

Fotoğraf: Ara Güler

Takım ISBN 978-975-08-0937-8
ISBN 978-975-08-0938-6
28 TL
9 789750 809385